

ingediend op **13-S** (2022-2023) – Nr. 1
28 oktober 2022 (2022-2023)

Beleids- en begrotingstoelichting

Omgeving en Natuur

Begroting 2023

I. INLEIDING DOOR DE MINISTER	9
II. SAMENVATTING.....	10
III. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN	11
1. VSDO 4 Transitieprioriteit Omgeving voor de Toekomst.....	11
2. Luchtbeleidsplan 2030.....	11
3. Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA).....	13
4. Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP).....	14
V. BELEIDSVELD OMGEVING EN NATUUR.....	14
1. OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE OMGEVINGSDOELSTELLINGEN	15
1.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	15
SD 1. EEN OMGEVINGSBELEID VOOR EN MET BETROKKENHEID VAN BURGER EN MAATSCHAPPIJ, MET HET OOG OP HET VERHOGEN VAN HET MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK	15
SD 2. GEÏNTEGREERDE BEPALINGEN EN UITVOEREN VAN OMGEVINGSBELEID	15
SD 3. OMGEVING IS DIGITAAL EN DATA-GEDREVEN BY DEFAULT	15
SD 4. ONDERBOUWD OMGEVINGSBELEID	16
SD 5. VEREENVOUDIGING VAN PROCEDURES	16
SD 6. EEN STERKE OMGEVINGSADMINISTRATIE	17
1.2. BUDGETTAIR KADER.....	17
2. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT OMGEVINGSBELEID RUIMTE EN MILIEU	18
2.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	18
SD 1. OMGEVING ALS KENNIS- EN EXPERTISECENTRUM	18
OD 1. BELEIDSONDERSTEUNEND OMGEVINGSONDERZOEK OP BELEIDSDOMEINNIVEAU AFSTEMMEN EN VERSTERKEN	18
SD 2. BRV-PROCES MET QUICK WINS	18
SD 3. BOUWSHIFT REALISEREN	19
OD 1. SLIM RUIMTEGEBRUIK OP DE JUISTE PLAATS.....	19
OD 2. ONDERSTEUNENDE REGELGEVING EN INNOVATIEVE AANPAK	20
OD 3. DE OMGEVINGSKWALITEIT GEÏNTEGREERD EN INNOVATIEF VERBETEREN	20
SD 4. ROBUUSTE OPEN RUIMTE	22
OD 1. VERSTERKING VAN DE RUGGENGRAAT VAN DE OPEN RUIMTE.....	22
OD 2. GEÏNTEGREERDE GEBIEDSGERICHTE PROJECTEN REALISEREN VIA HET PROGRAMMA LANDINRICHTING EN RUILVERKADELING	22
OD 3. VLAAMSE INVESTERINGSAGENDA DIE OPEN RUIMTE DOELSTELLINGEN ONDERSTEUNT.....	23
OD 4. GRONDBELEID IN FUNCTIE VAN HET BEWAREN VAN OPEN RUIMTE	23

SD 5. EEN BOVENLOKAAL OMGEVINGSBELEID VERBONDEN MET DE SAMENLEVING	23
OD 1. GEïNTEGREERDE GEBIEDSONTWIKKELING MET GEBIEDSCOALITIES.....	23
OD 2. KOPPELEN VAN MOBILITEIT EN OMGEVING/RUIMTE IN VERVOERREGIO'S.....	24
OD 3. T.OP – INTEGRALE AANPAK VAN COMPLEXE GEBIEDEN	24
OD 4. GEBRUIKERS ALS PARTNERS VOOR EEN KWALITEITSVOL BEHEER VAN DE LEEFOMGEVING.....	26
OD 5. MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK VERZEKEREN DOOR SENSIBILISERING BEVOLKINGSLAGEN.....	26
SD 6. HINDER	27
SD 7. DUURZAAMHEIDSTRANSITIES	28
2.2. BUDGETTAIR KADER	29
2.2.1. DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S).	31
2.2.2. DAB'S MINAFONDS en GRONDFONDS.....	44
2.2.3. OVERIGE ENTITEITEN ONDER GEZAG.....	52
2.2.4. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT	53
3. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM OMGEVING	57
3.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	57
SD 1. NAAR EEN SAMENHANGEND OMGEVINGSINSTRUMENTARIUM	57
OD 1. DOELGERICHTE DEELNAME AAN HET INTERNATIONAAL EN EUROPEES BELEID.....	57
OD 2. EEN COHERENT INSTRUMENTENPAKKET DAT GEÏNTEGREERD WORDT INGEZET.....	59
OD 3. BUNDELING VAN MIDDELEN DIE REALISATIE OP TERREIN VERZEKEREN VIA HET BRV-FONDS	60
OD 4. FINANCIERING VAN HET OMGEVINGSBELEID	60
OD 5. DE OMGEVINGSVERGUNNING VEREENVOUDIGEN	60
OD 6. EEN MEER GEÏNTEGREERDE EN MAATGERICHTE OMGEVINGSBESLUITVORMING.....	60
OD 7. IEDEREEN VIP: PROACTIEVE EN OPLOSSINGSGERICHTE ADMINISTRATIE	61
OD 8. OMGEVING IS DIGITAAL EN DATA-GEDREVEN BY DEFAULT	61
OD 9. WE HERZIEN HET INSTRUMENT ERKENNINGEN	61
OD 10. INZETTEN OP EEN VEREENVOUDIGDE EN KWALITATIEVE MILIEUEFFECTRAPPORTAGE.....	61
OD 11. HERZIEN EN VEREENVOUDIGEN VAN DE OMGEVINGSREGLEMENTERING	62
SD 2. HANDHAVING ALS SLUITSTUK VAN EEN SLAGKRACHTIG OMGEVINGSBELEID	62
3.2. BUDGETTAIR KADER	63
3.2.1. DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S)	65

3.2.2.	DAB MINAFONDS	76
3.2.3.	OVERIGE ENTITEITEN ONDER GEZAG.....	80
3.2.4.	OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT	80
4.	INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT AFVAL EN MATERIALEN	80
4.1.	STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	80
SD 1.	DEMATERIALISEREN EN HET SLUITEN VAN MATERIAALKRINGLOPEN	80
OD 1.	VLAANDEREN ALS PARTNER EN REGELGEVER IN DE TRANSITIE CIRCULAIRE ECONOMIE	80
OD 2.	MATERIAALBEWUST BOUWEN EN VERBOUWEN	81
OD 3.	VERSTERKEN VAN ASBESTAFBOUWBELEID	82
OD 4.	VERZEKEREN VAN WAARDEBEHOUD VOOR BIOMASSA	82
OD 5.	MATERIAALIMPACT VAN PRODUCTKETENS VERLAGEN	83
OD 6.	VERMINDEREN VAN RESTAFVAL DOOR CIRCULAIR MATERIALENBEHEER.....	84
OD 7.	RAPPORTAGE, DATAMINING EN DIGITALE ONTSLUITING I.K.V. AFVAL- EN MATERIALENBELEID	85
4.2.	BUDGETTAIR KADER.....	86
4.2.1.	DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S)	87
4.2.2.	DAB MINAFONDS	88
4.2.3.	OVERIGE ENTITEITEN ONDER GEZAG.....	90
4.2.4.	OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT	101
5.	INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT BODEM EN ONDERGROND	101
5.1.	STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	101
SD 1.	EEN ONDERBOUWD BODEMBELEID	101
OD 1.	NAAR VEERKRACHTIGE BODEMS IN VLAANDEREN	101
OD 2.	EROSIE MAXIMAAL VOORKOMEN	101
SD 2.	HERSTEL VAN BODEMDIENSTEN EN BODEMZORG	102
OD 1.	BODEMKWALITEIT GARANDEREN VIA BODEMSANERING	102
OD 2.	BODEMKWALITEIT VERSTERKEN VIA BODEMZORG.....	103
OD 3.	DIGITALE ONTSLUITING EN KOPERSGARANTIE BIJ OVERDRACHT GRONDEN	104
SD 3.	VERSTANDIG BENUTTEN VAN DE ONDERGROND	104
OD 1.	HET DUURZAAM OMGAAN MET DELFSTOFFEN EN BODEMMATERIALEN	104
OD 2.	KENNIS EN DUURZAAM BEHEER VAN DE (DIEPE) ONDERGROND EN HET GEBRUIK VAN DIEPE AARDWARMTE.....	105
5.2.	BUDGETTAIR KADER.....	105
5.2.1.	DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S)	106
5.2.2.	DAB MINAFONDS	108
5.2.3.	OVERIGE ENTITEITEN ONDER GEZAG.....	110
5.2.4.	OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT	116

6. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT LUCHT	116
6.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	116
SD 1. WE GAAN VOOR ZUIVERE LUCHT	116
OD 1. VERSTERKING VLAAMS BELEID ROND LUCHTKWALITEIT	116
OD 2. AFVLAKKING VAN DE GROEI VAN HET WEGVERKEER.....	117
OD 3. VERDERE VERGROENING VAN VOERTUIGENPARK	117
OD 4. EMISSIEFRAUDE BIJ VOERTUIGEN AANPAKKEN	117
OD 5. LAGE EN ULTRALAGE-EMISSIEZONES VERDER UITROLLEN IN STEDELIJKE GEBIEDEN	118
OD 6. VERMINDERING LUCHTVERONTREINIGING VAN HOUTVERBRANDING.....	118
OD 7. EMISSIES IN DE INDUSTRIE EN LANDBOUW VERMINDEREN..	119
SD 2. ONDERBOUWEN (LOKAAL) LUCHTBELEID VIA INNOVATIEVE MILIEUMONITORING	119
OD 1. VERMINDEREN LUCHTVERONTREINIGING DOOR HOUTVERBRANDING.....	119
OD 2. VERMINDEREN LUCHTVERONTREINIGING DOOR VERKEERSGERICHTE MAATREGELEN	119
OD 3. VERMINDEREN EMISSIES LANDBOUW	119
OD 4. KWETSBAARHEIDSANALYSES UITVOEREN EN ONDERSTEUNING LOKAAL KLIMAATADAPTATIEBELEID ONDERSTEUNEN VIA KLIMAATPORTAAL	120
6.2. BUDGETTAIR KADER.....	120
6.2.1. DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S)	120
6.2.2. DAB MINAFONDS	120
6.2.3. OVERIGE ENTITEITEN ONDER GEZAG.....	121
6.2.4. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT	122
7. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT WATER	122
7.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	122
SD 1. MONITOREN OM TE WETEN.....	122
OD 1. DIGITALE KWANTUMSPRONG MAKEN VOOR DE MEETNETTEN WATER	122
OD 2. UITBOUWEN VAN EEN OPEN STANDAARD DATAPLATFORM....	123
OD 3. OPTIMALISEREN LABOWERKING VLAAMSE OVERHEID	123
SD 2. DATA & KENNIS AANBIEDEN OM SAMEN GERICHT ACTIES TE KUNNEN NEMEN.....	123
OD 1. OPSTAP ZETTEN NAAR EEN WATER DATA INFRASTRUCTUUR (WDI) VOOR VLAANDEREN VOOR MULTI-USERGEBRUIK	123

OD 2. ONDERSTEUNEN KLIMAATADAPTATIEBELEID BIJ LOKALE BESTUREN.....	123
SD 3. PLANNEN MAKEN EN UITVOEREN MET ENGAGEMENTEN VOOR GEZOND EN DUURZAAM WATERSYSTEEM	124
OD 1. GEÏNTEGREERD EN GEBIEDSGERICHT UITVOEREN EN OPMAKEN VAN STROOMGEBIEDBEHEERPLANNEN EN MAATREGELENPROGRAMMA....	124
OD 2. KLIMAATADAPTATIE PLANMATIG ONDERBOUWEN	124
OD 3. UITVOEREN VAN HET EERSTE VLAAMSE WATERSCHAARSTE- EN DROOGTERISICOBEBEERPLAN	125
OD 4. VORMGEVEN AAN INTEGRAAL WATERBELEID IN DE LANDBOUW .	126
OD 5. VORMGEVEN AAN INTEGRAAL WATERBELEID IN DE INDUSTRIE..	126
OD 6. ACTUALISEREN WATERTOETSKAARTEN	126
SD 4. NAAR EEN EFFICIËNTE EN EFFECTIEVE INZET VAN MIDDELEN IN DE WATERSECTOR	127
OD 1. RESPONSABILISEREN VAN ACTOREN	127
OD 2. INZETTEN HEFFINGEN ALS BELEIDSINSTRUMENT	127
OD 3. OPVOLGEN BETAALBAARHEID VAN DE WATERFACTUUR.....	127
OD 4. VERSTERKEN TOEZICHT OP LEVERINGSZEKERHEID DRINKWATER	127
OD 5. VERSTERKEN VAN HET LANDSCHAP VAN WATEROPERATOREN	128
SD 5. ACTIEF OP HET TERREIN OM IMPACT TE VERGROTEN ...	128
OD 1. INZETTEN OP GEBIEDSGERICHTE PROJECTEN	128
OD 2. OPTIMALISEREN WATERBEHEER VAN DE ONBEVAARBARE WATERLOPEN	128
OD 3. VERZEKEREN VAN EEN 24/7 MILIEU-INCIDENTENWERKING ..	128
OD 4. ONDERBOUWEN SEDIMENTBELEID EN INZETTEN OP SLIBRUIMING	129
SD 6. VERSTERKEN VAN DE NETWERKORGANISATIE ROND WATER	129
OD 1. EVOLUEREN NAAR EEN EFFICIËNTERE GOVERNANCE	129
OD 2. ZORGEN VOOR SLUITENDE FINANCIERING VAN HET WATERBELEID	129
OD 3. BEWERKSTELLIGEN GEDRAGSVERANDERING	129
OD 4. VERSTERKEN BELEIDSRELEVANT WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK.....	130
SD 7. DE NUTRIËNTENVERLIEZEN VANUIT DE LAND- EN TUINBOUW	130
OD 1. ONDERLINGE AFSTEMMING VLAAMS LANDBOUWBELEID, MAP EN STROOMGEBIEDBEHEERPLANNEN.....	130
OD 2. HERORIËNTERING ADVISERING BEMESTING EN BEGELEIDING BIJ LAND- EN TUINBOUWERS.....	131
OD 3. HANDHAVING MESTBELEID VERSTERKEN DOOR EFFICIËNTERE CONTROLEMETHODES EN INNOVATIE	131

7.2. BUDGETTAIR KADER.....	131
7.2.1. DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S)	133
7.2.2. DAB MINAFONDS	136
7.2.3. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT	143
7.2.4. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT	145
8. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT NATUUR EN BIODIVERSITEIT	146
8.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	146
SD 1. EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT, OVERAL EN DICHTBIJ VOOR IEDEREEN	146
OD 1. INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN EN NATURA 2000-BELEID	146
OD 2. MEER NATUUR EN BOS VOOR DE AANPAK VAN DE KLIMAATVERANDERING.....	148
OD 3. NATUUR OVERAL – DOOR VERWEVING EN VERBINDING, DOOR BLAUWGROENE NETWERKEN EN ECOSYSTEEDIENSTEN.....	149
OD 4. GEÏNTEGREERDE GEBIEDSGERICHTE WERKING VOOR NATUUR EN LANDSCHAP.....	151
OD 5. WE VERSTERKEN HET NATUURLIJKE KARAKTER VAN DE KUST	151
OD 6. SPECIFIEKE AANDACHT VOOR GROEN IN DE VLAAMSE RAND	152
SD 2. DOELTREFFEND SOORTENBELEID EN -BEHEER.....	152
SD 3. WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING	154
SD 4. WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUWING EN EVALUATIE VOOR EEN DOELTREFFEND BIODIVERSITEITSBELEID	155
OD 1. NATUUR EN BIODIVERSITEIT ALS ONDERDEEL VAN KLIMAATADAPTATIE- EN MITIGATIEBELEID.....	155
OD 2. VERSTERKEN VAN DE KENNIS VOOR EEN DOELTREFFEND BEHEER VAN INVASIEVE UITHEEMSE SOORTEN.....	156
OD 3. KENNIS OVER DE NATUUR IN AGRO-ECOSYSTEMEN VERBREIDEN OM HET BEHEER VAN DE OPEN RUIMTE TE VERBETEREN	156
OD 4. ONDERZOEKEN VAN NATUUR IN DE STAD OM DE LEEFBAARHEID TE VERGROTEN	157
OD 6. KENNIS OM HET BIODIVERSITEITSBELEID EN -BEHEER TE OPTIMALISEREN.....	157
8.2 BUDGETTAIR KADER	158
8.1.1. DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S)	159
8.1.2. DAB MINAFONDS	171
8.1.3. OVERIGE ENTITEITEN ONDER GEZAG.....	176
8.1.4. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT	178
9. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT PLATTELANDSBELEID	181
9.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN	181
SD 1. EEN SPECIFIEK PLATTELANDSBELEID DE PLATTELANDSUITDAGINGEN	181

OD 1. HET VLAAMS PLATTELANDSBELEID IS INGEBED IN HET EUROPESE PLATTELANDSBELEID	181
OD 2. INNOVATIEF EN DUURZAAM ONDERNEMERSCHAP IN EEN CIRCULAIRE ECONOMIE	181
OD 3. LEEFBARE EN LEVENDIGE DORPEN, VERBONDEN MET ELKAAR EN MET HET PLATTELAND	182
OD 4. LANDSCHAPSKWALITEIT EN –ONDERHOUD.....	182
9.2. BUDGETTAIR KADER.....	182
9.2.1. DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S)	183
9.2.2. DAB MINAFONDS	183
9.2.3. OVERIGE ENTITEITEN ONDER GEZAG.....	184
9.2.4. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT	184
IV. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD	186
V. LIJST MET AFKORTINGEN	196
VI. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'	198

I. INLEIDING DOOR DE MINISTER

Deze beleids- en begrotingstoelichting (BBT) blikkt vooruit naar de beleids- en begrotingsprestaties van 2023 voor het beleidsveld Omgeving en Natuur.

Het jaar 2023 staat volop in het teken van de uitvoering van het opgestart beleid. Een groot aantal beleidsprojecten werden de voorbije jaren opgestart en zitten volop in uitvoeringsfase. Ik denk bijvoorbeeld aan de Blue deal en het bosuitbreidingsplan 'Meer bos in Vlaanderen'.

De **Blue Deal** investeringen in groenblauwe infrastructuur dringen niet enkel het risico op waterschaarste bij droogte terug, maar dragen ook bij tot het verminderen van het overstromingsrisico en tot een klimaatbestendig watersysteem. In de strijd tegen de aanhoudende droogte en verdroging zijn er ook extra middelen voor de Blue Deal. Het gaat voor de komende twee jaar over 150 miljoen extra. Daarnaast worden ook in het kader van de stroomgebiedsbeheerplannen bijkomende middelen voorzien de komende jaren.

Ik maak in 2023 werk van **bosuitbreiding** via een versneld aankoopbeleid in de omgeving van bestaande grote boscomplexen en ik blijf de realisatie van 'Meer bos!' aanmoedigen via al onze partners in de bosalliantie. Tijdens het komend plantseizoen worden opnieuw vele van de verworven gronden bebost, waaraan de nodige publiciteit zal worden gegeven om te laten zien dat het kan. Een aanpassing van de pachtregelgeving, samen met collega bevoegd voor landbouw, met het oog op bebossing is een drempel die overwonnen moet worden als we de ambities van het regeerakkoord willen bereiken.

De **relance middelen** wenden we aan voor de uitvoering van acties inzake **circulariteit, asbestafbouw en Blue Deal**.

Een bijzondere klemtoon in mijn beleid ligt in het **versnellen en verbeteren van procedures**, gecombineerd met extra inzet op **digitalisering**. In 2022 bracht ik drie conceptnota's op de Vlaamse Regering in volgende dossiers: de evaluatie van het omgevingsvergunningendecreet, de modernisering van de MER en het omgevingsbesluit, waarbij de digitale toepassingen ervan meteen worden uitgebouwd. In 2023 zal ik deze principes vertalen in verschillende regelgevende initiatieven (decreten, besluiten) en aan de Vlaamse Regering voorleggen.

Het **stikstofakkoord** werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering in februari 2022. Met een pakket aan maatregelen wil Vlaanderen de stikstofuitstoot drastisch inperken om een vergunningenstop zoals in Nederland te voorkomen en om zuurstof te geven aan duurzame landbouw, ons leefmilieu én het ondernemerschap in Vlaanderen. De verwerking van de inspraak op het openbaar onderzoek hierover loopt. Na verwerking van het openbaar onderzoek leg ik zo snel mogelijk het **definitieve PAS-programma** (Programmatische Aanpak Stikstof) ter goedkeuring voor aan de Vlaamse Regering. Ik voorzie tevens een stikstofdecreet dat de genomen beslissingen wettelijk zal verankeren.

Inzake vervuilende stoffen stond de PFAS-verontreiniging centraal. Ik zie erop toe dat de aanbevelingen van de onderzoekscommissie PFAS-PFOS inzake de werking van de administratie uitgevoerd worden. Ik werk een breed gedragen **Vlaamse strategie** uit voor **zeer zorgwekkende stoffen** in nauwe samenwerking met mijn collega voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin en mijn collega voor Mobiliteit en openbare werken.

De PFAS-problematiek toonde het belang aan van samenwerking tussen de verschillende handhavingsdiensten en van een kordate aanpak van bedrijven die de wet niet respecteren. Ik besliste tot een systeemaudit van de handhaving. In samenspraak met de betrokken inspectiediensten start ik een

transitietraject met het oog op samenvoeging op waarbij de gewestelijke inspectiediensten en handhavers van het beleidsdomein Omgeving, die onder mijn bevoegdheid vallen worden geoptimaliseerd en maximaal geïntegreerd.

II. SAMENVATTING

Deze beleids- en begrotingstoelichting (BBT) heeft betrekking op alle activiteiten en begrotingskredieten van het beleidsdomein Omgeving binnen de bevoegdheden van het beleidsveld Omgeving en Natuur.

Voor elk inhoudelijk structuurelement (ISE) van het beleidsveld Omgeving en Natuur worden de strategische en operationele doelstellingen geconcretiseerd in een planning voor 2023. Daarnaast wordt ook per inhoudelijk structuurelement het budgettair kader beschreven. Deze BBT omvat geen rapportering. De rapportering wordt opgenomen in de BBT bij de begrotingsuitvoering.

In de volgende tabel vindt u het overzicht terug van de totaliteit van de begrotingskredieten die in deze BBT aan bod komen.

TOTAAL – OMGEVING EN NATUUR, excl. apparaatsuitgaven

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	917	18.364	0	583.077	592.196
Bijstelling BO 2023	400	-3.108	0	147.964	148.042
BO 2023	1.317	15.256	0	731.041	740.238

PROGRAMMA QC – OMGEVING EN NATUUR

(duizend euro)

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	917	18.364	0	583.077	592.196
Bijstelling BO 2023	400	-3.108	0	147.964	148.042
BO 2023	1.317	15.256	0	731.041	740.238

Het beleidsveld Omgeving en Natuur omvat slechts 1 begrotingsprogramma Omgeving en Natuur met begrotingscode QC. Deze 1-op-1 opzet zorgt voor een transparant overzicht van de budgetten binnen dit beleidsveld.

De apparaatskredieten binnen programma QA die ingezet worden voor de activiteiten binnen het beleidsveld Omgeving en Klimaat, worden afzonderlijk besproken onder deel V Apparaatskredieten van deze BBT.

III. TRANSVERSALE, HORIZONTALE EN OVERKOEPELENDE DOELSTELLINGEN

Het beleidsveld Omgeving en Natuur omvat verschillende maatschappelijk belangrijke, transversale opdrachten. Ik neem in dit kader mijn verantwoordelijkheid en vervul ook een sturende en coördinerende rol ten aanzien van de beleidsvelden binnen het beleidsdomein Omgeving, sectoren, maatschappelijke actoren en burgers, en - samen met mijn collega's - andere beleidsdomeinen. Voor mijn eigen bevoegdheden werd 1 transversaal plan door de Vlaamse Regering vastgesteld, namelijk het **Luchtbeleidsplan 2030**. Ik werk verder ook mee aan de realisatie van de doelstellingen van het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding, het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan, en de 7 transitieprioriteiten uit de vierde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling.

1. VSDO 4 Transitieprioriteit Omgeving voor de Toekomst

De Vlaamse Regering heeft op 26 november 2021 een **nieuwe transitieprioriteit 'Omgeving voor de Toekomst'** bepaald in het kader van de vierde Vlaamse Strategie Duurzame Ontwikkeling.

Ik wil aan de hand van deze transitie het realiseren van de strategische doelen van de beleidsplannen voor ruimte, klimaatadaptatie en biodiversiteit versnellen. Ik zet hierbij via projecten, tot stand gekomen vanuit reeds bestaande alsook nieuw vorm te geven partnerschappen, in op drie transformaties: (1) verspreide bebouwing en infrastructuur verduurzamen (2) gebiedsgericht verdichten én vergroenen en (3) versterken van ecosystemen en vergroten van de waardering van ecosysteemdiensten.

2. Luchtbeleidsplan 2030

Met het goedgekeurde Luchtbeleidsplan 2030 zet ik in op een halvering van de gezondheidsimpact ten gevolge van luchtverontreiniging tegen 2030 ten opzichte van 2005 én dring ik de oppervlakte van ecosystemen waar de draagkracht voor vermessing of verzuring wordt overschreden met een derde terug.

In 2023 leg ik een **geactualiseerd Luchtbeleidsplan** ter goedkeuring voor aan de Vlaamse Regering. Ik maak hiervoor gebruik van de evaluatie van de voorbije jaren en een actualisatie van de emissie- en luchtkwaliteitsprognoses. Ik bekijk hierbij ook de nieuwe advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie (WHO). Het maatregelendeel wordt volledig herwerkt. De reeds goedgekeurde maatregelen worden concreet uitgewerkt rekening houdend met het addendum dat de Vlaamse Regering in 2022 goedkeurde. Ik stem ook af met de extra maatregelen die worden goedgekeurd in het kader van het VEKP en de PAS. Ik baseer me tevens op de insteek die ik ontving van collega ministers en de adviesraden.

Binnen mijn bevoegdheden zet ik verder in op de aanpak van de belangrijkste sectoren zoals beschreven onder ISE Lucht verder in deze BBT. Daarnaast neem ik de emissie- en luchtkwaliteitsdoelstellingen ook mee in de uitvoering van de overkoepelende strategische doelstellingen 2, 5 en 6, ISE Omgevingsbeleid ruimte en milieu SD2, SD 3 (in het bijzonder OD3), en SD5 OD 2 en 5 en ISE Thema-overschrijdend instrumentarium SD 1 OD 1, 5, 10 en 11 en SD2 OD 1, 3 en 4.

Maatregelen Luchtbeleidsplan 2021-2030 met trekker dOMG	Doelstelling in de BBT Omgeving en Natuur of de BBT Energie en Klimaat
Via uitvoering van het ruimtelijke beleid creëren we de condities om de	ISE Omgevingsbeleid ruimte en milieu - SD 2 BRV-proces met quick wins

vervoersvraag te beheersen en de blootstelling aan luchtverontreiniging te verminderen	ISE Omgevingsbeleid ruimte en milieu - SD 3 Bouwshift realiseren
We realiseren in samenwerking met de vervoerregio's een duurzame modal shift	ISE Omgevingsbeleid ruimte en milieu SD 5 OD2 Koppelen van mobiliteit en omgeving/ruimte in vervoerregio's
We verminderen de impact van grote infrastructuur in en rond stedelijke gebieden en we nemen weloverwogen keuzes rond verkeersgenererende projecten	Overkoepelende strategische doelstellingen – SD2 Geïntegreerde bepalingen en uitvoeren omgevingsbeleid
We brengen de BREF-conclusies in lijn met de stand der techniek en we zetten ze tijdig om in het VLAREM	ISE Thema-overschrijdend instrumentarium omgeving – SD 1 Naar een samenhangend omgevingsinstrumentarium
Aanpakken hinder huishoudelijke houtverwarming	ISE Omgevingsbeleid ruimte en milieu - SD 6 Hinder
We passen inzichten uit de gedragswetenschappen toe en we ontwikkelen interventies op basis van gedragswetenschappen en rollen deze uit	Overkoepelende strategische doelstellingen – SD1 Betrokkenheid van burger en maatschappij ISE Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu – SD5 OD5 Maatschappelijk draagvlak verzekeren door sensibilisering bevolkingslagen
We ondersteunen lokale overheden in hun beleid	Overkoepelende strategische doelstellingen – SD5 Een bovenlokaal omgevingsbeleid verbonden met de samenleving
We zetten in op een versterking van de handhaving	ISE Thema-overschrijdend instrumentarium omgeving – SD 2 Handhaving als sluitstuk van een slagkrachtig omgevingsbeleid
We werken efficiënt en effectief samen bij uitvoering van bestaande instrumenten en versterken het omgevingsinstrumentarium	ISE Thema-overschrijdend instrumentarium omgeving – SD 1 Naar een samenhangend omgevingsinstrumentarium
We verankeren kennis over luchtverontreiniging	ISE Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu SD 1 Omgeving als kennis en expertisecentrum
We verwerven meer kennis over de relatie tussen binnenlucht en buitenlucht	ISE Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu SD 1 Omgeving als kennis en expertisecentrum
Maatregelen Luchtbeleidsplan 2021-2030 met trekker VLM	Doelstelling in de BBT Omgeving en Natuur of de BBT Energie en Klimaat
We verminderen de NH3-uitstoot uit varkensstallen en pluimveestallen met een luchtwasser	ISE Lucht – SD1 OD 7 Emissies in de industrie en landbouw verminderen

We verminderen de NH ₃ -uitstoot uit de toediening van dierlijke mest en kunstmest	ISE Water – SD7 Nutriëntenverliezen vanuit de Land- en Tuinbouw ISE Lucht – SD1 OD 7 Emissies in de industrie en landbouw verminderen
Maatregelen Luchtbeleidsplan 2021-2030 met trekker VMM	Doelstelling in de BBT Omgeving en Natuur of de BBT Energie en Klimaat
We realiseren in samenwerking met de vervoerregio's een duurzame modal shift	ISE Lucht – SD1 OD 2 Afvlakking van de groei van het wegverkeer
We verminderen de impact van grote infrastructuur in en rond stedelijke gebieden en we nemen weloverwogen keuzes rond verkeersgenererende projecten	ISE Lucht – SD1 OD 2 Afvlakking van de groei van het wegverkeer
We vergroenen het voertuigenpark	ISE Lucht – SD1 OD 3 Verdere vergroening van het voertuigenpark
We stimuleren innovatie om oplossingen te ontwikkelen voor vrachtvervoer	ISE Lucht – SD1 OD 3 Verdere vergroening van het voertuigenpark
We versterken het beleid om emissiefraude door eigenaars te voorkomen en remediëren	ISE Lucht – SD1 OD 4 Emissiefraude bij voertuigen aanpakken
We stimuleren het gebruik van lage- en ultralage-emissiezones in stedelijke gebieden	ISE Lucht – SD1 OD 5 Lage en ultralage emissiezones verder uitrollen in stedelijke gebieden
We zorgen voor een verdere vermindering van de emissies van stookinstallaties	ISE Lucht – SD1 OD 6 Vermindering luchtverontreiniging van houtverbranding
We zetten de sectorale aanpak voor de vermindering van de emissies van NO _x , SO _x , PM _{2,5} en NH ₃ verder	ISE Lucht – SD1 OD 7 Emissies in de industrie en landbouw verminderen
We sluiten een Green Deal af rond de emissies van de huishoudelijke houtverbranding	ISE Lucht – SD1 OD 6 Vermindering luchtverontreiniging van houtverbranding
We werken aan een vermindering van fijnstofhinder door houtstook.	ISE Lucht – SD1 OD 6 Vermindering luchtverontreiniging van houtverbranding
We werken verder aan een verbetering van de emissie-inventaris	ISE Lucht – SD2 Onderbouwen (lokaal) luchtbeleid via innovatieve milieumonitoring
We verwerven beter inzicht in de luchtkwaliteit in street canyons	ISE Lucht – SD2 Onderbouwen (lokaal) luchtbeleid via innovatieve milieumonitoring
Maatregelen Luchtbeleidsplan 2021-2030 met trekker VEKA	Doelstelling in de BBT Energie en Klimaat
We verminderen de emissies van fossiele brandstoffen in het kader van het klimaat- en energiebeleid	Zie BBT Energie en Klimaat

3. Vlaams Actieplan Armoedebestrijding (VAPA)

Het **VAPA 2020-2024** werd goedgekeurd door de Vlaamse Regering op 25 september 2020. Ik heb onder meer volgende acties in het VAPA ingeschreven

om vanuit Omgeving bij te dragen aan de preventie en de bestrijding van armoede:

Actie 7.1.6 Opvolging betaalbaarheidsrisico integrale waterfactuur met bijzondere aandacht voor mensen in armoede

Zie ISE Water SD 4 OD 3

Actie 7.1.7: Heldere en duidelijke communicatie naar mensen in armoede

In 2023 actualiseer ik de communicatie met het oog op de aanpassingen aan het Algemeen Waterverkoopreglement die in opmaak zijn.

Actie 7.5.3 Opvolging uitrol digitale meters met aandacht voor mensen in armoede

In 2023 volg ik verder het samenwerkingsproject op tussen VMM en Samenlevingsopbouw provincie Antwerpen aan de hand waarvan wordt onderzocht welke randvoorwaarden noodzakelijk zijn om het preventieve potentieel van digitale meters specifiek voor mensen in armoede ten volle te benutten.

Actie 7.5.4 Opvolging van het algemeen waterverkoopreglement met aandacht voor mensen in armoede

In hogervermeld samenwerkingsproject wordt ook gekeken naar de billijkheid van de modaliteiten van deze debietbegrenzing voor mensen in armoede, zoals het bij begrenzing minimaal te leveren debiet van 50 liter per uur.

Tevens maak ik werk van een wijzigingsbesluit Algemeen Waterverkoopreglement.

Actie 7.5.5. Uitwerken kader voor universele toegang tot water

Ik werk aan een nieuw Drinkwaterbesluit dat o.a. een kader voorziet voor een verbetering van de universele toegang tot water.

4. Vlaams Jeugd- en kinderrechtenbeleidsplan (JKP)

In het Jeugd- en Kinderrechtenbeleidsplan engageerde ik mij om verder in te zetten op een **gezonder en duurzamer leefmilieu voor kinderen en jongeren**, meer in het bijzonder door minstens lokaal te starten met het verantwoord omgaan met zwerfvuil.

In 2023 werk ik verder aan de uitvoering van **Operatie Proper**, waarbij scholen en jeugdverenigingen een actieplan kunnen indienen en uitvoeren om samen te werken aan een zwerfvuilverrijde (school)omgeving.

V. BELEIDSVELD OMGEVING EN NATUUR

Het beleidsveld Omgeving en Natuur omvat 8 inhoudelijke structuurelementen (ISE), met begrotingscodes D tot en met O. Alle ISE maken deel uit van eenzelfde begrotingsprogramma QC. Deze '1-op-1' opzet zorgt voor een transparant overzicht van de taken en budgetten binnen dit beleidsveld.

De **ISE van het beleidsveld Omgeving en Natuur** zijn:

- Omgevingsbeleid ruimte en milieu (begrotingscode N)
- Thema-overschrijdend instrumentarium Omgeving (begrotingscode O)
- Afval en materialen (begrotingscode J)
- Bodem en ondergrond (begrotingscode E)
- Lucht (begrotingscode H)
- Water (begrotingscode D)
- Natuur en biodiversiteit (begrotingscode F)
- Plattelandsbeleid (begrotingscode G)

1. OVERKOEPELENDE STRATEGISCHE OMGEVINGSDOELSTELLINGEN

1.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

SD 1. EEN OMGEVINGSBELEID VOOR EN MET BETROKKENHEID VAN BURGER EN MAATSCHAPPIJ, MET HET OOG OP HET VERHOGEN VAN HET MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK

Ik betrek burgers bij de omgevingsuitdagingen waarvoor we als maatschappij staan. Dit doe ik door **partnerschappen** aan te gaan met lokale besturen, middenveld en bedrijven en burgers te betrekken bij terreinrealisaties, bijvoorbeeld in het kader van gebiedsontwikkeling of de **Blue Deal**.

Ik werk verder aan **kennisdeling** door onder meer interactieve netwerkmomenten te organiseren en toelichtingen en lezingen te geven over de omgevingsthema's, en de instrumenten die we inzetten om tot een kwaliteitsvolle leefomgeving te komen.

Voor de gesubsidieerde projecten '**groenblauwe parels**' die in 2023 van start gaan worden zoveel mogelijk mensen betrokken en geïnformeerd. De ontharding en vergroening zal gebeuren op een mix van terreinen van onderwijsinstellingen, jeugdbewegingen, bedrijven, zorginstellingen, sportterreinen en op terreinen in woonwijken en buurten.

In 2023 lanceer ik het **subsidiekader voor erkenning en subsidiëring van omgevingsverenigingen** dat inzet op een meer impactgerichte werking en realisatie van de Vlaamse omgevingsdoelstellingen (zie ISE Thema-overschrijdend instrumentarium Omgeving SD 1 OD 3).

SD 2. GEÏNTEGREERDE BEPALINGEN EN UITVOEREN VAN OMGEVINGSBELEID

Voor een aantal grote (infrastructuur)projecten versterk ik samen met collega minister, bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken verder de inzet op **begeleidende gebiedsprogramma's** om de geïntegreerde uitvoering en daarmee ook de omgevingskwaliteit en het draagvlak voor de projecten te vergroten. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Antwerpse infrastructuurprojecten (Toekomstverbond) en de Limburgse Noord-zuidverbinding, werken aan de Ring rond Brussel, verschillende Sigmaprojecten, het Seine-Schelde project met Rivierherstel Leie,.... Ik zet hierbij ook instrumenten en middelen in om via quick-wins de meerwaarde van een gezamenlijke en geïntegreerde aanpak ook op korte termijn op het terrein waar te maken (zie ISE Omgevingsbeleid ruimte en milieu SD 5 OD 1 en SD 5 OD 3).

Zo worden een aantal van deze projecten als een complex project gerealiseerd. Vanuit mijn bevoegdheden volg ik de bestaande complexe projecten verder actief op. In navolging van de evaluatie complexe projecten bereid ik samen met collega minister bevoegd voor mobiliteit en openbare werken voorstellen tot wijzigingen aan de regelgeving voor.

SD 3. OMGEVING IS DIGITAAL EN DATA-GEDREVEN BY DEFAULT

Het ontsluiten van data in gestructureerde en 'koppelbare' vorm zorgt voor een belangrijk potentieel zowel m.b.t. efficiëntieverbetering als m.b.t. de kwaliteit van genomen beslissingen. De evolutie van de dienstverlening en werking van een document-gebaseerde naar een digitale, data-gedreven werking is daarom een lange termijn doelstelling bij alle betrokken overheidspartners.

In 2023 worden hiertoe verdere stappen gezet, o.m. via het programma van het **omgevingsinformatiesamenwerkingsverband** (OIS) dewelke als hefboom fungeert voor het opzetten van een gestroomlijnde efficiënte dienstverlening en het actief ontsluiten van data. Alle entiteiten van het beleidsdomein Omgeving nemen hieraan deel. Ook de aanbevelingen in het kader van PFAS, zoals het opzetten van een kruispuntbank Omgeving, en PAS worden verder opgenomen en voorbereid o.m. binnen het OIS.

In 2023 omvatten deze OIS-programma's de volgende acties:

- 1 Gemeenschappelijke data en tooling: verdere semantische afstemming van data en informatiesystemen (OSLO-standaarden), en systematisch beschikbaar stellen van deze informatielagen als Open Data door de verschillende entiteiten.
- 1 Gestroomlijnde vergunningsverlening: Operationeel maken van de gestructureerde informatie van de omgevingsvergunning via het Omgevingsloket en koppeling ervan met de werkprocessen van andere entiteiten, verder uitbouwen van online tools i.f.v. de vergunningsverlening en modernisering MER (voortoets, MER-toets...).
- 1 Expertisecentrum voor vastgoed, percelen en ondergrond: verdere uitbouw en functionaliteit van de Woningpas en de Databank Ondergrond Vlaanderen; verder verkennen van noden m.b.t. expertisecentra.
- 1 Innovatiegedreven Omgeving: Het onderzoeken en gebruiken van digitale producten en data om dienstverlening en beleid te innoveren. Waarbij o.a. wordt ingezet op informatieverzameling (monitoring), automatische verwerking (artificiële intelligentie, remote-sensing, ...) als belangrijkste elementen. Dit zijn belangrijke onderdelen voor de uitbouw van het digitale platform voor het Vlaams kenniscentrum milieueffectenbeoordeling.
- 1 Delen van kennis en expertise tussen de entiteiten inzake data en digitalisering, zoals AI, remote sensing data, dataplatformen,... en de toepassing ervan.

SD 4. ONDERBOUWD OMGEVINGSBELEID

Ik zorg verder voor een sterk **wetenschappelijk onderbouwd omgevingsbeleid**. Deze onderbouwing omvat een geheel van monitoring (dataverzameling), studies in kader van beleidsvoorbereiding en -evaluatie, wetenschappelijk en verkennend onderzoek, rapportage en ontwikkeling van innovatieve producten en systemen.

Het **beleidsondersteunend omgevingsonderzoek** wordt verder afgestemd op niveau van het beleidsdomein (zie ISE Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu, SD1 OD1). Via een lopend traject van lange termijn onderzoek worden omgevingsthema's verder uitgediept met een duidelijke onderzoeksvraag en beleidsrelevantie. Op basis van onderzoek ga ik na hoe de verdere optimalisatie van de wetenschappelijke onderbouwing van het Omgevingsbeleid structureel kan gebeuren.

Inzake **omgevingsrapportage** geef ik verdere invulling aan het aangepast DABM-kader waarbij een maximaal geïntegreerde rapportering van ruimte en milieu mogelijk wordt. Inzake **informatiebeheer** ga ik de impact na van nieuwe Europese RIE-regelgeving die meer milieudatagaring en publieke ontsluiting, zoals voor stoffenbalansen, vergunningsdata, zelfcontrole of handhavingsdata, verplicht tegen 2025.

SD 5. VEREENVOUDIGING VAN PROCEDURES

In 2022 heb ik drie conceptnota's op de Vlaamse Regering gebracht:

- Modernisering MER;
- Ontwikkeling van het omgevingsbesluit (integratie RUP en vergunning in één procedure);
- Omgevingsvergunning.

In 2023 leg ik voor elk van deze instrumenten concrete voorstellen voor aanpassing van de regelgeving (decreten, besluiten) voor aan de Vlaamse Regering. De acties worden verder toegelicht onder ISE Thema-overschrijdend instrumentarium Omgeving SD 1 OD 5, OD 6 en OD 10,

SD 6. EEN STERKE OMGEVINGSADMINISTRATIE

Een sterke omgevingsadministratie gaat uit van een optimale samenwerking, zowel intern, als met andere entiteiten op Vlaams niveau, als met overige partners. Waar nodig worden opdrachten en de verschillende rollen verduidelijkt. De focus ligt op **complementariteit en efficiëntie** en het verzekeren van de continuïteit en kwaliteit van de reguliere processen. Ik versterk deze complementariteit en efficiëntie door het stroomlijnen van digitale werking en dienstverlening en de uitwisseling van data en informatie.

Ieder bestuursniveau heeft eigen taken. Binnen de context van co-bestuur wordt door mijn administratie ingezet op **kennisborging, -ontwikkeling, en -uitwisseling**. De advisering houdt geen indeplaatsstelling in, maar is gericht op de Vlaamse beleidsdoelstellingen en –klemtonen. Lokale besturen worden ondersteund bvb. via best practices en dergelijke, dewelke ook digitaal worden aangeboden, via websites en sociale media maar ook via interactieve tools en de MER-toets.

Ik zie erop toe dat de aanbevelingen van de onderzoekscommissie PFAS-PFOS inzake de werking van de administratie uitgevoerd worden. Ik werk een breed gedragen **Vlaamse strategie** uit voor **zeer zorgwekkende stoffen** in nauwe samenwerking met mijn collega voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, waarbij de Nederlandse aanpak als input kan dienen. De strategie wordt verder ontwikkeld vanuit een wetenschappelijke onderbouwing en op participatieve manier met alle betrokken stakeholders zodat ze gedragen is en een leidraad biedt voor huidig en toekomstig beleid, monitoring en onderzoek.

Ook een doeltreffende, risico-gebaseerde reactieve focus is een belangrijk onderdeel van de geloofwaardigheid van het gehele systeem.

1.2. BUDGETTAIR KADER

De overkoepelende strategische omgevingsdoelstellingen worden in hoofdzaak ingevuld met de inzet van de personeelsleden van het coördinerende departement Omgeving (zie verder deel Apparaatskredieten).

Voor SD1 (een omgevingsbeleid voor en met betrokkenheid van burger en maatschappij, met het oog op het verhogen van het maatschappelijk draagvlak) en SD3 (omgeving is digitaal en data-gedreven by default) zijn er ook (beperkte) flankerende budgetten voorzien. Deze worden verder besproken onder ISE Thema-overschrijdend instrumentarium.

2. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT OMGEVINGSBELEID RUIMTE EN MILIEU

2.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

SD 1. OMGEVING ALS KENNIS- EN EXPERTISECENTRUM

OD 1. BELEIDSONDERSTEUNEND OMGEVINGSONDERZOEK OP
BELEIDSDOMEINNIVEAU AFSTEMMEN EN VERSTERKEN

Een **strategische onderzoeksagenda** voor het departement Omgeving wordt in 2023 opgemaakt. Via de Werkgroep Onderzoekscoördinatie maak ik ook verder werk van de opmaak van een strategische onderzoeksagenda voor het volledige beleidsdomein Omgeving. Dit zorgt voor een betere afstemming van het onderzoek uit de verschillende entiteiten. Speciale aandacht gaat hierbij naar monitoring.

Lopende onderzoeksagenda's worden desgevallend afgestemd en afgewerkt. Ik communiceer alle afgewerkte onderzoeken en resultaten en maak de data zo open als mogelijk. Ik hecht veel belang aan de **doorwerking van evaluatieopdrachten** op ons instrumentarium, onder andere in het kader van ontharding en erosie. Ik geef uitvoering aan het vijfjarig werkprogramma Omgevingsrapportage.

Ik zorg voor de uitrol van de **verbrede kennishub Omgeving en Gezondheid**, zoals aanbevolen door de onderzoekscommissie PFAS-PFOS. Concreet betreft dit de afstemming, coördinatie en programmering van onderzoek en monitoring inzake chemische stoffen. Dit wordt als concrete opdracht opgenomen binnen de bestaande werkgroep van de onderzoekscoördinatoren van het beleidsdomein Omgeving, uitgebreid met het Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid (VAZG). In het kader van databeheer en -ontsluiting voorzie ik de verdere uitbouw van de PFAS-verkenner in Databank Ondergrond Vlaanderen (DOV).

Ik zorg voor de verdere uitrol van de **5de cyclus van het Vlaams Humaan biomonitoringprogramma** en breng deze Vlaamse expertise in op Europees niveau door proactieve deelname aan het **Europese partnerschap PARC**.

Ik communiceer de resultaten van de **gefocuste jongerenstudie Humane biomonitoring (HBM) rond 3M** en evalueer en optimaliseer op basis hiervan de no regret maatregelen.

In uitvoering van het **Statistisch Meerjarenprogramma** van Statistiek Vlaanderen reikt mijn administratie de afgesproken statistieken en data aan met betrekking tot een brede waaier van omgevingsthema's.

Door in te zetten op een aantal nieuwe beleidsuitdagingen, bevestig ik de **verbreding van het wetenschappelijk onderzoek**. Ik werk in 2023 verder aan een prototype van een **Vlaams biodiversiteitsportaal** dat de toegang tot biodiversiteitsdata moet verbeteren. Om dit mogelijk te maken wordt er gezocht naar overeenkomsten tussen de overheid en de leveranciers van flora- en faunadata.

Als kennis- en expertisecentrum neemt mijn administratie deel aan onderzoeks- en kennisdelingsactiviteiten binnen **internationale projecten en netwerken**. Zo verzilveren we de eigen inzet en de unieke Vlaamse samenwerking tussen wetenschap en beleid op vlak van omgeving en gezondheid, territoriale thema's, ruimte, bodem, grondstoffen en geologie.

SD 2. BRV-PROCES MET QUICK WINS

In 2023 leg ik een **ontwerp Beleidsplan Ruimte Vlaanderen** voor aan de Vlaamse Regering. Dit ontwerp BRV houdt onder andere rekening met

de conceptnota Bouwshift; het Vlaams klimaatadaptatieplan dat de noodzaak uit voor klimaatbestendig bouwen en op ruimtelijke oplossingen om wateroverlast en -schaarste te voorkomen; de conceptnota ter begeleiding van de **stroomgebiedbeheerplannen** 2022-2027 (SGBP 2022-2027); de eventuele noodzaak tot differentiatie van de openruimte categorieën; het flankerend beleid **PAS**; het **Luchtbeleidsplan** met aandacht voor gezondheid en natuur; **en het Vlaams Energie- en Klimaatplan** (VEKP) met duidelijke hernieuwbare energie-doelstellingen en het behalen van de Europese no-debit-rule in kader van de **LULUCF**-verordening (Land use, land use change and forestry). Daarmee speelt het BRV in op de meest urgente ruimtelijke opgaves.

Het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen zet eveneens in op een **versterkt interbestuurlijk samenwerkingsmodel**, aanvullend aan de reeds bestaande realisatiegerichte gebiedswerking.

Naast een sterke interbestuurlijke samenwerking zet ik ook in op partnerschappen met maatschappelijke actoren die de uitrol van het BRV in de praktijk kunnen versnellen. Zo heb ik recent een nieuwe samenwerkingsovereenkomst afgesloten met het Netwerk Architecten Vlaanderen (NAV), werk ik structureel samen met de bouw- en vastgoedsector via de Bouwagenda en subsidieer ik vakverenigingen zoals de Vereniging voor Ruimtelijke Planners en het Infopunt Publieke Ruimte om het ruimtelijk beleid mee uit te dragen.

SD 3. BOUWSHIFT REALISEREN

OD 1. SLIM RUIMTEGEBRUIK OP DE JUISTE PLAATS

De term 'bouwshift' impliceert een "shift", een verandering inzake (1) de locatie waar en (2) de manier waarop we bouwen. Een BRV met beleidskaders is nodig, maar is onvoldoende om de beoogde transitie te realiseren. Naast de goedkeuring van het BRV, is het tevens van belang in te zetten op **concrete realisaties en beleidskaders** die deze realisaties faciliteren.

Binnen de transitiegedachte is er aandacht voor innovatie, versnellen van goede praktijken, en verankering van de nieuwe werking in regulier beleid, ondersteund door regelgeving en duidelijke kaders. Binnen het kader van de transitieprioriteit 'Omgeving voor de toekomst' bundel ik de voornaamste beleidsmatige projecten die bijdragen aan het realiseren van de bouwshift. Deze transitieprioriteit zet naast de bouwshift ook in op andere uitdagingen, waardoor gezamenlijke uitdagingen rond de bouwshift, klimaatadaptatie en het inzetten op ecosystemen en ecosysteemdiensten gebundeld worden en elkaar versterken. Ik vermeld hier enkele concrete initiatieven binnen dit kader:

Ik werk verder met **pilootgemeenten** samen om via beleidsplanning, een beleidsmatige aanpak van stedenbouwkundige lasten en andere instrumenten de bouwshift te realiseren in de praktijk en hier kennis rond op te bouwen en te delen. Op basis van vijf concrete pilootcases, voorzie ik in een plan van aanpak voor slecht gelegen juridisch aanbod in eigendom van sociale woonorganisaties, met een win-win-oplossing voor de sociale woonorganisatie en het lokale bestuur.

In 2023 zet ik in op de **verbetering van het vooroverleg** tussen lokale besturen en de private sector. Ik werk daarbij samen met het NAV om een ronde tafel te organiseren met verschillende actoren, deel maximaal de leerpunten uit het piloottraject met lokale besturen rond stedenbouwkundige lasten en werk in samenwerking met Stedenbeleid een aanpak uit om specifiek de kleinere steden ondersteuning te bieden in een (pro-)actieve regie bij grote verdichtingsprojecten door hen een

expertenpool ter beschikking te stellen. Ook bouw ik met het NAV de webtool ruimtelijk rendement verder uit met goede praktijkvoorbeelden die in het bijzonder de toepassing van de 10 ruimtelijke kernkwaliteiten onder de aandacht brengen. Ik betrek hierbij ook de Orde van de architecten.

In uitvoering van de conceptnota "Bouwshift" doe ik een concreet voorstel om de planologische compensatieplicht decretaal te verankeren zodat er netto geen harde bestemmingen meer bijkomen.

Slim ruimtegebruik op de juiste plaats impliceert ook het juiste landgebruik vanuit het oogpunt van koolstofopslag en de invloed op onze koolstofvoorraden. De ruimtelijke inrichting van onze leefomgeving kan een belangrijke impact hebben inzake de uitstoot van broeikasgassen. In 2023 leg ik, zoals in het VEKP opgenomen, een actieplan voor dat aangeeft welke maatregelen noodzakelijk zijn om te voldoen aan de Europese no-debit-rule in het kader van de LULUCF-verordening.

Ik zal binnen het kader van de bouwshift de mogelijkheden onderzoeken van een hoger ruimtelijk rendement door middel van een beter (ruimtelijk) gebruik van de ondiepe ondergrond. Binnen het omgevingsbeleid kunnen we meer doen met minder door de openbare ruimte en gebouwen in samenhang met de ondergrond te bekijken. De publicatie "Ontwerpen vanuit de doorsnede: de ondergrond als bouwsteen voor de toekomstige stad" kan hierbij als inspiratie dienen. Door kennisdeling en sensibilisering zal ik lokale overheden en terreinpartners vernieuwende instrumenten in handen geven.

OD 2. ONDERSTEUNENDE REGELGEVING EN INNOVATIEVE AANPAK

Het traject evaluatie omgevingsvergunningsdecreet wordt afgerond met een ontwerp van wijzigingsdecreet en waar nodig, de hieraan verbonden uitvoeringsbesluiten.

Inzake de herijking van het systeem vrijstellingen/meldingen/vergunningen sloot ik net de algemene consultatieronde af. In 2023 leg ik de **wijzigingsvoorstellen** ter goedkeuring voor aan de Vlaamse regering. Ongewenste transformaties in de openruimte worden afgeremd i.f.v. de vermindering van het bijkomend ruimtebeslag en ontharding, via aanpassing van de regelgeving. Ongewenste cumul van regelgeving, die bijkomend ruimtebeslag en zonevreemdheid in de hand werkt, wordt geschrapt. Zonevreedende functiewijzigingen worden strikt gekoppeld aan kwaliteitseisen (waaronder de 10 kernkwaliteiten van de strategische visie van het BRV) en voorwaarden die het ruimtebeslag actief terugdringen, via een **wijziging van het besluit zonevreedende functiewijzigingen**. Tegelijk werken we eventuele drempels weg en verruimen we de mogelijkheden voor functiewijzigingen, beide in functie van verweving en kwalitatieve verdichting in harde bestemmingen.

In 2023 zet ik actief in op **het informeren van alle omgevingsprofessionals over wijzigingen aan de regelgeving**. Ik grijp deze campagne aan om niet alleen de wijzigende regelgeving te duiden, maar ook om nogmaals de noodzaak van de ruimtelijke omslag te benadrukken.

OD 3. DE OMGEVINGSKWALITEIT GEÏNTEGREERD EN INNOVATIEF VERBETEREN

Ik ijver voor kwaliteitsvolle buurten en wijken, en investeer daarom verder in good practices, handleidingen, leidraden, kaders en andere hulpmiddelen die kunnen zorgen voor een kwaliteitsinjectie van de fysieke leefomgeving. Ik doe

dit steeds met de **10 kernkwaliteiten van het BRV als uitgangspunt**, en met een focus op oplossingen en hefboomen die de transitie naar een klimaatadaptieve, groene, gezonde, aangename en sociaal inclusieve omgeving in een bebouwde context kunnen versnellen. Acties van de VSDO4 transitieprioriteit 'Omgeving voor de Toekomst' dragen daar ook aan bij.

Met **natuurgebaseerde oplossingen** realiseren we meerdere omgevingsdoelstellingen. Niet enkel dragen zij bij tot die groene, gezonde en aangename buurten en wijken, maar uiteraard wapenen zij ons ook tegen de effecten van klimaatverandering die zich steeds sterker laten voelen in Vlaanderen (zie ook ISE Natuur en biodiversiteit SD 1 OD 3 en SD 4 OD 4).

In uitvoering van het relanceplan Vlaamse Veerkracht zet ik in op **groenblauwe infrastructuren**, onder meer in de context van luwteoases en klimaatbestendig ontwerpen, inrichten en (ver)bouwen via tools zoals Groenblauwpeil en duurzaamheidsmeters (zie ook ISE Water SD 3 OD 2). Op deze wijze zorg ik voor een transformatie van verkavelingswijken en stimuleer ik onthardingsinitiatieven. Ik wil klimaatbestendig ontwerpen faciliteren door snellere en betere procedures. Binnen de VSDO4 transitieprioriteit 'Omgeving voor de Toekomst' bekijk ik de innovatieve mogelijkheden van verdienmodellen en financiële instrumenten voor publieke en private realisaties van groenblauwe infrastructuur en de levering van ecosysteemdiensten.

Ik laat **state-of-the-art sensor-gebaseerde meetnetten** verder uitbouwen om de blootstelling aan **straling** continu te kunnen monitoren en dit zowel voor radiofrequente straling (afkomstig van GSM-antennes) als extreem laag frequente straling (ELF, (afkomstig van hoogspanning)). Dit sensor-gebaseerd meetnet voor ELF kadert tevens in de uitwerking van een gepast flankerend beleid bij het doorstartscenario van het GRUP Ventilus.

Hierbij besteed ik extra aandacht aan ontsluiting en visualisatie van data voor verschillende betrokken stakeholders en brede publiek.

Ik initieer tevens onderzoek naar blootstelling aan andere RF-stralingsbronnen zoals LoRa antennes, digitale meters, Op basis van deze monitoring en dit onderzoek kan het departement Omgeving burgers, lokale besturen en andere actoren op een wetenschappelijk onderbouwde wijze informeren over de algemene stralingsblootstelling in Vlaanderen.

Ik werk de concrete elementen van het **beleidskader rond ELF-magneetvelden** uit en breng het in de praktijk.

Verder laat ik ook **innovatieve meetinstrumenten** ontwikkelen, zodat het aantal meetpunten en deelnemers aan monitoring- en onderzoeksprogramma's op een kosten-efficiënte wijze kan worden opgevoerd. In dit kader onderzoek ik, op basis van de ontwikkelingen in de gepersonaliseerde geneeskunde, de mogelijkheden voor 'self-sampling' en het gebruik van sensoren en apps. Dit is state-off-the-art onderzoek waardoor het Vlaams Humaan Biomonitoringprogramma tot de top van Europa behoort.

De impact van **geluidsblootstelling op de gezondheid** blijft een belangrijk aandachtspunt. Ik rol, in samenwerking met het PIO-programma, de verschillende proeftuinen verder uit en valideer de uitkomst ervan in verschillende monitoringprogramma's.

Ik startte in samenwerking met de cultuursector een onderzoek naar de ventilatie in verschillende types cultuurcentra. In samenwerking met de cultuursector loopt een onderzoek naar de ventilatie in verschillende types cultuurcentra. Dit zal belangrijke informatie leveren over de **binnenluchtkwaliteit**. Voor de verdere verbetering ervan kan op deze basis en in overleg met de sector ondersteuning (afstelling en inregeling van

mechanische systemen en aanpassing van ventilatiestrategieën in ruimtes zonder mechanisch systeem) worden geboden.

SD 4. ROBUUSTE OPEN RUIMTE

OD 1. VERSTERKING VAN DE RUGGENGRAAT VAN DE OPEN RUIMTE

Ik maak werk van multifunctionele openruimtelandschappen, die de robuuste natuurgebieden verbinden, en betrek daarbij ook diverse actoren met belangen in de open ruimte via het Open Ruimte Platform. Het Platform bestaat onder meer uit verschillende programma's die elk voor een specifiek transversaal thema de realisaties op terrein versnellen. Zeven programma's zijn volop in uitvoering en worden verder uitgerold in 2023: Water-Land-Schap 1.0 en 2.0, proeftuinen droogte, Landschapsparken, 'Vlaanderen breekt uit!', voedsellandschappen, Grondzaken en Luwteoases. Water-Land-Schap 2.0 geeft daarbij uitvoering aan de Blue Deal en is onderdeel van het plan Vlaamse Veerkracht en het Europese relanceplan. In het kader van Water-Land-Schap 2.0 investeren 16 gebiedscoalities en 8 systeeminnovators in een versterkt watersysteem. Ik zet het Open Ruimte Platform in 2023 ook in op de bundeling van krachten over de programma's heen.

OD 2. GEÏNTEGREERDE GEBIEDSGERICHTE PROJECTEN REALISEREN VIA HET PROGRAMMA LANDINRICHTING EN RUILVERKAVELING

In de programma's van landinrichting, ruilverkaveling en natuurinrichting blijf ik inzetten op maatregelen voor de versterking van de open ruimte. Deze projecten lopen over meerdere jaren. Met **landinrichting** voer ik vooral realisaties uit voor versterking van open ruimte in meer randstedelijke omgeving, in de projecten de Wijers, Maasvallei, Schelde en Rupel, Plateau van Moorsel, Vlaamse Rand inclusief Land van Teirlinck, Gentse Kanaalzone en Vinderhoutse bossen, Moervaartvallei, Oudlandpolder, Zwin en Brugse Rand. Hierbij zet ik actief in op ontharding, biodiversiteit en groenblauwe dooradering.

Ik voer in nauw overleg met mijn collega bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken het recent ingestelde landinrichtingsproject Rond Ronse uit dat de aanleg van de nieuwe omleidingsweg zal begeleiden en het draagvlak ervan gevoelig kan versterken door kwalitatieve open ruimte doelen in de onmiddellijke omgeving te realiseren. Daarnaast realiseer ik in samenspraak met mijn collega bevoegd voor mobiliteit en openbare werken, een volwaardig open ruimte luik bij belangrijke infrastructuurprojecten met impact op de open ruimte (naast N60 gaat het om A11, R0, LSO/RSO, Natuurcompensaties Zeebrugge, Sigma, Noord-Zuid Limburg en circa 500 ha watergebonden, terrestrische natuur via Rivierherstel Leie). Hierdoor neemt het draagvlak voor deze projecten gevoelig toe en wordt de omgevingskwaliteit versterkt. Met **natuurinrichting** focus ik op de realisatie van prioritaire instandhoudingsdoelstellingen (IHD-doelen) (zie ook ISE Natuur en Biodiversiteit SD 1 OD 1). Met het instrument **ruilverkaveling** zoals in de projecten Rijkevorschel – Wortel, Willebringen, Schelde-Leie en Sint-Rijkers focus ik op realisatie van natuurdoelen en duurzame watersystemen in intensief landbouwgebied.

Binnen deze projectenportefeuille zet ik bovendien in op **extra anti-droogtemaatregelen** in uitvoering van het Blue Deal plan, het relanceplan Vlaamse Veerkracht en het Europese relanceplan. Verder realiseer ik er, in uitvoering van het Bosplan, **extra bosuitbreidingsdoelen** voor 140 ha in uitvoering van het programma 'Meer bos in Vlaanderen', verspreid over alle vijf de provincies. Onze partners in de bosalliantie realiseren op hun beurt nog eens 110 ha.

OD 3. VLAAMSE INVESTERINGSAGENDA DIE OPEN RUIMTE DOELSTELLINGEN ONDERSTEUNT

Verschillende entiteiten binnen het beleidsdomein investeren in 'zachte' infrastructuur in functie van beleidsdoelstellingen rond water, natuur, open ruimte, landschap, Net zoals de 'harde' infrastructuur, hebben ook de 'zachte' infrastructuur de potentie om meerdere doelstellingen geïntegreerd op te nemen. Het is dan ook een meerwaarde om versterkt in te zetten op een domein-brede investeringsagenda 'zachte' infrastructuur. De wijze waarop een investeringsagenda 'zachte' infrastructuur wordt vormgegeven is van groot belang. Een pragmatische en digitale invalshoek is essentieel.

Naast thematische Vlaamse afstemming via onder andere het Open Ruimte Platform (zie SD 4 OD 1), zorg ik ook voor een **gedeelde gebiedsgerichte investeringsagenda voor de open ruimte** via de Programmacommissie Landinrichting.

De Programmacommissie Landinrichting formuleerde bij aanvang van deze legislatuur een advies over het landinrichtingsbeleid en over de opstart van nieuwe landinrichtingsprojecten. Dit vormt voor mij de basis om nieuwe landinrichtingsprojecten en vervolgproujecten op ingestelde proujecten voor te leggen aan de Vlaamse Regering. Ik zal deze investeringsagenda actualiseren en hanteren als basis voor de prioritering van inzet van mensen, middelen en specifieke instrumenten.

OD 4. GRONDBELEID IN FUNCTIE VAN HET BEWAREN VAN OPEN RUIMTE

Via een 25-tal **lokale grondenbanken** verwerf ik gronden voor de realisatie van strategische water-, natuur- en infrastructuurdoelen en creëer ik gelijktijdig nieuwe toekomstmogelijkheden voor de betrokken landbouwers. Daarnaast zet de Vlaamse Grondenbank in op een meer proactieve aankoop van strategische gronden in de open ruimte, rekening houdend met actief landbouwgebruik.

Een onderdeel van het **flankerend beleid IHD-PAS** is de grondenbank die erop gericht is om landbouwers met gronden in habitatgebied uit te ruilen zodat ik de instandhoudingsdoelstellingen kan realiseren. Hierin investeer ik in 2023 fors om een belangrijke doorstart te maken met het stikstofsaneringsplan en om de realisatie van de Europese instandhoudingsdoelstellingen te verzekeren.

Ook in 2023 wordt de **grondenbank Blue Deal**, die werd opgezet binnen het relanceplan Vlaamse Veerkracht, ingezet om gericht gronden te kopen om onze watersystemen te versterken en zo de droogte of wateroverlast tegen te gaan. Ik zet tot slot experimenten op voor toegang tot grond voor lokale voedselproductie waarbij ik niet alleen duurzame landbouwproductie, maar ook een klimaatrobuuste en natuurlijke omgeving realiseer in enkele pilootgebieden.

SD 5. EEN BOVENLOKAAL OMGEVINGSBELEID VERBONDEN MET DE SAMENLEVING

OD 1. GEÏNTEGREERDE GEBIEDSONTWIKKELING MET GEBIEDSCOALITIES

De geïntegreerde gebiedsontwikkeling vormt de motor voor ruimtelijke transformatie. Doordat onderhandelingen en samenwerking in de regel een centrale rol spelen bij de totstandkoming en realisatie van de Vlaamse opgaven, vormen de gebiedscoalities de weg naar aangepast maatwerk. Zo streef ik naar een hoog ambitieniveau, de versterking van de interbestuurlijke samenwerking en naar een geïntegreerde en versterkte gebiedsgerichte en gebundelde inzet van ons instrumentarium en middelen..

In een aantal gebieden zoals de Kustzone, Antwerpse regio, Brusselse regio, Zuid-West-Vlaanderen, Economisch Netwerk Albertkanaal (ENA) en de Denderregio blijf ik ook in 2023 actief meetrekken aan de programmaregie. In andere gebieden zoals de regio's rond Mechelen, Gent, Leuven, Centraal Limburg of in een aantal riviervalleien (Demer, Schelde, Kleine Nete, Zenne,...) zal ik bovenlokale gebiedscoalities blijven ondersteunen om mee vorm te geven aan het Vlaamse omgevingsbeleid (zie ook ISE Water SD 5 OD 1). Ik doe dit vanuit een **sterk lokaal verankerd partnerschap** zodat ook de bestuurskracht van de lokale overheden via gebiedsontwikkeling ondersteund wordt en lokale acties met een bovenlokale relevantie kunnen worden gerealiseerd.

Ik zal in 2023 maximaal blijven inzetten op de verdere uitwerking en uitvoering van deze gebiedsprogramma's en waar mogelijk versterken. In deze programmagebieden worden beleidsprioriteiten zoals de doelstellingen van het BRV, de thematische doelen en projecten rond Blue Deal zoals de vlaggenschipprojecten, de Vlaamse Parken, de vervoerregio's, stroomgebiedbeheerplannen, etc. maximaal vertaald in **gebiedsgericht en lokaal maatwerk**. Daarbij worden de gebiedscoalities versterkt door een meer structurele interbestuurlijke samenwerking en een meer afgestemde professionele coördinatie.

Het is mijn ambitie om in deze gebieden de Vlaamse gebiedsopgaven te expliciteren en deze consequent in te brengen in lopende gebiedsgerichte processen.

OD 2. KOPPELEN VAN MOBILITEIT EN OMGEVING/RUIMTE IN VERVOERREGIO'S

In 2023 zullen de regionale mobiliteitsplannen finaal vorm krijgen. Aangezien ruimtelijke nabijheid de basis is voor duurzame verplaatsingen zal een integrale aanpak noodzakelijk zijn om Vlaamse doelstellingen inzake mobiliteit en omgeving te bereiken.

Ik blijf daarnaast mobiliteitsprojecten met een Vlaams gewicht waar mogelijk verder ondersteunen met de instrumenten en budgetten beschikbaar binnen mijn beleidsdomein. Ik zorg er samen met mijn collega bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken voor dat deze projecten (bvb. Vapeo) proactief bijdragen aan en rekening houden met een aantal omgevingsuitdagingen op het vlak van klimaat, lucht- en leefomgevingskwaliteit.

OD 3. T.OP – INTEGRALE AANPAK VAN COMPLEXE GEBIEDEN

De T.OP-aanpak (Territoriaal ontwikkelingsprogramma) zet als samenwerkingsvorm en katalysator in op geïntegreerde en gezamenlijke actie op terrein. Ik voer de reeds opgestarte T.OP's voor de **Kustzone, de Noordrand en de Denderregio** verder uit waarvoor ik de programmaregie mee trek in kernpartnerschap met de provincies. Ik streef hierbij naar een meer geïntegreerde, sectoroverschrijdende benadering van deze complexe gebieden waarbij ook ingezet wordt op een sterkere samenwerking en afstemming tussen de Vlaamse administraties. Daarnaast gaat mijn aandacht uit naar het verder uitbouwen en versterken van structurele samenwerkingsverbanden en co-creatie met lokale besturen.

Binnen **T.OP Dender** Werf 1 'Ruimte voor water Dendervallei' werk ik mee aan het verminderen van het overstromingsrisico in de Dendervallei met aandacht voor ruimtelijke en maatschappelijke meerwaarden (bv. op vlak van openbare ruimte, wonen, toerisme, natuur en landbouw). Ik zet daarbij enkele van de waardevolle aanbevelingen van het experten panel hoogwaterbeveiliging in de

praktijk om. Belangrijke mijlpalen in 2023 zijn de geïntegreerde effectenbeoordeling en afweging van de verschillende alternatieven die voorliggen voor het Strategisch Plan.

Voor Werf 2 'Groenblauw netwerk op de Denderflanken' finaliseer ik samen met de betrokken gebiedscoalities de actieprogramma's voor vijf focusgebieden en neem ik mijn rol op in de gezamenlijke uitvoering. Ik zet onder meer middelen van de Blue Deal in om de sponswerking van het Denderlandschap op korte termijn te versterken via ontharding, groenblauwe inrichting en de creatie van natte natuur samen met de lokale overheden, riool- en natuurbeheerders. Ik maak ook werk van bosuitbreiding via een versneld aankoopbeleid in de omgeving van bestaande grote boscomplexen en ik stimuleer de realisatie van 'Meer bos!' samen met al onze partners in de bosalliantie. Ter ondersteuning van beide werven ga ik samen met de provincie en Aquafin aan de slag om lokale waterprojecten vanuit een ruimtelijke en geïntegreerde invalshoek te verankeren in de hemelwater- en droogteplannen, waarvoor we een **pilootcase** in Ninove opstarten. Via deze diverse trajecten trek ik uitdrukkelijk de kaart van concrete praktijkontwikkeling op terrein om vanuit samenwerking een meer weerbaar Denderbekken en sterker watersysteem te realiseren. Tenslotte onderzoeken we de meerwaarde samen met de gebiedscoalitie van de **opstart van een derde werf** in 2023 waar het kwalitatief wonen en werken in de Denderregio centraal staat samen met het uitvoeren van de bouwshift.

In de **Kustzone** loopt de T.OP werking reeds meerdere jaren. In 2023 zet ik verder in op een gecoördineerde aanpak van diverse Vlaamse beleidsinitiatieven, zoals Blue Deal, knooppuntontwikkeling en onthardingsinitiatieven, maar ook natuurherstel en initiatieven binnen de mobiliteits sfeer, zoals parkeren aan de kust. Toerisme en recreatie krijgen blijvende aandacht in de realisatie van de verschillende functies (kustverdediging, biodiversiteit en natuurherstel).

In de poldergebieden ligt de focus op een geïntegreerde aanpak van watermanagement. De poldergebieden zijn bijzonder kwetsbaar voor verdroging. Er lopen op vandaag reeds heel wat initiatieven, maar een systemische aanpak is verder nodig. Zo verzoen ik in samenspraak met de waterbeheerders de wateruitdagingen met de impact van de zeespiegelstijging op het waterbeheer en de meerlaagse waterveiligheid.

Binnen **T.OP Noordrand** werk ik aan de Vlaamse rand rond het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. In overleg met Vlaamse - en Brusselse partners worden 'werven' op de agenda gezet die een meerwaarde betekenen door ze samen aan te pakken. Ook hier streef ik steeds naar een geïntegreerde aanpak en een samenwerking met de juiste partners op maat van elk project.

Door het verbinden en versterken van die open ruimte in een samenhangend **openruimtenetwerk** maak ik kansen voor een meer robuust en ecologisch landschap. De noordelijke helft wil ik uitbreiden met de zuidelijke helft om zo te komen tot een openruimtenetwerk voor de volledige rand. Naast een meer overkoepelende benadering waarbij de hele rand beschouwd wordt, zet ik in op de ondersteuning van lokale openruimteprojecten.

Naast een meer overkoepelende benadering zet ik in 2023 in op een aantal concrete gebieden in de rand waaronder de verdere ontwikkeling van de omgeving **Buda**, als bedrijvige zone onder het viaduct van Vilvoorde en – de verderzetting van een GRUP voor de herbestemming van de voormalige **NAVO site**.

We zetten de samenwerking met de provincie, de lokale besturen en andere partners omtrent het gebiedsprogramma in kader van het **complex project Noord-Zuid Limburg** verder en bekijken of en hoe deze kan versterkt worden.

Via verschillende planprocessen (GRUP, projectbesluiten complexe projecten, WORG, ...) geef ik verder uitvoering aan diverse beleidsdoelstellingen van de Vlaamse Regering, zoals de realisatie van het Sigmaplan, de instandhoudingsdoelstellingen, de Blue Deal en de realisatie van bijkomend bos.

Onder andere vanuit de AGNAS-werking leg ik in verschillende GRUPs extra natuur- en bosgebieden vast, rekening houdende met de verschillende evenwichten (bv. Herkenrodebossen, Vallei van de Grote Nete) en worden ook bepaalde signaalgebieden omgezet in openruimte. Ook via de aanduiding als watergevoelige gebied (WORG) zal het waterbergend vermogen van die gebieden gevrijwaard worden. Bij herbestemming wordt de nieuwe planschaderegeling toegepast. In afwachting wordt een bewarend beleid gevoerd.

Tegelijk worden GRUPs voor stedelijke gebieden en bedrijventerreinen (bvb. ontwikkelingen binnen ENA) opgemaakt, alsook GRUPs voor grootschalige infrastructuurprojecten (bv. R0, NZ-Limburg, Rond Ronse, Ventilus, ...). Ook daarbij is extra aandacht voor een kwalitatieve inpassing in het landschap en extra bos.

De doorstart van het GRUP Ventilus houdt rekening met een finale check met betrekking tot de technologiekeuze. Een bijgesteld passend flankerend beleid vormt een harde randvoorwaarde voor de definitieve goedkeuring van dit GRUP.

OD 4. GEBRUIKERS ALS PARTNERS VOOR EEN KWALITEITSVOL BEHEER VAN DE LEEFOMGEVING

Ik heb de ecologische voorwaarden van de beheerovereenkomsten aangescherpt zodat ze meer bijdragen aan het beschermen van soorten gebonden aan het landbouwgebied. Ik bereid, parallel met het goedkeuringstraject dat loopt op Europees niveau, de vertaling van de maatregelen in Vlaamse wetgeving voor. Ik voorzie een ruimtelijke focus van de inzet van de beheerovereenkomsten gericht op de soortenbescherming en het bufferen of verbinden van kwetsbare natuurlijke elementen of natuur. De beheerovereenkomsten gericht op het onderhoud van houtige landschapselementen zullen in gans Vlaanderen aangeboden worden.

OD 5. MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK VERZEKEREN DOOR SENSIBILISERING BEVOLKINGSLAGEN

Ik ondersteun initiatieven die het draagvlak in de samenleving verruimen voor de transitie naar een klimaatneutrale en klimaatrobuuste samenleving en voor een ruimtelijke omslag. Hiervoor doe ik beroep op de kennis en expertise uit de sociale wetenschappen.

In **Duurzaam Educatiepunt**, het expertisecentrum rond duurzaamheidseducatie van de Vlaamse overheid, bundel ik de uitvoering van drie educatieve programma's (MOS, Ecocampus en NME).

Met ongeveer 2.500 geregistreerde MOS-scholen doet bijna de helft van de scholen in Vlaanderen een beroep op het aanbod van het programma MOS: duurzame scholen, straffe scholen. Ook in 2023 kunnen scholen blijven rekenen op ondersteuning om van hun school een duurzame leef- en leeromgeving te maken via bv. klimaattrajecten of vergroeningstrajecten.

Leerkrachten en andere educatieve professionals gaven aan nood te hebben aan concrete handvaten voor kwalitatieve klimaateducatie. Ik voorzie in 2023 op basis van de in 2022 ontwikkelde leidraad klimaateducatie een praktijkgerichte tool voor leerkrachten en een gepast vormingsaanbod voor de sector.

In navolging van de kadertekst rond duurzaam ruimtegebruik, ondersteun ik het leerplichtonderwijs en het educatieve werkveld verder via de ontwikkeling van interactief audiovisueel materiaal op maat van jongeren.

Met het oog op betrokkenheid van leerlingen in het secundair onderwijs laat ik grondig onderzoeken wat wel en niet werkt en ontwikkel op basis daarvan ondersteunend aanbod voor de onderwijs- en natuureducatieve sector.

Samen met de Vlaamse universiteiten en hogescholen bouw ik in 2023 het professionaliseringsaanbod duurzaamheidseducatie uit met modules voor de lerarenopleiding en rond Vlaamse transitieprioriteiten. Ik voorzie verder in trajectbegeleiding binnen het hoger onderwijs voor de integratie van duurzaamheid in de curricula. Ik start in een nauw samenwerkingsverband met de hogescholen en universiteiten de uitrol van een Vlaamse Duurzame Scriptie award en versterk de uitbouw van Green Offices, de door studenten aangestuurde platformen voor duurzaamheid.

De Centra Duurzaam Educatiepunt zet ik in als proeftuin voor innovatieve educatie voor duurzame ontwikkeling en professionalisering van de NME-/EDO-sector. Jong en oud kunnen er beleven hoe leuk, gezond én belangrijk natuur en een goede leefomgeving zijn. In 2023 investeer ik in een grondige renovatie van De Vroente, Duurzaam Educatiepunt in Kalmthout.

Met de campagne Week van de Bij wil ik jong en oud, privé of professioneel, aanzetten tot actie voor onze (wilde) bijen.

SD 6. HINDER

Met milieuvoorwaarden, maar ook met ruimtelijke en stedenbouwkundige ingrepen kunnen heel wat hinder situaties worden voorkomen. Ik besteed aandacht aan de hinderproblematiek in alle beslissingen die ik neem rond specifieke projecten en gebiedsontwikkelingen, zet in op Beste Beschikbare Technieken (BBT) en zo nodig BBT+ maatregelen.

Inzake omgevingslawaai maak ik verder werk van de uitvoering van de **lopende geluidsactieplannen**, en dit samen met de andere betrokken instanties en autoriteiten. Mijn focus ligt daarbij op de **omgevingsgerichte maatregelen** die in de actieplannen zijn opgenomen.

De geluidsbelastingskaarten die in 2022 werden opgemaakt vormen de onderbouw voor de nieuwe geluidsactieplannen, waarvan de voorbereiding start in 2023 om medio 2024 te kunnen worden goedgekeurd. In dit verband laat ik in 2023 ook onderzoeken wat de **gezondheidswinsten** kunnen zijn **van diverse mogelijke geluidmilderende maatregelen voor belangrijke wegen en spoorwegen**; de resultaten zullen teruggekoppeld worden met de bevoegde collega-ministers.

In 2023 zal ik ook inzetten op de verdere **uitbouw van het geluidmeetnet** waarvan inmiddels zowel de hardware als software onderdelen werden hernieuwd. Dit geluidmeetnet laat toe omgevingslawaai te monitoren op strategisch gekozen locaties, en in combinatie met een netwerk van low-cost sensoren kan het in de toekomst ook meer gebiedsdekkende analyses toelaten.

Inzicht in de hinderbeleving van de Vlaming laat ik verwerven via een **6^e leefomgevingsonderzoek**. De resultaten van deze hinderpeiling zullen een evaluatie van het tot nog toe gevoerde hinderbeleid mogelijk maken.

SD 7. DUURZAAMHEIDSTRANSITIES

Ik maak afspraken met mijn collega bevoegd voor Economie, Wetenschap en Innovatie over de samenwerking op het vlak van vergroening van de economie. Zo kunnen we de complementariteit tussen beide beleidsvelden als een sterkte uitspelen. Een speerpunt hierin blijft het werken aan Green Deals.

Ik werk toe naar de ondertekening van verschillende **nieuwe Green Deals**. Hierbij zoek ik actief naar **verbreding** zowel qua sectoren als qua thema's en werk daarvoor nauw samen met de collega's die vanuit hun bevoegdheden gevat worden. Zo werk ik samen met mijn collega bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin aan een Green Deal met de zorg- en welzijnssector. Met mijn collega bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken werk ik aan een Green Deal voor een duurzamere binnenvaart en aan een Green Deal over deelmobiliteit in de woonomgeving. Met mijn collega bevoegd voor Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw zet ik in op 'huren en delen' als alternatief op het kopen van producten. Ook om Vlaanderen meer klimaatrobust te maken zet ik het instrument Green Deal in.

Ook om de transitieprioriteit 'Omgeving voor de toekomst' meer slagkracht te geven, doe ik in 2023 opnieuw een oproep naar goede ideeën voor een Green Deal. Zo wil ik de slaagkansen van beloftevolle Green Deals verhogen met een beperkte financiële steun als aanvulling op de begeleiding en coaching.

Met betrekking tot het voedselbeleid werk ik het komende jaar de Green Deal "Eiwitshift op ons bord", gericht op de consument, verder uit. Ik ondersteun ook de uitvoering van de Vlaamse eiwitstrategie 2030 van collega-minister bevoegd voor economie en landbouw. Ik zet hierbij in op het aanwenden van consumenteninzichten over voedselroutines en zet verdere stappen in de monitoring van die eiwitshift. Ik stel een nieuw eiwitshiftnarratief voor en draag dit ook uit. Ik draag verder bij aan de ontwikkeling van het beleidsconcept voedselomgevingen. Wat betreft de ontwikkeling van een geïntegreerd, duurzaam, circulair Vlaams voedingsbeleid draag ik vanuit mijn bevoegdheid maximaal bij aan de voedseldeals die worden opgezet. Ik ondersteun verder de engagementen voor een lokaal voedselbeleid die door steden en gemeenten op de VVSG Voedseldag werden voorgesteld. Binnen de werking van Vlaanderen Circulair, die ik samen met mijn collega bevoegd voor Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw coördineer, geef ik mee vorm aan de uitwerking van de werkagenda circulaire voedselketen (getrokken door het Departement Landbouw & Visserij).

Gezien de aankomende Europese kaders rond verduurzaming, werk ik samen met mijn collega bevoegd voor Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw om onze bedrijven te ondersteunen in deze transitie. Ik zal daarom de opmaak van een transparante **Vlaamse duurzaamheidsbenchmark** initiëren, zodat onze KMO's zich -vrijwillig en op hun eigen ritme- kunnen aligneren en voorbereiden op de duurzaamheidsuitdagingen en -vragen die op hen afkomen. Ook werken wij binnen Vlaanderen Circulair samen aan de Werkagenda Maakindustrie, die onder meer onze KMO's ondersteunt in de transitie naar de circulaire economie, en relevante knelpunten aanpakt.

Ook op vlak van **wonen en bouwen** is een grootschalig veranderingsproces nodig waarbij ik via partnerschappen, sensibilisering, kennisdeling en capaciteitsopbouw extra inspanningen doe om de verschillende omgevingsaspecten op een geïntegreerde manier naar de doelgroep te brengen. Ik ondersteun de Provinciale Steunpunten Duurzaam Wonen en Bouwen om hieraan bij te dragen via adviesverlening, kennisopbouw- en deling en de inzet van hun provinciaal netwerk. Binnen het transitieproject '(ver)bouwen en wonen in de omgeving van de toekomst' focus ik op de systeemverandering die noodzakelijk is in het (ver)bouwproces en de noden

van de doelgroepen in dit proces: van vastgoedmakelaar en architect, tot aannemer en eindgebruik(st)er. Met dit project identificeren we hefboomen om de gewenste verandering in het woon- en (ver)bouwproces te stimuleren. Verder zet ik in op de uitwerking, verspreiding en continue verbetering van innovatieve instrumenten zoals een objectief kader ter beoordeling van biodiversiteit in bouwprojecten, het groenblauwpeil, de GRO, en de duurzaamheidsmeter Wijken,.. Tot slot werk ik binnen het partnerschap Vlaanderen Circulair rond een Werkagenda circulair bouwen, om de materiaalvoetafdruk van de Vlaamse bouwsector te verkleinen (zie ook ISE Afval en Materialen, SD 1 OD 1).

2.2. BUDGETTAIR KADER

De beleidskredieten onder dit ISE Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu (N) hebben in hoofdzaak betrekking op:

- de werkingsuitgaven van VLM:
 - 1 voor de beleidsondersteunende werking toe te wijzen aan dit ISE (inclusief de lonen);
 - 1 voor vergoedingen (inclusief beheerovereenkomsten) ingevolge gebiedsgerichte verscherpingen in uitvoering van het mestdecreet en ingevolge het plattelandsontwikkelingsprogramma voor Vlaanderen;
 - 1 voor gebruikersschade en kapitaalschade;
 - 1 voor ruilverkaveling, landinrichting en de grondenbanken;
- de uitgaven van het departement Omgeving:
 - voor beleidsondersteunend onderzoek en voor kennisopbouw, basisdata, monitoring rond omgevingskwaliteit, gezondheid, ruimtelijke ontwikkeling, bodem, ondergrond...;
 - voor het opmaken van omgevingsbeleid en het realiseren van een betere gezondheid en beheersen van risico's (omgevingsveiligheid, opmaken en uitvoeren van geluidsactieplannen);
 - voor de afstemming tussen ruimtelijk beleid en mobiliteitsbeleid (o.a. regionale mobiliteitsplannen van de vervoersregio's);
 - voor gebiedsontwikkeling en ondersteuning van gebiedsgerichte samenwerking tussen Vlaamse en lokale beleidsactoren en andere belanghebbenden;
 - voor het stimuleren van een transitie richting een groene economie;
 - voor de beleidsondersteuning inzake ruilverkaveling en landinrichting;
 - voor de werking van het Vlarelfonds (erkenningen) en het Omgevingsfonds;
 - voor de werking van het BRV-Fonds, inclusief de planschade- en planbatendossiers ter realisatie van de bouwshift, het financieren van het Bouwshiftfonds voor lokale overheden, het beleid rond leegstand en de uitgaven in het kader van het Vlaamse ruimtelijke beleid.

In de volgende overzichtstabellen wordt een meer gedetailleerd overzicht gegeven van de uitgaven die binnen dit ISE ingeschreven werden in de begrotingsopmaak 2023.

OMGEVINGSBELEID RUIMTE EN MILIEU, MVG excl. DAB

(duizend euro)

VAK	VEK
-----	-----

	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	17.495	-4.958	12.537	20.254	3.723	16.531
Toelagen (interne stromen (IS))	76.540	5.614	82.154	76.087	5.275	81.362
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	1.855	-1.260	595	1.855	-1.260	595
Totaal	95.890	-604	95.286	98.196	292	98.488
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Binnen het ISE N Omgevingsbeleid ruimte en milieu van de uitgavenbegroting worden in VAK voor 2023 in totaal 95,3 miljoen euro aan uitgaven begroot. Dit betreft zowel WT-uitgaven (12,5 miljoen euro), als interne stromen (67 miljoen euro naar VLM en 15 miljoen euro naar het BRV-fonds), als ESR-neutrale participaties (0,6 miljoen binnen het Fonds voor Landinrichting en Natuurlijke Rijkdommen). De VEK-budgetten volgen grosso modo de VAK-budgetten.

De WT-uitgaven omvatten enerzijds kredieten onder het beheer van het Departement Omgeving, die worden ingezet voor de hoger omschreven departementale doelstellingen via de begrotingsartikels QB0-1QCE2NA-WT t.e.m. QB0-1QCE2ND-WT. Deze kredieten blijven in grote lijnen constant (12,5 miljoen euro).

De WT-uitgaven bevatten anderzijds t.e.m. 2022 ook alle uitgaven binnen het Vernieuwingsfonds (zie QB0-1QCE4NE-WT) onder het beheer van het departement. Vanaf BO 2023 wordt de werking van het Vernieuwingsfonds (-5,3 miljoen euro) ingekanteld in het BRV-fonds, dat via het decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begrotingsopmaak 2023 opgericht wordt.

De oprichting van een BRV-fonds heeft als doel om de financiële middelen voor de realisatie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en het ruimtelijk beleid in het algemeen te bundelen en geprogrammeerd in te zetten over meerdere begrotingsjaren heen. Hierin heeft een BRV-fonds als doel (1) de financiering van de bouwshift alsook de uitvoering van het BRV en (2) het efficiënt en zichtbaar bundelen van middelen, gaande van subsidies, projecteninvesteringen tot middelen voor eigenaarsvergoedingen voor planschade. Concreet wordt de DAB Grondfonds omgevormd tot de DAB BRV-fonds. Het Rubiconfonds en het Vernieuwingsfonds worden hierbij ingekanteld en de middelen ervan worden ingebracht in het BRV-fonds.

Wat de toelagen betreft, wijzigt de bestemming van de IS-stroom van 15 miljoen euro voor de financiering van de compensatieregeling in watergevoelige openruimtegebieden (signaalgebieden) van het Rubiconfonds (zie QB0-1QCE2NO-IS) naar het BRV-Fonds (zie QB0-1QCE2NX-IS).

De IS-stroom naar VLM betreft circa 67 miljoen euro. VLM oefent haar taken uit binnen 4 verschillende ISE (Plattelandsbeleid, Water, Natuur en biodiversiteit en Omgevingsbeleid ruimte en milieu). De financiering van de taken die VLM uitvoert, verloopt voornamelijk via toelage-artikel QB0-1QCE2NY-IS, dat in de begroting conform de instructies integraal werden

toegewezen aan (en besproken bij) het grootste ISE binnen VLM: ISE N Omgevingsbeleid ruimte en milieu.

Voor de meer gedetailleerde bespreking van deze ISE-uitgaven wordt verwezen naar de bespreking van de desbetreffende artikels verder in de BBT.

De volgende (meer gedetailleerde) budgettaire toelichtingen gaan wel niet dieper in op de wijzigingen naar aanleiding van de generiek toegepaste indexatieregels. Voor bijkomende toelichting hierover wordt graag verwezen naar de Algemene Toelichting bij de uitgavenbegroting.

2.2.1. DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S).

ONTVANGSTEN

QB0-9QCEANA-OW – VIA BIJKOMENDE INSPANNINGEN BRONNEN VAN HINDER AANPAKKEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit ontvangstenartikel worden de inkomsten geïnd van de retributies die moeten betaald worden door de aanvragers van conformiteitsattesten voor zendantennes. Met deze inkomsten zullen de uitgaven gefinancierd worden in het kader van diverse taken binnen het departement Omgeving m.b.t. de normering van zendantennes (o.a. kosten m.b.t. de beoordeling van aanvragen van conformiteitsattesten, ICT aanpassingen om aanvragen van conformiteitsattesten te verwerken, expertadvies en onderzoek nodig voor de beoordeling van aanvragen voor een attest, gezondheidsonderzoek en technische ontwikkelingen, het opstellen en bijhouden van een kadaster en het regelen van het online betalingsverkeer voor het innen van de retributies).

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	440	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	440	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA2022.

QB0-9QCETNE-OW - VERNIEUWINGSFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Ontvangstartikel binnen het Vernieuwingsfonds, gelinkt aan uitgavenartikel QB0-1QCE4NE-WT. Leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimten in Vlaanderen worden opgenomen in een inventaris die jaarlijks wordt bijgewerkt. De heffing moet worden betaald in het kalenderjaar dat volgt op de derde registratie in de inventaris. Deze heffingen komen terecht in het vernieuwingsfonds samen met ontvangen intresten en terug ontvangen subsidies. Vanuit dit fonds wordt dan steun gegeven aan projecten die leegstaande sites nieuw leven willen inblazen.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	4.200	0
Bijstelling BO 2023	0	-4.200	0
BO 2023	0	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Deze ontvangsten worden vanaf 2023 ingekanteld in het BRV-fonds via het ontvangstenartikel QBZ-2QCEANL-OW.

QB0-9QCETNI-OW – UITVOERING GEBIEDS- EN PROJECTWERKING (FONDS VOOR LANDINRICHTING EN NATUURLIJKE RIJKDOMMEN)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het betreft hoofdzakelijk de toegewezen ontvangsten m.b.t. intresten op het kostenaandeel ten laste van de grondeigenaars in ruilverkavelingsprojecten en de toegewezen ontvangsten m.b.t. pachttopbrengsten van de gronden aangekocht met terugvorderbare voorschotten in ruilverkavelingsprojecten. Voorts zijn er nog andere toegewezen ontvangsten in het kader van de ruilverkavelingsprojecten, onder meer ingevolge positieve eindsaldo's van rekeningen van ontbonden ruilverkavelingscomités en toegewezen ontvangsten ingevolge teveel uitbetaalde voorschotten op subsidies in het kader van ruilverkaveling of landinrichting.

Voor het globale Fonds zijn de geraamde uitgaven (artikels QB0-1QCE4NI-PA, QB0-1QCE4NY-IS en QB0-1QCE4NI-WT) gekoppeld aan de raming van de toegewezen ontvangsten (QB0-9QCETNI-OP en dit artikel).

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	990	0
Bijstelling BO 2023	0	- 780	0
BO 2023	0	210	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

De toegewezen ontvangsten worden bij BO 2023 geraamd op 210 keuro. Er zijn verschillende ontvangstenrubrieken:

- 175 keuro ontvangsten ingevolge pachttopbrengsten op de gronden aangekocht met terugvorderbare voorschotten in ruilverkavelingsprojecten,
- 10 keuro ontvangsten ingevolge intresten op het kostenaandeel ten laste van de grondeigenaars in de ruilverkavelingsprojecten,
- 25 keuro ontvangsten ingevolge teveel uitbetaalde voorschotten op subsidies i.h.k.v. ruilverkaveling of landinrichting

QB0-9QCETNI-OP – ZORGEN VOOR EEN ROBUUSTE OPEN RUIMTE - FONDS VOOR LANDINRICHTING EN NATUURLIJKE RIJKDOMMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel omvat enerzijds de ontvangsten ingevolge de terugbetaling van de terugvorderbare voorschotten die aan de VLM werden verleend in het kader van de ruilverkavelingsprojecten en anderzijds ook de ontvangst van financiële zekerheden voor Diepegeothermieprojecten.

Het totaal bedrag van deze financiële zekerheden moet volledig beschikbaar blijven in het Fonds voor Landinrichting en Natuurlijke rijkdommen, voor het geval dat de vergunninghouders in gebreke zouden blijven en het Vlaams Gewest zelf de kosten zal moeten dragen voor het veilig afsluiten van de boorgaten of voor schade door bodembeweging. Indien bij de beëindiging van de betrokken diepeaardwarmtewinningen wordt vastgesteld dat de financiële zekerheden niet aangewend moesten worden door het Vlaams Gewest, dan moeten de respectieve bedragen volledig terugbetaald worden aan de betrokken vergunninghouder.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	865	0
Bijstelling BO 2023	0	- 740	0
BO 2023	0	125	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Er worden in 2023 geen terugbetalingen naar aanleiding van verlijden aanvullende ruilverkavelingsakte of naar aanleiding van doorverkopen gronden uit stopgezette ruilverkavelingen verwacht.

Er is momenteel nog geen concrete aanvraag van een opsporingsvergunning voor diepe aardwarmte ingediend waarvoor met redelijke zekerheid in 2023 een toegewezen ontvangst ten bate van artikel QB0-1QCE4NI-WT verwacht wordt. Er is wel vooronderzoek naar enkele diepeaardwarmteprojecten lopende. De kans bestaat dat hieruit minstens één aanvraag tot opsporingsvergunning resulteert, die mogelijks in 2023 aanleiding geeft tot een ontvangst ten bate van dit artikel. Bovendien bestaat de kans op een eventuele herlancering van de aanvraag van GEO@Turnhout wanneer die in 2022 tot een negatieve uitkomst zou leiden. Daarom wordt voor 2023 een ontvangst van 125.000 euro voorzien, naar analogie met de eerder gestarte diepeaardwarmteprojecten.

UITGAVEN

QB0-1QCE2NA-WT – VIA BIJKOMENDE INSPANNINGEN BRONNEN VAN HINDER AANPAKKEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit artikel financiert het Departement Omgeving uitgaven die betrekking hebben op de strategische doelstellingen omtrent het aanpakken van bronnen van hinder. Meer concreet omvat dit artikel de uitgaven voor het Vlaams humaan biomonitoringsprogramma, beleidsvoorbereidend onderzoek, monitoring en evaluatie rond omgeving en gezondheid - inclusief het samenwerkingsakkoord milieu en gezondheid (NEHAP), uitgaven ter normering van zendantennes, de subsidiëring van sonometers en een aantal andere specifieke uitgaven met betrekking tot hinder.

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	1.187	1.187
<i>Index</i>	31	31
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	1.218	1.218
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA2022.

QB0-1QCE2NB-WT – ZORGEN VOOR DE REALISATIE VAN EEN BOUWSHIFT EN EEN ROBUUSTE OPEN RUIMTE
Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel omvat de kredieten nodig om de gebiedswerking en projectwerking tot uitvoering te kunnen brengen. Deze bevat onderstaande deelrubrieken:

- uitgaven verbonden aan diverse goedkeuringsprocedures voor ruimtelijke uitvoeringsplannen;
- ondersteuning van organisaties die bijdragen tot de doorwerking van de opties van het ruimtelijk beleid
- uitgaven in kader van beleidsplanning;
- uitgaven voor MER-studies, veiligheidsrapporten en masterplannen i.f.v. gewestelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen en voor opdrachten i.f.v. gebiedswerking, gebiedsprogramma's, ontwerpend onderzoek, complexe projecten, strategisch milieuonderzoek en de aanpak hiervan, instrumentenafweging en -afstemming in kader van concrete processen, vervoerregio's en de relatie externe veiligheid en ruimtelijke ontwikkelingen. Vanuit de kenniscentra wordt er ingezet op de ontwikkeling en het testen van selectiemethodieken, codes van goede praktijk onderzoek van hinder en milderende maatregelen en leidraden en dit voor de aspecten milieuhygiëne, milieueffectenrapportage, veiligheidsrapportage, erkenningen en bodem. De beleidsuitvoering omvat ook nieuwe concepten in functie van klimaatadaptatie en ecosysteemdiensten die gebiedsgerichte experimenten en financiële engagementen vragen.
- ondersteuning van de strategische projecten; hierbij verstaan we de subsidiering van de strategische projecten in het kader van projectcoördinatie en in het kader van verwervingen.

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	5.609	5.009

<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 320	1.137
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	5.289	6.146
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QDX-3QCE2FA-PA	-106	-106	Terugdraai van eenmalige compensatie BO2022 voor de toenmalige versterking van het budget voor uitvoeringsgerichte onderzoeken en studies bij de afdeling GOP
Naar QB0-1QCE2ND-WT	-600		Terugdraai van eenmalige compensatie BA2022 voor de bestemmingswijziging voor ruimtelijk bedreigde bossen
Van QDX-3QCE2DA-WT		857	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
Van QB0-1QCE2OU-IS	386	386	Deelse terugdraai van eenmalige compensatie BA2022 voor de referentietaken 'BBT/EMIS' en 'Referentielabo Omgeving'. Omdat het extra onderzoekspakket PFAS water over twee jaar loopt (2022-2023), dient 169 keuro daarvan beschikbaar te blijven op het artikel QB0-1QCE2OU-IS.
TOTAAL	-320	1.137	

QB0-1QCE2NC-WT – OMGEVING ALS KENNIS EN EXPERTISECENTRUM**Korte inhoud begrotingsartikel:**

De kredieten op dit artikel worden ingezet voor het verder uitbouwen van een kennis- en expertisecentrum inzake ruimtelijk- en omgevingsbeleid. Door het verzamelen van informatie vergroot de kennis en het inzicht met betrekking tot de ruimtelijke- en omgevingsimpact van maatschappelijke uitdagingen, tendensen, beleid en beleidsintenties, en te hanteren methodologie. Dit gebeurt door het opzetten van een meerjarige onderzoeksagenda (eveneens in samenspraak met andere partners) en door deelname aan gewestelijke, intergewestelijke en internationale onderzoeksprogramma's. Naast het ontwikkelen en uitvoeren van beleidsrelevant onderzoek met als doel de beleidsvoorbereiding is er vanuit deze begrotingspost eveneens ondersteuning voor monitoring en beleidsevaluatie.

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	1.598	1.694
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	378
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	1.598	2.072
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling vereffeningskalender	0	378	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
TOTAAL	0	378	

QB0-1QCE2ND-WT – EEN BOVENLOKAAL OMGEVINGSBELEID VERBONDEN MET DE SAMENLEVING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Onder dit artikel vinden we volgende uitgaven terug:

- werkingsuitgaven met betrekking tot het omgevingsbeleid voor wat betreft organisatieondersteuning en organisatiebeheer;
- subsidies aan publieke en private partners voor het informeren en verder uitvoeren van het ruimtelijk beleid en voor gemeentelijke ruimtelijke uitvoeringsplannen;
- ondersteuning sanering van leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimtes;
- het verder opbouwen van lerende netwerken o.a. vanuit de platformen georganiseerd in het kader van het Atrium Lerend Netwerk.

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	3.759	7.022
<i>Index</i>	31	31
<i>Compensaties</i>	600	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	4.390	7.053
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van QB0-1QCE2NB-WT	600		Terugdraai éénmalige compensatie BA2022 voor de bestemmingswijziging voor ruimtelijk bedreigde bossen
TOTAAL	600		

QB0-1QCE4NE-WT – VERNIEUWINGSFONDS**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit uitgavenartikel maakt deel uit van het Vernieuwingsfonds en is dan ook direct gelinkt aan de evolutie van de inkomsten op artikel QB0-9QCETNE-OW. Leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimten in Vlaanderen worden opgenomen in een inventaris die jaarlijks wordt bijgewerkt. De heffing moet worden betaald in het kalenderjaar dat volgt op de derde registratie in de inventaris. Deze heffingen komen terecht in het vernieuwingsfonds. Vanuit dit fonds wordt dan steun gegeven aan projecten die leegstaande sites nieuw leven willen inblazen.

Deze uitgaven worden vanaf BO 2023 ingekanteld in het BRV-fonds via begrotingsartikel QBZ-3QCE2NL-WT.

Kredietevolucie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	5.300	5.300
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-4.800	-4.800
<i>Andere bijstellingen</i>	-500	-500
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucies:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QBZ-3QCE2NL-WT	-4.800	-4.800	Inkanteling van het Vernieuwingsfonds in het BRV-fonds
TOTAAL	-4.800	-4.800	

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling in functie van beschikbare gelden en geraamde ontvangsten in het Vernieuwingsfonds	-500	-500	Binnen het Vernieuwingsfonds kunnen de uitgaven maximaal evenveel bedragen als het beschikbare saldo binnen het Fonds.

TOTAAL	-500	-500	
---------------	-------------	-------------	--

QB0-1QCE4NI-WT – ZORGEN VOOR EEN ROBUUSTE OPEN RUIMTE - FONDS VOOR LANDINRICHTING EN NATUURLIJKE RIJKDOMMEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel wordt voorzien om in voorkomend geval eerder ontvangen financiële zekerheden terug te betalen aan de projectuitvoerders van diepe-geothermieprojecten. Deze zekerheden dienen gesteld te worden door de vergunninghouder in kader van een opsporingsvergunning voor aardwarmte.

Kredietevolutive:

Pro memorie. Geen terugbetalingen van financiële zekerheden in 2023.

QB0-1QCE4NI-PA – ZORGEN VOOR EEN ROBUUSTE OPEN RUIMTE - FONDS VOOR LANDINRICHTING EN NATUURLIJKE RIJKDOMMEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit ESR-neutrale begrotingsartikel maakt deel uit van het Fonds voor Landinrichting en Natuurlijke Rijkdommen en betreft het luik aan fondsuitgaven dat aangewend wordt voor het verlenen van terugvorderbare voorschotten aan de VLM, om de VLM in staat te stellen haar recht van voorkoop in de ruilverkavelingsprojecten effectief uit te oefenen. Het variabel krediet van dit artikel vloeit voort uit twee begrotingsartikels van de middelenbegroting (QB0-9QCETNI-OW en QB0-9QCETNI-OP).

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	1.855	1.855
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 1.260	- 1.260
BO 2023	595	595
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling aan de hand van prognose VLM	-1.260	-1.260	Het krediet wordt aangepast conform de behoefte bij VLM aan terug-vorderbare voorschotten. Via het verlenen van deze terugvorderbare voorschotten wordt VLM in staat gesteld haar recht

			van voorkoop in de ruilverkavelingsprojecten effectief en efficiënt uit te oefenen.
TOTAAL	-1.260	-1.260	

QB0-1QCE2NJ-WT – ZORGEN VOOR EEN ROBUUSTE OPEN RUIMTE**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Vanuit dit artikel worden de rechtstreekse uitgaven van het Departement Omgeving gefinancierd voor het beheer van de grondeigendommen die via ruilverkavelingen werden verworven.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	42	42
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	42	42
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA2022.

QB0-1QCE2NJ-PA – ZORGEN VOOR EEN ROBUUSTE OPEN RUIMTE - FONDS VOOR LANDINRICHTING EN NATUURLIJKE RIJKDOMMEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Via dit ESR-neutrale begrotingsartikel kunnen aanvullende terugvorderbare voorschotten aan de VLM verleend worden, om de VLM in staat te stellen haar recht van voorkoop in de ruilverkavelingsprojecten effectief uit te oefenen.

Kredietevolucie:

Pro memorie.

QB0-1QCE2NO-IS – RUBICONFONDS**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Het Rubiconfonds werd tot en met 2022 gespijsd via:

- de opbrengsten van de planbatenheffing voor bestemmingswijzigingen naar een zone bestemd voor bedrijven;
- de inkomsten die voortvloeien uit de activiteiten van het Fonds;
- deze toelage ten laste van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De middelen van het Rubiconfonds konden worden gebruikt om:

- de planschadevergoeding te betalen afkomstig van de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden (signaalgebieden) door de Vlaamse Regering;
- subsidies te verlenen aan provincie- en gemeentebesturen met als doel een terugbetaling van 60% van de kosten voor planschadevergoedingen van gemeentelijke en provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen voor percelen volledig of deels gelegen binnen een door de Vlaamse Regering goedgekeurd signaalgebied.

Vanaf 2023 wordt het Rubiconfonds ingekanteld in het BRV-Fonds.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2021	15.000	15.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	-15.000	-15.000
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2022	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolucies:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QB0-1QCE2OX-IS	-15.000	-15.000	Compensatie in uitvoering van de inkanteling van het Rubiconfonds in het BRV-Fonds
TOTAAL	-15.000	-15.000	

QB0-1QCE2NW-IS – HOGER ONDERWIJS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit artikel financierde het departement Omgeving in de jaren 2020 en 2021 de uitgaven voor het Steunpunt Milieu en Gezondheid (vanaf 2022 worden deze uitgaven aangerekend op artikel QB0-1QCE2NA-WT onder de noemer 'Vlaams humaan biomonitoringsprogramma'). In 2021 werd op dit artikel tevens het project HBM-3M gefinancierd.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	141
<i>Andere bijstellingen</i>	0	2
BO 2023	0	143

Aanwending VAK-ruiter	
-----------------------	--

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van <i>QB0-1QCE2OB-WT</i>	0	47	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
Van <i>QB0-1QCE2OT-IS</i>	0	32	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
Van <i>QBX-3QCE2OC-WT</i>	0	62	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
TOTAAL	0	141	

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling vereffeningskalender	0	2	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
TOTAAL	0	2	

QB0-1QCE2NX-IS – DAB BRV-FONDS**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel omvatte t.e.m. 2022 de toelage vanuit de uitgavenbegroting aan de DAB Grondfonds. Vanaf 2023 wordt de DAB Grondfonds omgevormd tot de DAB BRV-fonds.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	15.000	15.000
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	15.000	15.000
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Vanuit QB0-1QCE2NO-IS	15.000	15.000	Compensatie in uitvoering van de inkanteling van het Rubiconfonds in het BRV-Fonds
TOTAAL	15.000	15.000	

QB0-1QCE2NY-IS – VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (VLM)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Via dit artikel ontvangt de VLM een werkingstoelage en een investeringstoelage van het Departement Omgeving ter financiering van haar algemene taken, en haar specifieke taken op het vlak van ruilverkaveling, landinrichting, het decreet natuurbehoud, het Mestdecreet, geïntegreerd plattelandsbeleid, grondbeleid van het eigen beleidsdomein en het decreet Vlaamse Grondenbank. Daarnaast worden er ook toelages toegekend vanuit dit artikel voor de voorbereiding en technische uitgaven bij ruilverkaveling en de uitvoering van landinrichtingsprojecten.

Kredietevoluitie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	61.520	61.067
<i>Index</i>	5.190	5.190
<i>Compensaties</i>	707	225
<i>Andere bijstellingen</i>	- 263	- 263
BO 2023	67.154	66.219
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluities:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van QBX-3QCE2NJ-WT	732	250	Compensatie om te voldoen aan de grotere VAK-behoefte voor de landinrichtingsplannen
Naar CB0-1CAG2ZZ-LO	-62	-62	Overdracht loonkrediet voor invulling vacature bij DCB ikv inkanteling Orafin
Naar CB0-1CAG2ZZ-WT	-5	-5	Overdracht rugzakje voor invulling vacature bij DCB ikv inkanteling Orafin.

Naar SH0-1SAA2ZZ-LO	-12	-12	Overdracht loonkrediet voor invulling vacature bij HFB ikv inkanteling Orafin.
Naar SH0-1SAA2ZZ-WT	-1	-1	Overdracht rugzakje voor invulling vacature bij HFB ikv inkanteling Orafin.
Van CB0-1CFG2EA-WT	14	14	Teruggave bijdrage Orafin consultant
Van SH0-1SAA2ZZ-WT	4	4	Teruggave rugzakje voor overdracht personeel naar AGO
Van QG0-1QGG2CB-WT	30	30	Vanuit Ag OE ikv akkoord rond ondersteuning beheerovereenkomsten
Van SG0-1SKC2TA-WT	7	7	Terugdraaien van de compensatie voor Traject
TOTAAL	707	225	

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Opstap 2023 van de opgelegde koppenbesparing 2020-2024	-208	-208	Het budget wordt verminderd met 208 keuro als gevolg van de opstap 2023 van de generieke besparing op de personeelskredieten van de Vlaamse Overheid.
Generieke besparingsmaatregel op de apparaatsmiddelen (-1%)	-55	-55	Het budget wordt verminderd met 55 keuro als gevolg van de opstap 2023 van de generieke besparing op de werkingskredieten van het apparaat van de Vlaamse Overheid.
TOTAAL	-263	-263	

Voor de verdere bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

QB0-1QCE4NY-IS – VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (VLM)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van het Fonds voor Landinrichting en Natuurlijke Rijkdommen en betreft het luik aan fondsuitgaven dat aangewend wordt voor de financiering van saldo's ten laste van het Vlaamse Gewest bij de ontbinding van ruilverkavelingscomités en de subsidiëring van ruilverkavelingswerken. Het variabel krediet van dit artikel vloeit voort uit het begrotingsartikel van de middelenbegroting (QB0-9QCETNI-OW).

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	20	20
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 20	- 20
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling geraamde ontvangsten	-20	-20	Bijstelling ifv raming ontvangsten Fonds voor Landinrichting en natuurlijke rijkdommen
TOTAAL	-20	-20	

Voor de verdere bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

2.2.2. DAB'S MINAFONDS en GRONDFONDS

2.2.2.1 DAB Minafonds

ONTVANGSTEN

Niet van toepassing.

UITGAVEN

QBX-3QCE2NA-WT – VIA BIJKOMENDE INSPANNINGEN BRONNEN VAN HINDER AANPAKKEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit artikel financiert het Departement Omgeving uitgaven die betrekking hebben op de strategische doelstellingen omtrent het verhogen van de leefkwaliteit voor het thema hinder. Meer concreet omvat dit artikel uitgaven voor beleidsvoorbereidend onderzoek, uitwerking en implementatie van maatregelen en beleidsinstrumenten in verband met milieuhinder en leefomgevingskwaliteit.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	179	179
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	89
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0

BO 2023	179	268
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van QB0-1QCE2OB-WT		89	Compensatie na analyse vereffeningskalender
TOTAAL		89	

QBX-3QCE2NJ-WT – ZORGEN VOOR EEN ROBUUSTE OPEN RUIMTE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit artikel worden in hoofdzaak door VLM de vergoedingen (beheerovereenkomsten) gefinancierd ingevolge het plattelandsontwikkelingsprogramma voor Vlaanderen.

De beheerovereenkomsten worden zowel met Vlaamse als Europese middelen gefinancierd. De VLM sluit beheerovereenkomsten met de landbouwers voor het vrijwillig uitvoeren van agromilieumaatregelen. De landbouwers ontvangen voor het uitvoeren van deze agromilieumaatregelen jaarlijks een vergoeding. De landbouwer kan, onder begeleiding van de bedrijfsplanner, beheerovereenkomsten met diverse doelstellingen sluiten. Met het sluiten van beheerovereenkomsten wordt uitvoering gegeven aan de Vlaamse beleidsdoelstellingen en -prioriteiten, bepaald door de Vlaamse Regering, en dit in uitvoering van het Europees plattelandsontwikkelingsbeleid.

Inzake VAK wordt voor 2023 11.617 keuro voorzien. Inzake VEK wordt voor 2023 13.285 keuro voorzien. Dit betreft het in 2023 uit te betalen bedrag met betrekking tot de beheerovereenkomsten met startdatum 01/01/2019, 01/01/2020, 01/01/2022 en 01/01/2023. Daarnaast worden ook middelen voorzien voor herberekeningen, innovatieve beheerovereenkomsten en technische bijstand.

Daarnaast worden er via dit artikel door het departement ook subsidies verleend aan provincies, gemeenten, publiekrechtelijke rechtspersonen, privaatrechtelijke rechtspersonen en natuurlijke personen voor de uitvoering van landinrichtingsplannen (369 keuro VAK en 1.098 keuro VEK).

In het Regeerakkoord 2019-2024 voorzag de Vlaamse Regering de oprichting van Landschapsparken en Nationale Parken Vlaanderen. Om de gebiedscoalities die de oprichting van deze parken gaan realiseren te ondersteunen, voorzag de Vlaamse Regering bij het regeerakkoord een budget van 2 miljoen euro voor de Nationale parken en Landschapsparken samen. Met het label Landschapsparken beoogt de Vlaamse Regering een erkenning van kwaliteitsvolle gebieden waardoor kansen worden gecreëerd voor de landschapsontwikkeling en de realisatie van ambitieuze landschapsdoelstellingen in deze gebieden zonder dat er bijkomende restricties worden opgelegd. Lokale partners worden overtuigd om deel uit te nemen aan

een coalitie op maat van het gebied. De Vlaamse Overheid selecteert de gebiedscoalities met de meest ambitieuze en best realiseerbare doelstellingen. De geselecteerde coalities worden ondersteund voor hun werking en hun projecten.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	13.418	11.820
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 732	3.263
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	12.686	15.083
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van QBX-3QCE2DA-WT		3.303	Bijstelling VEK na analyse vereffeningskalender
Van QBX-3QCE2DA-WT		210	Bijstelling VEK na analyse vereffeningskalender
Naar QB0-1QCE2NY-IS	-732	-250	Compensatie voor noodzakelijke VAK en VEK-behoefte voor de uitvoering van landinrichtingsprojecten
TOTAAL	-732	3.263	

QBX-3QCE2NR-IS – VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (VLM) – GEBRUIKERSSCHADE EN KAPITAALSCHADE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit artikel ontvangt VLM een aanvullende toelage vanuit de DAB MINA-fonds voor de uitbetaling van kapitaalschade en gebruikersschade.

Dit is de schade die de eigenaar/gebruiker van een grond ondervindt als gevolg van: een bestemmingswijziging van "landbouw" naar "natuur", "bos" of "overig groen"; het in een plan opnemen van een overdruk die de economische aanwending van landbouwgrond beïnvloedt; het opleggen van een erfdienstbaarheid die de economische aanwending van landbouwgrond beïnvloedt. Het krediet dient om de aanvragers voor deze schade te vergoeden en verloopt via de VLM-begroting via deze interne stroom.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	1.075	275
<i>Index</i>	0	0

<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	1.075	275
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA 2022.

Voor de verdere bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

QBX-3QCE2NY-IS – VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (VLM)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Vanuit dit artikel ontvangt VLM een aanvullende toelage vanuit de DAB Minafonds voor uitgaven in het kader van ruilverkavelingsprojecten en grondverwerving buffergebieden.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	3.886	5.100
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	3.461
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	3.886	8.561
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van QBX-3QCE2DA-WT		3.150	Compensatie VEK na analyse vereffeningskalender
Van QB0-1QCE2OS-IS		311	Compensatie VEK na analyse vereffeningskalender.
TOTAAL	0	3.461	

Voor de verdere bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

2.2.2.2 DAB BRV-fonds

De oprichting van een BRV-fonds heeft als doel om de financiële middelen voor de realisatie van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen en het ruimtelijk beleid in het algemeen te bundelen en geprogrammeerd in te zetten over meerdere begrotingsjaren heen.

Hierin heeft een BRV-fonds als doel (1) de financiering van de bouwshift alsook de uitvoering van het BRV en (2) het efficiënt en zichtbaar bundelen van middelen, gaande van subsidies, projecteninvesteringen tot middelen voor eigenaarsvergoedingen voor planschade. Zoals omschreven in de Conceptnota Bouwshift zullen de middelen in het BRV-fonds dienen ter ondersteuning van:

- het ruimtelijk beleid in de brede zin,
- de ondersteuning van steden en gemeenten in het kader van planschade (het "lokaal bouwshiftfonds") en
- de gewestelijke planschadevergoedingen.

Het Grondfonds wordt hiertoe omgevormd tot BRV-fonds. Het Rubiconfonds en het Vernieuwingsfonds worden ingekanteld en de middelen worden ingebracht in het BRV-fonds.

ONTVANGSTEN

QBZ-2QCEAND-OW – EEN BOVENLOKAAL OMGEVINGSBELEID VERBONDEN MET DE SAMENLEVING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit nieuwe artikel omvat de toekomstige ontvangsten in het BRV-fonds die voortkomen uit beslissingen tot opleggen van financiële lasten in het kader van vergunningsverlening.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Pro memorie.

QBZ-2QCEANF-OW – EEN GERICHT HANDHAVINGSBELEID INZAKE RUIMTELIJKE ORDENING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel omvat de ontvangsten in het BRV-fonds die in hoofdzaak voortkomen uit beslissingen tot opleggen van bestuurlijke transactie en geldboetes, ontvangsten uit gerechtelijke handhaving na vonnis of arrest en uit minnelijke schikkingen in uitvoering Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	2.335		
Bijstelling BO 2023	-66		
BO 2023	2.269		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Beperkte wijziging ten opzichte van BA 2022 ingevolge een gedetailleerde herraming van alle inkomsten.

QBZ-2QCEANG-OI – VERDERE GEBIEDSGERICHTE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING VIA RUIMTELIJKE UITVOERINGPSLANNEN - PLANBATEN- EN PLANSCHADEDOSSIERS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel komen de ontvangsten uit de planbatenheffing, zoals geïnd door Vlabel, binnen in het BRV-fonds. Omwille van de specificiteit van de

planbatenheffing die geen weerkerende heffing is en die pas moet worden betaald na een startfeit, kan op zich pas post factum worden ingeschat welke de ingekohierde bedragen en welke de inningen zijn. Om die reden wordt het gemiddelde van de laatste drie jaar aan werkelijk geïnde heffingen gebudgetteerd.

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	1.370		
Bijstelling BO 2023	1.823		
BO 2023	3.193		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Op basis van het gemiddelde van de laatste drie jaar aan werkelijk geïnde heffingen worden de planbaten geactualiseerd (+93 keuro).

In het kader van de opstart van het BRV-Fonds worden de planbatenheffingen uit het Rubiconfonds vanaf 2023 ingekanteld in het BRV-Fonds. De ontvangsten verhogen zodoende met bijkomend 1.730 keuro. In totaal komen er zo vanaf 2023 3.193 keuro aan planbatenheffingen binnen in het BRV-Fonds.

QBZ-2QCEANL-OW – ZORGEN VOOR DE REALISATIE VAN EEN BOUWSHIFT EN EEN ROBUUSTE OPEN RUIMTE – UITVOEREN EN ONDERSTEUNEN VAN INVESTERINGSPROJECTEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimten in Vlaanderen worden opgenomen in een inventaris die jaarlijks wordt bijgewerkt. De heffing moet worden betaald in het kalenderjaar dat volgt op de derde registratie in de inventaris. Deze heffingen komen vanaf 2023 terecht in het BRV-Fonds (voorheen in het Vernieuwingsfonds) samen met ontvangen intresten en terug ontvangen subsidies. Vanuit dit fonds wordt dan steun gegeven aan projecten die leegstaande sites nieuw leven willen inblazen.

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0		
Bijstelling BO 2023	4.200		
BO 2023	4.200		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Deze ontvangsten uit de leegstandsheffingen worden vanaf 2023 ingekanteld in het BRV-fonds via dit ontvangstenartikel (+4,2 miljoen euro).

UITGAVEN

QBZ-3QCE2NF-WT – EEN GERICHT HANDHAVINGSBELEID INZAKE RUIMTELIJKE ORDENING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel van de DAB BRV-fonds worden de kredieten voor de juridische afhandeling van inspectiedossiers inzake ruimtelijke ordening voorzien.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	2.335	2.335
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	2.335	2.335
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA 2022.

QBZ-3QCE2NG-WT – VERDERE GEBIEDSGERICHTE RUIMTELIJKE ONTWIKKELING VIA RUIMTELIJKE UITVOERINGPSLANNEN - PLANBATEN- EN PLANSCHADEDOSSIERS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel van de DAB BRV-fonds worden de kredieten voor de behandeling en uitbetaling van planschadedossiers voorzien.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	3.427	3.427
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	16.730	16.730
<i>Andere bijstellingen</i>	5.027	27
BO 2023	25.184	20.184
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van Rubiconfonds ESR-codes 6311 en 6321	16.730	16.730	Inkanteling vanuit het Rubiconfonds in het kader van de opstart van het BRV-Fonds (financiering vanuit toelage 15 miljoen euro en planbaten)
TOTAAL	16.730	16.730	

(duizend euro)			
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Aanpassing uitgaven in functie van de ontvangsten	27	27	Bijstelling om extra ontvangsten om te zetten in extra uitgaven
Bijstelling gewestelijke planschadedossiers	5.000	0	Vanuit het Klimaatfonds wordt er in totaal 100 miljoen euro VAK vrijgemaakt voor het Bouwshiftfonds. 5 miljoen euro hiervan dient voor de uitbetaling van gewestelijke planschadedossiers op het BRV-Fonds
TOTAAL	5.027	27	

QBZ-3QCE2NH-IS – AGENTSCHAP BINNENLANDS BESTUUR

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit artikel van de DAB BRV-fonds vertrekt de interne stroom naar het Agentschap Binnenlands Bestuur voor de financiering van het Bouwshiftfonds voor lokale overheden, en dit ter uitbetaling van planschadedossiers.

Kredietevolutive:

(duizend euro)		
	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	95.000	0
BO 2023	95.000	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)			
Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling gewestelijke planschadedossiers	95.000	0	Vanuit het Klimaatfonds wordt er in totaal 100 miljoen euro VAK vrijgemaakt voor het Bouwshiftfonds. 95 miljoen euro hiervan dient voor de uitbetaling (door ABB) van planschadedossiers via het Bouwshiftfonds
TOTAAL	95.000	0	

QBZ-3QCE2NL-WT – ZORGEN VOOR DE REALISATIE VAN EEN BOUWSHIFT EN EEN ROBUUSTE OPEN RUIMTE – UITVOEREN EN ONDERSTEUNEN VAN INVESTERINGSPROJECTEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Leegstaande en verwaarloosde bedrijfsruimten in Vlaanderen worden opgenomen in een inventaris die jaarlijks wordt bijgewerkt. De heffing moet worden betaald in het kalenderjaar dat volgt op de derde registratie in de inventaris. Deze heffingen komen vanaf 2023 terecht in het BRV-fonds. Vanuit dit artikel wordt dan steun gegeven aan projecten die leegstaande sites nieuw leven willen inblazen.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	0	0
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	4.800	4.800
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	4.800	4.800
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van QB0-1QCE4NE-WT	4.800	4.800	Inkanteling vanuit het Vernieuwingsfonds in het kader van de opstart van het BRV-Fonds
TOTAAL	4.800	4.800	

2.2.3. OVERIGE ENTITEITEN ONDER GEZAG

2.2.3.1. Rubiconfonds

Het Rubiconfonds werd tot en met 2022 gespijsd via:

- de opbrengsten van de planbatenheffing voor bestemmingswijzigingen naar een zone bestemd voor bedrijven;
- de inkomsten die voortvloeien uit de activiteiten van het Fonds;
- deze toelage ten laste van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap.

De middelen van het Rubiconfonds konden worden gebruikt om:

- de planschadevergoeding te betalen afkomstig van de aanduiding van watergevoelige openruimtegebieden (signaalgebieden) door de Vlaamse Regering;

- subsidies te verlenen aan provincie- en gemeentebesturen met als doel een terugbetaling van 60% van de kosten voor planschadevergoedingen van gemeentelijke en provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen voor percelen volledig of deels gelegen binnen een door de Vlaamse Regering goedgekeurd signaalgebied.

Het Rubiconfonds oefent al haar activiteiten uit onder de ISE Omgevingsbeleid voor Ruimte en Milieu (QN).

Vanaf 2023 wordt het Rubiconfonds ingekanteld in het BRV-Fonds.

Ontvangsten

De ontvangsten van het Rubiconfonds worden ingevolge de inkanteling in het BRV-Fonds volledig op 0 gezet. Aan ontvangstenzijde rest zo enkel het eind 2021 overgedragen saldo van 42.884 keuro.

Uitgaven

De ontvangsten van het Rubiconfonds worden ingevolge de inkanteling in het BRV-Fonds volledig op 0 gezet. Aan uitgavenzijde rest zo enkel het overgedragen saldo van 42.884 keuro. Het is de bedoeling dit saldo te desaffacteren naar het BRV-Fonds via de BA2023 (wanneer eindsaldo 2022 definitief gekend is).

2.2.4. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT

2.2.4.1. Vlaamse Landmaatschappij (VLM)

Vlaamse Landmaatschappij (VLM) is een NV van publiek recht. De VLM is opgericht bij decreet van 21 december 1988 onder de vorm van een naamloze vennootschap. De VLM heeft rechtspersoonlijkheid. Door het kaderdecreet bestuurlijk beleid van 18 juli 2003 is de VLM een publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap.

Het agentschap heeft als missie bij te dragen tot de realisatie van de doelstellingen van:

- het milieubeleid, bedoeld in artikel 1.2.1, § 1, van het decreet algemene bepalingen milieubeleid;
- de ruilverkaveling, bedoeld in de wetgeving inzake ruilverkaveling van landeigendommen;
- de landinrichting, vermeld in het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting;
- het decreet natuurbehoud;
- het Mestdecreet van 22 december 2006;
- het geïntegreerd plattelandsbeleid;
- het grondbeleid van het eigen beleidsdomein;
- het decreet Vlaamse Grondenbank.

De taken van het agentschap zijn:

- de uitvoering van het mestbeleid, als bedoeld in het Mestdecreet van 22 december 2006;
- de uitvoering van het beleid ter bescherming van de kwaliteit van de bodem dat erop gericht is om die geschikt te maken of te houden voor zo veel mogelijk bodemfuncties;
- op verzoek van de bevoegde diensten van de Vlaamse Regering, de bevoegde agentschappen of, in voorkomend geval, de bevoegde lokale besturen, zijn medewerking te verlenen aan de ondersteuning van de algemene inrichting van het buitengebied en de open ruimte;
- de uitvoering van het geïntegreerd plattelandsbeleid met uitzondering van die aspecten die werden toegewezen aan andere agentschappen of tot een ander beleidsdomein behoren;

- een uniek loket beheersovereenkomsten voor de doelgroep landbouw op te richten en te beheren;
- op verzoek van de bevoegde diensten van de Vlaamse Regering of de bevoegde agentschappen, zijn medewerking te verlenen aan de uitvoering van het grondbeleid;

De VLM oefent haar activiteiten uit onder ISE N Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu, ISE D Water, ISE G Plattelandsbeleid en ISE F Natuur en Biodiversiteit. De financiering van de werking van de VLM verloopt voornamelijk via het toelage-artikel QB0-1QCE2NY-IS. Dit artikel word in de begroting conform de instructies integraal toegewezen aan het grootste ISE binnen VLM: ISE N Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu. Voor de bespreking van de kredietevolutie van deze interne stroom naar VLM wordt verwezen naar de besprekingen van artikel QB0-1QCE2NY-IS. Hieronder worden enkel de kredieten besproken die onder ISE N "Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu" ressorteren. Voor de VLM-kredieten binnen de andere ISE wordt verwezen naar de bespreking van de andere betrokken ISE in deze BBT.

ISE N OMGEVINGSBELEID RUIMTE EN MILIEU

Met landinrichting worden investeringen uitgevoerd voor de versterking van open ruimte in de projecten de Wijers, Maasvallei, Schelde en Rupel, Gentse Kanaalzone en Vinderhoutse bossen, Oudlandpolder, Zwin, Moervaartvallei, Plateau van Moorsel, Brugse Rand en Vlaamse Rand. Daarnaast wordt een volwaardig open ruimte luik bij belangrijke investeringsprojecten (A11, R0, Koppelingsgebieden Gentse Kanaalzone, LSO/RSO, Natuurcompensaties Zeebrugge, Sigma, Rivierherstel Leie, Rond Ronse) gerealiseerd, waardoor het draagvlak voor deze projecten toeneemt en de omgevingskwaliteit wordt versterkt. Door een geïntegreerde inrichting in ruilverkavelingsprojecten worden belangrijke natuur- en waterdoelen bereikt in de projecten Molenbeersel, Sint-Rijkers, Izenberge fase 1, Schelde-Leie, Willebringen en Rijkevorsel-Wortel.

In de projecten De Blankaart, Zwinpolders, Oudlandpolder, Moervaartvallei, Liereman, De Merode en de ruilverkaveling voor de groententeelt in Molenbeersel, wordt uitvoering gegeven aan raamakkoorden en beslissingen van de Vlaamse Regering.

Er wordt ook volop ingezet op de uitvoering van het programma Water-Land-Schap.

De werking van de Vlaamse Grondenbank wordt verder uitgevoerd in functie van een grondbeleid voor voedselproductie, biodiversiteit en klimaat- en waterdoelen. Het flankerend beleid IHD-PAS van de grondenbank flankerend beleid IHD-PAS is erop gericht om landbouwers met gronden in habitatgebied uit te ruilen zodat Europees belangrijke natuur kan gerealiseerd.

Via de Open Ruimte programmawerking wordt het kader voor Landschapsparken in Vlaanderen in afstemming met de Nationale Parken, verder scherp gesteld. Na selectie van de kandidaten wordt momenteel per kandidaat park een masterplan en operationeel plan uitgewerkt met het oog op indiening halverwege 2023 in functie van definitieve selectie en erkenning als Vlaams Park. De kandidaten worden ook in 2023 begeleid voor de opmaak van hun masterplan en operationeel plan met het oog op erkenning als Landschapspark.

Er worden in de VLM begroting voor dit ISE 91.960 keuro aan ontvangsten voorzien en 93.082 keuro VAK en 94.066 keuro VEK aan uitgaven. Deze planning brengt een intering van 2.106 keuro op de gevormde overgedragen saldi met zich mee.

Het begrotingsartikel QB0-1QCE4NI-PA, een variabel krediet ter financiering van het recht van voorkoop in de ruilverkaveling (terugvorderbaar voorschot) wordt bij ontvangst door de VLM op een OL-artikel aangerekend. De raming bij het departement voor de ontvangst bij de VLM is begroot op 595 keuro.

Vanuit de toepassing van het boekhoudschema dienaangaande wordt een ontvangst van 3.347 keuro geraamd als opbrengst van voorschotten en dit in het kader van diverse grondenbanken.

De ontvangsten van de hypothecaire debiteuren ruilverkaveling en ontvangsten vanuit de verkoop van domeingoederen van de VLM via gemak van betaling worden op 178 keuro berekend.

De inkomsten uit verkoop van goederen en diensten worden geraamd op 1.611 keuro wegens de huidige geraamde inkomsten uit verkopen en allerlei landbouweconomische studies en niet instrument gebonden opdrachten die de VLM uitvoert voor derden. De opbrengst op het toezicht op de ruilverkavelingswerken wordt geraamd op 250 keuro. Vanuit verzekeringsmaatschappijen wordt 40 keuro verwacht en de raming van inkomsten uit projecten met Europese cofinanciering bedraagt 211 keuro. De VLM verwacht in 2023 voor 30 keuro ontvangsten uit verkoop van voertuigen en afgeschreven laptops en pc's.

Vanuit de toepassing van het boekhoudschema dienaangaande wordt een ontvangst van 599 keuro geraamd als opbrengst uit doorrekenen van kosten en dit in het kader van diverse grondenbanken.

De inkomsten uit rentes (gemak van betaling bij verkoop domeingoederen en ruilverkaveling) worden op 24 keuro geraamd. De verwachte inkomsten uit pachten worden geraamd op 449 keuro.

Er worden bij BO2023 37 keuro inkomsten verwacht uit recuperaties bij bedrijven ikv inrichtingswerken. De raming van de inkomst uit het EIP-project met Europese financiering is 2.215 keuro. De VLM verwacht 27 keuro aan inkomstenoverdrachten uit gemeenten vanuit de landinrichtingsactiviteiten. Er worden ook voor 260 keuro recuperaties verwacht vanuit Europa als bijdrage in inrichtingswerken.

De bijdrage van de provincies en de gemeenten in de inrichtingswerken werd berekend op respectievelijk 299 keuro en 4.838 keuro.

De geraamde opbrengsten uit de verkoop van gronden bedragen 1.427 keuro.

De VLM verkrijgt zijn werkingstoelage via begrotingsartikel QB0-1QCE2NY-IS. De VLM beschikt in 2023 over een werkingstoelage van 60.276 keuro t.o.v. 55.404 bij BA2022. Zie hiervoor de bespreking van dit artikel QB0-1QCE2NY-IS.

Vanuit het Departement Omgeving worden de inkomende werkkredieten voor studies in de ruilverkaveling voorzien. Het budget voor de voorbereiding en de ecologische monitoring van ruilverkavelingsprojecten bedraagt 0 keuro VAK en VEK. Bij BA2022 was 75 keuro VEK beschikbaar.

De investeringstoelage aan de VLM bedraagt 2.018 keuro VAK en VEK. Deze verloopt tevens via begrotingsartikel QB0-1QCE2NY-IS.

Dienst Dierenwelzijn voorziet een toelage van 75 keuro aan de VLM ikv een samenwerkingsakkoord.

Er werd vanuit Onroerend Erfgoed via een compensatie naar de VLM voorzien in een bedrag van 30 keuro VAK en VEK voor beheerovereenkomsten onroerend erfgoed.

Via begrotingsartikel QB0-1QCE2NY-IS bedraagt het budget voor de subsidiëring van landinrichtingswerken die door de Vlaamse Landmaatschappij worden uitgevoerd 4.830 keuro VAK en 3.895 keuro VEK.

Via begrotingsartikel QB0-1QCE4NY-IS kan een variabel krediet worden aangewend voor de subsidiëring van ruilverkavelingswerken. De raming van de kredietbehoefte bedraagt 0 keuro en is gelijk aan de raming van de toegewezen ontvangsten (Fonds voor Landinrichting en Natuurlijke Rijkdommen). Bij BA2022 was 20 keuro voorzien.

Er wordt voor gebruikersschade uitgegaan van een VAK van 875 keuro en 75 keuro VEK, constant t.o.v. BA2022. Voor kapitaalschade wordt eveneens uitgegaan van constant beleid t.o.v. BA2022, nl. 200 keuro VAK en VEK. Deze toelagen aan de VLM verlopen via artikel QBX-3QCE2NR-IS.

Via begrotingsartikel QBX-3QCE2NY-IS verloopt de toelage aan de VLM voor grondverwerving buffergebieden. Dit artikel omvat het budget voor de verwerving van de woningen en bedrijfszetels die gelegen zijn in het Seveso-buffergebied te Overdam (Gent) ingevolge beslissing van de Vlaamse Regering van 21 april 2006. Ook de afbraak, na verwerving van de woningen en bedrijfszetels in het gebied worden met voornoemde budget gefinancierd. Op basis van bovenvermelde beslissing van de Vlaamse Regering werd in het verleden reeds voldoende VAK voorzien. Het VAK voor 2023 blijft bijgevolg op 0 keuro. Het VEK wordt op 630 keuro gebracht. Eveneens via dit artikel komt de toelage aan de VLM voor technische uitgaven met betrekking tot de toepassing van de wetten op de ruilverkaveling van landeigendommen, eventueel door toekenning van voorschotten. Voor de subsidiëring van ruilverkavelingswerken wordt er 3.886 keuro VAK voorzien. Het VEK bedraagt 7.931 keuro.

Via begrotingsartikel MDU-3MHH2RW-IS wordt vanuit Agentschap Wegen en Verkeer in een toelage van 0 keuro VAK en 358 keuro VEK aan de VLM voorzien, en dit voor diverse ruilverkavelings- en landinrichtingsprojecten.

Via begrotingsartikel MBU-3MIH2VX-IS wordt vanuit Agentschap Maritieme Toegang in een toelage van 0 keuro VAK en 105 keuro VEK aan de VLM voorzien, en dit voor diverse inrichtingsprojecten.

Aan uitgavenzijde werden de loonkredieten voor BO2023 geactualiseerd op 57.436 keuro VAK en VEK, rekening houdend met de indexering uit de diverse overschrijdingen van de spilindex en de de opstap 2023 van de generieke besparing op de personeelskredieten van de Vlaamse Overheid.

Ter spijzing van het landinrichtingsfonds verwacht de VLM in 2023 om 210 keuro door te storten aan het departement aan geïnde pachten op gronden aangekocht in het kader van de ruilverkaveling en geïnde intrest door het toestaan van gemak van betaling in de ruilverkaveling voor het voldoen van de nadelige saldi. Ook teveel ontvangen subsidies voor inrichtingswerken of positieve saldi ten gevolge van ontbinding van ruilverkavelingscomités maken deel uit van het geraamde bedrag. Op basis van het toe te passen boekhoudschema dienaangaande wordt verwacht dat er 556 keuro VAK en VEK aan terugbetalingen van voorschotten zullen gebeuren, in diverse grondenbanken.

De werkingsuitgaven, zowel voor huisvestingskosten, bureau- en werkingskosten, reis- verblijfs-, verplaatsings-, en representatiekosten, kosten voertuigen, presentiegelden, studies en huur bedragen 6.319 keuro VAK en VEK.

De werkingsuitgaven in het kader van de projectwerking bedragen 2.634 keuro VAK en 4.610 keuro VEK. Bij BO2023 worden de uitgaven aan "batige saldi" in het kader van de ruilverkaveling geraamd op 135 keuro VAK en VEK, in het kader van de landinrichting op 18 keuro VAK en VEK. Voor de grondenbanken wordt een uitgave voorzien van 550 keuro VAK en VEK om aan de bestaande stimuli en flankerende maatregelen te kunnen voldoen. In het kader van RUP's is er 1.075 keuro VAK en 275 keuro VEK voorzien voor gebruikers- en kapitaalschade (decreet grond- en pandenbeleid). In het kader van het EIP-

project en andere Europese projecten dienen in 2023 567 keuro doorstortingen te gebeuren aan EU-partners, overheden en niet-overheden. Er worden bij BO2023 ook 42 keuro VAK en VEK overdrachten aan gemeenten voorzien in het kader van het omgevingsbeleid voor ruimte en milieu. Het krediet voor aankopen gronden binnen dit ISE wordt op basis van actualisatiegegevens en de diverse begrote inkomsten van de diverse partners op 9.808 keuro VAK en 9.558 keuro VEK gebracht. Voor de inrichtingswerken wordt bij BO2023 een bedrag van 11.684 keuro VAK en 12.720 keuro VEK geraamd op basis van geactualiseerde gegevens binnen dit ISE. Er wordt de aankoop of vervanging van bedrijfswagens voorzien voor 163 keuro en investeringen in informatica, kantoor materiaal en meubilair worden geraamd op 1.855 keuro VAK en VEK. Deze laatste twee uitgavenposten sporen samen met de investeringstoelage van de VLM. Voor de beheerovereenkomsten in samenwerking met Onroerend Erfgoed wordt 30 keuro VAK en VEK aan te betalen vergoedingen voorzien.

3. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM OMGEVING

3.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

SD 1. NAAR EEN SAMENHANGEND OMGEVINGSINSTRUMENTARIUM

OD 1. DOELGERICHTE DEELNAME AAN HET INTERNATIONAAL EN EUROPEES BELEID

Ik zet in op een doelgerichte participatie en inbreng in de bovengewestelijke fora. Uitgangspunten daarvoor zijn een hoge bescherming van een kwaliteitsvolle, schone en gezonde leefomgeving met aandacht voor biodiversiteit en klimaat, een duurzaam gebruik van natuurlijke hulpbronnen en een gezonde economie.

We bereiden ons in 2023 grondig voor op het **EU-voorzitterschap** van lidstaat België in de eerste helft van 2024. We zullen op het einde van de EU-legislatuur veel wetgevende dossiers af te handelen hebben in de Raad Milieu. Het voorzitterschap biedt de mogelijkheid om enkele eigen Vlaamse prioriteiten in de kijker te zetten zoals de transitie naar circulaire economie, klimaatadaptatie en een gericht beleid rond Zeer Zorgwekkende Stoffen.

Op multilateraal vlak streef ik naar een ambitieus en juridisch bindend instrument om **plasticvervuiling** tegen te gaan. Verder zijn de conferenties gepland van de VN-conventies die schadelijke chemicaliën, kwik en afval aanpakken (mei 2023) en klimaatverandering bestrijden (november 2023).

In uitvoering van **Agenda 2030** inzake duurzame ontwikkeling en in het kader van **internationale klimaat- en biodiversiteitsfinanciering** ondersteun ik verder het samenbrengen en inzetten van Vlaamse expertise van overheid, ondernemingen en organisaties in internationale **projectwerking**. Daarbij vormen capaciteitsversterking, stimuleren van partnerschappen en overdracht van expertise en gepaste technologie in sectoren als water, klimaat, natuur en biodiversiteit, de rode draden.

Ik investeer verder in interregionale samenwerking en zet een actief buurlandenbeleid voort en stem in het bijzonder met Nederland af over het beleid rond stikstof (ISE LUCHT SD1 OD 7).

Het Vlaamse omgevingsbeleid wordt in sterke mate beïnvloed door de dynamiek op **EU-niveau**. Ik volg de vele initiatieven in het kader van de **EU Green Deal** verder met aandacht op. De haalbaarheid en impact van deze EU-ambities zal ik grondig evalueren, samen met het nieuwe EU-beleid om deze doelstellingen waar te maken:

Het omvangrijke pakket van voorstellen ter herziening van de Europese regelgeving inzake **klimaat "Fit for 55"** zit in eindonderhandeling en moet in 2023 tijdig uitgevoerd en omgezet worden. Zo zullen de onderhandelingen over het voorstel tot herziening van de Europese CO2-normen voor auto's en bestelwagens, een belangrijke maatregel in het totale pakket van maatregelen om bij te dragen tot klimaat- en luchtkwaliteitsdoelstellingen en te zorgen voor een duidelijk traject naar zero-emissiemobiliteit tegen 2050 eind 2022 of in de loop van 2023 worden afgerond. Daarnaast zijn er nog nieuwe EU-initiatieven over F-gassen, uitstoot van voertuigen (Euro 7 en CO2-normen van vrachtwagens) en de certificatie van koolstofopslag. Ik volg het voorstel RePowerEU dat administratieve vergunningsprocedures voor projecten rond hernieuwbare energie wil vereenvoudigen en verkorten.

De EU-verordening over natuurherstel, de nieuwe regeling van pesticidgebruik en het actieplan over bestuivers zal de **biodiversiteit** ten goede komen (zie ook ISE Natuur en Biodiversiteit SD 1 OD 1 en SD 2).

Binnen het EU-actieplan rond **circulaire economie** zie ik veel mogelijkheden in de voorstellen rond batterijen, afvaltransport, verpakkingen, bioplastics en textiel. De verordening over het ecologisch ontwerp van duurzame producten maakt een meer preventieve en integrale aanpak mogelijk. In het kader van het EU-actieplan rond circulaire economie lopen de onderhandelingen inzake de batterijenverordening en het transport van afval volop. Een EU-strategie voor duurzaam textiel werd in het voorjaar gelanceerd en nog voor het jaareinde verwacht ik van de Commissie een voorstel voor een beleidskader bioplastics en een herziening van de richtlijn verpakking en verpakkingsafval. De verordening over het ecologisch ontwerp van duurzame producten zet alvast in op een meer preventieve en integrale aanpak. De herziening van de Kaderrichtlijn Afvalstoffen in 2023 kan verdere vooruitgang boeken inzake preventie, hergebruik en recyclage.

Het beleidspakket rond **zero pollution** biedt mogelijkheden voor een level playing field rond de aanpak van o.a. PFAS. Ik zal blijven aandringen op een kordaat Europees beleid inzake **zorgwekkende chemische stoffen** en ik neem daarvoor alle relevante lopende EU-processen te baat. Ik verwacht een voorstel van belangrijke restrictie ten aanzien van de volledige PFAS-stoffengroep in het kader van de EU REACH-Verordening. Daarnaast komt een vertaling naar normstelling van het wetenschappelijke advies van de EFSA m.b.t. de aanwezigheid van PFAS in voeding. Ik zorg voor kennisuitwisseling en samenwerking met andere lidstaten die met dezelfde uitdagingen worden geconfronteerd. Ik verwacht veel van de komende wetgeving inzake bodembescherming in het kader van de bodemstrategie 2030. Ook door de nieuwe wetgeving over industriële emissies, de herziening van de luchtkwaliteitsrichtlijn, de richtlijn stedelijk afvalwater, wetgeving over prioritaire stoffen in water en over microplastics kunnen we schadelijke milieuverontreiniging op een efficiënte, geharmoniseerde wijze aanpakken op EU-niveau.

De herziening van de Richtlijn Industriële Emissies (RIE) biedt mogelijkheden om de diverse milieu-impact (o.a. door stikstof en PFAS) van de grootste industriële installaties en veeteeltbedrijven te verminderen. Vanuit onze ruime kennis en ervaring met het omgevingsinstrumentarium zorg ik voor een ambitieuze inbreng bij de herziening van deze richtlijn. De RIE heeft impact op lucht-, water- en bodemkwaliteit en is rechtstreeks gelinkt met circulaire economie, klimaat en gevaarlijke stoffen. Bijkomend zal de RIE een katalysator zijn om de doelstellingen onder OD 8 te versterken.

Ik blijf, samen met mijn collega minister bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken, aandacht besteden aan de opportuniteiten voor de integratie van omgevingsdoelstellingen bij nieuwe initiatieven rond het **verduurzamen van het transport**. In 2023 zal de Commissie een nieuw EU-kader lanceren voor de berekening van de uitstoot van vervoer, een initiatief nemen rond multimodale digitale mobiliteitsdiensten, wordt de herziening verwacht van de richtlijn gecombineerd vervoer en van de richtlijn maten en gewichten van voertuigen en zullen de raadsconclusies rond het nieuwe EU actieplan voor de binnenscheepvaart goedgekeurd zijn. Ik blijf de eindonderhandelingen opvolgen rond de herziening van de TEN-T verordening.

Ook blijft de integratie van omgevingsdoelstellingen in de **voedselproductie- en consumptie**, zoals die ontwikkeld worden onder het **EU Farm to Fork-actieplan**, een belangrijk aandachtspunt, onder meer de ontwikkeling van een EU wetgevend kader rond duurzame voedselsystemen, het EU initiatief rond koolstoflandbouw, en de verordening rond het duurzaam gebruik van pesticiden.

Ik zorg voor verdere visieontwikkeling rond EU GGO-beleid, samen met mijn collega minister, bevoegd voor economie, innovatie en landbouw, en blijf de vooruitgang volgen van de EU Bosstrategie 2030 en de verordening rond ontbossingsvrije waardeketens.

Het **meerjarige EU-financieringskader** en het **Covid-herstelbeleid**, bieden mogelijkheden (onder meer via het EU-projectenloket) voor extra investeringen in Vlaanderen met EU-steun voor klimaatbeleid en groene transitie.

Ik zet verder in op vergroening van het **EU-semester** en zorg voor de passende opvolging van de bevindingen in de lopende **Environmental Implementation Review (EIR)**.

§

OD 2. EEN COHERENT INSTRUMENTENPAKKET DAT GEÏNTEGREERD WORDT INGEZET

Van zodra het **Instrumentendecreet** is goedgekeurd, zal ik het ontwerp uitvoeringsbesluit voorleggen aan de Vlaamse Regering voor de operationalisering ervan. Ik bereid de hersamenstelling van de landcommissies voor, die tal van opdrachten zullen vervullen voor de berekening van eigenaarsvergoedingen en meerwaarden in kader van planschade en planbaten.

Ook voor de vereenvoudiging van bepaalde instrumenten uit het decreet landinrichting die met het Instrumentendecreet wordt doorgevoerd, zal een aanpassing van de uitvoeringsbesluiten nodig zijn.

Binnen de werkgroep Decentralisatie zal ik, samen met de lokale besturen en de minister bevoegd voor Financiën en Begroting, kijken of er consensus kan gevonden worden voor een hervorming van de regelgeving, de processen en procedures voor de activering van leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten. We zetten in op een betere (interbestuurlijke) samenwerking en verduidelijken de rolverdeling tussen de verschillende overheidspartners. We verbeteren de effectiviteit van het instrumentarium en de volledigheid en correctheid van de inventarisatie en we zetten in op een doorgedreven digitalisering.

Prioritaire aandacht gaat nog steeds naar (geïntegreerde) projecten die de ruimtelijke ontsnippering van de kustduinengordel, het herstel van open ruimte, landschap en natuur door ontharding, de ontwikkeling van ecologische en ruimtelijke verbindingen tussen natuurkernen, natuuruuitbreiding en een duurzaam en natuurvriendelijk waterbeheer als hoofddoelstellingen hebben. Om onze doelstellingen te behalen maken we waar nodig Gewestelijke RUP's of

doen we aan natuur- en landinrichting. Dit zijn instrumenten die voor de realisatie hiervan kunnen ingezet worden.

§

OD 3. BUNDELING VAN MIDDELEN DIE REALISATIE OP TERREIN VERZEKEREN VIA HET BRV-FONDS

Via het Programmadecreet wordt de decretale basis gelegd voor het **BRV-fonds** door omvorming van het bestaande DAB Grondfonds en de inkanteling van het Rubiconfonds en het Vernieuwingsfonds. Voor zover nodig zullen vervolgens de uitvoeringsbesluiten aangepast worden.

De stroomlijning van subsidies en andere financiële ondersteuningsmaatregelen raakt in een volgende fase.

Ik breng daarbij de subsidies in overeenstemming met de gewijzigde Vlaamse Codex overheidsfinanciën, onder andere door elke subsidie vijfjaarlijks te evalueren op de huidige omgevingsbeleidsdoelstellingen en heldere indicatoren te bepalen voor elke subsidie.

Ik zorg voor een nieuwe decretale basis voor de subsidiëring van omgevingsverenigingen en voor éénmalige subsidies via project-oproepen.

§

OD 4. FINANCIERING VAN HET OMGEVINGSBELEID

Het BRV-fonds voorziet op termijn ook een bundeling van andere middelen vanuit het departement Omgeving. Het bundelen van middelen draagt daarom bij tot een meer **efficiënte financiering van de uitvoering van het Beleidsplan Ruimte Vlaanderen** (en het ruimtelijk beleid meer algemeen), in samenspraak met alle bestuursniveaus en op basis van een meerjarenplanning.

Samen met mijn collega minister, bevoegd voor Binnenlands Bestuur, werk ik in overleg met de lokale besturen een uitvoeringsbesluit uit voor de financiële ondersteuning van gemeenten voor uitbetaling van planschade voor gemeentelijke RUPs die harde bestemmingen omzetten in natuur, bos of landbouw.

OD 5. DE OMGEVINGSVERGUNNING VEREENVOUDIGEN

Het traject evaluatie omgevingsvergunningsdecreet wordt afgerond met een ontwerp van wijzigingsdecreet en waar nodig, de hieraan verbonden uitvoeringsbesluiten. De goedgekeurde conceptnota is hierbij de leidraad. Dat betekent dat ik in 2023 volop inzet op een **oplossingsgerichte modulaire vergunningsprocedure**.

Inzake de vrijstellingen/meldingen/vergunningen en herziening van het besluit handelingen van algemeen belang sloot ik net de algemene consultatieronde af. In 2023 leg ik de wijzigingsvoorstellen ter goedkeuring voor aan de Vlaamse Regering.

OD 6. EEN MEER GEÏNTEGREERDE EN MAATGERICHTE OMGEVINGSBESLUITVORMING

Ik doe de nodige voorbereidingen in functie van de goedkeuring van een ontwerpdecreet voor introductie van het **omgevingsbesluit** op basis van de conceptnota. Het omgevingsbesluit is een procedure waarbij een bestemmingswijziging en de vergunningsaanvraag tegelijk beoordeeld en

beslist kunnen worden, met respect voor de belangen en rechten van stakeholders.

OD 7. IEDEREEN VIP: PROACTIEVE EN OPLOSSINGSGERICHTE ADMINISTRATIE

Het is noodzakelijk dat er wordt gestreefd naar een omgevingsvergunning die uitvoerbaar is. Dit betekent dat er ook maximaal wordt ingezet op het creëren van een draagvlak voor het project en het zoveel als mogelijk uitsluiten van latere beroepsprocedures.

De cel VIP zal verder haar rol als facilitator blijven vervullen. Zij zal ook in de toekomst een **begeleiding op maat** blijven geven voor belangrijke investeringsprojecten in Vlaanderen binnen de contouren van een brownfieldconvenant, voor strategische projecten, voor grote stadsontwikkelingsprojecten, voor projecten van hernieuwbare energie, voor infrastructuurprojecten,...

Daarnaast blijft de cel VIP sterk inzetten op de **samenwerking met VLAIO** voor de economische speerpuntprojecten, en **met FIT** voor welbepaalde dossiers.

OD 8. OMGEVING IS DIGITAAL EN DATA-GEDREVEN BY DEFAULT

Binnen het beleidsdomein zetten we o.a. in op het beschikbaar maken van datasets (ook via IOT) in het kader van onze strategische doelstellingen en dringende noden. Dat doen we in samenwerking met Digitaal Vlaanderen en private partners en via een koppeling met het VO-datanutsbedrijf.

In samenwerking met Digitaal Vlaanderen realiseer ik het **Vastgoed Informatie Platform** waarbij het uitwisselen van informatie in functie van vastgoedtransacties verder wordt geautomatiseerd. Met het oog hierop werk ik aan de verdere uitbouw van centrale registers zoals de vergunningen-en plannenregisters.

Ik zorg ervoor dat, mede naar aanleiding van de PAS en PFAS-problematiek, datastromen worden geoptimaliseerd, data beter worden gedeeld tussen alle betrokken entiteiten, data en informatie op een gebruiksvriendelijke manier worden aangeboden op maat van elke betrokken doelgroep. Data m.b.t. de toestand van de verschillende milieucompartimenten, bronnen van verontreiniging en activiteiten en fenomenen die verdere verspreiding kunnen veroorzaken wordt ontsloten via DOV, gelijklopend met de werkzaamheden van de werkgroep datahandling van de PFAS inhoudelijke expertengroep.

OD 9. WE HERZIEN HET INSTRUMENT ERKENNINGEN

In 2023 bekijk ik de regeling rond de erkenningen die onder beleidsdomein omgeving en natuur vallen.

OD 10. INZETTEN OP EEN VEREENVOUDIGDE EN KWALITATIEVE MILIEUEFFECTRAPPORTAGE

Ik leg in 2023 een ontwerpdecreet voor aan de Vlaamse Regering. Een effectieve modernisering vereist ook een aantal organisatorische en digitale ontwikkelingen. Om praktisch uitvoering te kunnen geven aan de nieuwe regelgeving versterk ik het nieuwe expertisecentrum MER zodat zij zich efficiënt kunnen organiseren en hun nieuwe rol ten volle kunnen vervullen. De

bijhorende digitaliseringsprojecten zijn al volop lopende en zullen verder afgewerkt worden, met name:

- 1 Het digitale platform voor het Vlaams kenniscentrum milieueffectbeoordeling, inclusief de digitale ondersteuning van de nieuwe processen, operationeel in 2023;
- 1 De opmaak van de online MER-toets met focus op de MER-screening (voor zowel projecten als plannen).

OD 11. HERZIEN EN VEREENVOUDIGEN VAN DE OMGEVINGSREGLEMENTERING

Voortbouwend op de werkzaamheden die in 2022 reeds liepen, maak ik in 2023 verder werk van:

- 1 de herziening van de omgevingsregelgeving in het kader van het de **Programmatische Aanpak Stikstof (PAS)**;
- 1 aanpassingen aan de omgevingsregelgeving voor wat de grondwatergerelateerde aspecten betreft zoals voortvloeit uit de Blue Deal;
- 1 aanpassingen aan het Mestdecreet naar aanleiding van MAP 7 en het Stikstofakkoord;
- 1 de definitieve goedkeuring van een ontwerpbesluit tot wijziging **VLAREM** wat betreft kunststofgranulaat, brandstoffen en brandbare vloeistoffen, de opslag van gevaarlijke producten en particuliere stookolietanks;
- 1 een oplossing voor de problematiek van geluidsnormen voor omlopen van motorvoertuigen/vaartuigen.

Tevens ga ik verder met de evaluatie van de regelgeving in verband met emissies van **gevaarlijke stoffen, zoals PFAS**. De uitgewerkte vangnetbepaling, in lijn met het voorzorgsprincipe, ter verduidelijking van de algemene voorwaarden van titel II van het VLAREM voor emissies naar water, leg ik begin 2023 voor ter definitieve goedkeuring aan de Vlaamse Regering. Ik onderzoek of voor (potentieel) gevaarlijke stoffen die in de omgeving terecht kunnen komen een registerplicht een meerwaarde kan zijn. Ik zet daarnaast ook in op het uitwerken van bijkomende meetmethoden in de verschillende milieucompartimenten en de verplichte toepassing ervan via de compendia. Ik breid de bestaande meetmethode voor PFAS in water uit-naar parameters en meetbereik en ik ontwikkel een nieuwe meetmethode voor de detectie van PFAS in luchtemissies. Ook maak ik in 2023 verder werk van de opmaak en implementatie van volgende BBT-studies:

- 1 zuivering van met PFAS belast afvalwater/bemalingswater;
- 1 opstellen van een normen-, resp. toetsingskader kader en emissiegrenswaarden voor emissies van PFAS naar de lucht;
- 1 opstellen van een normen-, resp. toetsingskader voor PFAS in de omgevingslucht (concentraties) en in depositie.

Ik maak werk van een besluit met betrekking tot de sectorale voorwaarden voor windturbines, rekening houdend met het afgewerkte plan-MER.

SD 2. HANDHAVING ALS SLUITSTUK VAN EEN SLAGKRACHTIG OMGEVINGSBELEID

Het Omgevingshandhavingsprogramma wordt voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Dit Omgevingshandhavingsprogramma zet, met de keuze om naar meer integratie en afstemming op het vlak van handhavingsprioriteiten toe te werken en om gewestelijke handhavingsprioriteiten geïntegreerd uit te voeren

in Vlaanderen, een eerste stap tot invulling van het engagement in de beleidsnota Omgeving 2019-2024 om binnen de eigen bevoegdheden van een **transversale en integrerende benadering** een absoluut speerpunt te maken. **Het Omgevingshandhavingsprogramma zal in 2023 uitgerold worden.** Ik voorzie hiertoe een structurele samenwerking en taakverdeling tussen de betrokken entiteiten. Op basis van de studie naar impactindicatoren voor omgevingshandhaving zet ik een systeem op dat moet toelaten om de uitvoering van de acties in het Omgevingshandhavingsprogramma op te volgen en om de data te ontwikkelen, te verzamelen en te verwerken die de effecten van de handhaving van de in het Omgevingshandhavingsprogramma opgenomen prioriteiten op de omgeving en op het gedrag zichtbaar maken.

In samenspraak met de betrokken inspectiediensten start ik een transitietraject op waarbij de gewestelijke inspectiediensten en handhavers van het beleidsdomein Omgeving maximaal worden geïntegreerd. Ik bepaal hierbij welke stroomlijningsinitiatieven als eerste stap in het transitietraject de **omgevingshandhaving verder zullen optimaliseren.**

Met het oog op het ontwikkelen van een **kennisuitwisselingsplatform** peil ik naar de **kennisbehoeften** van de gewestelijke handhavingsactoren. Ik ga voor een brede samenwerking en een meer volledige informatiedeling tussen handhavers in functie van een uniforme handhaving. Hiertoe organiseer ik geregeld overleg over afstemming inzake handhavingsuitvoering via het Forum Omgevingshandhaving en via regionale handhavingsnetwerken.

Ik zie erop toe dat de aanbevelingen van de PFOS-Commissie en van de systeemaudit voor de handhavingsopdrachten inzake milieuhygiëne worden opgevolgd.

Ik zorg voor de optimalisatie van bestuurlijke handhaving en introduceer bestuurlijke vervolging in het **kaderdecreet Vlaamse handhaving**. Ik zet een traject op voor de toetreding tot dit kaderdecreet en geef de omgevingsadministratie de opdracht een **implementatiedecreet** uit te werken en te onderzoeken op welke punten het DABM, de VCRO en het Onroerenderfgoeddecreet kunnen worden aangepast met optionele, aanvullende en afwijkende bepalingen op het kaderdecreet om de **sectorale evenwichten** in het beleid te verankeren en op termijn een **vlotte inwerkingtreding** te garanderen.

Ik werk mee aan het ontwikkelen, implementeren en opvolgen van (nieuwe) **internationale en Europese visies en strategieën** m.b.t. het omgevingshandhavingsbeleid, waar het verbeteren van de naleving van bestaande Europese milieuregelgeving hoog op de agenda staat. Ik draag bij aan de concrete implementatie van het actieplan van de Europese Commissie inzake Environmental Compliance Assurance en neem actief deel aan het Europees IMPEL-netwerk.

3.2. BUDGETTAIR KADER

De beleidskredieten onder dit ISE Thema-overschrijdend instrumentarium Omgeving hebben in hoofdzaak betrekking op:

- de beleidsuitgaven van het departement Omgeving gericht op de uitbouw van een doeltreffend omgevingsbeleid en -instrumentarium ;
- Internationale beleidsuitgaven en het honoreren van internationale verdragen en samenwerkingsakkoorden (departement Omgeving);
- het ondersteunen van onze partners met het oog op het vergroenen van onze maatschappij en economie (departement Omgeving);
- de financiering van de referentietaken bij VITO en ILVO.

- de werking van het Vlarelfonds, het Fonds voor EU-financiering en het Omgevingsfonds.

In de volgende overzichtstabellen wordt een meer gedetailleerd overzicht gegeven van de uitgaven die binnen dit ISE ingeschreven werden in de begrotingsopmaak 2023.

THEMA-OVERSCHRIJDEND INSTRUMENTARIUM OMGEVING, MVG excl. DAB
(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	20.614	16.618	37.232	20.819	16.396	37.215
Toelagen (interne stromen (IS))	296.470	120.806	417.276	301.743	120.500	422.243
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	317.084	137.424	454.508	322.562	136.896	459.458
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Binnen het ISE O Thema-overschrijdend instrumentarium omgeving van de uitgavenbegroting worden in VAK zowel WT-uitgaven begroot (37,2 miljoen euro, of +16,6 miljoen euro t.o.v. BA2022), als LO-uitgaven (1,7 miljoen cf. BA 2022), als de toelagen aan de DAB Minafonds, ILVO en VITO (417,2 miljoen euro, of +120.8 miljoen). De VEK-budgetten volgen grosso modo de VAK-budgetten.

De WT-uitgaven betreffen enerzijds reguliere kredieten onder het beheer van het Departement Omgeving, die worden ingezet voor de hoger omschreven departementale doelstellingen (binnen ISE O) via de begrotingsartikels QB0-1QCE20A-WT t.e.m. QB0-1QCE20C-WT. Deze kredieten blijven in grote lijnen constant behalve wat betreft de voorziening van bijkomend budget ter compensatie van de energiekosten binnen het beleidsdomein (+13,9 miljoen euro Tabel Netto Beleidsruimte). Belangrijkste uitgavenposten zijn hierbij de reguliere uitgaven voor IT, het omgevingsvergunningenloket en het Omgevingsinformatiesysteem (5 miljoen euro), 1,8 miljoen euro voor handhaving, en 7.1 miljoen euro voor de ondersteuning van milieu- en natuurverenigingen voor personeelsleden in een ex-DAC-statuuut en in kader van de regeling omtrent de VIA-akkoorden.

De WT-uitgaven bevatten anderzijds ook alle uitgaven binnen de begrotingsfondsen onder het beheer van het departement. Concreet gaat het over het Vlarelfonds (1 miljoen euro cf. BA2022) (zie QB0-1QCE40E-WT) en het Omgevingsfonds (0,9 miljoen euro cf. BA2022) (zie QB0-1QCE40F-WT).

De LO-uitgaven dienen voor projectgerelateerde personeelskosten en bedragen circa 1,7 miljoen euro (cf. BA2022).

De IS-toelagen binnen ISE O zijn de toelage voor de uitvoering van referentietaken aan ILVO (0,7 miljoen euro cf. BA2022) en VITO (3,8 miljoen euro, of -0.3 miljoen euro t.o.v. BA2022) (zie QB0-1QCE2OU-IS), en de toelage aan de DAB Minafonds.

De MINA-toelage (zie QB0-1QCE2OX-IS) neemt hierbij sterk toe (+121 miljoen euro) voornamelijk ingevolge de extra VEK-budgetten (toelage immers bepaald in functie van nodige VEK):

- 1 voor de Blue Deal tegen droogte en wateroverlast (+100 miljoen euro VAK en 65 miljoen euro VEK - Tabel Netto Beleidsruimte);
- 1 voor de Stroomgebiedsbeheersplannen (+20 miljoen euro VAK/VEK - Tabel Netto Beleidsruimte);
- 1 voor PFAS-bestrijding (60 miljoen euro VAK en 30 miljoen euro VEK);
- 1 ingevolge de toekenning van de MINA-index (+1.475 keuro VAK/VEK);
- 1 voor de toelageverhoging richting de drinkwatermaatschappijen (+1.233 keuro VAK/VEK)
- 1 ingevolge de toewijzing van de extra afvalheffingen aan uitgavenposten op de uitgavenbegroting (-4.224 keuro);
- 1 voor de doelstelling van 20.000 bijkomende hectare natuur onder effectief beheer (+1.250 keuro VAK/VEK – deel "Omgeving" in Tabel Netto Beleidsruimte);
- 1 voor de doelstelling van 4.000 bijkomende hectare bos deze legislatuur (+4.000 keuro VAK/VEK) – deel "Omgeving" in Tabel Netto Beleidsruimte);
- 1 voor bijstellingen na analyse van de vereffeningskalenders (+2.343 keuro VEK).

Voor de meer gedetailleerde bespreking van deze budgetten wordt verwezen naar de bespreking van de desbetreffende artikels verder in de BBT.

De volgende (meer gedetailleerde) budgettaire toelichtingen gaan wel niet dieper in op de wijzigingen naar aanleiding van de generiek toegepaste indexatieregels. Voor bijkomende toelichting hierover wordt graag verwezen naar de Algemene Toelichting bij de uitgavenbegroting.

3.2.1. DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S)

ONTVANGSTEN

QB0-9QCEAOA-OW - NAAR EEN SAMENHANGEND OMGEVINGSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Er worden in 2023 diverse kleine verkoopopbrengsten verwacht op dit artikel. Deze zijn te linken aan de beleidsprocessen van het Departement Omgeving. Daarnaast worden de ontvangsten in het kader van EU-cofinanciering dan ook via dit algemene ontvangstenartikel ingeschreven.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	362	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	362	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Het budget blijft onveranderd ten opzichte van BA2022.

QB0-9QCETOD-OW - EEN DOELGERICHTE DEELNAME AAN HET INTERNATIONAAL EN EUROPEES BELEID: FONDS EU-COFINANCIERING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van het Fonds voor de uitvoering van EU-projecten. Concreet zal dit artikel gebruikt worden ter correcte ESR-matige boeking van EU-cofinancieringsmiddelen voor de uitvoering van impulsprojecten binnen het Departement Omgeving. In combinatie met artikel QB0-1QCE4OD-WT wordt de ESR-neutraliteit verzekerd van deze projectuitgaven.

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Pro memorie. Voor 2023 worden geen ontvangsten voorzien.

QB0-9QCETOE-OW - NAAR EEN SAMENHANGEND OMGEVINGSINSTRUMENTARIUM: VLARELFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op het "Fonds voor de behandeling van de erkenningsaanvragen en de uitoefening van het toezicht op de erkenningen met betrekking tot het leefmilieu", kortweg het Vlarelfonds, worden inkomsten geboekt via de betaling van retributies voor erkenningsaanvragen en toezicht op erkenningen leefmilieu. Dit artikel is gelinkt aan uitgavenartikel QB0-1QCE4OE-WT.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	440	0
Bijstelling BO 2023	0	197	0
BO 2023	0	637	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De inkomsten aan retributies worden geschat op 637 keuro voor 2023. Dit bedrag ligt hoger dan 2022 (440 keuro).

Het retributiesysteem werd gewijzigd vanaf 2020 naar jaarlijkse inning i.p.v. vijfjaarlijkse betaling. Dit leidt de eerste jaren tot lagere inkomsten wegens de overgangsregeling: een grote groep van bedrijven, technici en deskundigen die in de periode 2016-2019 nog een vijfjaarlijkse toezichtsretributie betaald hebben, starten pas in de periode 2021-2024 met het betalen van de jaarlijkse retributie. Hierdoor stijgen de inkomsten voor deze groep stelselmatig en stabiliseren deze vanaf 2024.

QB0-9QCETOF-OW - NAAR EEN SAMENHANGEND OMGEVINGSINSTRUMENTARIUM: OMGEVINGSFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Bij het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning werd het Omgevingsfonds opgericht. Het Omgevingsfonds startte op 23/02/2017 in het kader van de inwerkingtreding van het uitvoeringsbesluit bij het Omgevingsdecreet. Dit fonds wordt in hoofdzaak gespijsd door de retributies voor dossierkosten bij de aanvraag van omgevingsvergunningen en de GGO-dossierkosten. Dit artikel is gelinkt aan uitgavenartikel QB0-1QCE4OF-WT.

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	470	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	0	470	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA2022.

UITGAVEN

QB0-1QCE20A-LO – NAAR EEN SAMENHANGEND
OMGEVINGSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel worden de personeelskosten begroot van personeelsleden werkzaam binnen het Departement Omgeving aan specifieke (door de Vlareg goedgekeurde) projecten zoals Milieuzorg op School, Natuur en Milieueducatie en Ecocampus.

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	1.715	1.715
<i>Index</i>	178	178
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	1.893	1.893
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties

Geen wijzigingen ten opzichte van BA 2022.

QB0-1QCE20A-WT – NAAR EEN SAMENHANGEND
OMGEVINGSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit begrotingsartikel financiert het Departement Omgeving een groot aantal diverse beleidsondersteunende en -uitvoerende uitgaven, die passen in de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het werken met eenvoudige en doeltreffende instrumenten binnen het omgevingsbeleid, en het doen doorwerken van het omgevingsbeleid in andere beleidsvelden en sectoren (bv. kennisdeling over Maatschappelijk Verantwoorde Overheidsopdrachten (MVOO), uitbreiding van de MVI-tool in samenwerking met Nederland en het Klimaatplan Vlaamse Overheid). Belangrijkste uitgavenposten zijn hierbij de reguliere uitgaven voor IT, het omgevingsvergunningenloket en het

Omgevingsinformatiesysteem (samen 5 miljoen euro) en de uitgaven in het kader van de handhaving (1,8 miljoen euro).

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	8.800	8.800
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	315	315
<i>Andere bijstellingen</i>	13.900	13.900
BO 2023	23.015	23.015
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van MINA-index 2023	300	300	Er wordt 300 keuro VAK/VEK gecompenseerd vanuit de MINA-index 2023 ter dekking van kosten voor het EU-voorzitterschap 2023-24.
Van SG0-1SKC2TA-WT	15	15	Er wordt 15 keuro teruggegeven in het kader van Traject.
TOTAAL	315	315	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Compensatie energiekost deel Omgeving (Tabel Netto Beleidsruimte)	13.900	13.900	Het krediet wordt verhoogd met 13.900 keuro VAK/VEK voor het opvangen van de meerkosten van energie in het beleidsdomein. Dit krediet wordt tijdelijk aan dit artikel toegewezen in afwachting van verdeling richting de entiteiten.
TOTAAL	13.900	13.900	

QB0-1QCE2OB-WT – EEN DOELGERICHTE DEELNAME AAN HET INTERNATIONAAL EN EUROPEES BELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit artikel financiert het Departement Omgeving de Vlaamse bijdragen aan internationale (milieu)verdragen en samenwerkingsakkoorden, internationale klimaatfinancieringsverplichtingen en ook specifieke werkingskosten in het kader van het internationaal beleid. Zo kan Vlaanderen doelgericht participeren aan het internationale en Europese beleid en draagt

Vlaanderen stipt en correct bij tot de afspraken die gemaakt worden en werden op internationale, Europese, Belgische of bilaterale fora inzake omgevings- en duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's).

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	769	974
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	- 222
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	769	752
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QB0-1QCE2OU-IS		-37	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
Naar QBX-3QCE2NA-WT		-89	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
Naar QB0-1QCE2NC-WT		-57	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
Naar QB0-1QCE2NW-IS		-49	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
TOTAAL		-222	

QB0-1QCE2OC-WT – EEN OMGEVINGSBELEID VOOR EN MET BETROKKENHEID VAN BURGER EN MAATSCHAPPIJ, MET HET OOG OP HET VERHOGEN VAN HET MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit artikel worden de uitgaven van het Departement Omgeving gefinancierd die vnl. betrekking hebben op externe partnerschappen om de betrokkenheid van burger en maatschappij bij het omgevingsbeleid te verhogen, met het oog op het verhogen van het maatschappelijk draagvlak.

In het kader van de uitvoering van de Vlaamse Interprofessionele Akkoorden (VIA 3 – VIA 6) is er een budget voorzien op dit artikel. Voor de sector Leefmilieu bestaat dit uit een verhoging van de eindejaarspremie tot een volwaardige dertiende maand en uit een uitbreidingstewerkstelling. Daarnaast gaan de VIA6-middelen voor koopkracht naar een lineaire loonsverhoging van 1,1% voor alle arbeidsovereenkomsten in organisaties die een werkingssubsidie ontvangen. Aanvullend wordt de loonkost voor werknemers uit de leefmilieusector met een ex-DAC-statuuut ook gefinancierd vanuit dit artikel. In totaal gaat het om een budget van 7.118 keuro VAK.

Vanuit dit artikel wordt 1.499 keuro voorzien voor de terugbetaling van de loonkosten voor gedetacheerden die ter beschikking gesteld worden vanuit het onderwijs. 721 keuro voor de begeleiders bij de provincies en de Vlaamse Gemeenschapscommissie van het programma 'MOS – duurzame scholen, straffe scholen'. Deze middelen worden toegewezen aan ISE Omgevingsbeleid

Ruimte en Milieu, OD5 Maatschappelijk draagvlak verzekeren door sensibilisering bevolkingslagen.

Daarnaast wordt 314 keuro voorzien voor de vzw Milieuboot.

Kredietevoluitie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	7.624	7.624
<i>Index</i>	753	753
<i>Compensaties</i>	1.275	1.275
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	9.652	9.652
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van GB0-1GBF2FA-PR	644	644	De middelen voor VIA5 komen recurrent op de middelen van het Departement Omgeving zodat er niet meer via een herverdelingsbesluit moet gewerkt worden
Van CB0-1CBG2AI-PR	631	631	De middelen voor VIA6 komen recurrent op de middelen van het Departement Omgeving zodat er niet meer via een herverdelingsbesluit moet gewerkt worden
TOTAAL	1.275	1.275	

QB0-1QCE4OD-WT – EEN DOELGERICHTE DEELNAME AAN HET INTERNATIONAAL EN EUROPEES BELEID: FONDS EU-COFINANCIERING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel maakt deel uit van het Fonds voor de uitvoering van EU-projecten. Concreet zal dit artikel gebruikt worden ter correcte ESR-matige en ESR-neutrale boeking van EU-cofinancieringsuitgaven voor Omgevingsgebonden projecten door het departement Omgeving. Deze uitgaven zijn ESR-neutraal t.o.v. de gerelateerde ESR-ontvangsten op artikel QB0-9QCETOD-OW.

Inhoudelijke toelichting kredietevoluities:

Pro memorie. Voor 2023 worden geen uitgaven voorzien.

QB0-1QCE4OE-WT – NAAR EEN SAMENHANGEND OMGEVINGSINSTRUMENTARIUM: VLARELFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op het "Fonds voor de behandeling van de erkenningsaanvragen en de uitoefening van het toezicht op de erkenningen met betrekking tot het leefmilieu", kortweg het VLAREL-Fonds, worden uitgaven aangerekend ter ondersteuning van het beleid inzake erkenningen leefmilieu en de bijhorende controles.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	800	800
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	197	197
BO 2023	997	997
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling in functie van hogere inkomsten binnen het Fonds	197	197	Verwerking aan uitgavenzijde Vlarel-Fonds van verhoging geraamde ontvangsten
TOTAAL	197	197	

QB0-1QCE4OF-WT – NAAR EEN SAMENHANGEND
OMGEVINGSINSTRUMENTARIUM: OMGEVINGSFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op het Omgevingsfonds worden uitgaven aangerekend ter ondersteuning van de beleidskosten die verband houden met de voorbereiding, organisatie en uitvoering van het decreet betreffende de omgevingsvergunning. De inkomsten van 2023 op het Omgevingsfonds (artikel QB0-9QCETOF-OW) worden ESR-neutraal integraal ingezet voor een flankerend beleid en digitalisering in het beleidsdomein Omgeving. Er zal verder gevolg gegeven worden aan de digitaliseringsprocessen waarvoor in 2022 de eerste stappen werden gezet en kruissnelheid verwacht wordt in 2023. Tevens noodzakelijk om de concrete noden aan verdere ontwikkeling in te willigen (bv Modernisering MER).

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	906	906
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0

BO 2023	906	906
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA2022.

QB0-1QCE2OS-IS – AGENTSCHAP PLANTENTUIN MEISE

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel ontvangt het Agentschap Plantentuin Meise een toelage van het departement Omgeving ter financiering van de engagementen inzake internationale klimaatfinanciering voor de uitvoering van 2 projecten in DR Congo.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	0	623
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	- 311
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	312
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QBX-3QCE2NY-IS		-311	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
TOTAAL		-311	

Voor de verdere bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

QB0-1QCE2OT-IS – INSTITUUT VOOR LANDBOUW- EN VISSERIJONDERZOEK (ILVO)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel ontvangt het Instituut voor Landbouw en Visserijonderzoek (ILVO) een toelage van het Departement Omgeving ter financiering van een aantal referentietaken op het vlak van leefmilieu.

De referentietaken hebben tot doel om technisch-wetenschappelijke kennis maximaal te valoriseren ten behoeve van het beleidsdomein Omgeving, specifieke kennishiaten bij het beleidsdomein Omgeving in te vullen en alle relevante onderzoeksresultaten en kennis in binnen- en buitenland te rapporteren naar het beleidsdomein Omgeving. Algemeen worden er twee

referentietaken onderscheiden: de technisch-wetenschappelijke ondersteuning inzake luchtmissies bij landbouwactiviteiten en de technisch wetenschappelijke ondersteuning inzake duurzame productietechnieken in de landbouw.

Ook in het kader van de engagementen inzake internationale klimaatfinanciering kan ILVO vanuit dit artikel een toelage ontvangen.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	655	783
<i>Index</i>	37	37
<i>Compensaties</i>	0	-32
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	692	788
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QB0-1QCE2NW-IS	0	-32	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
TOTAAL	0	-32	

Voor de verdere bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

QB0-1QCE2OU-IS – VLAAMSE INSTELLING VOOR TECHNOLOGISCH ONDERZOEK (VITO)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel ontvangt het VITO een aanvullende toelage van het departement Omgeving ter financiering van een aantal referentietaken op het vlak van omgevingsbeleid, van de engagementen inzake internationale klimaatfinanciering door de uitvoering van projecten in ontwikkelingslanden en van ondersteunende taken in het kader van specifieke oproepen internationale klimaatfinancieringsprojecten.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	4.102	8.624
<i>Index</i>	258	258
<i>Compensaties</i>	- 566	- 529
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0

BO 2023	3.794	8.353
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van QB0-1QCE2DW-IS	70	70	Eenmalige compensatie voor ondersteuning opdrachthouder PAS Turnhouts Vennengebied
Van QB0-1QCE2OB-WT	0	37	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
Naar QBX-3QCE2EV-IS	-250	-250	Terugdraai éénmalige compensatie voor kost opdrachthouder PFAS
Naar QB0-1QCE2NB-WT	-386	-386	Terugdraai (deels) van compensatie voor éénmalige kost PFAS-gerelateerd onderzoek
TOTAAL	-566	-529	

Voor de verdere bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

QB0-1QCE2OX-IS – DAB FONDS VOOR PREVENTIE EN SANERING INZAKE MILIEU EN NATUUR (DAB MINAFONDS)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel ontvangt de DAB Minafonds een aanvullende toelage ter financiering van haar uitgaven. Dankzij deze toelage wordt het totaal aan VEK-uitgaven binnen de DAB Minafonds gedekt door het totaal aan middelen aan ontvangstenzijde.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	291.713	291.713
<i>Index</i>	2.625	2.625
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	118.452	118.452

BO 2023	412.790	412.790
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling toelage MINA-fonds	118.452	118.452	Bijstelling toelage MINAfonds zodat totaal VEK aan uitgavenzijde MINAfonds gelijk gesteld wordt aan totale ontvangsten MINAfonds. De MINA-toelage (zie QB0-1QCE2OX-IS) neemt hierbij sterk toe (+121 miljoen euro) voornamelijk ingevolge de extra VEK-budgetten (toelage immers bepaald in functie van nodige VEK): 1 voor de Blue Deal tegen droogte en wateroverlast (+100 miljoen euro VAK en 65 miljoen euro VEK - Tabel Netto Beleidsruimte); 1 voor de Stroomgebiedsbeheersplannen (+20 miljoen euro VAK/VEK - Tabel Netto Beleidsruimte); 1 voor PFAS-bestrijding (60 miljoen euro VAK en 30 miljoen VEK); 1 ingevolge de toekenning van de MINA-index (+1.475 keuro VAK/VEK); 1 voor de toelageverhoging richting de drinkwatermaatschappijen (+1.233 keuro VAK/VEK) 1 ingevolge de toewijzing van de extra afvalheffingen aan uitgavenposten op de uitgavenbegroting (-4.224 keuro); 1 voor de doelstelling van 20.000 bijkomende hectare natuur onder effectief beheer (+1.250 keuro VAK/VEK – deel "Omgeving" in Tabel Netto Beleidsruimte); 1 voor de doelstelling van 4.000 bijkomende hectare bos deze legislatuur (+4.000 keuro VAK/VEK) – deel "Omgeving" in Tabel Netto Beleidsruimte); 1 voor bijstellingen na analyse van de vereffeningskalenders (+2.343 keuro VEK).

TOTAAL	118.452	118.452	

Voor de verdere bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

3.2.2. DAB MINAFONDS

ONTVANGSTEN

QBX-2QCEAOA-OW – NAAR EEN SAMENHANGEND OMGEVINGSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel komt in hoofdzaak het dividend binnen dat de NV Participatiemaatschappij Vlaanderen (PMV) uitbetaald aan het Vlaams Gewest voor haar 100% aandeelhouderschap in de NV Aquafin (4,2 miljoen euro). Daarnaast zijn er ook nog ontvangsten uit de inning van milieuboetes (3,5 miljoen euro) en een aantal kleine diverse ontvangsten.

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	19.871	0	0
Bijstelling BO 2023	-11.816	0	0
BO 2023	8.055	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Het dividend van de NV PMV daalt met 3,8 miljoen euro als gevolg van de budgettaire beslissingen genomen bij de begrotingsopmaak 2022. De eenmalige (initieel geraamde) inkomst van 9.016 keuro vanuit 3M in 2022 wordt teruggedraaid. De inkomsten van de inning van de milieuboetes worden verhoogd met 1 miljoen euro tot 3,5 miljoen euro als resultaat van een tijdelijke versterking van de personeelsinzet bij het innen van de boetes.

UITGAVEN

QBX-3QCE2OA-WT – NAAR EEN SAMENHANGEND OMGEVINGSINSTRUMENTARIUM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel worden specifieke beleidsgerelateerde werkingskosten van het Departement Omgeving aangerekend. Concreet gaat het over kosten voorzien voor procedures en gerechtskosten en schadevergoedingen aan derden, studies inzake beleidsvoorbereiding, -evaluatie en -opvolging die een bijdrage leveren aan een effectiever, efficiënter en/of zuiniger milieubeleid en specifieke ad hoc beleidsuitgaven voor het Departement Omgeving.

Daarnaast worden er op dit artikel in 2023 significante bijkomende beleidsenveloppen voorzien voor PFAS en de Blue Deal.

Voor PFAS gaat het over de omzetting van de reële ontvangsten in 2022 vanwege 3M (100 miljoen euro) in budgetten ter bestrijding van de PFAS-problematiek. Er wordt hiervoor in 2023 60 miljoen euro VAK en 30 miljoen euro VEK voorzien, waarbij het de bedoeling is om in 2023 via herschikking deze budgetten te doen landen bij enkele entiteiten, o.a. departement

Omgeving, MOW en Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. In 2024 zal dan het saldo voorzien worden, rekening houdende met de 9 mio euro die reeds in 2022 voorzien werd (31 miljoen euro).

Voor de Blue Deal ter bestrijding van droogte en wateroverlast wordt er in 2023 100 miljoen euro VAK en 65 miljoen euro VEK voorzien op dit artikel, waarbij het ook hier de bedoeling is om in 2023 via herschikking deze budgetten te doen landen bij de (nog te bepalen) entiteiten. In 2024 zal dan bijkomend nog eens 50 miljoen euro voorzien worden (Blue Deal - Tabel Netto Beleidsruimte).

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	10.865	10.657
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 1	119
<i>Andere bijstellingen</i>	150.984	85.984
BO 2023	161.848	96.760
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucies:

(duizend
euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QBX-3QCE2DQ-IS	-1	-1	Compensatie voor de (beperkte) meerkost op de diensten van EV IV
Van QBX-3QCE2HA-WT	0	120	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
TOTAAL	-1	119	

(duizend
euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Terugdraai uitgaven voor PFAS in 2022 op basis van geraamde ontvangst 3M in 2022	-9.016	-9.016	Terugdraai van eenmalige uitgaven in 2022
Recuperatie inkomsten 3M PFAS	60.000	30.000	Omzetting van ontvangsten 3M in 2022 in beleidsbudgetten PFAS (in afwachting van verdere verdeling)
Uitgaven Blue Deal (Tabel Netto Beleidsruimte)	100.000	65.000	Het budget voor uitgaven Blue Deal in 2023 wordt (in afwachting van verdere verdeling) op dit artikel geplaatst.
TOTAAL	150.984	85.984	

QBX-3QCE2OB-WT – EEN DOELGERICHTE DEELNAME AAN HET INTERNATIONAAL EN EUROPEES BELEID

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit artikel financiert het Departement Omgeving allerlei uitgaven en projecten gerelateerd aan het internationale omgevingsbeleid. Zo kan Vlaanderen doelgericht participeren aan het internationale en Europese beleid en draagt Vlaanderen bij tot de realisatie van de op internationale, Europese, Belgische of bilaterale fora onderschreven omgevings- en duurzame ontwikkelingsdoelstellingen (SDG's) met aandacht voor capaciteitsopbouw, technologietransfer en inzet en valorisatie van Vlaamse expertise.

De middelen op dit artikel worden in hoofdzaak ingezet ter subsidiëring van projecten in het buitenland die gerapporteerd worden in het kader van ontwikkelingsrelevantie (OESO-DAC), internationale klimaat- en biodiversiteitsfinanciering (UNFCCC en UNCBD) en duurzame ontwikkeling (SDG's), zoals via het Vlaams Partnerschap Water voor Ontwikkeling.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	604	672
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	604	672
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA2022.

QBX-3QCE2OC-WT – EEN OMGEVINGSBELEID VOOR EN MET BETROKKENHEID VAN BURGER EN MAATSCHAPPIJ, MET HET OOG OP HET VERHOGEN VAN HET MAATSCHAPPELIJK DRAAGVLAK

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit artikel worden de uitgaven van het Departement Omgeving gefinancierd die betrekking hebben op het versterken en verankeren van het omgevingsbewustzijn in de verschillende geledingen van de Vlaamse samenleving. Ook het beleidsondersteunend onderzoek, monitoring en evaluatie m.b.t. het thema groene economie worden via dit artikel gefinancierd.

Voor de uitvoering van de overkoepelende strategische doelstelling SD1 Een omgevingsbeleid voor en met betrokkenheid van burger en maatschappij, met het oog op het verhogen van het maatschappelijk draagvlak, worden vanuit dit artikel 5.512 keuro VAK voorzien voor de subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen in het kader van het decreet inzake de erkenning en subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen in het kader van het decreet van 29 april 1991 tot vaststelling van de algemene regelen inzake de erkenning en de subsidiëring van de milieu- en natuurverenigingen (artikel 11, artikel 12, artikel 13 en artikel 16, gewijzigd bij het programmadecreet bij de begroting

2021 van 18 december 2020) en het besluit van de Vlaamse Regering van 18 december 2015 houdende de erkenning en subsidiëring van milieu- en natuurverenigingen (VR/2015/18121480)).

Er wordt een budget van 973 keuro voorzien voor investeringen voor de werking van de centra Duurzaam Educatiepunt en voor natuurtechnische milieubouwprojecten en ontsnipperingsprojecten i.k.v. VAPEO (acute knelpunten of opportuniteiten en andere concrete projecten nader te bepalen); gekoppeld aan doelstelling OD5 Maatschappelijk draagvlak verzekeren door sensibilisering bevolkingslagen onder ISE Omgevingsbeleid ruimte en milieu, en aan OD3 Natuur overall – door verweving en verbinding, door blauwgroene netwerken en ecosysteemdiensten onder ISE natuur en biodiversiteit.

Daarnaast voorziet het artikel in werkingskosten voor de centra Duurzaam Educatiepunt, voor de werking m.b.t. educatie voor duurzame ontwikkeling (MOS, Ecocampus en NME-programma), Week van de Bij, ontsnippering (o.a. monitoring maatregelen N25), duurzaam en natuurinclusief bouwen (o.a. promotie label natuurinclusief werken, promotie beoordelingskader natuurinclusief bouwen, overheidsopdracht vernieuwing in uitwerking van instrument duurzaamheidsmeter kijken) en voor empowering en draagvlak van verschillende doelgroepen rond ruimte en klimaat (o.a. ontwikkeling tools voor meer verbindende en wervende klimaatcommunicatie, onderzoek rond draagvlak ruimtelijke transformatie), gekoppeld aan doelstelling OD 5 Maatschappelijk draagvlak verzekeren door sensibilisering bevolkingslagen onder ISE Omgevingsbeleid ruimte en milieu.

Vanuit dit artikel worden ook uitgaven gefinancierd voor bepaalde doelstellingen die beschreven staan in SD 7 'Duurzaamheidstransities' van ISE Omgevingsbeleid ruimte en milieu. Voor de beleidsvoorbereiding, monitoring en evaluatie m.b.t. groene economie (o.a. uitrol transparantiebenchmark en ontwikkeling digitale tool; studie impact Europese duurzaamheidsregelgeving op KMO's in Vlaanderen), Green Deals en milieuverantwoorde voedingspatronen (o.a. eiwitshift narratief testen en ontplooiën; monitoring uitrollen eiwitshift) is een budget van 220 keuro voorzien.

Voor de thema's voeding en groene economie blijkt alsmaar meer het belang van het naar buiten treden als overheid. Hierbij worden stakeholders tegemoet getreden en worden met hen samenwerkingen opgezet, zoals de Green Deals. Hiervoor is 80 keuro voorzien.

Voor de financiering van projectoproepen gelinkt aan de beleidsprioriteiten 2023 (o.a. rond Green Deals, vergroening/ontharding en oproep "landbouw-natuur: op zoek naar een win-win") wordt het restbudget voorzien.

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	11.438	12.501
<i>Index</i>	1.475	1.475
<i>Compensaties</i>	- 565	- 627
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	12.348	13.349
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QB0-1QAX2ZZ-LO	-565	-627	Terugdraai eenmalige compensatie BA2022.
TOTAAL	-565	-627	

3.2.3. OVERIGE ENTITEITEN ONDER GEZAG

Niet van toepassing.

3.2.4. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT

Niet van toepassing.

4. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT AFVAL EN MATERIALEN

Dit ISE omvat de doelstellingen, maatregelen, taken en budgetten van het duurzaam afval- en materialenbeleid, in hoofdzaak vervat of gelinkt aan het materialendecreet en VLAREMA.

4.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

Deze doelstelling is gelinkt aan begrotingsartikelen QBX-2QCEAJA-OW en QBX-3QCE2JA-WT - DEMATERIALISEREN EN HET SLUITEN VAN MATERIAALKRINGLOPEN.

SD 1. DEMATERIALISEREN EN HET SLUITEN VAN MATERIAALKRINGLOPEN

OD 1. VLAANDEREN ALS PARTNER EN REGELGEVER IN DE TRANSITIE CIRCULAIRE ECONOMIE

Vlaanderen Circulair is opgericht als centraal platform voor de circulaire economie in Vlaanderen om de verworven kennis door onderzoek en experiment te verankeren in het beleid met nieuwe businessmodellen en economische kansen. Thema's zijn gebundeld in werkagenda's waarbij per werkagenda een wisselwerking werd opgezet met transversale hefboomen die cruciaal zijn voor de transitie naar een circulaire economie. In 2023 zijn publieke en private experts per hefboom samen aan de slag om de belangrijkste knelpunten voor de realisatie van de circulaire economie weg te werken. Ze zetten de juiste (beleids)instrumenten gericht in als hefboom voor de circulaire economie. Het Intra-Belgisch Platform CE ontving een nieuw mandaat. Dit laat toe om in 2023 intenser samen te werken met de andere regio's en de federale overheid rond hefboomen als productnormering en ecodesign, nieuwe businessmodellen, financiering en fiscaliteit, indicatoren en juridische belemmeringen.

Samen met mijn collega bevoegd voor het innovatiebeleid, versterk ik ook het onderzoeks- en innovatiebeleid richting circulaire economie. Dat doen we via ons klassiek instrumentarium en via de middelen voor CE die voorzien zijn binnen het kader 'Vlaamse Veerkracht'. **Het steunpunt Circulaire Economie (CE center)** zal in 2023 terug op kruissnelheid zitten. Het komende jaar verfijnt de CE Monitor, inzichten rond materialenstromen en de impact van de CE op het klimaat. Ze doen tevens onderzoek rond de juridische en economische knelpunten, sociale innovaties en de noodzakelijke gedragsveranderingen. De werkgroep 'hefboom onderzoek' zoekt verdere afstemming met andere onderzoeksinstellingen in Vlaanderen om samen versterkt in te zetten op onderzoek rond de circulaire economie. Ze volgt het Europees beleid en onderzoek op om kennis te delen en waardevolle lessen mee te nemen voor Vlaanderen.

In 2023 gaan we verder aan de slag met de eerste inzichten rond een in 2022 opgeleverd onderzoek rond een eerlijke transitie (just transition). We moeten ervoor zorgen dat de circulaire economie een meerwaarde is voor iedereen. Daarom zet ik samen met mijn collega bevoegd voor Werk en Sociale Economie ook in op de jobs van de toekomst via de versterking van de Circulair Werk(t) projecten, die een brug slaan tussen sociale en circulaire economie. In het kader van het Europees Project C-Martlife werkt Vlaanderen Circulair met de opleidingscentra samen rond een 'Circular Ambassadors Program', waar we mensen gaan opleiden als echte circulaire economie ambassadeurs voor Vlaanderen.

In 2022 is een eerste set van inzichten en indicatoren rond circulariteit in de havens ontwikkeld. In 2023 kijken we met de havenbedrijven hoe we dit in de praktijk kunnen brengen. Met de lokale besturen gaan we verder aan de slag om steden en gemeenten te ondersteunen in hun taak om de circulaire economie mee te promoten en lokaal acties te ondersteunen. Via het instrument van de Green Deals willen nieuwe partnerschappen zich inzetten op een efficiënter gebruik van materialen, via huren en delen, en op hergebruik, het bevorderen van tweedehands, etc. Samen met collega bevoegd voor Werk en Sociale Economie steun ik circulaire projecten en livinglabs. Zo bouwen we mee aan de goede praktijken. We zorgen voor de nodige kennisdeling om versneld en met steeds meer bedrijven en organisaties de omslag te kunnen maken naar de circulaire businessmodellen en praktijk.

Vlaanderen neemt als koploperregio inzake circulaire economie ook **internationaal en Europees** een voortrekkersrol op. Ik zet strategisch in op bilaterale partnerschappen met relevante buurlanden en regio's. De Europese Green Deal, het EU-Actieplan Circulaire Economie en de daarin aangekondigde initiatieven (Sustainable Products Initiative, EU-taxonomie voor duurzame activiteiten, ...) vormen een belangrijke hefboom om de circulaire economie in Vlaanderen en de EU verder vorm te geven. De ambities in deze plannen maken zodoende integraal onderdeel uit van de Europese Faciliteit voor Herstel en Veerkracht.

Een onderdeel van het relanceplan Vlaamse Veerkracht betreft het toonaangevende project '**Recyclagehub**'. Beide Calls zijn hiervoor reeds gelanceerd, waardoor in 2023 zeker alle middelen toegekend zullen zijn. De eerste investeringsprojecten gaan inmiddels ook van start.

OD 2. MATERIAALBEWUST BOUWEN EN VERBOUWEN

Ik stimuleer bij de bouwsector een drastische ommezwaai naar materiaalbewust en veranderingsgericht (ver)bouwen en breng hiervoor samen met de sector het nieuwe **preventieprogramma 'Op weg naar Circulair Bouwen'** op kruissnelheid. In het nieuwe preventieprogramma stellen we voorop om tegen 2030 95% van de steenachtige en 70 % van de niet-steenachtige materialen uit bouwwerken te hergebruiken of recyclen. Ik bereid voor bouw- en sloopafval een voorstel voor met focus op een betere gescheiden inzameling aan de bron of (na)sortering op maat van de recyclagesector, om zo de hoogwaardige afzet van de verschillende fracties in het bouw- en sloopafval te doen gelden als de standaardpraktijk.

Als tweede pijler in het nieuwe preventieprogramma streef ik ernaar om tegen 2030 25% van de bouwwerken (nieuwbouw of renovatie) te laten ontwerpen en te (ver)bouwen volgens de principes van circulair bouwen. Om de ecologische voetafdruk van gebouwen en infrastructuurwerken te verlagen, houden we rekening met hun volledige levenscyclus. De verdere ontwikkeling van de TOTEM-tool stelt ons in staat om in te zetten - in samenwerking met de andere gewesten - op de gebruiksvriendelijke bepaling van de milieu-impact van materialen in gebouwen. We onderzoeken welke plaats dit instrument net

krijgt binnen de transitie. Ik zorg zodoende voor het **integreren van de doelstellingen rond duurzaam materialenbeheer enerzijds en klimaat anderzijds**. Daarnaast onderzoek ik hoe een bouwwerkpaspoort gedefinieerd kan worden en gelinkt kan worden aan andere bouwwerkdatabasis om preventie en herstellingen gericht uit te voeren. Ik voorzie in najaar 2023 in een gids voor veranderingsgericht bouwen, afgestemd met andere initiatieven (GRO van Facilitair Bedrijf, gids & checklist omkeerbaar ontwerpen van Leefmilieu Brussel). Het gehele preventieprogramma is een belangrijke bouwsteen van de Werkagenda Circulair Bouwen, en is dan ook constant in wisselwerking ermee.

Aan de hand van leerlessen en knelpunten gecapteerd uit de diverse (lopende) initiatieven geef ik verder inhoud aan de **Werkagenda Circulair Bouwen** van Vlaanderen Circulair. Daar zetten we samen met de sector in op de doorvertaling van het geleerde in concrete projecten. Via versterkte partnerschappen verbeteren we de processen en businessmodellen. In 2022-2023 loopt het tweede deel van de **Proeftuin Circulair Bouwen** om innovatieve veranderingsgerichte bouwtechnieken te bevorderen. De resultaten moeten toelaten om het hergebruik van materialen en aanpasbaarheid van gebouwen maximaal te stimuleren in de overgang naar een circulaire bouwconomie. Gefundeerd met onderzoek uit de Proeftuin en de vele experimentele projecten van onze praktijkpartners uit de Green Deal Circulair Bouwen zorgen we via de werkagenda voor een doorvertaling naar een ruimere groep van bouwactoren en voor een beleid dat de circulaire economie en haar nieuwe businessmodellen versterkt. Op die manier wil ik de materiaalintensiteit van het bouwproces verlagen en de bevoorradingszekerheid versterken.

OD 3. VERSTERKEN VAN ASBESTAFBOUWBELEID

Ik voorzie een doelgericht asbestafbouwbeleid in 2023 waarin het asbestattest een centrale plaats inneemt. Waar wenselijk voer ik in 2023 aanpassingen door op het Actieplan Asbestafbouw.. Dit met als doel de beoogde mijlpalen 2034 en 2040 in het instrumentarium van het actieplan te versterken. Het asbestafbouwbeleid wordt hierbij verder optimaal afgestemd op de realisatie van de Vlaamse beleidsdoelstellingen rond woonkwaliteit, renovatie en energieprestatie van gebouwen, zoals ook voorzien in de langetermijnstrategie voor de renovatie van gebouwen en het Vlaams Energie- en Klimaatplan.

Tegen 2032 moet iedere eigenaar van een gebouw ouder dan 2001 over een **asbestattest** beschikken. Dit attest dient om gebouweigenaren inzicht te verschaffen over welke risicovolle asbestmaterialen zij best wegnemen om een gebouw asbestveilig te maken. Daarom lanceren we een communicatiecampagne in 2023 om eigenaars te stimuleren werk te maken van hun asbestattest.

Ik bestendig de ondersteuning van het asbestveilig maken van gebouwen bij de prioritaire doelgroepen in het asbestafbouwbeleid. Ik zorg dat iedere inwoner gebruik kan blijven maken van een voordelige inzameling van asbestcement afval aan huis.

OD 4. VERZEKEREN VAN WAARDEBEHOUD VOOR BIOMASSA

Ter uitvoering van het Actieplan Voedselverlies en Biomassa(rest)stromen Circulair 2021-2025 voeren we preventie- en valorisatieacties uit in de hele voedselketen. Tegen het einde van 2023 zijn zo de nodige maatregelen van kracht om in heel Vlaanderen zo veel mogelijk bioafval te weren uit het huishoudelijk en bedrijfsrestafval. Deze maatregelen worden geconcretiseerd in het nieuwe **Lokaal Materialenplan dat in 2023 in voege zal treden**. In de loop van 2023 ontwikkel ik een sensibiliseringscampagne om thuiscompostering en selectieve inzameling van bioafvalfracties te stimuleren.

Ik breng daarbij ook de sorteerregels terug onder de aandacht met het oog op een zo zuiver mogelijke bioafvalfractie.

In 2022 werkte ik aan een positieve lijst van materialen en producten waar het gebruik van biodegradeerbare/composteerbare kunststoffen hun meerwaarde kunnen bewijzen. In 2023 overleg ik hiervoor verder met de stakeholders over de vereiste compatibiliteit met vergisting als verwerkingsmethode. Daarnaast breid ik de scope van de positieve lijst uit met zinvolle toepassingen die geen rechtstreeks verband houden met bioafvalinzameling.

Ik werk een voorstel uit om het **normeringskader** voor afvalstoffen die worden gebruikt in of als bodemverbeteraar/meststof uit te breiden. Daaraan gekoppeld verfijn ik de toetsingswaarden voor PFAS in deze afvalstoffen.

Ik voer verder de acties uit van het **Actieplan voedselverlies en biomassa(rest)stromen Circulair 2021-2025**, in nauwe samenwerking met de betrokken publieke en private trekkers en partners. Om vraag en aanbod van beheerresten van groenonderhoud en bos- en natuurbeheer te faciliteren, zet ik verder in op de promotie van het Symbioseplatform als matchmaking instrument in deze sectoren. In overleg met de betrokken stakeholders onderzoek ik hoe we het aanbod aan recycleerbaar houtafval beter kunnen garanderen, door in te zetten op duidelijkere sorteerregels doorheen de keten.

OD 5. MATERIAALIMPACT VAN PRODUCTKETENS VERLAGEN

Producten moeten slimmer worden ontworpen, zodat ze langer meegaan en makkelijker herstelbaar, herbruikbaar en recycleerbaar zijn. Om zulk circulair ontwerp aan te moedigen vullen we onze generieke inzet via sensibilisering aan met een productgericht beleid door de beginselen van ecodesign in te kapselen in beleidsinstrumenten zoals bv. het subsidiebeleid of door ecomodulatie van de milieubijdrage binnen het instrument uitgebreide producentenverantwoordelijkheid.

Daarnaast blijven we wat productbeleid betreft inhaken op opportuniteiten die zich op federaal en Europees vlak voordoen. We leggen daarbij onze focus op de productgroepen vermeld in de kaderrichtlijn Afvalstoffen en het Europese Actieplan CE en eigen opportuniteiten. In de Vlaamse context blijf ik hiertoe in 2023 de Werkagenda's voor Chemie & Kunststoffen en de Vlaamse Maakindustrie ondersteunen.

Wat de werkagenda chemie en kunststoffen betreft, is het zoals in elke werkagenda de bedoeling om bedrijven te zoeken die de circulaire keten kunnen sluiten, op een veilige manier door ongewenste materialen te weren uit de circulaire keten. Ik leg hierbij de klemtoon op de aanwezigheid van (zeer) zorgwekkende stoffen in materialen en recycleaat.

Om de afvalsector te vergroenen blijf ik in 2023 samen met private partners en lokale besturen het actieplan Kunststoffen uitvoeren, met onder meer financiering vanuit het LIFE-project C-MARTLIFE. Om de afzet van kunststofrecyclaten te bevorderen voeren we criteria in voor een verplichte recycled content in specifieke producten en via openbare aanbestedingen. Verder onderzoek ik welke bijkomende acties en beleidsmaatregelen nog nodig zijn om de inzet van kunststof recyclaten nog verder te verhogen. Ik neem ook maatregelen om kunststofpelletverliezen te voorkomen en te beperken door een dwingend kader uit te werken in VLAREM. Een BBT-studie is hiervoor reeds lopende.

Ik verscherp en verduidelijk de regelgeving rond het gebruik van herbruikbaar **cateringmateriaal** zodat ze bijdraagt tot een effectieve vermindering van het gebruik van eenmalige drankrecipiënten. Om een verbetering van de milieu-impact te garanderen, wil ik vermijden dat het ene wegwerpmateriaal wordt vervangen door het andere. Ik zet daarom in op beleid dat de verschuiving van

wegwerpmateriaal naar herbruikbaar materiaal bevordert. Waar wenselijk voer ik in 2023 aanpassingen door aan het Verpakkingsplan 2.0 volgend op de evaluatie hiervan. We geven verder uitvoering aan de Green Deal Anders Verpakt tussen overheid en distributie om het gebruik van verpakkingen te verminderen (preventie) en herbruikbare verpakkingen te stimuleren en zo het aandeel wegwerpverpakkingen op de markt te verminderen.

Ik zet ook in op de uitvoering van een project rond **zorgwekkende stoffen** dat nagaat hoe veilige materiaalkringlopen kunnen worden gerealiseerd. In 2023 laat ik een meetcampagne uitvoeren die ons een idee zal geven van het gehalte aan POP's (persistente organisch verontreinigende stoffen) dat nog aanwezig is in afvalstoffen. Afvalstoffen met zorgwekkende stoffen moeten veilig worden verwerkt. Dat wil ik laten verankeren in de afvalwetgeving.

OD 6. VERMINDEREN VAN RESTAFVAL DOOR CIRCULAIR MATERIALENBEHEER

Het nieuwe 'Lokaal Materialenplan' (zie ook OD 4) volgt het vorige uitvoeringsplan voor huishoudelijk en gelijkaardig bedrijfsafval op. In het nieuwe plan, dat momenteel in ontwerpfase is na openbaar onderzoek, wordt meer aandacht besteed aan preventie om de hoeveelheid restafval te verminderen voor de periode tot 2030. Afval vermijden is de beste strategie en daarom besteedt het nieuwe plan hier meer aandacht aan met een hele reeks aan geplande acties. In 2023 zullen de acties vooral nog voorbereid worden om later in de planperiode uit te rollen. Voor de vermindering van het **huishoudelijk restafval** moeten we ook een tandje bijsteken. Het nieuwe plan stelt een doelstelling voorop van nog slechts 100kg restafval per inwoner tegen 2030. In 2023 zet ik het bestaande maatwerk verder voor de lokale besturen (o.a. via samenwerkingsverbanden, visitaties, lerende netwerken en proefprojecten (selectieve inzameling on-the-go), maar ook hier worden in 2023 een hele reeks nieuwe acties voorbereid om een versnelling te realiseren.

Om het **bedrijfsrestafval** te verminderen, zie ik toe op de naleving van de nieuwe regels voor inzameling van bedrijfsrestafval in VLAREMA 8 via administratieve controles op de inzamelaars in combinatie met gerichte handhaving. Ook de handhaving op de bronsortering bij de bedrijven zelf krijgt bijkomende aandacht. In 2023 werk ik via het VLAREMA ook aan een regeling die zorgt voor correcte inzamelformules, zodat bedrijven beloond worden als ze goed sorteren aan de bron en minder restafval produceren. Verder zet ik in op extra communicatie naar de afvalproducent via de sectoren en sensibilisering via maatregelen zoals de online tool Cirkeltips. Sectorspecifiek spreek ik mijn steun uit voor de opstart in 2023 van de Green Deal Duurzame Zorg, waarbij de verduurzaming van de zorg centraal staat en ook afvalpreventie en bronsortering belangrijk zijn.

Ik zet de **strijd tegen zwerfvuil** verder. In de uitvoering van de EU Richtlijn Single Use Plastics (SUP) zorgen we middels een Interregionaal Samenwerkingsakkoord (zie ook OD 5) ervoor dat producenten van de relevante sectoren de zwerfvuilkosten van hun producten dragen. We zorgen voor continuïteit in het beleid tegen zwerfvuil en sluikstorten met gepaste beleidsmaatregelen met het oog op de realisatie van de doelstellingen die in het Lokaal Materialenplan staan. In overleg met alle relevante betrokkenen en de andere gewesten wordt gewerkt aan de invoer van statiegeld of een ander gelijkaardig systeem (cfr. verpakkingsplan). Ik voorzie de verderzetting van Mooimakers in 2023 als onderdeel van de uitvoering van de SUP-richtlijn, ook in de periode waarin het Interregionaal Samenwerkingsakkoord dat moet voorzien in de nodige middelen nog niet van kracht is. Mooimakers zal verder inzetten op de zes-pijler aanpak (preventie, communicatie, participatie, omgeving, infrastructuur en handhaving). De voornaamste acties situeren zich in de ondersteuning van de lokale besturen op allerlei vlakken, zowel door het delen van expertise, het geven van opleidingen, het ter beschikking stellen van

de kennisdatabank als op financieel en materieel vlak in de aanpak van zwerfvuil (coachingtrajecten, projecten zwerfvuil en sluikstort, opruimmateriaal, communicatiemateriaal, operatie proper, week van de handhaving...).

De inzet van de 30 gewestelijke OVAM-ambtenaren in kader van de GAS-wetgeving op zwerfvuil wordt geoptimaliseerd en verdergezet. Ik zie ook samen met mijn administratie toe op de uitvoering van de andere acties in het Charter Zwerfvuil.

In 2023 wordt verder uitvoering gegeven aan de overeenkomst met de Vlaamse Justitiehuisen inzake de uitvoering van werkstraffen en dienstverleningen in het kader van het opruimen van zwerfvuil, waarbij mijn administratie concreet op zoek gaat naar locaties waar werkstraffen kunnen worden uitgevoerd en de opvolging ervan verzorgt. Ook wordt voorzien in de aanpak van zwerfvuil in het kader van het JKP 2020-2024 met een focus op sensibilisering van jongeren.

In 2023 evalueer ik het Vlaams Actieplan Marien Zwerfvuil en werk ik tevens aan de actualisatie ervan.

De algemene beleidslijn op het vlak van heffingen op afvalstoffen bestemd voor eindverwerking wordt verdergezet. Aanpassingen aan de regeling zijn erop gericht om loutere energievalorisatie van restafval af te bouwen ten gunste van selectieve inzameling en mechanische of chemische materiaalrecyclage. In die zin hebben deze heffingen in eerste instantie een sturend karakter en zijn ze vooral bedoeld om materiaalrecyclage te faciliteren. In 2023 worden verdere optimalisaties ter zake onderzocht en desgevallend doorgevoerd bv. inzake de heffingen op het illegaal beheer van afval, op afval waarvoor een afwijking op het verbrandingsverbod wordt gegeven of op export van afval.

OD 7. RAPPORTAGE, DATAMINING EN DIGITALE ONTSLUITING I.K.V. AFVAL-EN MATERIALENBELEID

Ik zorg voor de digitale ontsluiting van data en ontwikkel tools ter ondersteuning en sensibilisering van burgers, bedrijven en lokale besturen (asbestattest, Cirkeltips, de benchmarktool voor lokale besturen en het Vlaams Symbioseplatform). Het **Symbioseplatform** zet in op het sluiten van verschillende materiaalketens, met bijzondere aandacht voor biomassareststromen, bouwmaterialen, textiel en industriële symbiose in havengebieden. Betere data-uitwisseling met gelijkaardige initiatieven (zowel nationaal als internationaal) in 2023 zorgt voor een groter bereik en impact van het platform.

We heroriënteren de manier van **data-inzameling over afvalstoffen**, door te focussen op transparantie, de administratieve lasten te doen dalen en het verzamelen en verwerken van gegevens maximaal te automatiseren. Hiervoor rol ik in 2023 het nieuwe concept verder uit, waarbij we de gegevens rechtstreeks opvragen bij de organisaties en bedrijven die het afval inzamelen en verwerken. Op die manier kennen we de hoeveelheden die effectief gerecycleerd worden, en niet alleen de hoeveelheden die selectief ingezameld worden met het oog op recyclage. Het relanceplan Vlaamse Veerkracht voorziet hiertoe in VV070 de stapsgewijze uitbouw van **MATIS (Materialeninformatiesysteem)**. In 2023 ontwikkelen we MATIS verder met een nieuwe module voor inzameling van bedrijfsafval.

Ik laat studies uitvoeren naar de verwerking van Vlaams afval in het buitenland en ga na hoe de in Vlaanderen ingevoerde afvalstoffen verwerkt worden. Hiermee kom ik tegemoet aan de verplichtingen die de nieuwe Europese regelgeving oplegt.

Ter ondersteuning van het volledige afval- en materialenbeleid gebeurt onderzoek om datahiaten op te vullen en nieuwe indicatoren voor afval- en materialenbeleid te ontwikkelen. We ontwikkelen indicatoren voor verschillende thema's zoals bouw, consumptiegoederen, voeding en mobiliteit in het kader van circulaire economie, en we nemen deze op in de bestaande online **CE-monitor**. Daaraan kunnen we doelstellingen koppelen, waarmee we beleidsmaatregelen kunnen evalueren en externen kunnen informeren en sensibiliseren.

4.2. BUDGETTAIR KADER

De beleidskredieten onder dit ISE Afval en Materialen hebben betrekking op:

- de middelen onder het beheer van OVAM, zowel op de OVAM-begroting als op de DAB MINAfonds.

In de volgende overzichtstabellen wordt een meer gedetailleerd overzicht gegeven van de uitgaven die binnen dit ISE ingeschreven werden in de begrotingsopmaak 2023.

AFVAL EN MATERIALEN, MVG excl. DAB

	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	0	0	0	0	0	0
Toelagen (interne stromen (IS))	23.525	3.588	27.113	23.525	3.588	27.113
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	23.525	3.588	27.113	23.525	3.588	27.113
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

OVAM oefent haar activiteiten uit binnen 2 verschillende inhoudelijke structuurelementen: ISE J Afval en materialen en ISE E Bodem en ondergrond. De financiering van de taken die de OVAM uitvoert, verloopt voornamelijk via artikel QB0-1QCE2JV-IS (werkings- en investeringsdotatie OVAM van 27,1 miljoen euro). Deze dotaties worden in de begroting conform de instructies integraal toegewezen aan het grootste ISE binnen OVAM: ISE J Afval en materialen. Dit betekent dus niet dat al deze middelen integraal ingezet worden voor deze ISE. Bij de bespreking van de OVAM-begroting worden deze middelen wel afgezonderd (zie verder).

Ten opzichte van de BA 2022 blijven deze middelen (abstractie makend van de indexatie) nagenoeg constant als gevolg van een aantal compenserende plus- en minbewegingen. Ingevolge de optimalisatie van een aantal afvalheffingen

via het programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begrotingsopmaak 2023 verhogen de inkomsten uit de afvalheffingen met 4.224 keuro (zie MINA-artikel QBX-2QCEAJA-OW). Hiervan wordt er 2.224 keuro recurrent ingezet binnen de werking van OVAM (zie artikel QB0-1QCE2JV-IS).

De volgende (meer gedetailleerde) budgettaire toelichtingen gaan niet dieper in op de wijzigingen naar aanleiding van de generiek toegepaste indexatieregels. Voor bijkomende toelichting hierover wordt graag verwezen naar de Algemene Toelichting bij de uitgavenbegroting.

4.2.1. DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S)

ONTVANGSTEN

Niet van toepassing.

UITGAVEN

QB0-1QCE2JV-IS – OPENBARE VLAAMSE AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ (OVAM)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel ontvangt de OVAM een werkingsdotatie en een investeringsdotatie van het Departement Omgeving ter financiering van haar algemene taken, en haar specifieke taken op het vlak van het afval-, bodem- en materialenbeleid.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	23.525	23.525
<i>Index</i>	1.402	1.402
<i>Compensaties</i>	-279	-279
<i>Andere bijstellingen</i>	2.465	2.465
BO 2023	27.113	27.113
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucies:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van CB0-1CAG2ZZ-WT	+4	+4	Terugdraaien compensatie van begrotingsartikel CB0-1CAG2ZZ-WT inkanteling OVAM in DCB – terugzetten rugzakje eenmalig
Naar SH0-1SAA2ZZ-LO	-248	-248	Overdracht 4 VTE van OVAM naar het Facilitair Bedrijf ikv inkanteling vastgoed
Naar SH0-1SAA2ZZ-WT	-21	-21	Overdracht 4 VTE van OVAM naar het Facilitair Bedrijf ikv

			inkanteling vastgoed – rugzakje recurrent
Naar SH0-1SAA2ZZ-WT	-14	-14	Overdracht 4 VTE van OVAM naar het Facilitair Bedrijf ikv inkanteling vastgoed – rugzakje eenmalig
TOTAAL	-279	-279	

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling ifv. overdracht gebouw aan HFB	483	483	Financiering huur gebouw na overdracht aan HFB
Opstap 2023 van de opgelegde koppen- besparing 2020-2024	-208	-208	Het budget wordt verminderd met 208 keuro als gevolg van de opstap 2023 van de generieke besparing op de personeelskredieten van de Vlaamse Overheid.
Generieke besparings- maatregel op de apparaatsmiddelen (-1%)	-29	-29	Het budget wordt verminderd met 29 keuro als gevolg van de opstap 2023 van de generieke besparing op de werkingskredieten van het apparaat van de Vlaamse Overheid.
Afroming in kader van de uitvoering van het Actieplan Energie- efficiëntie	-10	-10	Het budget wordt verminderd met -10 keuro in het kader van de afoming in kader van de uitvoering van het Actieplan Energie-efficiëntie
Terugdraaien van de compensatie voor Traject	+5	+5	Het budget wordt verhoogd met +5 keuro in het kader van het terugdraaien van de compensatie voor Traject.
Recuperatie extra ontvangsten afvalheffingen op QBX- 2QCEAJA-OW	+2.224	+2.224	Omzetting van de extra inkomsten milieuheffingen m.b.t. voorkoming en het beheer van afvalstoffen QBX-2QCEAJA-OW +2.224 keuro
TOTAAL	2.465	2.465	

4.2.2. DAB MINAFONDS

ONTVANGSTEN

QBX-2QCEAJA-OW – DEMATERIALISEREN EN HET SLUITEN VAN MATERIAALKRINGLOPEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel worden de inkomsten uit de afvalheffingen bij OVAM begroot.

Op grond van het samenwerkingsakkoord betreffende de preventie en het beheer van verpakkingsafval 2008 moet FOST Plus daarnaast vanaf 2009 jaarlijks, na indexering, 62 eurocent per inwoner aan het Vlaamse Gewest ter

beschikking stellen voor het beleid rond verpakkingsafval. Op basis van een werkprogramma wordt het deelbedrag bepaald dat gestort wordt in het MINA-fonds. Pas wanneer dit bedrag gestort wordt door Fost Plus, kunnen de middelen hiervoor aangewend worden en kunnen de middelen ingezet worden door de OVAM voor investeringssubsidies aan lokale overheden (OD 6).

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	63.930		
Bijstelling BO 2023	+4.224		
BO 2023	68.154		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

De inkomsten uit milieuheffingen vanwege OVAM worden bij BO 2023 verhoogd tot 68.154 keuro. Ingevolge de optimalisatie van een aantal afvalheffingen via het programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begrotingsopmaak 2023 verhogen de inkomsten uit de afvalheffingen met 4.224 keuro.

Er wordt voor 2023 een totaal bedrag van 4.125 keuro vanwege FOST Plus ter beschikking gesteld. Van dit bedrag wordt 500 keuro door FOST Plus effectief gestort. Sinds 2021 wordt enkel nog het werkelijk gestorte bedrag van 500 keuro in de begroting opgenomen.

UITGAVEN

QBX-3QCE2JA-WT – DEMATERIALISEREN EN HET SLUITEN VAN MATERIAALKRINGLOPEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit begrotingsartikel van de DAB Minafonds financiert OVAM uitgaven gericht op de uitvoering van het afvalstoffen- en materialenbeleid.

Meer in detail worden volgende uitgaven voorzien op dit begrotingsartikel:

Subsidies aan de 31 erkende kringloopcentra worden toegekend op basis van het subsidiebesluit van 20 mei 2005. De subsidie per kringloopcentrum wordt berekend op basis van het aantal kilo hergebruikte goederen (theoretisch hergebruik) en rekening houdend met de grootte en het aantal inwoners dat in het verzorgingsgebied van elk kringloopcentrum ligt. Het vastleggings- en vereffeningskrediet blijft in 2023 ongewijzigd op 808 keuro (OD 6).

De Vlaamse overheid verleent via de OVAM subsidies aan lokale besturen voor investeringen en projecten die de doelstellingen van het afval- en materialenbeleid en het asbestafbouwbeleid ondersteunen.

Deze ondersteuning vormt een hefboom bij de realisatie van het verhogen van afvalrecyclage door betere selectieve inzameling, het verlagen van het aandeel huishoudelijk afval, het verlagen van de hoeveelheid zwerfvuil en het realiseren van een asbestveilig Vlaanderen 2040.

De procedures voorzien in dit besluit (ontwerp- en betalingsfase) en het feit dat de betalingsaanvragen ingediend moeten worden door de lokale besturen via de OVAM, geven aanleiding tot een gespreide uitbetaling van subsidies.

Deze middelen dienen voor de subsidies voor investeringen in diftar huis-aan-huis, gewichtsdiftaruitrusting op recyclageparken, afvalbakken en andere

recipiënten ter voorkoming van zwerfvuil en camera-installaties en afvalzuigers ter ondersteuning van het zwerfvuil- en sluikstortbeleid.

In 2023 wordt 1.047 keuro (inclusief vrijgave van 500 keuro bijdrage Fost+) aan vastleggingskrediet en 7.365 keuro aan vereffeningskrediet voorzien voor subsidies aan lokale besturen (OD 6).

Voor projecten en subsidies in het kader van circulaire economie wordt in 2023 2.000 keuro aan vastleggingskrediet en 1.682 keuro aan vereffeningskrediet voorzien. Hiermee worden initiatieven van bedrijven en organisaties ondersteund voor projecten circulaire economie (OD 1).

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	6.355	12.355
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 2.500	- 2.500
BO 2023	3.855	9.855
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucies:

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Punctuele besparingen B02022 - subsidies lokale besturen	-2.500	-2.500	Besliste besparing BO 2022 via schrappen subsidies voor containers en herbruikbare bekert
TOTAAL	-2.500	-2.500	

4.2.3. OVERIGE ENTITEITEN ONDER GEZAG

4.2.3.1. Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM)

De juridische opzet, doelstellingen en taken van het agentschap OVAM worden in deze BBT besproken onder punt 5.2.3.1.

OVAM oefent haar taken uit binnen 2 verschillende ISE: ISE E Bodem en ondergrond en ISE J Afval en materialen. De financiering van de taken die de OVAM uitvoert, verloopt voornamelijk via het artikel QB0-1QCE2JV-IS dat in de begroting conform de instructies integraal werd toegewezen aan (en besproken bij) het grootste ISE binnen OVAM: ISE J Afval en materialen.

Hieronder worden enkel de kredieten besproken die onder ISE J Afval en materialen ressorteren. Voor de OVAM-kredieten voor ISE Bodem en ondergrond wordt verwezen naar de bespreking van de ISE E Bodem en ondergrond.

Voor de bespreking van de kredietevolucie van de interne stromen wordt verwezen naar de bespreking van artikel QB0-1QCE2JV-IS.

ISE J AFVAL EN MATERIALEN

Onder dit ISE vallen alle maatregelen, taken, doelstellingen en budgetten van het duurzaam afval- en materialenbeleid, in hoofdzaak vervat of gelinkt aan het materialendecreet en VLAREMA. Deze uitgaven worden gefinancierd via het Mina-fonds en inkomsten uit Europese projecten.

Ontvangsten

VERKOOP VAN GOEDEREN EN DIENSTEN AAN BEDRIJVEN - AFVAL EN MATERIALEN

De OVAM ontvangt middelen van Fost Plus voor een duurzaam evenementenbeleid en een beleid voor netheid in Vlaanderen. Vlaanderen Mooi is een samenwerking tussen de OVAM, het verpakkend bedrijfsleven (Fost Plus) en de lokale besturen (VVSG). Samen pakken we al enkele jaren het zwerfvuil in Vlaanderen grondig aan. Vlaanderen Mooi organiseert onder meer de acties en de campagnes van de Mooimakers. Met Bebat werd een overeenkomst getekend voor de financiering van medeweker materiaalstroomopvolger. Deze ontvangsten worden geactualiseerd samen met terugbetaling gedetacheerd personeel: +100 keuro lonen.

Om het instrument handhaving meer in te zetten is er beslist om gewestelijke ambtenaren in te zetten in kader van de GAS-wetgeving. Er is voorzien dat er 30 handhavers zwerfvuil bij de OVAM zullen tewerkgesteld worden. Ze voeren ter plaatse als GAS-vaststeller controles uit (ook 's avonds en in het weekend), in samenwerking met de gemeenten en lokale politie. Dit project wordt gefinancierd gedurende 3 jaar (tot 30 juni 2024) vanuit Fost Plus. In BO2023 wordt 1410 keuro inkomsten voor de financiering van deze medewerkers voorzien samen met 300 keuro voor algemene werkingskosten.

Er wordt 1,76 miljoen euro beschikbaar gesteld voor de Green Deal Anders Verpakt vanuit de reserves van het budget halve euro Fost Plus. Dit geld zal worden gebruikt deels voor de organisatie van de Green Deal en deels voor de financiering van projecten. De concrete verdeling van de middelen zal bepaald worden door de initiatiefnemers van de Green Deal, namelijk OVAM, Comeos, Fevia, Detic en Vil en hiervoor zal een financieringsovereenkomst worden opgemaakt. Binnen deze middelen is 1 VTE extra voor de OVAM voorzien, trekker van deze Green Deal en dit voor een periode van 4 jaar (30/6/2025). Samen met een reeds aangeworven medewerker zal deze nieuwe medewerker instaan voor de algemene coördinatie van de Green Deal, stuurgroep, deelnemen aan werkgroepen, communicatie en website, leer- en knelpunten naar boven brengen, oplossingen voorstellen en uitwerken.

Vanaf 23 november 2022 moet elke eigenaar van een toegankelijke constructie ouder dan 2001 bij overdracht over een asbestattest beschikken. Naast deze transactiegebonden asbestattesten moeten eigenaars van een toegankelijke constructie ouder dan 2001 zich in regel stellen om uiterlijk tegen 2032 over een asbestattest te beschikken. Deze asbestattesten komen bovenop de aantallen afgeleverd voor overdracht. Vermits het totaal aantal unieke asbestattesten geraamd is op 3,2 miljoen is een wiskundige spreiding van het niet-transactiegedreven saldo over de jaren 2023 tot 2036 een theoretisch gegeven. De effectieve aantallen op jaarbasis is onzeker vermits in het bijzonder in de eerste jaren de drijfveer voor eigenaars zal ontbreken om nu al werk te maken van dit asbestattest. Daarnaast zal een percentage van de afgeleverde asbestattesten ook voorwerp zijn van een actualisatie n.a.v. een gewijzigde toestand (renovatiewerken, ...).

Gelet op het voorgaande bevinden de inkomsten uit de aflevering van asbestattesten zich in een vork tussen het minimale transactiegedreven aantal en het maximale aantal met een bijkomend jaarlijks aantal asbestattesten volgens de theoretische wiskundige verdeling uit het aandeel actualisatie en vooral het aandeel "vrijwillig" opgemaakte asbestattesten om te voldoen aan de mijlpaal.

Voor 2023 worden de inkomsten conservatief ingeschat op het minimum scenario: 4.680 keuro. Deze inkomsten worden aangewend om uitvoering te geven aan de sectorprotocollen die gericht zijn op het ontzorgen van de verschillende doelgroepen, voor de financiering van de werkingskosten met als belangrijkste kostenposten de IT-kosten en de werking van het asbestattest (certificatie-systeem).

FINANCIERING - EU - AFVAL EN MATERIALEN

In 2020 werd een nieuw EU-project opgestart C-Martlife. Het C-MARTLIFE project heeft als doel het Vlaamse afvalbeleid tot uitvoering te brengen, met een bijzondere focus op het uitvoeringsplan kunststoffen. Centraal in het project staat het verminderen van de hoeveelheid restafval - huishoudelijk en gelijkgesteld bedrijfsmatig afval - en zwerfvuil door een circulair materiaalengebruik te realiseren. C-martlife is een EU-LIFE project dat voor 60% gesubsidieerd wordt. Het loopt van april 2020 tot eind 2027. OVAM is lead-partner, samen met nog 6 partners uit overheid- en non-profitsector. Hierin is een totaal bedrag van 10.825 keuro EU-subsidies voorzien. Het aandeel van OVAM in deze subsidies bedraagt 8.187 keuro.

Binnen het projectbudget is voor de OVAM een budget voorzien van 13.646 keuro. Hier worden 60% subsidies op gegeven, wat betekent dat de OVAM nog steeds 40%, zijnde 5.458 keuro, zelf moet bijdragen. Het gaat voornamelijk over een groot deel loonkosten en expertise/communicatie en onderzoekskosten. Er worden ook een aantal nieuwe medewerkers aangeworven, die exclusief voor het project werken. De eigen bijdrage wordt gedekt door de inzet van de bestaande OVAM-medewerkers, waarvoor loonkosten obv de gewerkte tijd voor het project worden geclaimd. Voor 2023 wordt 1.468 keuro subsidies voorzien of +103 keuro t.o.v. BA2022.

De inkomsten uit de lopende EU-projecten worden geactualiseerd: -88 keuro.

OVERDRACHTEN UIT DE DEPARTEMENTELE BEGROTING - QB0-1QCE2JV-IS

De werkingsdotatie stijgt met +3.588 keuro:

- De toekenning van de automatisch berekende index op de loonkredieten en de werkingskredieten (die een uitzondering hebben op de niet-indexatie van de werkingsmiddelen in de huidige legislatuur) die de jaarlijkse GZI volgen: +1.402 keuro.
- Het budget wordt verminderd met -208 keuro als gevolg van de opstap 2023 van de generieke besparing op de personeelskredieten van de Vlaamse Overheid en met -29 keuro ingevolge de opstap 2023 van de generieke besparing op het werkingsapparaat van de Vlaamse Overheid.
- Het budget wordt verminderd met -10 keuro in het kader van de afroaming in kader van de uitvoering van het Actieplan Energie-efficiëntie.
- Het budget wordt verhoogd met +5 keuro in het kader van het terugdraaien van de compensatie voor Traject.
- Compensatie voor financiering huur gebouw na overdracht Facilitair bedrijf: +483 keuro
- Omzetting van de extra inkomsten ingevolge de optimalisatie van een aantal afvalheffingen via het programmadecreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begrotingsopmaak 2023. Hierdoor verhogen de inkomsten uit de afvalheffingen met 4.224 keuro (zie MINA-artikel QBX-2QCEAJA-OW). Hiervan wordt er 2.224 keuro recurrent ingezet binnen de werking van OVAM (zie artikel QB0-1QCE2JV-IS).
- Compensatie naar begrotingsartikel SH0-1SAA2ZZ-LO overdracht 4 VTE van OVAM naar het Facilitair Bedrijf ikv inkanteling vastgoed - lonen: -248 keuro

- Compensatie naar begrotingsartikel SH0-1SAA2ZZ-WT overdracht 4 VTE van OVAM naar het Facilitair Bedrijf ikv inkanteling vastgoed – deel rugzakje recurrent: -21 keuro
- Compensatie naar begrotingsartikel SH0-1SAA2ZZ-WT overdracht 4 VTE van OVAM naar het Facilitair Bedrijf ikv inkanteling vastgoed – deel rugzakje eenmalig: -14 keuro
- Terugdraaien compensatie van begrotingsartikel CB0-1CAG2ZZ-WT inkanteling OVAM in DCB – terugzetten rugzakje eenmalig: +4 keuro

De OVERGEDRAGEN OVERSCHOT VORIGE BOEKJAREN

Het saldo wordt aangepast aan de begrotingsaanpassing 2022.

Uitgaven

LONEN + EU LONEN ISE E en ISE J

De personeelskosten worden gefinancierd met de werkingsdotatie QB0-1QCE2JV-IS en de inzet van eigen middelen. Het krediet wijzigt met +1.906 keuro.

Het krediet wordt verhoogd met de toekenning van de automatisch berekende index op de loonkredieten die de jaarlijkse GZI volgen: +1.402 keuro.

Het budget wordt verminderd met -208 keuro als gevolg van de opstap 2023 van de generieke besparing op de personeelskredieten van de Vlaamse Overheid.

Er wordt -248 keuro VAK en VEK gecompenseerd van QB0-1QCE2JV-IS naar SH0-1SAA2ZZ-LO voor de overdracht 4 VTE van OVAM naar het Facilitair Bedrijf ikv inkanteling vastgoed.

De OVAM-werkingsdotatie QB0-1QCH2JV-IS valt buiten de indexprovisie. Het loongedeelte is vastgelegd op 86%. Door het systeem van de indexering op 86% van de werkingsdotatie moet OVAM bij elke indexverhoging een deel zelf financieren uit de eigen middelen, idem voor het niet toegekende deel van de endogene groei. Deze endogene groei vertoont jaarlijks een zelf te financieren saldo, doordat de gemiddelde leeftijd van de OVAM-medewerkers toeneemt (weinig instroom door besparingen op koppen, en de gemiddelde leeftijd en duurtijd loopbaan van de OVAM-medewerker neemt toe). De OVAM dient deze budgetten te zoeken binnen de eigen middelen. Vanuit de extra inkomsten bodemattesten wordt +175 keuro toegevoegd aan het personeelsbudget om het tekort van de index en endogene groei gedeeltelijk op te vangen.

Het krediet wordt verhoogd met +900 keuro vanuit de inkomsten asbestattesten.

Het krediet wordt verhoogd met +100 keuro actualisatie inkomsten externe medewerkers Vlaanderen Mooi, Bebat, Recupel en gedetacheerden.

Het krediet EU lonen ISE J wordt verlaagd met -76 keuro uit subsidies EU-projecten voorzien voor personeelsinzet.

Het krediet EU lonen ISE E wordt verhoogd met +41 keuro uit subsidies EU-projecten voorzien voor personeelsinzet.

EU - AFVAL EN MATERIALEN

Voor het EU-project C-martlife worden volgende uitgaven voorzien in 2023:

Er wordt opnieuw een Circular Ambassador Program voorzien omtrent 'educatie en gedragsbeïnvloeding', naast een opdracht om dit thema ook binnen het onderwijs verder binnen te loodsen.

Binnen de actie rond 'ontwikkeling monitoringsmethode rond data voor huishoudelijk afval op Vlaams en internationaal niveau' wordt een ICT budget voorzien voor softwareontwikkeling.

Als vervolg op de nulmeting van 2022 komt er in 2023 een impactmeting van inzet drankfontein en aan de kust. Daarnaast worden ook oplossingen voor afvalbakken op stranden en beachclubs onder de loep genomen.

De communicatie-acties zullen net zoals vorig jaar gebeuren rond 'afvalvrije kust', herbruikbare bekertjes en cateringmateriaal op evenementen, Cirkeltips en verder nog in het kader van de SUP.

SD2: INTERNATIONALE WERKING DUURZAAM AFVAL-, MATERIALEN- EN BODEMBEHEER BINNEN EEN CIRCULAIRE ECONOMIE

Circulaire economie overstijgt de geografische grenzen. Vlaanderen kan de overgang niet alleen verwezenlijken, dus het is noodzakelijk dat we ons beleid ook een nadrukkelijke internationale dimensie geven. Daarom nemen we internationaal en Europees een voortrekkersrol. We steunen een ambitieuze agenda om de overgang naar een circulaire economie Europees en internationaal verder uit te dragen. De Europese Commissie kondigde bovendien ambitieuze plannen aan in de vorm van de Europese Green Deal en een breed Actieplan Circulaire Economie. De ambities in deze plannen zijn opnieuw bevestigd in de herstelmaatregelen van de EU naar aanleiding van Covid-19, en maken zodoende integraal onderdeel uit van de Europese Faciliteit voor Herstel en Veerkracht. Daarom is samenwerking met de Europese regelgever essentieel.

Op Europees of internationaal niveau willen we mee de juridische en socio-economische voorwaarden verbeteren voor het halen van de OVAM-beleidsdoelstellingen, met een bijzondere aandacht voor de overgang naar een circulaire economie in Vlaanderen en Europa. Dit doen we op drie manieren:

- via klassieke beleidsbeïnvloeding in Europese en internationale kernprocessen zoals het EU Actieplan Circulaire Economie, EU Voorzitterschap en Verdrag van Bazel,
- via internationale samenwerking met het oog op kennisopbouw,
- door de Europese projectwerking uit te breiden met oog op innovatie en kennisopbouw.

SD3: ASBESTVEILIG VLAANDEREN

Asbest is een verzamelnaam van in de natuur voorkomende mineralen die tot in de jaren tachtig veelvuldig gebruikt werd in gebouwen, woningen en installaties omdat het sterk, slijtvast, isolerend, brandwerend en goedkoop was. De fijne vezels waaruit asbest bestaat zijn echter zeer gevaarlijk voor de mens wanneer deze in de lucht komen en ingeademd kunnen worden. Over heel Vlaanderen zouden gebouwen en infrastructuur ouder dan 2001 nog zo'n 2,3 miljoen ton aan asbesthoudende toepassingen bevatten. Dit vormt niet enkel een gevaar voor de volksgezondheid, maar is eveneens een obstakel voor de renovaties die nodig zijn om de energie-efficiëntie van gebouwen en woningen te verbeteren en om tot een circulaire bouwpraktijk te komen. Bovendien is er potentieel om door de sloop van asbesthoudende gebouwen in buitengebieden nieuwe ruimte vrij te maken.

De OVAM voorziet een actief asbestafbouwbeleid. Het doel is om risicovolle asbesthoudende materialen tegen respectievelijk 2034 (de meest risicovolle asbesttoepassingen zoals asbestcement daken en gevelbekleding en niet-hecht- gebonden toepassingen) en 2040 (alle andere asbestproducten in

slechte staat) af te bouwen. We voorzien hierbij de nodige ondersteuning voor handhaving op vraag van lokale besturen. De OVAM heeft zelf geen toezichtsbevoegdheid voor asbestovertredingen maar ondersteunt de lokale toezichthouders door het aanbieden van asbestopleidingen, het voorzien van leidraden en het voorzien van tweedelijns-ondersteuning en -advies.

Vanaf november 2022 informeren we kopers over de aanwezigheid van asbest bij de aankoop van een woning. Dit doen we via asbestattesten. De bedoeling is dat deze attesten verplicht worden om op die manier elke koper te beschermen.

We voeren het actieplan asbestafbouw verder uit met prioriteit voor de meest kwetsbare doelgroepen en met het accent op ontzorging: scholen, sociale huisvesting, landbouw en zorginstellingen voeren we bestaande sectorprotocollen uit en sluiten weer nieuwe af. We ondersteunen ook verder de bestaande en nieuwe asbestafbouwprojecten van lokale besturen om asbestafbouw voor burgers veilig, betaalbaar en makkelijker te maken. Binnen de ondersteuning van lokale besturen besteden we bovendien extra aandacht aan jeugd(beweging)infrastructuur. We evalueren de voortgang van het asbestafbouwbeleid in 2022 en bekijken daarbij de verwijderingsplicht voor private eigenaars.

Bij BO2023 wordt 3.960 keuro budget toegevoegd vanuit de inkomsten asbestattesten. Deze inkomsten worden aangewend om uitvoering te geven aan de sectorprotocollen die gericht zijn op het ontzorgen van de verschillende doelgroepen en voor de financiering van de werkingskosten met als belangrijkste kostenposten de IT-kosten en de werking van het asbestattest (certificatie-systeem).

SD4: DEMATERIALISEREN EN SLUITEN VAN MATERIAALKRINGLOPEN

Zoals we al hebben aangehaald, heeft onze inefficiënte lineaire economie een negatieve impact op de uitstoot van broeikasgassen en op de grondstoffenvoorraden. De circulaire economie kan een oplossing bieden. Enerzijds gaan we op zoek naar manieren om onze maatschappelijke behoeften in te vullen met minder en efficiënter gebruik van materialen doorheen de hele keten. Anderzijds stimuleren we het sluiten van de productieketen. Dat wil zeggen dat we de waarde van de materialen die zich reeds in de keten bevinden zo min mogelijk verloren laten gaan (bv. door recyclage, hergebruik, etc.).

Het primair materiaalgebruik in de bouw daalt door circulair ontwerp en hoogwaardige valorisatie van bouw- en sloopafval.

We stimuleren bij de bouwsector een drastische ommezwaai naar materiaalbewust en veranderings- gericht (ver)bouwen. We implementeren daarom samen met de sector het preventieprogramma 'Op weg naar Circulair Bouwen 2022-2030'. Aan de hand van leerlessen en knelpunten gecapteerd uit de diverse (lopende) initiatieven geven we inhoud aan de Werkagenda Circulair Bouwen van Vlaanderen Circulair. Op die manier willen we de materiaalintensiteit van het bouwproces verlagen.

Het tweede deel van de Proeftuin Circulair Bouwen om innovatie in bouw- en afbraaktechnieken te bevorderen, wordt verdergezet. Met de resultaten kunnen we hergebruik van materialen en aanpasbaarheid van gebouwen maximaal stimuleren in de overgang naar een circulaire bouweconomie.

Via de TOTEM-tool stimuleren we een accurate en gebruiksvriendelijke bepaling van de materiaalimpact van gebouwen en infrastructuurwerken en kunnen we de ecologische voetafdruk van gebouwen verlagen. We onderzoeken de definiëring van een materialenpaspoort en materialenpeil om de milieu- impact van materialen in een gebouw te bepalen en gebouwen te kunnen vergelijken.

We zorgen ervoor dat data over materialen vlot kunnen worden gekoppeld aan nieuwe technieken, om preventie en herstellingen gericht uit te voeren.

Het selectief slopen van gebouwen en infrastructuur en de hoogwaardige afzet van bouw- en sloopafval moet in de toekomst de standaardpraktijk zijn. Tegen 2024 moeten we de gescheiden bouw- en sloopafvalstromen zo hoogwaardig mogelijk hergebruiken of recyclen. Daarvoor passen we de wetgeving aan voor sloopopvolging en gebruik van grondstoffen. We voorzien ook de nodige instrumenten voor een betere gescheiden inzameling of (na)sortering zoals een kwaliteitsborgingssysteem voor secundaire granulaten.

De hoeveelheid restafval afkomstig van consumptiegoederen daalt door meer preventie, hergebruik en selectieve inzameling.

We voorzien een nieuw uitvoeringsplan voor lokaal materialenbeheer. Tegen 2030 willen we de selectieve inzameling van afval met het oog op recyclage doen toenemen van 69% tot 77,5%. Tegen 2030 moeten we minstens 50% van de recycleerbare fractie van huishoudelijk en bedrijfsafval bijkomend recyclen. Dit willen we realiseren door hergebruik, een betere selectieve inzameling en recyclagetrajecten voor prioritaire stromen. Er liggen belangrijke opportuniteiten in de stromen organisch-biologisch afval, kunststoffen, papier en karton en textiel.

We voorzien ook de nodige handhaving en ondersteuning op maat voor het lokale niveau (o.a. via samenwerkingsverbanden, visitaties, lerend netwerk en proefprojecten) en aan bedrijven om het bedrijfsrestafval te verminderen, zodat het interessanter of gemakkelijker is om recycleerbare stromen selectief in te zamelen dan om gemengd restafval aan te bieden.

De overgang naar een duurzamer, circulair voedsel- en biomassasysteem vraagt dat we grondstoffen en producten zo hoogwaardig mogelijk inzetten en dat we geen voedsel verspillen. We voeren samen met de sector het actieplan 'voedselverlies en biomassa(rest)stromen 2021-2025' uit.

Om biomassareststromen zo hoogwaardig mogelijk in te kunnen zetten, moeten we eerst een efficiënte selectieve inzameling installeren. In uitvoering van de Europese verplichtingen zijn tegen 1 januari 2024 de nodige maatregelen van kracht om in heel Vlaanderen zo veel mogelijk bio-afval te weren uit het huishoudelijk en bedrijfsrestafval. Dit is een belangrijke maatregel om de recyclagedoelstellingen en klimaatambities in 2030 te kunnen halen. We voorzien dit reeds in bepaalde sectoren en bereiden de uitrol naar gezinnen en kleine bedrijven voor. Zoals bepaald in het Vlaamse Regeerakkoord zetten we sterk in op de inzameling van organisch-biologisch afval, dat zo hoogwaardig mogelijk wordt verwerkt. We stimuleren bijkomende investeringen in de realisatie van voorvergistingsinstallaties bij GFT-compostering.

Voor verpakkingen voert de Vlaamse regering alle afspraken in het Verpakkingsplan 2.0 uit. Tegen 2025 moeten alle verpakkingen die op de markt komen herbruikbaar, recycleerbaar of composteerbaar zijn. We zorgen ervoor dat de verpakkingsector zijn ambitieuze engagementen nakomt en leggen onze focus op handhaving. Via het instrument van uitgebreide producentenverantwoordelijkheid (UPV) voeren we een beleid rond bedrijfsverpakkingen dat meer aandacht heeft voor hergebruik, hoogwaardige recyclage en uitbouw van lokale af- zetmarkten voor gerecycleerde materialen. We willen via een betere traceerbaarheid maximaal zicht krijgen op de bestemming van de afvalstromen. We stimuleren een actief overleg tussen voedings- en verpakkingsindustrie, lokale overheden en horeca om slimmere en afvalarme ondernemingsmodellen te ontwikkelen voor consumptie buitenshuis. We geven uitvoering aan de Green Deal Anders Verpakt tussen overheid en distributie om het aandeel wegwerp en niet-recycleerbare verpakkingen op de markt te verminderen.

In overleg met alle betrokkenen en de andere gewesten wordt gewerkt aan de invoer van een statiegeldsysteem.

We starten voor een selectie van producten vermeld in de kaderrichtlijn Afvalstoffen en het Europese Actieplan CE (textiel, elektrische en elektronische apparatuur, batterijen, ...) en eigen opportuniteiten (matrassen, ...) een ketenaanpak, onder andere via convenanten. De sectoren moeten producten slimmer ontwerpen, zodat ze langer meegaan en makkelijker herstelbaar, herbruikbaar en recycleerbaar zijn. We stimuleren herstelling van producten en hergebruik van onderdelen. We bevorderen circulair ontwerp en circulaire aankopen binnen instrumenten zoals de aanvaardingsplicht en green deals. Knelpunten als productnormering, labeling etc. maken we bespreekbaar bij de bevoegde federale ministers. We onderzoeken of er betere resultaten geboekt kunnen worden door de aanvaardingsplicht van verschillende stromen af te stemmen tussen de gewesten, voor een uniform beleid over heel België.

Complementair zal ook vanuit het Europese project C-Martlife budget worden ingezet om te komen tot een betere selectieve inzameling en recyclage, voor onderzoek naar specifieke productstromen en het verminderen van de hoeveelheid zwerfvuil.

Milieuverantwoorde productie en gebruik van gerecycleerde grondstoffen stijgt

Producten moeten slimmer worden ontworpen, zodat ze langer meegaan en makkelijker herstelbaar, herbruikbaar en recycleerbaar zijn. Om zulk circulair ontwerp aan te moedigen brengen we de mogelijkheden van een aantal instrumenten in kaart: productnormering, labeling, garantieregeling en UPV.

Kunststoffen worden op dit moment nog te spijzigend en laagwaardig ingezet. Daarom lanceerden we in 2020 het actieplan 'kunststoffen'. De krachtlijnen zijn een efficiënter gebruik van kunststoffen, meer selectieve inzameling, meer recyclage en meer afzet voor recyclaten. We maken het financieel interessanter om kunststoffen apart te houden voor recyclage en het gebruik van de niet-recycleerbare kunststoffen te weren. De coronacrisis maakte met name de afzet van recyclaten problematisch, wat we verder ondersteunen via criteria rond recycled content in specifieke producten en via openbare aanbestedingen.

We pleiten voor extra investeringen in de nodige sorteer- en recyclagecapaciteit. Zo zorgen we ervoor dat Vlaanderen evolueert tot een toonaangevende recyclagehub in Europa, hier worden in het kader van het Vlaamse relanceplan bijkomende middelen voor voorzien. We focussen hierbij op luiers, asbest, textiel, matrassen en kunststoffen.

Het Symbioseplatform is een tool waarop bedrijven actief informatie over hun reststromen met elkaar kunnen delen, en vervolgens zulke stromen kunnen verkopen of uitwisselen. Het platform creëert zo win-win situaties waarbij waardevolle materialen een nieuwe toepassing vinden in plaats van bij het afval terecht te komen, en bedrijven toegang krijgen tot een goedkopere en milieuvriendelijkere bron van grondstoffen.

Milieuverantwoorde verwerking van afvalstoffen is gegarandeerd

De milieuheffingen hielpen de afgelopen decennia het gedrag van burgers en bedrijven zodanig te sturen dat de hoeveelheid restafval gedaald en recyclage verhoogd is. Daarom passen we de heffingen op afvalstoffen bestemd voor eindverwerking aan zodat de loutere energiewaardering van restafval wordt afgebouwd ten gunste van selectieve inzameling en mechanische of chemische materiaalrecyclage. De afvalverwerkingscapaciteit in Vlaanderen stemmen we af op maat van de circulaire economie. Een circulaire economie betekent dat Vlaanderen zich moet voorbereiden op een gefaseerde afbouw van afvalverbranding.

Samen met de lokale besturen en producenten voeren we de strijd tegen zwerfvuil op door meer preventie en handhaving.

In de uitvoering van de EU Richtlijn Single Use Plastics zorgen we ervoor dat producenten de kost op zich nemen voor de gescheiden inzameling en recyclage en de opruimkosten van zwerfvuil. We maken afspraken met de gewesten over het juridisch kader dat nodig is voor de inning van de zwerfvuilkosten.

Ook via de Mooimakers (samenwerking OVAM, Fost Plus en VVSG) zetten we het beleid tegen zwerfvuil en sluikstorten verder met gepaste extra beleidsmaatregelen, samen met de doelstellingen die in het uitvoeringsplan huishoudelijke afvalstoffen en gelijkaardig bedrijfsafval staan. Daarbij leren we maximaal uit de opgedane ervaringen en heroriënteren we de werking van de Mooimakers meer richting handhaving en preventie.

Ter ondersteuning van het volledige afval en materialenbeleid gebeurt onderzoek om datahiaten op te vullen en nieuwe indicatoren voor afval- en materialenbeleid te ontwikkelen. Voor de IMJV validatie wordt jaarlijks beroep gedaan op extern expertise.

SD7: OVAM DIGITAAL

Een kwaliteitsvolle ICT- en informatiestrategie is cruciaal voor een optimale dienstverlening en om het eigen beleid te monitoren. We onderbouwen ons beleid met data en delen onze inzichten met onze stakeholders. Daarnaast gebruiken we de beschikbare technologieën om onze interne werking te stroomlijnen.

Tegen 2024 is het digitale data-inzamelingsstelsel voor afval-, materialen- en grondstromen operationeel

We heroriënteren de manier van data-inzameling van afvalstoffen, door te focussen op transparantie, de administratieve lasten te doen dalen en het verzamelen en verwerken van gegevens maximaal te automatiseren. We bouwen hiertoe stapsgewijs het MATIS (materialeninformatiesysteem) uit. In een eerste stap ontwikkelen we tot 2022 een nieuw systeem voor de productie en verwerking van huishoudelijk en gelijkaardig bedrijfsafval. Tegen 2030 beogen we hier een centraal systeem mee dat de OVAM aan de hand van kwaliteitsvolle real time gegevens inzicht biedt in de materiaalstromen (inclusief productieplaats, bestemming en gebruikstoepassing) tussen Vlaamse lokale besturen, bedrijven en hun klanten binnen en buiten Vlaanderen.

Verder ontwikkelen we indicatoren voor verschillende thema's als bouw, productketens, voeding en mobiliteit in het kader van circulaire economie, en we bundelen deze in een CE-monitor. Daaraan kunnen we doelstellingen koppelen, waarmee we beleidsmaatregelen kunnen evalueren en externen kunnen informeren en sensibiliseren. Verder zullen de reeds beschikbare data rond bodem in relatie met water, ruimte en asbest de basis vormen voor het verder samenbrengen van andere data voor de monitoring van de bodemkwaliteit en de uitbouw van bodemzorg.

De OVAM ontsluit haar afval-, materialen- en bodeminformatie digitaal

Via de digitale ontsluiting van data en ontwikkeling van tools ondersteunen en sensibiliseren we burgers, lokale besturen en bedrijven. Denk maar aan het asbestattest, Cirkeltips, de benchmarktool voor lokale besturen en het Vlaams Symbioseplatform. Ook bodeminformatie blijven we verspreiden als motor voor de realisatie van ons beleid. Denk daarbij aan het bodemattest, waarmee we nieuwe eigenaars beschermen, maar ook aan generieke platformen (geo-loket, Databank Ondergrond Vlaanderen, ...) en platformen die informatie op maat aanbieden, (bv. Woningpas).

Onze dossierbehandeling loopt digitaal tegen 2024

Deze legislatuur maken we werk van de digitalisering van onze advisering bij omgevingsvergunningen, afleveren van kennisgevingen voor grensoverschrijdend transport van afvalstoffen, beheer van ambtshalve opdrachten, beheer van het grondinformatieregister en informatiebeheer in het algemeen.

SD9: COMMUNICATIESTRATEGIE 2020-2025

Communicatie is een belangrijk onderdeel van het functioneren van onze organisatie, om de maatschappelijke meerwaarde van OVAM voor Vlaanderen te maximaliseren. Dit doen we op de volgende manier:

- We maken onze dienstverlening bekend (tools, producten, richtlijnen, sorteerboodschappen, ...) zodat we iedereen bereiken die er baat bij heeft.
- Onze communicatie dient daarnaast om burgers, bedrijven en andere organisaties te sensibiliseren en te informeren over onze kernthema's.
- Tot slot creëren we draagvlak voor nieuw en ambitieus beleid op 'onze' thema's.

Via het koepelconcept 'Omdat het samen werkt' verbinden we acties van de OVAM en partners om zo draagvlak te creëren.

- De voorbije decennia stond de OVAM mee aan de wieg van een heleboel organisaties (bijv. beheersorganismen, sectorfondsen, ...) die mee uitvoering geven aan diverse acties in het kader van het afval-, materialen- en bodembeheer of bouwde de OVAM belangrijke partnerschappen uit met lokale besturen, bedrijfsfederaties, ... Veel van deze organisaties hebben zelf een sterk communicatiebeleid waardoor het voor burger en bedrijf soms moeilijk te onderscheiden is wie wat doet. Onze strategie is er op gericht verbinding en versterking te creëren tussen partners en communicatie-acties.
- Voor de kernthema's motiveren we burgers en bedrijven via verschillende communicatiestrategieën om gedrag te wijzigen.
- We identificeren verschillende prioritaire thema's. Rond die thema's werkt de OVAM strategische communicatieplannen uit die verschillende beleidsmaatregelen op lange termijn ondersteunen met specifieke acties of campagnes. Verder optimaliseren we ook de interne informatiedoorstroming.

TRANSITIE NAAR EEN CIRCULAIRE ECONOMIE IN VLAANDEREN / VLAANDEREN CIRCULAIR GOVERNANCE

De overgang van een lineaire naar een circulaire economie komt tegemoet aan een aantal uitdagingen: zo veel mogelijk natuurlijk kapitaal behouden en herstellen, bijdragen aan een oplossing voor de klimaatverandering, bedrijven een duurzame toekomst geven, mee werkgelegenheid creëren en de strijd tegen sociale ongelijkheid aangaan.

Het biedt onze bedrijven kansen om te innoveren: door nieuwe ondernemingsmodellen, nieuwe producten die beter recycleerbaar, herbruikbaar en herstelbaar zijn en nieuwe partnerschappen onder meer voor uitwisseling van grond- stoffen en energie... Op die manier kunnen de bedrijven beter inspelen op de behoeften van zowel hun klanten als de maatschappij en kunnen ze het verschil maken met (buitenlandse) concurrenten.

Vlaanderen Circulair is een breed partnerschap dat bestaat uit relevante Vlaamse overheidsinstanties, beroepsfederaties, verenigingen, steden en gemeenten, burgers en kennisinstellingen. We staan voor de uitdaging om de lessen die dit partnerschap vorige legislatuur leerde door onderzoek en experiment, te verankeren in het beleid met nieuwe businessmodellen en economische kansen. De in 2021 opgestarte werking via de thematische

Werkagenda's circulair bouwen, chemie & kunststoffen, waterkringlopen, de bio-economie, de voedselketen en de maakindustrie wordt verdergezet.

Naast deze thematische acties hebben we zeven transversale hefboomen geïdentificeerd die over de thema's heen cruciaal zijn voor de transitie Circulaire Economie, en waar aparte werkgroepen concrete initiatieven voor zullen nemen in wisselwerking met de Werkagenda's:

- Via beleidsinstrumenten verankeren we inzichten en verhelpen we knelpunten in de wet- en regelgeving.
- Op Vlaams niveau gebruiken we circulaire overheidsaankopen om bijvoorbeeld producten met recyclaten te stimuleren.
- Het Steunpunt Circulaire Economie doet onderzoek naar onder meer indicatoren en sociaaleconomische effecten van circulaire economie.
- Actieve communicatie zal het draagvlak voor de circulaire economie verbreden.
- We stuwten innovatie & ondernemen in de richting van circulaire praktijken.
- Onder de hefboom financiering valt het aanmoedigen van investeringen en mobiliseren van Europese middelen.
- We zorgen ervoor dat de jobs en skills van de nabije toekomst aangepast zijn aan de circulaire realiteit.

De OVAM neemt haar engagement op in elk aspect van deze constellatie via de Stuurgroep, het team Vlaanderen Circulair, de centrale Projectgroep, de Werkagenda's en hefboomwerkgroep. Meer specifiek zal ze optreden als trekker van zowel de Werkagenda Circulair Bouwen als de Werkagenda Kunststoffen & Chemie. In de overige vier speelt ze eveneens een prominente rol voor wat betreft het materialenluik, door deel te nemen aan de respectievelijke kerngroepen, visiebepalingen en rollende programma's.

WERKING EN TOELAGEN

De werkingskredieten worden gefinancierd met de werkingsdotatie QB0-1QCE2JV-IS en de inzet van eigen middelen.

Het budget wordt verminderd met -29 keuro ingevolge de opstap 2023 van de generieke besparing op het werkingsapparaat van de Vlaamse Overheid.

Het budget wordt verhoogd met +5 keuro in het kader van het terugdraaien van de compensatie voor Traject.

Terugdraaien compensatie van begrotingsartikel CB0-1CAG2ZZ-WT inkanteling OVAM in DCB – terugzetten rugzakje eenmalig: +4 keuro

Het krediet wordt verlaagd met -21 keuro VAK en VEK gecompenseerd naar SH0-1SAA2ZZ-WT voor de overdracht van 4 VTE van OVAM naar het Facilitair Bedrijf ikv inkanteling vastgoed – rugzakje recurrent.

Het krediet wordt verlaagd met -14 keuro VAK en VEK gecompenseerd naar SH0-1SAA2ZZ-WT voor de overdracht van 4 VTE van OVAM naar het Facilitair Bedrijf ikv inkanteling vastgoed – rugzakje eenmalig.

Vanuit de extra inkomsten bodemattesten wordt +170 keuro toegevoegd aan het ICT-budget.

Het budget wordt verminderd met -10 keuro in het kader van de afroaming in kader van de uitvoering van het Actieplan Energie-efficiëntie.

OVER TE DRAGEN OVERSCHOT VAN HET BOEKJAAR

Het over te dragen werkingssaldo wordt afgeleid van het overgedragen saldo van de begrotingsaanpassing 2022.

4.2.4. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT

Niet van toepassing.

5. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT BODEM EN ONDERGROND

5.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

SD 1. EEN ONDERBOUWD BODEMBELEID

OD 1. NAAR VEERKRACHTIGE BODEMS IN VLAANDEREN

De Europese Commissie lanceerde de Soil Strategy for 2030 met als doel om tegen 2050 gezonde bodems te bereiken.

Ik geef mijn administratie de opdracht om proactief mee te werken aan de voorbereiding en bespreking van de Soil Health Law die door de Europese Commissie wordt voorbereid. Ik geef in 2023 de nodige aandacht aan het maximale behoud van veen in de Nature Restoration Regulation gezien het grote belang voor bodem en de link met bodemkoolstof en LULUCF. Ik bewaak de coherentie en het ambitieniveau van de bodemgerelateerde aspecten van de **Europese regelgeving** in voorbereiding en de strategieën en start de nodige acties voor de implementatie in Vlaanderen. In deze context verbeter ik de monitoring van bodemkwaliteit en definieer ik 'gezonde bodem'. Ik draag ook verder bij aan het Global Soil Partnership van de Voedsel- en Landbouworganisatie (FAO) en stel de Vlaamse expertise ter beschikking van de verschillende werkgroepen waaronder het International Network of Soil Information Institutions.

Wat **LULUCF** betreft geef ik mijn administratie de opdracht om in 2023 via het bodemkoolstofmonitoringnetwerk de evolutie van koolstof in de bodem verder op te volgen, een LULUCF-actieplan op te stellen en de LULUCF-prognoses te verfijnen. Hierbij geef ik ook bijzondere aandacht aan veengebieden. Met de minister van landbouw worden de instrumenten van het GLB bekeken zodat ze afgestemd zijn op de LULUCF-doelstellingen.

Om burgers en besturen te sensibiliseren zet ik verder in op **citizen science projecten**.

Ook de **programmawerking Grondzaken** (ISE omgevingsbeleid Ruimte en milieu, SD 4, OD 1) zet ik verder. In 2023 faciliteer ik doordacht bodembeheer in de praktijk met de 'Atlas van Goede Bodemzorg(ers)' en voer ik de beleidsscan bodem uit. De werkgroepen Bodemdata, Bodemschap en Bodemeducatie sensibiliseren over het belang van bodem en duurzaam bodembeheer en ontsluiten kennis en bodeminformatie.

In 2023 zet ik in op communicatie over de **rol van bodems in droogte en wateroverlast** met focus op de rol van bodemkoolstof en bodemstructuur in relatie tot waterbeschikbaarheid en infiltratie.

OD 2. EROSIE MAXIMAAL VOORKOMEN

Ik neem de aanbevelingen van de evaluatie van het erosiebeleid mee om het erosiebeleid bij te sturen. Alle landgebruikers worden hierdoor aangesproken tot het nemen van gepaste brongerichte maatregelen, zoals onbegroeide bodems voorkomen, aangepaste teeltrotaties, niet-kerende bodembewerking, permanente teelten, bodembedekkers, niet scheuren van grasland etc. op alle erosiegevoelige gronden in Vlaanderen. Het doel is het gemiddelde erosierisico van een perceel lager te houden dan de draagkracht van dat perceel. Met de minister van landbouw bekijk ik de instrumenten van het GLB zodat ze afgestemd zijn op het bereiken van de **basisbodemkwaliteit op vlak van erosie**.

Ik geef extra aandacht aan de kwaliteit van het oppervlaktewater door de inspanningen van het erosiebeleid optimaal af te stemmen op de stroomgebiedbeheerplannen, het mestbeleid en het stikstofsaneringsplan. Daarom zullen op termijn duidelijke **kwantitatieve doelstellingen** worden vastgelegd met betrekking tot afstroom van sediment naar water, natuur en bebouwing.

SD 2. HERSTEL VAN BODEMDIENSTEN EN BODEMZORG

Deze doelstelling is gelinkt aan begrotingsartikelen QBX-3QCE2EV-IS en QBX-3QCE2EA-WT - EEN ONDERBOUWD BODEMBELEID VIA HERSTEL VAN BODEMDIENSTEN EN BODEMZORG EN VIA HET VERSTANDIG BENUTTEN VAN DE ONDERGROND.

OD 1. BODEMKWALITEIT GARANDEREN VIA BODEMSANERING

De ambitie is om **tegen 2036 elke risicogrond in Vlaanderen te onderzoeken en waar nodig de sanering van historische verontreinigingen op te starten**. Op dit moment is er een sterk verhoogde maatschappelijke aandacht voor PFAS en andere zorgwekkende stoffen, waardoor ik middelen heroriënteer naar dit thema. Naar aanleiding van de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie PFAS-PFOS is een uitgebreide programmawerking opgestart. Zo zullen in 2023 het Bodemdecreet en VLAREBO grondig worden geëvalueerd. De 2036-doelstelling zal ik laten herevalueren in functie van de nieuwe realiteit. Sowieso blijf ik prioriteit hechten aan de sanering van verontreinigde terreinen waar er toxicologische risico's zijn voor de mens,. Zo verlicht ik de druk op de open ruimte en stimuleer ik waterberging.

Ook in 2023 blijf ik inzetten op het onderzoek naar PFAS op locaties met voormalige brandweeroefenterreinen of bij grotere brandincidenten. Na de uitvoering van verkennende bodemonderzoeken wordt dit in 2023 aangevuld met een fase van beschrijvende bodemonderzoeken. Op gekende risicolocaties, waar bodem en grondwater mogelijks met PFAS zijn verontreinigd, stimuleer ik derden om het PFAS-onderzoek uit te voeren. Principieel staat de vervuiler in voor de betaling van zowel de bodemonderzoeken als de sanering. Er worden pistes onderzocht om financiering voor de sanering van zulke verontreiniging te solidariseren.

We stimuleren ook de fondsen Bofas vzw, Vlabotex vzw en Tersana vzw bij de uitvoering van onderzoeken en saneringen in hun sector.

Een aantal van mijn initiatieven rond bodembeleid zijn in 2022 doorkruist door de uitdagingen die het PFAS-dossier met zich meebrengt. Daardoor zullen er een aantal hernomen worden in 2023. Zo gaan we met onze partners nog steeds op zoek naar terreinen met verplichtingen in het kader van het bodemdecreet, om daar een maatschappelijke meerwaarde te creëren. Zo stimuleer duurzame ontwikkeling van stortplaatsen die daarvoor in aanmerking komen (zoals bebossing, energie, waterberging...). In ambtshalve onderzoeken op stortplaatsen laat ik systematisch nazien of de locatie onderbenut is qua landgebruik, klimaatdoelstellingen of ander beheer.

Bij particulieren blijf ik ontzorging in de onderzoeksfase ondersteunen en pak ik via een woonzoneaanpak de gronden in eigendom van particulieren gezamenlijk aan per gemeente. Voor alle doelgroepen waar de huidige eigenaar vrijgesteld is, zorgt mijn administratie met haar ambtshalve optreden (onderzoeken en sanering) voor oplossingen voor mensen, verenigingen, bedrijven of besturen. Scholen krijgen als prioritaire doelgroep nog bijzondere aandacht in een apart project waarbij we werken met sectorprotocollen en verregaande ontzorging.

We bouwen deze legislatuur voldoende knowhow op om in 2024 een aanpak voor te kunnen leggen aan de Vlaamse regering voor de **sanering van historisch verontreinigde waterbodems**. Pilootproeven zullen toelaten om saneringstechnieken voor waterbodems verder te evalueren en op punt te stellen.

Ik stimuleer gekende en nieuwe dossiers waar verontreiniging is opgetreden bij het gebruik van een stookolietank voor verwarmingsdoeleinden, om zich aan te melden bij Promaz vzw voor tussenkomst door het fonds.

OD 2. BODEMKWALITEIT VERSTERKEN VIA BODEMZORG

Om de bodemdiensten maximaal te behouden of te herstellen en optimaal duurzaam hergebruik van de bodem te realiseren, herneem ik de uitwerking van een kader circulair bodem- en landgebruik. We werken beleidsvoorstellen uit om bijkomende restverontreiniging te voorkomen en beheren de bestaande restverontreiniging optimaal. Daarnaast inspireren we regio's om binnen hun gebiedswerking bodemzorg en circulariteit vorm te geven door mee aan tafel te schuiven en onze inzichten te delen. We werken een praktisch handelingskader voor bodemzorg uit en doen dit samen met onze sleutelpartners. We leggen een grondslag voor een integratie van de bodemzorg in de wetgeving.

De PFAS-problematiek maakt eens te meer duidelijk dat we in onze integrale aanpak blijvend rekening moeten houden met nieuwe uitdagingen zoals diffuse bodemverontreiniging en '**emerging contaminants**' of nieuwe opkomende stoffen zoals perfluorverbindingen (PFAS), gebromeerde vlamvertragers, bestrijdingsmiddelen, farmaceutica... Mijn administratie gaat verder de gegevensbronnen van diffuse bodemverontreiniging inventariseren (emissies, ecotoxicologische en humane biomonitoring, meetgegevens...) en schat de impact en problematiek in. Prioritaire thema's worden geselecteerd. We zorgen ervoor dat de belangrijkste (groepen van) stoffen – zoals PFAS – worden aangepakt via bodembeheer en bodemsaneringspraktijk. Ik laat een afwegingskader opmaken dat bepaalt bij welke niet-genormeerde stoffen de erkend bodemsaneringsdeskundige (eBSD) dan wel de OVAM, de verantwoordelijke is voor de (projectspecifieke) toetsingswaarden. Tegelijk laat ik de kwaliteit en onafhankelijkheid van de eBSD's garanderen via een robuust controlesysteem.

Overheden nemen een voorbeeldrol op inzake het secundair gebruik van bodemmateriële in plaats van primaire delfstoffen. Via de samenwerkingsakkoorden binnen de projectwerking van de 2036-doelstelling stimuleer ik de overheden tot het maximaal hergebruik van bodemmateriële. In samenspraak met de bodembeheerorganisaties wordt een verhoogde circulaire aanwending van grondstromen nagestreefd door onder meer in te zetten op een transparante grondverzetsregeling bij infrastructuurwerken, zonder hierbij de aspecten milieu en gezondheid uit het oog te verliezen. In 2023 werk ik aan een centralisatie van data over bodemkwaliteit bij grondstromen.

Ik optimaliseer verder het beheer van restverontreiniging onder meer via onderzoek op basis van het grondeninformatieregister. Door de vermelding van gebruiksadviezen op het bodemattest bevorder ik een circulair landgebruik.

Via Soil+Land Stewardship stimuleren we dat iedereen zorgdraagt voor de bodem. We werken in samenspraak met stakeholders en doelgroepen een set toekomstscenario's voor bodemzorg uit en stellen op maat van de doelgroepen een code van goede praktijk op. We inspireren door de bodemzorgers van nu zichtbaar te maken. Ik zorg ervoor dat er in bodemzorg aandacht is voor ecosysteemdiensten, (bodem)biodiversiteit en de toepassing van natuurgebaseerde oplossingen. Tot slot zoek ik manieren om de waarde van

bodem en land in de circulaire economie te valideren en stakeholders aan te zetten om deze te gebruiken. Ik ontwikkel een aanzet voor een wijziging van de wetgeving.

Binnen het Open Ruimte Platform (ORP)-programma Grondzaken geef ik mee invulling aan bodemzorg. We werken hierbij samen aan beleidsafstemming, data- en kennisdeling en het stimuleren van goede bodemzorgpraktijken.

OD 3. DIGITALE ONTSLUITING EN KOPERSGARANTIE BIJ OVERDRACHT GRONDEN

Ik werk in lijn met de aanbevelingen van de parlementaire onderzoekscommissie PFAS-PFOS aan een verdere **digitale ontsluiting en actualisatie van bodeminformatie**.

We voorzien informatieverspreiding via generieke platformen (geo-loket, DOV ...) en platformen die informatie op maat aanbieden (bv. Woningpas). Ik start onderzoek op over het toegankelijker maken van bodeminformatie (bodemkaart, bodemdata) voor diverse doelgroepen met focus op de inzetbaarheid van deze informatie bij bodembeheerpraktijken. Op deze manier laat ik bodemdata samen centraliseren en ontsluiten, zodat bodemkwaliteit gemonitord kan worden en bodemzorg uitgebouwd.

SD 3. VERSTANDIG BENUTTEN VAN DE ONDERGROND

OD 1. HET DUURZAAM OMGAAN MET DELFSTOFFEN EN BODEMMATERIALEN

De huidige reserves van de verschillende Vlaamse oppervlakedelfstoffen in de ontginningsgebieden zijn in kaart gebracht en afgetoetst aan de actuele behoefte binnen een context van circulaire economie en een zo groot mogelijke zelfvoorziening. Eerst worden alle volwaardige alternatieven voor de Vlaamse primaire grondstoffen gekwantificeerd en afgetrokken van de totale Vlaamse behoefte. Bij daaruit resulterende noodzakelijke bevoorrading wordt ten slotte een duurzame afweging gemaakt tussen import en Vlaamse oppervlakedelfstoffen. Deze resultaten en de gepaste acties voor de verzekering van de minerale grondstoffenbevoorrading zijn opgenomen in het ontwerp van het **Algemeen Oppervlakedelfstoffenplan** (AOD) dat ik in 2023 voorleg aan de Vlaamse Regering voor principiële en definitieve vastlegging.

Voor alle gegevens rond verbruik, import, aandeel Vlaamse primaire oppervlakedelfstoffen en alternatieve grondstoffen wordt voorzien in de meest recente gegevens van het periodiek **Monitoringsysteem Duurzaam Oppervlakedelfstoffenbeleid** (MDO). Continuïteit in de beschikbaarheid van deze basisdata en het opvolgen van trends in de stromen van minerale grondstoffen is noodzakelijk voor de onderbouwing van zowel het duurzaam oppervlakedelfstoffen- als het duurzaam materialenbeleid. In 2023 zal een bevraging opgestart worden voor cijfers van het jaar 2022.

Ik bied via de **Databank Ondergrond Vlaanderen** (DOV) doorlopend geologische informatie aan zodat deze optimaal kan ingezet worden. Een voorbeeld is de delfstoffentoets die zijn nut heeft om inzicht te verwerven in het potentieel van grondverzet als alternatief voor primaire oppervlakedelfstoffen. In 2023 wordt de gevarenkaart m.b.t. het voorkomen van plastische gronden in relatie tot de **droogteproblematiek en het klimaat** raadpleegbaar in DOV.

De **Vlaamse Geotheek** bouw ik verder uit met referentiestalen van de Vlaamse ondergrond. Onderzoeksresultaten op boorstalen van de Vlaamse Geotheek bied ik aan zodat bouwheren inzicht kunnen verwerven in de **bouwtechnische**

kwaliteit van het materiaal uit de Vlaamse ondergrond, in het bijzonder waar grote graafwerken gebeuren zoals in de Antwerpse regio.

Geologische kennis zet ik tevens verder in voor het beleid omtrent een **efficiënt ondergronds ruimtegebruik** in de bebouwde omgeving en een beter zicht op ruimtelijk rendement dat rekening houdt met de interactie tussen onder- en bovengrondse processen. In 2023 wordt hiervoor binnen de VITO-referentietaken een eerste studie afgerond.

OD 2. KENNIS EN DUURZAAM BEHEER VAN DE (DIEPE) ONDERGROND EN HET GEBRUIK VAN DIEPE AARDWARMTE

Vermits de nuttige ondergrondse ruimte beperkt is en de noden groot zijn, zie ik toe op een efficiënt en duurzaam beheer van de diepe ondergrond. Zo streef ik bij de behandeling van de ingediende opsporingsvergunningsaanvragen voor **diepe aardwarmte** naar een goed nabuurschap met bestaande opsporingsvergunningen en met de federale toepassingen in de ondergrond. Om diepe aardwarmte planmatig en efficiënt te kunnen uitrollen, ondersteun ik onderzoek, een onderbouwd vergunningenbeleid en een goede adviesverlening in het kader van de Waarborgregeling. Ik volg de evolutie van de actuele diepe aardwarmteprojecten op via de verplichte jaarrapporteringen en na de indienstname evalueer ik de kosten-efficiëntie van de projecten.

Daarnaast zie ik ook toe op kennisopbouw en monitoring omtrent natuurlijke en geïnduceerde **seismiciteit** in Vlaanderen. Daartoe werd een internationale studie afgerond met het oog op een beter begrip van de natuurlijke activiteit en een veilig beheer van ondergrondse toepassingen. De resultaten van deze studie vormen in 2023 de basis voor verdere afspraken over de rolverdeling inzake seismiciteit met de Koninklijke Sterrenwacht van België voor alle activiteiten in de Vlaamse diepe ondergrond. Ook wordt het diepe ondergrondmodel verder ontwikkeld.

Bodem- en ondergronddata en toegepaste geologische tools, kaarten en modellen ontsluit ik via DOV. De netwerkorganisatie die DOV vorm geeft, wordt verder uitgebouwd conform de visie 2030 die voor DOV werd uitgetekend. Er wordt in het verlengde van de uitbouw van de PFAS-verkenner in DOV een volwaardig luik m.b.t. de milieuhygiënische data uitgebouwd onder trekkerschap van OVAM die als nieuwe partner tot het samenwerkingsverband is toegetreden. Om de aanlevering en uitwisseling van data en informatie verder te optimaliseren wordt de OSLO-standaard bodem en ondergrond verder ontwikkeld (nieuw OIS-project). Zo wordt de draftversie nog afgestemd met nieuwe ontwikkelingen ter voorbereiding van de publieke review. Ik bouw de rol van de DOV verder uit in het kader van internationale rapporteringen van bodemdata en gebruik hiervoor ook Europese financiering.

5.2. BUDGETTAIR KADER

Een eerste deel van de beleidskredieten in dit ISE is gekoppeld aan de middelen die worden toegewezen aan OVAM op de DAB MINAfonds en op de OVAM-begroting. Deze hebben betrekking op de beleidsuitgaven gericht op de uitvoering en verdere uitbouw van een doeltreffend bodembeleid en – instrumentarium, het (ambtshalve) saneren van de historische en nieuwe bodemverontreiniging met inbegrip van de zorg om verlaten terreinen waar mogelijk opnieuw een nuttige functie te geven en het ondersteunen van onze partners.

Een tweede deel van de beleidskredieten wordt aangewend voor het richten van het beleid inzake bodembescherming op de bescherming van de bodem tegen erosie, verontreiniging en verstoring, en het vrijwaren van de

waardevolle bodems, en op het beleid inzake de (diepe) ondergrond. Dit betreft specifieke werking van het departement Omgeving inzake:

- beleidsvoorbereidend onderzoek op het vlak van bodem en ondergrond, de verdere uitbouw van de Databank Ondergrond Vlaanderen en de Vlaamse geotheek;
- de subsidiëring van erosiebestrijdingsmaatregelen en –instrumenten;
- het Grindfonds.

In de volgende overzichtstabellen wordt een meer gedetailleerd overzicht gegeven van de uitgaven die binnen dit ISE ingeschreven werden in de begrotingsopmaak 2023.

BODEM EN ONDERGROND, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	2.347	400	2.747	2.773	400	3.173
Toelagen (interne stromen (IS))	0	0	0	0	0	0
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	2.347	400	2.747	2.773	400	3.173
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Binnen het ISE Bodem en Ondergrond van de uitgavenbegroting worden alle kredieten die het Departement Omgeving inzet voor Bodem en Ondergrond gebundeld.

Op het vlak van beleidskredieten (VAK) gaat het in hoofdzaak over de subsidies voor erosiebestrijdingsmaatregelen (1.653 keuro), de middelen voor de werking van de Databank Ondergrond Vlaanderen en de Vlaamse geotheek (399 keuro) en de middelen voor onderzoek binnen dit ISE (295 keuro).

Ten opzichte van de BA 2022 blijven deze beleidsmiddelen constant, met uitzondering van het voorzien van een premiebedrag van 400 keuro te verwachten in het kader van de waarborgregeling diepe geothermie.

De volgende (meer gedetailleerde) budgettaire toelichtingen gaan niet dieper in op de wijzigingen naar aanleiding van de generiek toegepaste indexatieregels. Voor bijkomende toelichting hierover wordt graag verwezen naar de Algemene Toelichting bij de uitgavenbegroting.

5.2.1. DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S)

ONTVANGSTEN

QB0-9QCEAEA-OW – EEN ONDERBOUWD BODEMBELEID VIA HERSTEL VAN BODEMDIENSTEN EN BODEMZORG EN VIA HET VERSTANDIG BENUTTEN VAN DE ONDERGROND

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit ontvangstenartikel dient ter uitvoering van de ingevoerde waarborgregeling voor projecten met betrekking tot de diepe aardwarmte. Op dit artikel wordt na een goedgekeurde aanvraag tot waarborg de door de aanvrager verschuldigde premie ontvangen.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2023	400	0	0
BO 2023	400	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Het is te verwachten dat de opsporingsvergunning voor een diepegeothermieproject die in 2022 werd verleend aan GEO@Turnhout in 2023 aanleiding zal geven tot de ontvangst van een premiebedrag in uitvoering van de waarborgregeling. Uitgaande van de aanvraag van een waarborg voor de boring van zowel de productie- als de injectieput wordt voor de twee diepboringen een ontvangst geraamd van 400 keuro als premiebedrag (7% van het gewaarborgde bedrag).

UITGAVEN

QB0-1QCE2EA-WT – EEN ONDERBOUWD BODEMBELEID VIA HERSTEL VAN BODEMDIENSTEN EN BODEMZORG EN VIA HET VERSTANDIG BENUTTEN VAN DE ONDERGROND

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit artikel financiert het departement Omgeving uitgaven die betrekking hebben op de strategische doelstellingen omtrent het verhogen van de milieukwaliteit van de leefomgeving voor het thema bodem en ondergrond. Concreet wendt het departement Omgeving dit budget aan ter subsidiëring van erosiebestrijdingsmaatregelen (1.653 keuro) en voor haar specifieke beleids- en werkingsuitgaven inzake bodembescherming en valorisatie van de ondergrond (694 keuro). Voorts wordt 400 keuro voorzien voor de uitgaven in het kader van de waarborgregeling voor projecten met betrekking tot de diepe aardwarmte.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	2.347	2.773
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0

<i>Andere bijstellingen</i>	400	400
BO 2023	2.747	3.173
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Waarborgregeling diepe aardwarmte projecten	400	400	De boringen in opdracht van GEO@Turnhout zullen worden uitgevoerd in 2023 en er is een kans dat de boringen niet volledig succesvol zijn en een (gedeeltelijke) schadeclaim wordt ingediend. Omdat de kans en de omvang van de (gedeeltelijke) schadeclaim zeer moeilijk kan worden ingeschat, wordt hetzelfde bedrag als de geraamde te ontvangen premie veiligheids-halve opgenomen in de uitgavenbegroting
TOTAAL	0	400	

5.2.2. DAB MINAFONDS

ONTVANGSTEN

Niet van toepassing

UITGAVEN

QBX-3QCE2EA-WT – EEN ONDERBOUWD BODEMBELEID VIA HERSTEL VAN BODEMDIENSTEN EN BODEMZORG EN VIA HET VERSTANDIG BENUTTEN VAN DE ONDERGROND

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op 14 september 2007 is VLABOTEX vzw erkend door de Vlaamse Regering als bodemsaneringsorganisatie voor de droogkuissector en dit voor een periode van 30 jaar.

Tot eind juni 2015 konden uitbaters van een droog- of nieuwkuis of eigenaars van een terrein waar in het verleden een nieuw- of droogkuis geëxploiteerd werd, een overeenkomst voor overdracht van de saneringsplicht met VLABOTEX sluiten. Na het sluiten van deze overeenkomst onderzoekt en saneert VLABOTEX de als historisch te beschouwen bodemverontreiniging met droogkuisproducten voor een forfaitaire jaarlijkse bijdrage gedurende 30 jaar. De Vlaamse overheid geeft jaarlijks ook een subsidie.

In het kader van de erkenning van VLABOTEX als bodemsaneringsorganisatie is naar VLABOTEX toe het principiële engagement gemaakt van de uitbetaling van 1 euro subsidie voor elke euro ontvangen van de leden in het kader van de gesloten overeenkomsten.

Zo wordt de helft van de kosten voor bodemonderzoeken en -sanering gesubsidieerd door de Vlaamse overheid.

In het door VLABOTEX ingediende voorstel van subsidiëringsprogramma voor 2023-2027 (5-jarenbegroting) is voor 2023 een subsidie voorzien van 1.347 kEUR. Dit voorstel van subsidiëringsprogramma wordt door de OVAM binnenkort voorgelegd aan de Inspectie van Financiën en is dus nog niet door de Vlaamse Regering goedgekeurd.

Omdat de effectief te betalen subsidie in functie is van de bijdragen die effectief betaald worden in het kader van de met VLABOTEX vzw gesloten overeenkomsten en het totaal bedrag dat effectief betaald wordt voor beperkte schommelingen vatbaar is, leert de ervaring uit de jaren 2015 tot en met 2018 dat het aangewezen is om een beperkte buffer te voorzien. Als dusdanig is het aangewezen om een totaalbedrag van 1.347 k.euro te voorzien voor Vlabotex.

Op 21 december 2018 keurde de Vlaamse Regering eveneens de erkenning van bodemsaneringsorganisatie voor de sector van de "garage- en koetswerkbedrijven en aanverwante bedrijven", vzw Tersana, goed.

In het bodemdecreet en Vlarebo is voorzien dat de Vlaamse Regering subsidies kan toekennen aan een erkende bodemsaneringsorganisatie voor de gedeeltelijke financiering van de taken en de werkingskosten noodzakelijk om die taken uit te voeren inzake historische bodemverontreiniging die is veroorzaakt door de activiteit waarvoor een erkende bodemsaneringsorganisatie is opgericht. Die bijdrage is maximaal gelijk aan de som van alle bijdragen die de bodemsaneringsorganisatie ontvangen heeft in het kader van de overeenkomsten die gesloten zijn ter uitvoering van het Bodemdecreet.

Voor 2023 is volgens de planning van het goedgekeurde subsidiëringsprogramma 2019-2023 voor de werkingssubsidies een bedrag van 3.989 k.euro nodig. We voorzien evenwel 2.384 k.euro, dat bedrag is lager omwille van de latere start van de aanmeldingsperiode dan voorzien in het subsidiëringsprogramma 2019-2023. De aanmeldingsperiode liep verder tot 31.03.2022 waardoor minder subsidie nodig is in 2023.

Kredietevoluitie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	3.518	3.518
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	213	213
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	3.731	3.731
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluities:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van QBX-3QCE2EV-IS	213	213	Compensatie voor de werkingssubsidies aan Tersana vzw
TOTAAL	213	213	

QBX-3QCE2EV-IS – OPENBARE VLAAMSE AFVALSTOFFENMAATSCHAPPIJ (OVAM)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel ontvangt OVAM een aanvullende toelage vanuit de DAB Minafonds ter financiering van uitgaven op de OVAM-begroting in het kader van het bodemdecreet, het thema afvalbeheer en materialenbeleid (materialendecreet) en het decreet ambtshalve bodemsaneringen.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	38.075	39.572
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	37	37
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	38.112	39.609
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van QB0-1QCE2OU-IS	+250	+250	Terugdraai eenmalige compensatie voor provisie voor kosten Opdrachthouder PFAS VITO
Naar QBX-3QCE2EA-WT	-213	-213	Compensatie voor werkingssubsidie Tersana vzw
TOTAAL	+37	+37	

5.2.3. OVERIGE ENTITEITEN ONDER GEZAG**5.2.3.1. Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM)**

De OVAM werd opgericht op 2 juli 1981 in het kader van het afvalstoffendecreet. Bij de hervormingen in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid werd, door het decreet van 7 mei 2004, de OVAM op 1 april 2006 een intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid. De OVAM neemt de engagementen op binnen de taken en bevoegdheden die haar zijn toegewezen in het oprichtingsdecreet van 7 mei 2004 tot wijziging van het decreet van 5 april 1995.

De decretale taken van de OVAM met betrekking tot het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen zijn:

1° het ontwikkelen van instrumenten en het uitwerken van maatregelen voor de bevordering van het zuinige gebruik van grondstoffen, onder meer door zo veel mogelijk de materiaalkringlopen te sluiten;

2° het bevorderen van de kwaliteit van producten en productieprocessen met aandacht voor kwalitatieve en kwantitatieve preventie voor wat betreft het gebruik van grondstoffen, het verspreiden van milieugevaarlijke stoffen en het voorkomen van afval;

3° het ontwikkelen van instrumenten en het uitwerken van maatregelen voor de bevordering van een duurzaam consumptiegedrag, voor wat betreft het

gebruik van grondstoffen, het verspreiden van milieugevaarlijke stoffen en het voorkomen van afval;

4° het ontwikkelen van instrumenten en het uitwerken van maatregelen voor een veilig beheer van milieugevaarlijke stoffen en voor het voorkomen en zo nodig beperken van lekken van milieugevaarlijke stoffen uit stoffenkringen;

5° ter aanvulling van de vorige taken, de sturing en coördinatie van de inzameling en de veilige verwijdering van afvalstoffen alsmede de ambtshalve verwijdering ervan;

6° het ontwikkelen van instrumenten en het uitwerken van maatregelen om de correcte werking van de afvalstoffenmarkt te garanderen.

De decretale taken van de OVAM met betrekking tot de bodemsanering zijn:

1° het ontwikkelen van instrumenten en het uitwerken van maatregelen om nieuwe bodemverontreiniging te voorkomen;

2° het ontwikkelen van instrumenten en het uitwerken van maatregelen om individuele en collectieve saneringen te stimuleren;

3° het saneren van de historische en nieuwe bodemverontreiniging, met inbegrip van de zorg om verlaten terreinen waar mogelijk opnieuw een nuttige functie te geven;

4° het ontwikkelen van instrumenten en het uitwerken van maatregelen om de correcte werking van de bodemsaneringsmarkt te garanderen.

OVAM oefent haar activiteiten uit binnen 2 verschillende inhoudelijke structuurelementen: ISE J Afval en materialen en ISE E Bodem en ondergrond. De financiering van de taken die de OVAM uitvoert, verloopt voornamelijk via het artikel QB0-1QCE2JV-IS dat in de begroting conform de instructies integraal werd toegewezen aan (en besproken bij) het grootste ISE binnen OVAM: ISE J Afval en materialen.

De algemene (ISE-overkoepelende) personeelskosten van OVAM worden gefinancierd met de werkingsdotatie QB0-1QCE2JV-IS en de inzet van inkomsten uit Europese projecten. De algemene uitgaven worden gefinancierd via de werkingsdotatie QB0-1QCE2JV-IS en de eigen inkomsten. OVAM wenst haar dienstverlening en werking verder te automatiseren in het licht van Vlaanderen radicaal digitaal. Diverse investeringen zijn noodzakelijk om interne processen te automatiseren.

Voor de bespreking van de gedetailleerde kredietevolutie van de interne stromen naar OVAM wordt verwezen naar de besprekingen van artikels QB0-1QCE2JV-IS en QB0-1QCE5JV-IS.

Hieronder worden enkel de kredieten besproken die onder ISE E Bodem en ondergrond ressorteren. Voor de OVAM-kredieten voor ISE J Afval en materialen wordt verwezen naar de bespreking van de ISE J Afval en materialen.

ISE E Bodem en ondergrond

Ontvangsten

VERKOOP VAN GOEDEREN EN DIENSTEN AAN BEDRIJVEN – BODEM

De belangrijkste eigen inkomsten zijn de ontvangsten bodemattesten. In 2021 werden 299.670 attesten afgeleverd. Zowel bij BO2022 als bij BO2023 wordt uitgegaan van 260.000 attesten. In juni 2023 wordt de prijs van het bodemattest geïndexeerd. Op basis van een voorlopige berekening stijgt de prijs van het bodemattest van 55 euro naar 60 euro. Deze indexering wordt opgenomen in de cijfers van 2023. Hierdoor stijgen de verwachte inkomsten in

2023 met 758 keuro, waarvan 243 keuro voor het deel van de inkomsten die voortvloeien uit de invoering van de cofinancieringsregeling en opgenomen worden in het Bodembeschermingsfonds.

FINANCIERING - EU -BODEM

Er worden inkomsten voorzien vanuit EU-project Narmena, het EU-project Resanat loopt af einde 2022. Het subsidiebedrag wordt geactualiseerd: -82 keuro.

OVERDRACHTEN UIT HET MINA-FONDS - FUNCTIONEEL BODEM EN SANERINGEN

De dotatie wordt aangepast met:

1.compensatie van +250 keuro VAK en VEK van QB0-1QCE2OU-IS door terugdraai eenmalige compensatie BA2022 voor opdrachthouder PFAS (werkjaar 2022).

2. compensatie naar QBX-3QCE2EA-WT voor Tersana en Vlabotex: VAK/VEK - 213 keuro

OPNAME UIT HET BBF

Zie uitgavenzijde van de toelichting (spijsing BBF).

Uitgaven

EU – BODEM

Voor de EU-project Narmena wordt 162 keuro voorzien voor communicatie en onderzoeken.

SD5: BODEMKWALITEIT GARANDEREN VIA BODEMSANERING

Een minimale bodemkwaliteit is essentieel voor goed functionerende kringlopen van water en voedingsstoffen, een aangename leefomgeving en een gezonde voeding. Het is een kritische succesfactor om een circulaire economie mogelijk te maken en de gevolgen van de klimaatverandering mee op te vangen. Hiervoor stimuleren we het verder herstel van verontreinigde bodems, in de eerste plaats bij particulieren, oude bedrijfslocaties en stortplaatsen.

Alle historische risicogronden zijn onderzocht tegen 2036 en de sanering van historische verontreiniging is opgestart waar nodig

De OVAM wil dat tegen 2036 elke risicogrond in Vlaanderen is onderzocht en waar nodig de sanering van historische verontreinigingen is opgestart. Dat doen we door een overkoepelende coördinatie, op basis van een prioriteringsmodel en via de op het brede publiek gerichte bewustzijns campagne De Grote Grondvraag. We wensen tegen 2028 alle oriënterende bodemonderzoeken uit te laten voeren en stimuleren verder bodemonderzoek- en sanering. De OVAM voorziet deelprogramma's op maat voor specifieke doelgroepen. Zo stimuleren en ondersteunen we bedrijven in de sanering van het historisch passief op bedrijfslocaties. We stimuleren ook de fondsen Bofas vzw, Vlabotex vzw en Tersana vzw bij de uitvoering van onderzoeken en saneringen in hun sector. Ten tweede ontzorgen we (boven)lokale besturen en publieke instellingen via oplossingstrajecten en een aanpak op maat voor prioritaire gemeenten, bijvoorbeeld via samenwerkingsverbanden. We stimuleren collega-overheden om hun risicogronden tijdig te onderzoeken en/of te saneren. Tot slot ontzorgen we de burger door zelf site-onderzoeken uit te voeren. Voor alle doelgroepen waar de huidige eigenaar vrijgesteld is, zorgt de OVAM met haar ambtshalve optreden voor oplossingen voor mensen, verenigingen, bedrijven of besturen.

Scholen krijgen als prioritaire doelgroep nog bijzondere aandacht in een apart project waarbij we werken met sectorprotocollen.

We investeren in duurzame brown- en blackfieldontwikkeling

We herontwikkelen brown- en blackfields en stortplaatsen in het kader van circulair ruimtegebruik. Zulke gronden zijn zodanig vervuild dat het niet rendabel is op korte termijn om deze op te kuisen en opnieuw te benutten. De markt heeft daarom een duwtje in de rug nodig van de overheid zodat we er op langere termijn wel de vruchten van kunnen plukken. Samen met lokale en bovenlokale besturen en andere partners gaan we op zoek naar terreinen waar verplichtingen nodig zijn in het kader van het bodemdecreet (bv. een bodemsanering). Daar kunnen we dan tegelijk een maatschappelijke meerwaarde creëren rond duurzaam gebruik met aandacht voor circulariteit en bodemzorg. We bieden daarbij oplossingen op maat om de partners te ondersteunen.

We onderzoeken waterbodemonverontreiniging en saneren waar mogelijk.

We stimuleren het bewustzijn rond historisch verontreinigde waterbodems en doen voorbereidend onderzoek via een aantal Europese onderzoeksprojecten. De sanering van historisch verontreinigde waterbodems is immers nodig voor een verhoogde kwaliteit van het oppervlakte- en grondwater en de ontwikkeling van groenblauwe netwerken. We bouwen de komende legislatuur voldoende knowhow op om in 2024 een aanpak voor te kunnen leggen aan de Vlaamse regering voor de sanering van historisch verontreinigde waterbodems. Verder stimuleren we de verhoogde circulaire toepassing van bagger- en ruimingsspecie, waarin de overheden een voorbeeldrol opnemen.

Voormalige stortplaatsen worden optimaal ingezet voor nieuwe maatschappelijke uitdagingen, in het bijzonder bebossing en natuurontwikkeling

Stortplaatsen kunnen een waardevolle voorraad zijn aan materialen, energie en land. Momenteel is de ruimte die stortplaatsen innemen vaak onderbenut, terwijl maatschappelijke noden als bebossing, natuurontwikkeling en CO₂-captatie met ruimtegebrek kampen. In overleg met de lokale besturen worden locaties geselecteerd die in aanmerking komen voor de uitvoering van een oriënterend bodemonderzoek in kader van bebossing of natuur(her)ontwikkeling. Ook i.s.m. overheidsagentschappen, provincies,... wordt gekeken naar mogelijkheden voor duurzame herontwikkeling van stortplaatsen (energie, waterberging, ...). In ambtshalve onderzoeken op stortplaatsen gaan we vanaf nu systematisch na of de locatie onderbenut is qua landgebruik, klimaatdoelstellingen of ander beheer. Waar mogelijk houden we rekening met de recuperatie van materialen.

We voorkomen maximaal nieuwe bodemonverontreiniging en zorgen voor een minimale impact voor mens of leefmilieu

We handhaven de eerste periodieke onderzoeksplicht waarbij elke risico-inrichting met een laattijdig rapport wordt ingelicht en actief opgevolgd. Daar waar bij een incident bodemonverontreiniging ontstaat, volgen we deze schadegevallen snel en van nabij op. Daarnaast stimuleren we de oprichting van een fonds voor de sanering van bodemonverontreiniging veroorzaakt door het gebruik van stookolietanks voor verwarmingsdoeleinden.

Bij BO2023 wordt het deel van de extra inkomsten bodemattesten die opgenomen worden in het Bodembeschermingsfonds van 243 keuro

toegewezen aan dit budget. Daarnaast wordt -213 keuro verschoven naar QBX-3QCE2EA-WT voor Tersana en Vlabotex.

SD6: BODEMKWALITEIT VERSTERKEN VIA BODEMZORG

Reeds vervuilde bodems saneren alleen is niet voldoende; ook in de toekomst moeten we voorkomen dat we dezelfde fouten maken. Daarom garanderen we de bodemkwaliteit ook via de nodige bodemzorg. Zo stimuleert de OVAM innovatie, herstel van bodemdiensten en maximaal hergebruik van de bodem. We activeren het bodembewustzijn en zorgen voor een ondersteunend beleidskader zodat iedere stakeholder bodemzorg in de praktijk kan brengen. We dragen zo bij aan gezonde bodems voor een gezonde leefomgeving.

We versterken het circulair landgebruik

Om de bodemdiensten maximaal te behouden of te herstellen en optimaal duurzaam hergebruik van de bodem te realiseren, werken we een kader circulair bodem- en landgebruik uit. Dit omvat onder andere gebiedsgericht grondverzet, aanpak restverontreiniging en gebiedswerking. De overheden nemen hierbij hun voorbeeldfunctie op. We werken beleidsvoorstellen uit om bijkomende restverontreiniging te voorkomen en beheren de bestaande restverontreiniging optimaal. Daarnaast inspireren we regio's om binnen hun gebiedswerking bodemzorg en circulariteit vorm te geven door mee aan tafel te schuiven en onze inzichten te delen.

We werken een praktisch handelingskader voor bodemzorg uit en doen dit samen met onze sleutelpartners. Als eerste stap maken we voor twee bodemhandelingen (ontharding en natuurgebaseerde oplossingen bij het beheer van bodemverontreiniging) een gebruiksvriendelijke handleiding die aangeeft hoe iedere stakeholder zorgzaam met bodem kan omgaan. In een latere fase vullen we dit kader verder aan. Deze integrale aanpak houdt rekening met nieuwe uitdagingen zoals diffuse bodemverontreiniging en contaminants of emerging concern.

Recent worden we geconfronteerd met twee nieuwe uitdagingen. Meer en meer krijgen we te maken met diffuse bodemverontreiniging, zonder duidelijk aanwijsbare bron. Vaak werd die veroorzaakt door allerlei kleinschalige ambachtelijke activiteiten, waarvan de gegevens over de bron of de oorzaak verloren zijn gegaan. De OVAM zorgt voor een plan van aanpak en start met gerichte meetcampagnes.

De OVAM werkt ook in samenwerking met het beleidsdomein en in Europese context een plan van aanpak uit voor de selectie en opvolging van de meest prioritaire 'contaminants of emerging concern'. Dit zijn weinig bekende verontreinigende stoffen in de bodem en het grondwater, waarvan de risico's dus niet helemaal duidelijk zijn. We zorgen ervoor dat de belangrijkste (groepen van) stoffen – zoals de poly- en perfluoralkylstoffen (PFAS) - worden aangepakt via bodembeheer en bodemsaneringspraktijk.

Via Soil+Land Stewardship maken we dat iedereen zorg draagt voor de bodem. We werken in samenspraak met stakeholders en doelgroepen een set toekomstscenario's voor bodemzorg uit en stellen op maat van de doelgroepen een code van goede praktijk op. We inspireren door de bodemzorgers van nu zichtbaar te maken. We zorgen ervoor dat er in bodemzorg aandacht is voor ecosysteemdiensten, (bodem)biodiversiteit en de toe- passing van natuurgebaseerde oplossingen. Tot slot zoeken we manieren om de waarde van bodem en land in de circulaire economie te valideren en zetten stakeholders aan om deze te gebruiken.

Bij BO2023 wordt 170 keuro toegevoegd vanuit de extra inkomsten bodemattesten. Er wordt +250 keuro VAK en VEK gecompenseerd van QB0-1QCE2OU-IS door terugdraai eenmalige compensatie BA2022 voor opdrachthouder PFAS (werkjaar 2022).

SPIJZING BBF

De spijziging BBF bedraagt voor BO2023 in totaal 27.390 keuro. Dit betreft 21.350 keuro vanuit het MINA-fonds, 1.200 keuro via terugvorderingen inzake ambtshalve bodemsaneringen en 4.840 keuro van de cofinanciering bodemattesten. In 2023 wordt er anderzijds voor 28.226 keuro aan middelen opgenomen uit het BBF: 23.433 keuro voor saneringen gefinancierd via het MINA-fonds en teruggevorderde bedragen, 2.000 keuro voor cofinanciering bodemsaneringswerken en 2.793 keuro voor bodemonderzoeken.

5.2.3.2. Grindfonds

Het Grindfonds werd opgericht bij decreet van 14 juli 1993 tot oprichting van het Grindfonds en tot regeling van de grindwinning (Grinddecreet). Het heeft rechtspersoonlijkheid. Het werd opgericht als een instelling van categorie A in de zin van de wet van 16 maart 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut.

De taken, bevoegdheden, werking en bestuur zijn geregeld in het Grinddecreet. Initieel ging het concreet over het innen van grindheffingen en het toezicht houden op de werking en de uitgaven van het Grindcomité, het Herstructureringscomité, het Sociaal Comité en het Onderzoeksc comité. Vermits de taken van het Onderzoeksc comité in 2012 werden beëindigd, de grindheffing werd afgeschaft voor de grindwinning die plaatsvindt vanaf 1 januari 2018 en de resterende taken van het Herstructureringscomité en het Sociaal Comité in de loop van 2019 werden toegewezen aan het Grindcomité, hebben de initiële taken en bevoegdheden van het Grindfonds thans enkel nog betrekking op het toezicht houden op de werking en de uitgaven van het Grindcomité.

Daarnaast werd het Grindfonds, via het decreet van 5 juli 2013 houdende bepalingen tot begeleiding van de aanpassing van de begroting 2013, verantwoordelijk voor vier nieuwe uitgavencategorieën, namelijk de financiering van sociaal-economische en ecologische hefboomprojecten in de grindgebieden, de financiering van wetenschappelijke projecten met het oog op de versterking van het sociaal-economisch weefsel in Limburg, de financiering van een reconversieproject in de landbouw en de financiering van de administratieve en technische ondersteuning van het projectgrindwinningscomité.

ISE E BODEM EN ONDERGROND

Vermits de grindheffing werd afgeschaft voor de grindwinning na 1 januari 2018 en het Grindfonds in de loop van 2020 terug is toegetreden tot het centraal kasbeheer, bestaan de ontvangsten enkel uit het overgedragen saldo eind 2022 dat wordt geraamd op 2.038 keuro.

Ingevolge een wijziging van het Grinddecreet in 2019 werden in 2019 alle kosten van het sociale luik van het Grinddecreet uitbetaald. Dit betekent dat in 2023 daarvoor geen uitgaven meer worden voorzien. De herstructureringskosten van de grindwinningszones worden voor 2023 t.o.v. 2022 bijgesteld van 1.500 keuro naar 750 keuro op basis van de meest recente raming van het Grindcomité. Het grootste deel daarvan heeft te maken met de financiering van hefboomprojecten in de grindgebieden, omdat de reguliere uitrustingskosten in 2022 bijna ten einde lopen.

De ESR-gecorrigeerde betaaluitgaven zijn gelijk aan de intering en bedragen 1.509 keuro. Het over te dragen overschot van het boekjaar richting 2024 wordt geraamd op 529 keuro.

5.2.4. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT

Niet van toepassing.

6. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT LUCHT

6.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

SD 1. WE GAAN VOOR ZUIVERE LUCHT

OD 1. VERSTERKING VLAAMS BELEID ROND LUCHTKWALITEIT

In 2023 leg ik de eerste **actualisatie van het Luchtbeleidsplan 2030** ter goedkeuring voor aan de Vlaamse Regering. Ik voorzie een volledige herziening van het plan, waarbij ik ook de nieuwe advieswaarden van de Wereldgezondheidsorganisatie bekijk, met de nieuwe maatregelen in het kader van het Vlaams Energie en Klimaatplan, het PAS-akkoord en de insteek van de adviesraden en andere beleidsdomeinen en met nieuwe emissieprognoses en luchtkwaliteitskaarten. Het plan zal tevens de tweejaarlijkse voortgang bevatten en voortbouwen op de stand van zaken van de reeds goedgekeurde maatregelen uit het eerste plan.

Ik ondersteun **lokale besturen** bij de uitwerking van het lokale beleid via het platform "Samen voor zuivere lucht" dat lokale besturen zal inspireren over de impact die zij kunnen hebben op de lokale luchtkwaliteit. Ik ondersteun de lokale beleidscyclus met generieke/digitale diensten en specifieke dienstverlening op maat. Daartoe ontwikkel ik in 2023 een screeningstool, waarmee lokale overheden hotspots kunnen verkennen en de sectorbijdragen hierbij, en een scenariotool, waarmee lokale overheden de impact van maatregelen in kaart kunnen brengen. Financiering gebeurt mede dankzij het Europese project CityTraq waarin de Vlaamse steden Antwerpen, Gent en Brugge participeren.

Gebiedsgerichte actieplannen worden verder uitgevoerd. Belangrijk aandachtspunt hierbij is de situatie in **Hoboken**. Ik volg nauwgezet de nieuwe vergunningsvoorwaarden op. Uit recente lucht- en lood-in-bloed metingen blijkt dat de luchtkwaliteit in de omgeving van Hoboken gunstig evolueert. De verdere uitrol van nieuwe maatregelen zal leiden tot verdere daling van de uitstoot van zware metalen en lood in bloedwaarden. Via het humane biomonitoringsonderzoek in de omgeving van Hoboken volg ik in samenwerking met minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin de menselijke blootstelling en mogelijke gezondheidseffecten op, voor onderbouwing van onder meer het luchtbeleid.

Ook zet ik in 2023 verder in op doelgerichte maatregelen om **dioxine- en PCB** emissies nabij schrootbedrijven met een shredderinstallatie te laten dalen. Deze maatregelen lopen samen met een doorgedreven monitoring van de omgeving en een toetsing aan geactualiseerde drempelwaarden.

Daarnaast wordt de verspreiding van **PFAS** via de lucht verder in kaart gebracht en worden de ontwikkelingen rond lokale PFAS-gebieden nauwgezet opgevolgd vanuit het luchtbeleid (zie ook ISE instrumentarium SD 1 OD 11 en ISE omgevingsbeleid SD 1 OD 1).

OD 2. AFVLAKKING VAN DE GROEI VAN HET WEGVERKEER

De uitwerking van de regionale mobiliteitsplannen binnen de **vervoerregio's** wordt in 2023 vergezeld van een milieueffectenrapport. Samen met mijn collega bevoegd voor het mobiliteitsbeleid zorg ik ervoor dat deze zich inschrijven binnen de ambities betreffende de klimaat- en luchtuitdagingen zoals geformuleerd in het Luchtbeleidsplan en het VEKP. De adviesverlening in het kader van de MERs wordt geïntegreerd aangepakt samen met de aanpak rond ruimte en milieu (zie OD2 SD5 ISE ruimte en milieu). Ik zet ook verder in op het milderen van de impact op luchtverontreiniging bij **grote infrastructuur- en verkeersgenererende projecten**, waar deze in het gedrang komt.

OD 3. VERDERE VERGROENING VAN VOERTUIGENPARK

Samen met mijn collega bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken rol ik **emissievrije distributie** conform het regeerakkoord tegen 2025 uit. Aan de hand van een dieptenanalyse van drie onderzoeksteden werk ik een kaderovereenkomst uit om Vlaamse steden te ondersteunen in de transitie naar een zero-emissie beleving van hun stad. Ik voorzie hierbij ook intensief overleg met de partners binnen de Green Deal Duurzame Stedelijke Logistiek. Ik volg ook de ontwikkelingen op in het beleid van mijn collega-minister bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken rond het nieuwe Clean Power for Transport-actieplan en de uitrol van zero-emissiebussen. Samen met mijn collega bevoegd voor financiën bekijk ik de mogelijkheden om de huidige verkeersbelastingen verder te vergroenen.

In 2023 staan er verschillende **Europese dossiers** op de agenda die het voertuigenpark zullen vergroenen (zie ook ISE Thema-overschrijdend instrumentarium Omgeving SD 1 OD 1). Deze nieuwe standaarden zijn belangrijk voor Vlaanderen omdat ze ons kunnen helpen om te garanderen dat toekomstige voertuigen gedurende hun hele levensduur en in realistische rijomstandigheden, duurzaam proper blijven. Vlaanderen verrichte afgelopen jaren reeds pionierswerk in de strijd tegen emissiefraude in de transportsector. De ervaring die we hiermee hebben opgedaan willen we doorvertaald zien in deze nieuwe Europese wetgeving. Op die manier kunnen we in de toekomst ons beleid op een nog performantere manier verder zetten en ervoor zorgen dat we overal in Vlaanderen de luchtkwaliteitsdoelstellingen halen. Hiervoor zijn ook andere Europese initiatieven van belang, zoals de voorstellen tot uitbreiding van de ETS richtlijn met apart emissiehandelssysteem voor gebouwen en transport, energie-efficiëntie en hernieuwbare energie. Ik neem daarom in 2023 een actieve rol op in het Europese besluitvormingsproces.

Voor de vergroening van de **binnenvaart** zal ik mijn collega bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken de Green Deal Binnenvaart ondersteunen. Voor de **zeevaart** wordt er in 2023 een samenwerking met Nederland opgezet om gegevensuitwisseling rond zowel uitstoot, impact als reductiemogelijkheden van de stikstofuitstoot te onderzoeken. Ik zorg ervoor dat er afstemming is op de werkzaamheden van de werkgroep die rond de stimulering van walstroom opereert.

OD 4. EMISSIEFRAUDE BIJ VOERTUIGEN AANPAKKEN

Ik werk samen met mijn collega bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken en mijn collega bevoegd voor Financiën en Begroting een performant nieuw beleid uit om reële emissies bij wegvoertuigen te verminderen door de handhaving te verbeteren. Samen met deze collega's tref ik in 2023 de nodige

juridische en praktische voorbereidingen om Vlaanderen klaar te maken voor een programma van grootschalige **voertuigemissie monitoring**. Dit zal ons toelaten gericht en doeltreffend de kleine groep probleemvoertuigen aan te zetten om zich in regel te stellen.

Op basis van het voorbereidend onderzoekswerk van mijn administratie zal ik samen met mijn collega bevoegd voor Mobiliteit en Openbare werken een nieuwe procedure uitwerken om problemen met de uitstoot van stikstofoxiden op te sporen.

Om dit nieuwe handhavingsbeleid sluitend te maken, neem ik samen met mijn collega's bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken en voor Financiën en Begroting eveneens het initiatief om in 2023 de regelgeving voor de **technische controles langs de weg** te versterken. We werken juridische obstakels uit de weg die de handhaving bemoeilijken, breiden het toepassingsgebied van dit type controles van zware bedrijfsvoertuigen naar alle relevante voertuigcategorieën en voorzien de bevoegde inspecteurs van de nieuwste instrumenten zoals emissie monitoring, een performant IT-platform voor het beheer en de uitwisseling van voertuiggegevens en performante inspectiesoftware. Ik vind het belangrijk dat we een evenwichtig beleid voeren dat niet enkel voertuigeigenaars responsabiliseert om problemen met praktijkemissies te voorkomen. Ook de **voertuigfabrikanten** moeten hun verantwoordelijkheid nemen wat betreft duurzaam propere wegvoertuigen. Daarom onderzoek ik samen met mijn collega bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken de mogelijkheid om nationaal, en indien mogelijk zelfs internationaal samen te werken om een krachtig en kosteneffectief programma op te zetten rond conformiteitstesten voor toezicht op de voertuigindustrie.

OD 5. LAGE EN ULTRALAGE-EMISSIONEZONES VERDER UITROLLEN IN STEDELIJKE GEBIEDEN

De evaluatie van het wetgevend kader voor lage-emissiezones (LEZ) heeft aangetoond dat lage emissiezones leiden tot een vergroening van het park, een daling van de emissies en een verbetering van de luchtkwaliteit. Ik zet dit beleid dan ook verder, en zal bijsturen en aanscherpen waar mogelijk en nodig.

Daarnaast moedig ik mijn federale collega aan om de nodige initiatieven te nemen ter bevordering van de **uitwisseling van voertuiggegevens met Nederland, Frankrijk en Luxemburg** om administratieve lasten voor de steden te beperken. Ook bekijk ik de mogelijkheden voor een meer eenvoudige evaluatie van de lage-emissiezones.

Na advies van de Raad van State leg ik het **aanpassingsbesluit** definitief ter goedkeuring voor aan de Vlaamse Regering.

OD 6. VERMINDERING LUCHTVERONTREINIGING VAN HOUTVERBRANDING

Om de impact van houtverbranding op de luchtkwaliteit aan te pakken, werk ik een nieuw maatregelenpakket uit in het kader van de actualisering van het Luchtbeleidsplan dat voortbouwt op de Green Deal Huishoudelijke Houtverwarming.

Ik zet verder in op communicatie over de impact van huishoudelijke houtstook op de luchtkwaliteit en gezondheid, goede stookpraktijken en andere oplossingen die de hinder van houtstook kunnen voorkomen of beperken.

OD 7. EMISSIES IN DE INDUSTRIE EN LANDBOUW VERMINDEREN

Het **industriële kosteneffectieve reductiebeleid** voor de NEC-polluenten (de Europese Nationale Emission Ceilings) voor de sectoren energie en industrie wordt onverminderd verdergezet via de milieuvergunningen en VLAREM zodat ook voor deze sectoren invulling wordt gegeven aan de doelstellingen van het luchtbeleidsplan 2030. In het geactualiseerde luchtbeleidsplan zal hier de nodige aandacht aan besteed worden en zal ik ook een versterkt beleid rond de aanpak van zeer zorgwekkende stoffen laten opnemen.

Op basis van de verkregen inzichten uit het openbaar onderzoek leg ik in 2023 het **definitieve PAS-programma** (Programmatische Aanpak Stikstof) ter goedkeuring voor aan de Vlaamse Regering. Ik werk tevens aan een stikstofdecreet dat de genomen beslissingen wettelijk zal verankeren. Ik zorg ervoor dat de uitvoering van het definitieve PAS-programma coherent en in synergie is met het bredere ruimtelijke en omgevings-beleid. Ik streef ernaar dat de uitvoering van het PAS-programma zo snel als mogelijk kan plaatsvinden. Na decretale verankering van de WeCOMV zal deze voor eind 2022 opnieuw samengesteld worden zodat bedrijven vanaf dan nieuwe emissiereducerende technieken kunnen aanmelden voor erkenning.

SD 2. ONDERBOUWEN (LOKAAL) LUCHTBELEID VIA INNOVATIEVE MILIEUMONITORING

OD 1. VERMINDEREN LUCHTVERONTREINIGING DOOR HOUTVERBRANDING

Ik zet blijvend in op innovatietrajecten die emissies kunnen lokaliseren aan de hand van sensoren en zo een gericht lokaal beleid mogelijk maken. Daarbij houd ik rekening met socio-economische aspecten en laat ik een gepast communicatietraject uitwerken.

OD 2. VERMINDEREN LUCHTVERONTREINIGING DOOR VERKEERSGERICHTE MAATREGELEN

In 2023 werk ik verder aan het nieuw spreidingsmodel dat **fijnmazigere gegevens over verkeersstromen** levert voor de hoge resolutie luchtkwaliteitsmodellering. De bedoeling is te komen tot fijnmazigere luchtkwaliteitskaarten zodat lokale besturen over de nodige wetenschappelijke informatie beschikken om hun beleidsplannen op te maken. .

Via het **platform "Samen voor Zuivere Lucht"** ondersteun ik lokale besturen door een inspirerend aanbod van haalbare, lokale ingrepen met een focus op verkeersgerelateerde vervuiling.

OD 3. VERMINDEREN EMISSIES LANDBOUW

Om de problematiek rond vermestende en verzurende deposities van de landbouw op te volgen zet ik verder in op een **doeltreffende monitoring, modellering en registratie** in het kader van de PAS (zie ISE lucht SD 1 OD 7).

In 2023 zorg ik voor een verdere **verfijning van de emissie-inventaris** zodat o.a. effecten van gebiedsgerichte PAS maatregelen in kaart kunnen worden gebracht en het effect van emissiereducerende maatregelen voor luchtverontreinigende stoffen en broeikasgassen nauwkeurig kan geëvalueerd worden. Hiertoe geef ik opdracht om zowel inputdata te verfijnen, als de gehanteerde modellen hierop aan te passen. Om de lokale besturen te

ondersteunen, brengen we ook de (lokale) luchtverontreiniging van grootschalige landbouwbedrijven beter in kaart.

OD 4. KWETSBAARHEIDSANALYSES UITVOEREN EN ONDERSTEUNING LOKAAL KLIMAATADAPTATIEBELEID ONDERSTEUNEN VIA KLIMAATPORTAAL

Vlaanderen ondervindt de gevolgen van een mondiale klimaatverandering. Ik zorg ervoor dat de kwetsbaarheden rond onder meer hitte, droogte en wateroverlast verder worden verkend en via het Klimaatportaal toegankelijk in beeld worden gebracht. Het **vernieuwde Klimaatportaal** wordt in 2023 aangevuld met nieuwe functies in de 'Effecten- en impactstool' (bv. indicatoren tot op wijkniveau) en tevens inhoudelijke uitgebreid (hoge-resolutie kaarten gevoelstemperatuur; effect van klimaatverandering op grondwaterstanden en bijhorende impacts – zie ook ISE Water SD 2 OD 2). Daarnaast wordt het Klimaatportaal ook uitgebreid met adaptatietools die lokale overheden ondersteunen bij het plannen en uitvoeren van lokaal adaptatiebeleid, en dit zowel op **planniveau (gebiedsdekkend) als projectniveau (in projectgebied)**.

6.2. BUDGETTAIR KADER

De beleidskredieten onder dit ISE Lucht hebben in hoofdzaak betrekking op:

- de uitgaven van VMM:

- toe te wijzen aan het ISE Lucht (inclusief de lonen);
- voor het meten, inventariseren, rapporteren en modelleren van de emissies in lucht, en adviseren over milieuvergunningaanvragen lucht;
- voor het meten, modelleren en rapporteren van de luchtkwaliteit, en voorspellen en opvolgen van smogperiodes.
- voor beleidsvoorbereidend onderzoek, monitoring en evaluatie op het vlak van het luchtbeleid

- de (uitdovende) uitgaven van het departement Omgeving op het vlak van het gevoerde beleid ter verbetering van de luchtkwaliteit.

Onder dit luik Budgettair kader is het de bedoeling dat het totaal van alle kredieten uit de algemene middelen- en uitgavenbegroting besproken wordt dat wordt toegewezen aan de betrokken ISE. In het geval van ISE Lucht zijn er echter enkel uitgavenkredieten voorzien op de DAB Minafonds. Deze worden verder besproken onder punt 6.2.2.

6.2.1. DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S)

Niet van toepassing.

6.2.2. DAB MINAFONDS

ONTVANGSTEN

Niet van toepassing.

UITGAVEN

**QBX-3QCE2HA-WT – DE MILIEUKWALITEIT VAN DE LEEFOMGEVING
VERHOGEN: LUCHT**

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit betreft een uitdovend begrotingsartikel, als gevolg van de overdracht van het team Lucht van het Departement Omgeving naar de Vlaamse Milieumaatschappij in 2021.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	0	211
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	-120
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	91
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QBX-3QCE2OA-WT	0	-120	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
TOTAAL	0	-120	

6.2.3. OVERIGE ENTITEITEN ONDER GEZAG

6.2.3.1. Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)

De juridische opzet, doelstellingen en taken van het agentschap VMM worden in deze BBT besproken onder punt 7.2.3.1.

De VMM oefent haar taken uit binnen 2 verschillende ISE: ISE D Water en ISE H Lucht. De financiering van de taken die de VMM uitvoert, verloopt voornamelijk via het artikel QB0-1QCE2DW-IS, een artikel dat in de begroting conform de instructies integraal werd toegewezen aan (en besproken bij) het grootste ISE binnen de VMM: ISE D Water.

Hieronder worden enkel de kredieten besproken die onder het ISE H Lucht ressorteren. Voor de VMM-kredieten voor het ISE Water wordt verwezen naar de bespreking van het ISE D Water.

ISE H LUCHT

De financiering van de taken die de VMM uitvoert, gebeurt voornamelijk via het artikel QB0-1QCE2DW-IS. Via dit artikel ontvangt de VMM een toelage ten bedrage van 10.412 keuro VAK en 10.534 VEK van het Departement Omgeving ter financiering van haar specifieke taken op het vlak van de uitbouw van het meetnet lucht en voor beleidsvoorbereidend onderzoek.

Daarnaast genereert de VMM ook nog eigen ontvangsten zoals Europese ontvangsten ten bedrage van 109 keuro (waarvan 77 keuro is toegewezen aan ESR11 Lonen) en andere inkomsten uit samenwerkingsovereenkomsten ten bedrage van 1.142 keuro (waarvan 512 keuro is toegewezen aan ESR11 Lonen). Daarnaast is er in 2023 een eenmalige inkomst uit de verkoop van 17 NOx kalibratoren, 17 zeroluchtsystemen en 1 BTX-monitor ten bedrage van 246 keuro.

De werkingsuitgaven met betrekking tot het ISE Lucht hebben betrekking op de loonkosten, het inventariseren, rapporteren en modelleren van de emissies in lucht, het adviseren over milieuvergunningaanvragen lucht, het meten, modelleren en rapporteren van de luchtkwaliteit, het voorspellen en opvolgen van smogperiodes en beleidsvoorbereidend onderzoek rond luchtbeleid. Het budget hiervoor bedraagt 10.709 keuro (waarvan 7.544 voor ESR11 Lonen).

De investeringsuitgaven met betrekking tot het ISE Lucht hebben betrekking op duurzame aankopen voor het operationeel houden van het meetnet lucht. Het budget hiervoor bedraagt 1.200 keuro VAK en 1.322 keuro VEK.

6.2.4. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT

Niet van toepassing.

7. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT WATER

7.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

SD 1. MONITOREN OM TE WETEN

OD 1. DIGITALE KWANTUMSPRONG MAKEN VOOR DE MEETNETTEN WATER

Door verdere digitalisering en implementatie van technologische innovatie maak ik het mogelijk om in 2023 nog fijnmaziger de basiskwaliteit van oppervlaktewater te meten, met een hogere frequentie (automatische meetstations, remote sensing, etc.). Die fijnmazigheid is ook nodig om tijdig adequate maatregelen uit te vaardigen en de passende beslissingen te nemen in geval van een potentiële bedreiging van de drinkwaterproductie, het voorkomen of inperken van potentiële aquatisch ecologische schade zoals vissterfte. **Een goede en kwaliteitsvolle (open)data doorstroming** maakt het mogelijk maken om diverse modellen beter te voeden en bruikbare data-informatie te generen.

De ervaring en kennis opgedaan bij de verregaande digitalisering en technologische innovaties zal ons toelaten in 2023 om zeer **gebiedsgericht een aantal fenomenen en de impact ervan beter in beeld te brengen** (bv. verdroging, bedrijfslozing zoals bijv. verzilting-, en overstorten). Daarom zal ik Blue Deal middelen inzetten om het digitale meetnet te versterken waar nodig. **Extra multiparametersondes** zullen worden ingezet voor verschillende use cases waardoor de impact op oppervlaktewater van overstorten, lozingen, e.a. digitaal wordt bemeaten. De extra multiparametersondes zullen zuurstof, temperatuur, zuurtegraad, conductiviteit en turbiditeit meten. Bij een aantal multiparametersondes zal ook nitraat, ammonium en organisch materiaal kunnen worden gemeten.

In functie van concrete beleidsvraagstukken omtrent waterkwaliteit, zal naast de inzet van klassieke monitoringinstrumenten (terreinmonsternamen

technieken en labo analyses, voornamelijk voor zeer zorgwekkende stoffen), de verdere implementatie van **vernieuwende technologieën op vlak van digitale monitoring en remote sensing** mee in overweging worden genomen middels gepaste testen en evaluatie naar duurzame inzetbaarheid op het terrein

OD 2. UITBOUWEN VAN EEN OPEN STANDAARD DATAPLATFORM

Standaardisatie op basis van referentiearchitectuur (EIRA) en OSLO zet ik in 2023 verder door zodat we de interoperabiliteit van de milieugegevens en waterdata kunnen verbeteren. Hiermee richt ik me op een eenduidig eindresultaat en de mogelijkheid om gegevens beter met elkaar te verknopen en stimuleer ik de innovatie om efficiënt met data om te gaan door alles volgens de standaarden beschikbaar te stellen. Voor de datacluster en de datasets wil ik in 2023 de **nieuw gebouwde architectuur verbeteren** en de **bestaande mogelijkheden verder aftasten** en waar opportuun **nieuwe technieken voorstellen aan de hand van use cases**. Op basis van de inventaris en de input van andere thema's en projecten uit deze BBT zal in 2023 de **verdere uitwerking van een meer volledige en duurzame datacluster en dataplatform** gebeuren waarbij ik mijn administratie vraag in te zetten op co-creatie en participatie. Met een goed fundament en na uitvoering van de voorbereidingen kan het dataplatform dan ook worden ingezet op het samenbrengen van metingen die door meerdere partijen worden uitgevoerd en op het centrale dataplatform een plaats kunnen krijgen. Ik verwacht dat de uitvoering van deze projecten op een duurzame wijze plaatsvindt.

OD 3. OPTIMALISEREN LABOWERKING VLAAMSE OVERHEID

Ik geef verder invulling aan de beslissing met betrekking tot het behoud van het VMM-labo. Binnen het voorziene budget worden de prioritaire labo-opdrachten bepaald.

SD 2. DATA & KENNIS AANBIEDEN OM SAMEN GERICHT ACTIES TE KUNNEN NEMEN

OD 1. OPSTAP ZETTEN NAAR EEN WATER DATA INFRASTRUCTUUR (WDI) VOOR VLAANDEREN VOOR MULTI-USERGEBRUIK

In 2023 zal voor de bestaande en in opbouw zijnde VMM dataplatformen (o.a. IoW-platform; Klimaatportaal) geanalyseerd worden of er opportuniteiten en synergiën kunnen gevonden worden om deze te laten uitbreiden en/of doorgroeien tot één Water Data Infrastructuur waarmee het watersysteem en de waterketens in Vlaanderen in hun totaliteit in co-creatie digitaal kunnen beheerd worden (ifv klimaatbestendige transformaties ervan). Hierbij worden ook de koppelkansen met andere relevante dataplatformen onderzocht.

OD 2. ONDERSTEUNEN KLIMAATADAPTATIEBELEID BIJ LOKALE BESTUREN

De kwetsbaarheden inzake klimaatverandering worden verder in kaart gebracht door uitbreiding met de mogelijke **effecten van klimaatverandering op grondwaterstanden** in Vlaanderen en aangevuld met een eerste inschatting van mogelijke (socio-economische) impact daarvan op landbouw, economie, natuur en waterbeschikbaarheid. Ook zullen in 2023 de mogelijkheden verkend worden om de **gevolgen van klimaatverandering op de waterkwaliteit** in beeld te brengen voor Vlaanderen (zie ook ISE Lucht SD 2 OD 4).

OD 3. GRONDWATERDATA ONTSLUITEN

Voor zowel grondwater als oppervlaktewater maak ik werk van de **ontwikkeling van waterlichaamdashboards** om data op een vlot toegankelijke manier te ontsluiten per waterlichaam. Deze dashboards zullen zowel info bevatten over de toestand als over aanwezige drukken. De grondwatergerelateerde data zullen worden ontsloten via DOV. Deze data wordt maximaal ontsloten als open data, die integreerbaar en koppelbaar is met andere databronnen.

SD 3. PLANNEN MAKEN EN UITVOEREN MET ENGAGEMENTEN VOOR GEZOND EN DUURZAAM WATERSYSTEEM

OD 1. GEÏNTEGREERD EN GEBIEDSGERICHT UITVOEREN EN OPMAKEN VAN STROOMGEBIEDBEHEERPLANNEN EN MAATREGELENPROGRAMMA

De stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027 werden medio 2022 vastgesteld door de Vlaamse Regering samen met de nota "De grote STROOMversnelling". Het realiseren van de acties in het SGBP is een gedeelde verantwoordelijkheid van waterbeheerders, andere overheden én watergebruikers. Om de afvalwaterzuivering te verbeteren zetten we in op **vereenvoudigde procedures, een heldere taakverdeling en meer responsabilisering**, zowel voor de bovengemeentelijke sanering (Aquafin) als voor de gemeentelijke sanering (rioolbeheerders). Ik maak verder werk van de **toolbox "decentrale zuivering"** die handvaten ter beschikking stelt om de lokale actoren keuzes te laten maken voor de verdere uitbouw en optimalisatie van de saneringsinfrastructuur. Daarnaast voorzie ik de opstart van een uitgaventoetsing over de rio-subsidies.

De vervuiling met stikstof en fosfor van zowel het oppervlaktewater als het grondwater moet drastisch omlaag. **We stemmen het mestbeleid en het erosiebeleid maximaal af op de stroomgebiedbeheerplannen.** Een nieuw juridisch kader dat de erosieproblematiek structureel aanpakt zal hiertoe bijdragen. Maar ook het gemeenschappelijk landbouwbeleid zal een bijdrage leveren aan de realisatie van de doelstellingen.

Meer nog dan in de voorgaande planperiode zetten we in 2023 in op **gebiedsgerichte initiatieven** waarbij veel aandacht zal gaan naar 'levende waterlopen' waarbij investeringen in hydrologisch herstel centraal staan.

De SGBP planning doorloopt een cyclisch proces. Terwijl er werk gemaakt wordt van de uitvoering van de lopende plannen wordt ook al nagedacht over de voorbereiding van de volgende plancyclus. Naast een evaluatie van de huidige plannen zal hierbij aandacht gaan naar de manier waarop slimmere en slankere plannen gemaakt kunnen worden, het uitbreiden van de GAP-analyse, voorbereiden van doelstellingen en hoe data beter ontsloten kunnen worden via waterlichaamdashboards.

OD 2. KLIMAATADAPTATIE PLANMATIG ONDERBOUWEN

Ik geef onmiddellijk uitvoering aan het **Vlaams klimaat adaptatieplan** als een allesomvattend en krachtig plan om Vlaanderen weerbaar te maken tegen de effecten van klimaatverandering (zie ook ISE ruimte en milieu SD3-OD3).

De klimaatverandering doet risico's op zowel wateroverlast als op watertekort toenemen, en deze risico's zullen zich nog versterkt doorzetten. Klimaatadaptatie en het beheersen van die risico's zijn daarom een leidend principe binnen het integraal waterbeheer. In de SGBP 2022-2027 zijn daarom ook de overstromingsrisicobeheerplannen, het waterschaarste- en droogterisicobeheerplan, de bekkenspecifieke delen, de grondwatersysteem-

specifieke delen en de herziene zoneringsplannen en gebiedsdekkende uitvoeringsplannen mee geïntegreerd.

Ter verdere ondersteuning van de lokale besturen en hun dienstverlenende taken zorgen we voor kennisuitwisseling en informatiedeling.

Vanuit de opgedane ervaringen zal bovendien onderzocht worden hoe de opgedane kennis omgezet kan worden naar gestructureerde uitvoering.

OD 3. UITVOEREN VAN HET EERSTE VLAAMSE WATERSCHAARSTE- EN DROOGTERISICOBEBEERPLAN

Zomer na zomer worden de gevolgen van de klimaatverandering zichtbaarder. Met de Blue Deal werden aan het begin van deze legislatuur de fundamenten gelegd van ons toekomstig droogtebeleid waarmee we Vlaanderen weerbaarder maken tegen de klimaatverandering. Omdat de problematiek structurele investeringen vergt, zet ik ook in 2023 de Blue Deal verder.

Hiermee wil ik in de eerste plaats inzetten op een hogere waterbeschikbaarheid, door het hemelwater meer te laten infiltreren en als grondwater vast te houden. Dit gaat zowel over investeringen in het herstel van gebieden die van nature water vasthouden als in natuurlijke of natuurgebaseerde oplossingen die bijdragen aan de uitbouw van groenblauwe netwerken. Daarnaast wil ik met structurele Blue Deal-investeringen komen tot een slim en zuinig watergebruik, waarbij alle sectoren op een meer duurzame manier omgaan met water, door bijvoorbeeld minder water te gebruiken, meer water te hergebruiken en door gebruik te maken van alternatieve waterbronnen, waarbij het juiste water voor de juiste toepassing ingezet wordt.

Hemelwater- en droogteplannen met een (gebiedsdekkende) visie over hoe er met het hemelwater afkomstig van zowel onverharde als verharde oppervlakte vandaag en in de toekomst moet worden omgegaan, vormen een belangrijk instrument om kennis samen te brengen, nog meer toekomstgericht met hemelwater om te gaan, synergiën te zoeken en actoren aan te zetten tot actie.

Hemelwater maximaal vasthouden en inzetten op hergebruik en infiltratie, blijft één van de belangrijke pijlers om het risico op waterschaarste - en eveneens ook op wateroverlast - in te perken. Na de definitieve goedkeuring van de nieuwe Hemelwaterverordening maak ik in 2023 ook werk van de **ondersteuning van bouwheren, architecten en vergunningverleners** aan de hand van technische toelichtingen en opleidingen opdat het uitgangsprincipe dat elke druppel telt zoveel mogelijk ingang vindt. Aan de hand van heldere praktijkvoorbeelden zorg ik voor de verdere uitrol en versterking van groenblauwe karakter van onze stedelijke omgeving.

We blijven ook investeren in de verdere kennisopbouw en kennisverspreiding over droogte. Met de impactmonitoring van de Blue Deal krijgen we beter inzicht in de winsten van een proactief droogtebeleid. Het CIW-Waterforum van september 2022 bracht de stand van kennis en wetenschap die bijdraagt aan de proactieve benadering van droogte en legde de contacten voor verdere onderzoeks- en innovatie-initiatieven op dit vlak. Om veerkrachtig te kunnen reageren op een waterschaarste werkte de Vlaamse Overheid in de periode 2020-2021 met de betrokken maatschappelijke actoren een eerste versie van een reactief afwegingskader droogte uit dat voorzorgsmaatregelen en prioritair watergebruik kan bepalen in aanloop naar of tijdens waterschaarste. Het afwegingskader is een beleidsondersteunend instrument om tijdens periodes van extreme droogte en dreigende waterschaarste doordachte en wetenschappelijk onderbouwde maatregelen te nemen om de kans op verdere waterschaarste en de gevolgen ervan te beperken.

In 2023 wordt het afwegingskader verder verfijnd, en dat op basis van een **aantal optimalisatievoorstellen** naar aanleiding van de reeds lopende evaluatie van de zomer van 2022. Het gaat onder meer om:

- de verdere uitwerking van de waterbalans;
- de verdere uitwerking van principes en randvoorwaarden bij afweging van maatregelen: onderzoek naar het beloningsmechanisme voor bedrijven die proactieve maatregelen namen en onderzoek naar veiligheidsrisico's bij bedrijven met waterinnamebeperkingen, verfijning van de kostendoorrekening in de agrovoedingsketen;
- de uitwerking en optimalisatie van een maatregelendashboards voor een toegankelijke voorstelling van de resultaten;
- communicatie en kennisdeling over de resultaten.
- Het in kaart brengen van de secundaire effecten van maatregelen zoals de impact op verwerkende bedrijven verder in de keten ...
-

OD 4. VORMGEVEN AAN INTEGRAAL WATERBELEID IN DE LANDBOUW

De SGBP bevatten per waterlichaam reductiedoelen voor de parameters stikstof en fosfor. Voor de sector landbouw geven de plandoelstellingen aan waar de uitdagingen en mogelijke acties voor landbouw zich situeren. Bovendien zal ik maximaal toewerken naar de realisatie van de doelen van de Kaderrichtlijn Water en de Nitraatrichtlijn. **Ik zal er dan ook volop werk van maken om in MAP7 de acties te definiëren die ertoe zullen bijdragen de doelstellingen voor de landbouwsector te realiseren (zie ook SD 7 OD 1).**

Het algemene afwegingskader voor de (aanleg van) oeverzones dat binnen de CIW in 2022 werd ontwikkeld is eveneens een zeer goed instrument om de locaties in kaart te brengen waar oeverzones het meest efficiënt zijn om vervuiling door nutriënten terug te dringen. Op basis van verschillende proefprojecten in 2023 wordt dit ondersteunend afwegingskader verder geoptimaliseerd.

Bij de onderhandelingen rond de nieuwe EU-verordening duurzaam gebruik gewasbeschermingsmiddelen zorg ik ervoor dat de aandachtspunten voor omgeving worden ingebracht en we met deze verordening een instrument hebben om stappen vooruit te zetten om de druk van pesticiden op water, de mens en de leefomgeving aanzienlijk te verminderen.

OD 5. VORMGEVEN AAN INTEGRAAL WATERBELEID IN DE INDUSTRIE

Voor de impactbeoordeling van bedrijfsafvalwater werd een **Wezer-stappenplan** uitgewerkt. Deze tool zal in 2023 volop ingezet worden om erop toe te zien dat lozingen van bedrijfsafvalwater verenigbaar zijn met de doelstellingen van het waterbeleid.

Om een meer duurzaam watergebruik in de industrie te faciliteren wil ik samen met de sectorfederaties inzetten op sectorale Blue Deals.

OD 6. ACTUALISEREN WATERTOETSKAARTEN

Eind 2022 leg ik het aangepast uitvoeringsbesluit **Watertoets** met aangepaste advies- en overstromingskaarten voor aan de Vlaamse Regering zodat dit op 1 januari 2023 in werking kan treden. Ik zal eveneens via een ministerieel besluit de richtlijnen uitvaardigen voor een opleiding tot deskundige, teneinde objectief te kunnen beoordelen in welke gevallen een overstromingsscore geactualiseerd kan worden. Hierbij zal ook de omzendbrief over signaalgebieden en overstromingsgevoelige gebieden geactualiseerd worden. Op deze manier

creëren we een volledig kader om in te zetten op een klimaatbestendige watertoets.

SD 4. NAAR EEN EFFICIËNTE EN EFFECTIEVE INZET VAN MIDDELEN IN DE WATERSECTOR

OD 1. RESPONSABILISEREN VAN ACTOREN

De nieuwe samenwerkingsovereenkomst tussen het Vlaamse Gewest en Aquafin zet in op een resultaatgerichte aansturing, doelstellingen en kritieke prestatie-indicatoren (KPI's). In uitvoering hiervan komt er een aangepaste projectcyclus met meer flexibiliteit, sterk vereenvoudigde procedures en kortere doorlooptijden in ontwerpfase. Belangrijk hierbij is dat het rendement in investeringen bovenlokaal en lokaal maximaal op elkaar aansluiten.

Ik maak werk van een parallel traject om ook de gemeentelijke sanering op een analoge resultaatgerichte manier aan te sturen met duidelijke verantwoordelijkheden en doelstellingen.

Met het oog op een maximale doeltreffendheid voorzie ik een uitgaventoetsing van de RIO-subsidies.

OD 2. INZETTEN HEFFINGEN ALS BELEIDSINSTRUMENT

In 2023 vereenvoudig ik het huidige heffingensysteem met het oog op een transparante toepassing van het vervuiler-betaalt-principe en tegelijkertijd het circulair watergebruik stimuleert.

OD 3. OPVOLGEN BETAALBAARHEID VAN DE WATERFACTUUR

In 2023 wordt een update van de betaalbaarheidstoets gepland waarbij gerapporteerd wordt over de evolutie van het betaalbaarheidsrisico sinds de vorige meting (2016). De voorbije jaren werden de voor het uitvoeren van de betaalbaarheidstoets van de waterfactuur nodige gegevensuitwisselingen opgezet. De tariefstructuren voor drinkwater en afvalwater worden geëvalueerd onder meer naar billijkheid (onder meer voor alleenstaanden), betaalbaarheid en sturend karakter.

OD 4. VERSTERKEN TOEZICHT OP LEVERINGSZEKERHEID DRINKWATER

In 2023 zet ik verder in op het beleid en het toezicht op de leveringszekerheid van drinkwater en dit zowel vanuit kwalitatief als kwantitatief oogpunt. In 2022 werd de nieuwe Europese drinkwaterrichtlijn omgezet in een nieuw besluit omtrent de kwaliteit en de levering van drinkwater waarin het risicobeheer van bron tot kraan verdere invulling kreeg met een duidelijke taakstelling naar de waterleveranciers. In overleg met de openbare waterleveranciers starten we in 2023 met de implementatie van het nieuwe besluit ter omzetting van de Europese Drinkwaterrichtlijn. De strategische investeringsagenda die in het kader van het strategisch plan voor de openbare waterbevoorrading werd opgemaakt, wordt ook in 2023 verder opgevolgd en geactualiseerd waar nodig.

Naast een aansturing via wetgeving zet ik in 2023 ook in op **structureel strategisch overleg** met de openbare waterleveranciers en de bevoegde administratie/toezichthouder. Pijlers in de sturing vanuit de Vlaamse overheid zijn onder meer: het verzekeren van het aanwenden van onze waterbronnen op een duurzame wijze met respect voor de omgeving, het aansturen op samenwerking of fusie tussen de openbare waterleveranciers en het benutten van kansen voor de inzet van alternatieve bronnen waar haalbaar en zinvol, en

het verhogen van de transparantie inzake de leveringszekerheid via indicatoren.

OD 5. VERSTERKEN VAN HET LANDSCHAP VAN WATEROPERATOREN

Voor de uitvoering van de inspecties in het kader van de gecoördineerde inspectie van het rioleringsnetwerk, moeten de operatoren rapporteren over de vooruitgang en volgt mijn administratie het tijdspad dat met de sector is vastgelegd. Aquafin heeft hiertoe, in overleg met de sector en mijn administratie, de standaarden uitgewerkt zodat een uniforme aanpak in Vlaanderen wordt gewaarborgd.

SD 5. ACTIEF OP HET TERREIN OM IMPACT TE VERGROTEN

OD 1. INZETTEN OP GEBIEDSGERICHTE PROJECTEN

Ik zet bij de gebiedsontwikkeling ook verder in op de Blue-Deal-Vlaggenschipprojecten van het Duinencomplex, de Kleine Nete, de Zwarte Beek en Rivierherstel Leie, waar gebiedscoalities verder uitgerold worden om circa 500 ha watergebonden, terrestrische natuur op het terrein te realiseren. Ook binnen andere programma's van de Blue Deal, zoals **'Water-Land-Schap 2.0', 'Lokale Gebiedsdeals droogte' en 'Groenblauwe dooradering'**, zal ik verder **lokale en bovenlokale samenwerkingsverbanden en gebiedscoalities ondersteunen** met het oog op de concrete realisatie en impactmonitoring van de gebiedsgerichte initiatieven.

OD 2. OPTIMALISEREN WATERBEHEER VAN DE ONBEVAARBARE WATERLOPEN

In uitvoering van de Blue Deal zet ik volop in op het realiseren van groenblauwe netwerken door gepaste inrichtings- en beheermaatregelen waarbij een vertraagde afvoer en het beter vasthouden van water voorop staan, uiteraard zonder de veiligheid uit het oog te verliezen. Ik start bijkomende initiatieven op om – onder meer in navolging van het advies van de expertenwerkgroep hoogwaterbeveiliging – ons in de toekomst nog beter te wapenen tegen overstromingen en de samenwerking tussen de verschillende actoren op het terrein verder af te stemmen.

Hierbij verbeteren we de structuurkwaliteit van waterlopen door hermeandering, realisatie van vrije vismigratie en de inrichting van natuurlijke oevers.

Volgend op de implementatie van de meldingsplicht voor de onttrekking van water uit onbevaarbare waterlopen is er in 2023 extra aandacht voor handhaving hiervan tijdens de droogteperiodes.

Er wordt verder ingezet op een gebiedsgerichte bestrijding van invasieve exoten in én naast de onbevaarbare waterlopen, op de aanpak van zwerfvuil alsook de aanpak van de blauwalgenproblematiek.

Ik maak werk van een inventarisatie van de lozingspijpen op de onbevaarbare waterlopen. Illegale lozingen zullen zo opgespoord en gesaneerd worden,

OD 3. VERZEKEREN VAN EEN 24/7 MILIEU-INCIDENTENWERKING

Door de verbeterende waterkwaliteit vergroot en versterkt de biodiversiteit in het watersysteem, maar vergroot ook de potentiële impact van milieu-incidenten. Het is aangewezen dat bij een milieu-incident snel gereageerd wordt, om deze impact zo klein mogelijk te houden. Het draaiboek milieu-incidenten voorziet reeds een coördinatie wanneer verschillende omgevingsdiensten betrokken zijn bij een milieu-incident. Om de toenemende

vragen om bijstand bij milieu-incidenten vanuit de interventiediensten aan de bevoegde omgevingsdiensten, is een 24/7 permanentiedienst bij deze omgevingsdiensten noodzakelijk. Ik zie er op toe dat de aanbevelingen van de systeemaudit voor de handhavingsoopdrachten inzake milieuhygiëne worden opgevolgd.

In geval van een ernstige waterverontreiniging waarbij planten of dieren bedreigd of stervende zijn of waarbij de waterproductie uit oppervlakte-of grondwater in gevaar komt, is nader terreinonderzoek en een snelle en kwaliteitsvolle opvolging en nazorg noodzakelijk. Waar van toepassing zullen de bepalingen uit het milieuhandhavingsdecreet, of bij verdere escalatie van een milieu-incident, uit het milieuschadedecreet in werking worden gezet.

OD 4. ONDERBOUWEN SEDIMENTBELEID EN INZETTEN OP SLIBRUIMING

De slibruiming van enkele strategisch belangrijke sedimentvangen (Dijle opwaarts Leuven, Herk te Stevoort) staan op het programma.

Meer dan 30 slibruimingën staan gepland of zijn in voorbereiding voor 2023, waarbij in eerste instantie de meest kritieke en/of prioritaire locaties geruimd worden.

SD 6. VERSTERKEN VAN DE NETWERKORGANISATIE ROND WATER

OD 1. EVOLUEREN NAAR EEN EFFICIËNTERE GOVERNANCE

Zoals ook uit het advies van het expertenpanel hoogwaterbeveiliging blijkt, hebben de wateruitdagingen in Vlaanderen meer dan ooit een gezamenlijke, integrale en ambitieuze aanpak nodig. Ik onderzoek - samen met de lokale besturen en actoren - hoe best invulling gegeven wordt aan een **efficiënte governance**, zowel op het Vlaams als op het regionale/lokale niveau, die de betrokken actoren binnen Vlaanderen in staat moet stellen om investeringen en maatregelen geïntegreerd, doelgericht en versneld tot uitvoering te brengen. Tot slot werk ik samen met mijn collega bevoegd voor Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw samen het verder sluiten van de waterkringlopen, waarbij actoren uit de maatschappelijke vijfhoek betrokken zijn in de transitie naar circulair waterbeheer.

OD 2. ZORGEN VOOR SLUITENDE FINANCIERING VAN HET WATERBELEID

De kwaliteit van het oppervlaktewater in Vlaanderen haalt de Europese waterkwaliteitsnormen nog niet. Dankzij de stroomgebiedbeheerplannen die de Vlaamse Regering goedgekeurde zet Vlaanderen de nodige de stroomversnelling in. Via een doelgerichte aanpak zet ik bestaande middelen efficiënt in. En bovenop de bestaande middelen, is vanaf 2023 in de begroting structureel 20 miljoen euro per jaar extra voorzien voor het verbeteren van de waterkwaliteit in Vlaanderen. Zo kunnen we de komende 5 jaar in totaal 100 miljoen extra investeren, bovenop de bestaande middelen.

OD 3. BEWERKSTELLIGEN GEDRAGSVERANDERING

Diverse initiatieven dragen bij aan het creëren van draagvlak en bewerkstelligen van gedragsverandering: platformwerking binnen de CIW waar de verschillende actoren binnen een specifiek domein met elkaar in contact worden gebracht, projectgroepen voor specifieke thema's/ dossiers en doelgroepspecifieke communicatie- en sensibiliseringsprojecten, en de nieuwe blauwdruk voor de hemelwater- en droogteplannen waarin stakeholderbetrokkenheid bij het gemeentelijk hemelwaterbeleid als belangrijk fundament naar voor wordt geschoven.

Ook de Blue Deal biedt heel wat opportuniteiten door stakeholders te ondersteunen om zelf initiatief te nemen voor het beter vasthouden en infiltreren van water of voor een duurzaam en meer circulair watergebruik, etc.

Met de reductiedoelen in de SGBP 2022-2027, die tevens een doorkijk geven naar de volgende planperiodes, preciseren we de uitdaging voor de stakeholders op het vlak van stikstof en fosfor én bieden we een antwoord op de vraag vanuit stakeholders naar meer langetermijnperspectief en continuïteit.

OD 4. VERSTERKEN BELEIDSRELEVANT WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK

Onderzoek, innovatie en kennisdeling speelt een belangrijkere rol in de transitie naar klimaatrobuuste en veerkrachtige watersystemen en naar een circulaire economie op vlak van water. Via een proces van systeemanalyse en systeemdenken, de uitwerking en aanpassing van beleidsinstrumenten en de samenwerking met stakeholders wil de CIW de beoogde transitie promoten, ondersteunen en versnellen.

Zo neemt het CIW-platform Onderzoek, Ontwikkeling en Innovatie Water de rol op van klankbord voor de Vlaamse en Europese onderzoeks- en innovatieagenda's, onder andere via een actieve bijdrage in het EU-partnerschap Water4All, van beleidsadviseur die onderzoeks- en innovatienoden detecteert en signaleert, en van facilitator en incubator die beleidsvragen met onderzoeksvragen verbindt en aan gerichte matchmaking doet.

De bevindingen vanuit het CIW-Waterforum over de proactieve aanpak van droogte in september 2022 en een onderzoeks- en innovatieagenda voor water kunnen de beoogde transitie versnellen. Innovatie moet daarbij ruimer gezien worden dan louter technologische of wetenschappelijke innovatie, ook businessmodellen, burgerparticipatie, specifieke vaardigheden, ... kunnen hefboomen zijn voor de beoogde transitie, evenals het flexibel integreren van opgebouwde kennis/inzichten/leerlessen/innovaties van één (gebiedsgericht) project in een ander (gebiedsgericht) project.

SD 7. DE NUTRIËNTENVERLIEZEN VANUIT DE LAND- EN TUINBOUW

OD 1. ONDERLINGE AFSTEMMING VLAAMS LANDBOUWBELEID, MAP EN STROOMGEBIEDBEHEERPLANNEN

In 2023 finaliseer ik het zevende Mestactieprogramma (MAP 7) waarbij streefdoelen zoals effectiviteit en vereenvoudiging essentieel zijn. Vereenvoudiging verhoogt de uitvoerbaarheid door de landbouwer én de handhaafbaarheid. Ik stem MAP 7 af met de SGBP. In MAP 7 worden de gebiedstype-indeling en de gebiedsgerichte maatregelen van het mestbeleid aangepast zodat ze mee invulling geven aan het sluiten van de reductiedoelen voor landbouw in uitvoering van de Kaderrichtlijn Water. Ik neem in MAP 7 alle maatregelen om de doelstelling uit de nitraatrichtlijn en de Kaderrichtlijn Water te halen. Ik integreer het erosiebeleid in MAP 7 en neem maatregelen rond waterpeilverhogingen. Ik zet in op een meer circulaire landbouw en zet in op het sluiten van de nutriëntenkringloop en de eiwitkringloop. Ik ga in overleg met de minister van landbouw zodat de beheerseisen (RBE) die bestaan uit vertaling in Vlaamse wetgeving van de artikelen vermeld bij de Europese richtlijnen en verordeningen van de bijlage 3 van de GLB-Plan-verordening, zullen worden aangepast in functie van wijzigingen in die Vlaamse wetgeving. Met de minister van landbouw worden de instrumenten van het GLB bekeken zodat ze afgestemd zijn op de water, lucht, bodem en biodiversiteitsdoelstellingen.

Ik verwerk de inspraakreacties uit het openbaar onderzoek van MAP 7 en ik pas het Mestdecreet, de VLAREME en andere relevante wetgeving aan en ontwerp indien nodig, nieuwe wetgevende kaders.

OD 2. HERORIËTERING ADVISERING BEMESTING EN BEGELEIDING BIJ LAND- EN TUINBOUWERS

Ik investeer jaarlijks in de voorlichting en de begeleiding met betrekking tot oordeelkundige bemesting en geïntegreerd bodembeheer, zodat Vlaamse land- en tuinbouwers beter op de hoogte zijn van de beste en innovatieve landbouwpraktijken. B3W, de begeleidingsdienst voor betere bodem- en waterkwaliteit, zorgt ervoor dat landbouwers de komende jaren goed voorgelicht en begeleid worden om de waterkwaliteitsdoelstellingen te halen. In 2023 leg ik de klemtoon op een beter bereik van land- en tuinbouwers.

OD 3. HANDHAVING MESTBELEID VERSTERKEN DOOR EFFICIËNTERE CONTROLEMETHODES EN INNOVATIE

Om de naleving te garanderen, hanteer ik handhaafbaarheid als essentieel criterium bij de opmaak van MAP 7. Ik valoriseer de in MAP 6 ingevoerde maatregelen. Ik gebruik de gegevens van de digitale debietmeters om gerichte controles en bedrijfsdoorlichtingen uit te voeren bij mestverwerkers. Ik stimuleer het oordeelkundig gebruik van kunstmeststoffen door aan de hand van het digitale verkoopregister terreincontroles uit te rollen. Handelaars of gebruikers van kunstmest die verzaken aan de registratieverplichting, zal ik sanctioneren. Ik ga aan de slag met nieuwe technieken. Aan de hand van opgedane terreinervaringen met de NMR-techniek voor in situ mestanalyses, pas ik de strategie op het controleren van de mestsamenstelling aan, zodat de efficiëntie verhoogt. In kader van de definitieve PAS investeer ik in een automatische elektronische monitoring van luchtwassers als onderdeel van een gerichte handhaving. Ik zet verder in op de uitwerking van detectiealgoritmes op anomalieën van AGR-GPS gegevens, zodat een slimme handhaving op het mestgebruik mogelijk wordt. Om de handhaving te innoveren, verken ik de beschikbare en veelbelovende technologieën. Ik ontwikkel methodieken om aan de hand van luchtbeelden mestopslagen op de landbouwpercelen en vanggewassen te detecteren en gericht te handhaven. Binnen het beleidsdomein werk ik aan een overkoepelende risicoanalyse om in functie van de handhaving, prioritaire thema's en doelgroepen te identificeren.

7.2. BUDGETTAIR KADER

De beleidskredieten onder dit ISE Water hebben in hoofdzaak betrekking op:

- de werking van de VMM en VLM (inclusief de lonen) toe te wijzen aan het ISE Water;
- de VMM-uitgaven:
 - o gericht op het operationeel beheer van watersystemen; het gaat hierbij om taken die noodzakelijk zijn voor de veiligheid (beheer onbevaarbare waterlopen, slibruiming, rattenbestrijding, exotenbestrijding), voor de bewaking en waarschuwing bij overstromingen, en tevens voor de bewaking van de grondwaterkwaliteit door meting en concrete acties;
 - o ter uitvoering van de Blue Deal en de bestrijding van droogte en wateroverlast;
 - o op het vlak van de stroomgebiedbeheersplannen

- o voor het meten, inventariseren, rapporteren en modelleren van de afvalwater-, oppervlaktewater- en waterbodembodemkwaliteit, evenals de werking van het analytisch VMM-laboratorium;
- o in het kader van de vestiging en de inning van de milieuheffing;
- o in het kader van het toezicht en de regie van de (boven)gemeentelijke sanering en drinkwater en in het kader van de WaterRegulator;
- o voor het adviseren over omgevingsvergunningsaanvragen afvalwaterlozingen;
- o in het kader van de coördinatie en de organisatie van de planning van het integraal waterbeleid;
- de VLM-uitgaven:
 - o gericht op de aanpak van de mestproblematiek en de uitvoering van de mestactieplannen (inclusief de werking van de Mestbank);
 - o voor het uitvoeren van het mest gerelateerde onderzoek ter onderbouwing van het mestbeleid;
 - o gericht op de advisering van oordeelkundige bemesting en de begeleiding bij de land- en tuinbouwers in Vlaanderen zodat land- en tuinbouwers beter op de hoogte zijn van de beste en innovatieve landbouwpraktijken en deze toepassen;
- het dividend van de NV Aquafin vanuit de PMV;
- de uitkering van de werkingstoelage aan de drinkwatermaatschappijen.

In de volgende overzichtstabellen wordt een meer gedetailleerd overzicht gegeven van de uitgaven die binnen dit ISE ingeschreven werden in de begrotingsopmaak 2023.

WATER, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutie	BO 2023	BA 2022	evolutie	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	183	8	191	183	8	191
Toelagen (interne stromen (IS))	120.395	5.614	126.009	120.696	5.614	126.310
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	0	0	0	0	0	0
Totaal	120.578	5.622	126.200	120.879	5.622	126.501
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Binnen het ISE Water van de algemene uitgavenbegroting worden alle kredieten als toelage overgemaakt aan de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), behalve 1 kleinere dotatie van 191 keuro aan de Internationale Schelde- en Maascommissie.

De VMM ontvangt deze 126 miljoen euro aan toelagen in de VMM-begroting, waar deze kredieten aan uitgavenzijde ESR-matig ingeschreven worden. Vanaf 2023 worden de werkingsdotatie en de investeringsdotatie van VMM samengevoegd.

Er wordt 4.4 miljoen euro voorzien voor de indexatie en 2 miljoen extra ter financiering van het behoud van het VMM-labo. Voor meer detail hierbij wordt verwezen naar de bespreking van artikel QB0-1QCE2DW-IS verder op.

De volgende (meer gedetailleerde) budgettaire toelichtingen gaan niet dieper in op de wijzigingen naar aanleiding van de generiek toegepaste indexatieregels. Voor bijkomende toelichting hierover wordt graag verwezen naar de Algemene Toelichting bij de uitgavenbegroting.

7.2.1. DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S)

ONTVANGSTEN

Niet van toepassing.

UITGAVEN

QB0-1QCE2DA-WT – PLANNEN MAKEN EN ACTIEF OP HET TERREIN UITVOEREN MET ENGAGEMENTEN VOOR EEN GEZOND EN DUURZAAM WATERSYSTEEM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel wordt ter ondersteuning van de Internationale Scheldecommissie en de Internationale Maascommissie 191 keuro VAK en VEK voorzien.

Kredietevolucie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	183	183
<i>Index</i>	8	8
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	191	191
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA 022.

QB0-1QCE2DW-IS – VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ (VMM): WATER

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel ontvangt de VMM een werkingstoelage van het Departement Omgeving ter financiering van haar algemene taken, en haar specifieke taken op het vlak van het operationeel beheer van watersystemen, integraal waterbeleid, uitbouw van meetnetten water en lucht en regie drinkwater- en afvalwaterketen.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	99.074	99.074
<i>Index</i>	4.439	4.439
<i>Compensaties</i>	21.219	21.520
<i>Andere bijstellingen</i>	1.277	1.277
BO 2023	126.009	126.310
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van QB0-1QCE5DW-IS	100	100	Het budget wordt verhoogd met 100 keuro VAK/VEK als gevolg van het terugdraaien van een interne compensatie bij BA 2022.
Naar QB0-1QCE2OU-IS	-70	-70	Het budget wordt verminderd met 70 keuro VAK/VEK in het kader van een compensatie naar VITO in kader van de uitbreiding referentietaken voor VMM.
Naar CB0-1CBX2AC-PR	-40	-40	Het budget wordt verminderd met 40 keuro VAK/VEK in het kader van de afroaming in kader van de uitvoering van het actieplan Energie-Efficiëntie.
Van SG0-1SKC2TA-WT	8	8	Het budget wordt verhoogd met 8 keuro VAK/VEK in het kader van het terugdraaien van de compensatie voor Traject.
Van QB0-1QCE5DW-IS	21.221	21.522	Het budget wordt verhoogd met 21.221 keuro VAK en 21.522 keuro VEK als gevolg van een interne compensatie in het kader van de samenvoeging van de VMM-toelagen ten gevolge van de inkanteling Orafin.
TOTAAL	21.219	21.520	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Opstap 2023 van de opgelegde	-624	-624	Het budget wordt verminderd met 624 keuro

koppenbesparing 2020-2024			VAK/VEK als gevolg van de opstap 2023 van de generieke besparing op de personeelskredieten van de Vlaamse Overheid.
Generieke besparingsmaatregel op de apparaatsmiddelen (-1%)	-99	-99	Het budget wordt verminderd met 99 keuro VAK/VEK als gevolg van de opstap 2023 van de generieke besparing op de werkingskredieten van het apparaat van de Vlaamse Overheid.
Behoud VMM-labo	2.000	2.000	Het budget wordt verhoogd met 2.000 keuro VAK/VEK ter financiering van het behoud van het VMM-labo.
TOTAAL	1.277	1.277	

Voor de verdere bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

QB0-1QCE5DW-IS – VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ (VMM): WATER

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel ontvangt de VMM een investeringstoelage van het Departement Omgeving ter financiering van haar algemene en specifieke taken op het vlak van het operationeel beheer van watersystemen, integraal waterbeleid, uitbouw van meetnetten water en lucht en regie drinkwater- en afvalwaterketen.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	21.321	21.622
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 21.321	- 21.622
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QB0-1QCE2DW-IS	-100	-100	Het budget wordt verminderd met 100 keuro VAK/VEK als gevolg van het terugdraaien van een interne compensatie bij BA 2022.

Naar QB0-1QCE2DW-IS	-21.221	-21.522	Het budget wordt verminderd met 21.221 keuro VAK en 21.522 keuro VEK als gevolg van een interne compensatie in het kader van de samenvoeging van de VMM-toelagen ten gevolge van de inkanteling Orafin.
TOTAAL	-21.321	-21.622	

Voor de verdere bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

7.2.2. DAB MINAFONDS

ONTVANGSTENARTIKELEN

QBX-2QCEADA-OW – PLANNEN MAKEN EN ACTIEF OP HET TERREIN UITVOEREN MET ENGAGEMENTEN VOOR EEN GEZOND EN DUURZAAM WATERSYSTEEM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit artikel worden de ontvangsten uit de heffing op de waterverontreiniging en de heffing op de winning van grondwater begroot.

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	67.391		
Bijstelling BO 2023	-2.157		
BO 2023	65.234		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

De totale raming voor de heffing op de waterverontreiniging en de heffing op de winning van grondwater bedraagt 65.234 keuro. Hierna volgt een overzicht van de ramingen van de verschillende heffingen voor 2023: de heffing op de waterverontreiniging 37.517 keuro en de heffing op de winning van grondwater 27.717 keuro.

Er wordt voor de heffing op de waterverontreiniging in 2023 een daling van 1.793 keuro verwacht. Dit is voornamelijk het gevolg van het terugdraaien van de bij BA 2022 ingeschreven eenmalige ontvangst van 1.750 keuro achterstallige waterheffingen bij het Belgische leger.

Voor de heffing op de winning van grondwater wordt in 2023 een daling van 364 keuro verwacht. Enerzijds is er een stijging van 386 keuro van de in te kohieren heffing in 2023. Anderzijds wordt de bij BA 2022 ingeschreven eenmalige ontvangst van 750 keuro achterstallige waterheffingen bij het Belgische leger geschrapt.

QBX-2QCEADB-OW – DE NUTRIENTENVERLIEZEN VANUIT DE LAND- EN TUINBOUW NAAR HET OPPERVLAKTE- EN GRONDWATER VERDER VERMINDEREN

Korte inhoud begrotingsartikel:

De ontvangsten zijn geraamd op basis van de toepassing van het decreet inzake de bescherming van het leefmilieu tegen de verontreiniging door meststoffen en het decreet houdende de bescherming van water tegen de verontreiniging door nitraten uit agrarisch bronnen. Volgens deze decreten wordt de Mestbank belast met het opleggen en innen van heffingen en administratieve geldboetes. Vanaf productiejaar 2007 worden er enkel nog administratieve geldboetes opgelegd.

Kredietevolutive:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2022	2.500		
Bijstelling BO 2023	0		
BO 2023	2.500		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

De geraamde totale ontvangst voor 2023 bedraagt 2.500 keuro. Deze ontvangst bestaat uit 3.755 keuro aan vorderingen die verwacht worden uitgeschreven te worden in 2023: concreet verzuim aangifteplicht (310 keuro), balansoverschrijdingen (193 keuro), verzuim mestverwerkingsplicht (427 keuro), overschrijding nutriënten-emissierechten (1.362 keuro) en andere boetes zoals overtredingen tegen vervoersreglementeringen, registerplicht, foutieve aangifte, vanggewasverplichting ... (1.463 keuro).

De vorderingen uitgeschreven in 2023 worden echter gecorrigeerd met enerzijds (een gedeelte van) de ontvangsten en annulaties van de dubieuze vorderingen eind 2022 en anderzijds de oninbare bijkomende dubieuze vorderingen vanaf 2023. Deze correctie bedraagt -1.255 keuro.

UITGAVEN

QBX-3QCE2DA-WT – PLANNEN MAKEN EN ACTIEF OP HET TERREIN UITVOEREN MET ENGAGEMENTEN VOOR EEN GEZOND EN DUURZAAM WATERSYSTEEM

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit begrotingsartikel draagt de VMM bij aan de uitvoering van de strategische doelstellingen omtrent het verhogen van de milieukwaliteit van de leefomgeving voor het thema Water.

De VMM financiert rechtstreeks beleidsuitgaven (VAK) gericht op het uitvoeren van het integraal waterbeleid. Dit omvangrijke budget wordt nagenoeg volledig ingezet op de subsidiëring van de aanleg van openbare rioleringen, andere dan prioritaire rioleringen en de bouw van kleinschalige rioolwaterzuiveringsinstallaties (met inbegrip van individuele) door gemeenten, gemeentebedrijven, intercommunales, intergemeentelijke samenwerkingsverbanden of de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening. Bij BO 2023 wordt 122.119 keuro VAK en 70.610 keuro VEK voorzien voor subsidiedossiers ressorterend onder het subsidiebesluit van de Vlaamse Regering van 5 mei 2017, d.i. voor de aanleg van gemeentelijke rioleringen en de bouw van kleinschalige (met inbegrip van individuele) waterzuiveringsinstallaties.

Daarnaast wordt voor de financiering van de StroomGebiedBeheerPlannen (SGBP) een VAK van 24.816 keuro en een VEK van 24.100 keuro voorzien. Dit betekent een stijging van 20.000 keuro VAK en 14.851 keuro VEK.

Bij BA 2016 werd een eerste maal extra budget ingeschreven (2.450 keuro VAK en 450 keuro VEK) voor de uitvoering van acties uit het tweede stroomgebiedbeheerplan (SGBP) 2016 – 2021 in uitvoering van de Europese kaderrichtlijn Water en aan de overstromingsrichtlijn. In het kader van het derde stroomgebiedbeheerplan (SGBP3) voor de periode 2022–2027 bleek bijstelling van het bestaande budget noodzakelijk. De prioriteiten voor bijkomende investeringen richting gezonde waterlopen heeft de Vlaamse Regering op 1 juli 2022 vastgelegd via de conceptnota de Grote Stroomversnelling. Die bevat onder andere een investeringsprogramma "levend water" en het versnellen van de aan Aquafin opgedragen investeringsprojecten. Het programma "levend water" stelt een planmatige en structurele aanpak van waterlopen voorop, gericht op herstel van de hydromorfologie van de waterloop. Daarbij wordt binnen gebiedsgerichte initiatieven met meerdere actoren en aan meerdere doelstellingen tegelijk gewerkt in samenspraak met belanghebbenden en betrokkenen. De acties zelf spitsen zich toe op waterlichaamspecifieke acties op het vlak van hydromorfologie, specifieke acties in speciale beschermingszones m.b.t. vernatting, waterbodemsaneringen, generieke acties met eenmalige en jaarlijkse/operationele kosten, beperking nutriëntuitspoeling, erosiebeperking, enz... .

Het VEK van 24.100 keuro voor 2023 zal worden aangewend voor de effectieve realisatie van de reeds vastgelegde investeringsprojecten tijdens de planperiode 2016-2021 en de nieuwe vastleggingen in 2023.

Voor zgn. Proeftuinen droogte nl. ondersteuning van projecten in het kader van het waterhergebruik en de voorkoming van droogte werd een eerste maal bij BO 2019 een VAK-budget van 4.000 keuro voorzien. Een subsidiekader werd opgesteld waarna de projecten konden ingediend worden. Met deze projectoproep werd beoogd om de gevolgen van droogteperiodes in te perken door het stimuleren van de aanleg van strategische watervoorraden, het beschikbare water optimaal te (her)gebruiken,... Eind 2020 werden in het kader van de Blue Deal bijkomende gesubsidieerde projecten (Proeftuinen Droogte en Water-Land-Schap) gestart en werd er hiervoor een VAK-budget van 5.708 keuro voorzien. In 2023 wordt een vereffening van 1.804 keuro verwacht voor de projectoproepen proeftuinen droogte vastgelegd in 2019 en 2020 en voor Water-Landschap vastgelegd in 2020.

Met de Blue Deal levert de Vlaamse Regering verhoogde inspanningen in de strijd tegen droogte en waterschaarste. Eén van de maatregelen is om water langer vast te houden en meer te laten infiltreren. Dat kan o.a. door waterlopen terug meer te laten meanderen, waterpeilen in de valleigebieden terug te verhogen door peilen gericht te sturen en meer ruimte voor water te creëren. De realisatie van deze maatregel is vaak niet eenvoudig gelet op de sterke versnippering van de ruimte in Vlaanderen waarbij natuur-, bos- en landbouwgebieden naast elkaar voorkomen en vraagt daarom een nauwe samenwerking met de beheerders van de open ruimte. Via een eenmalige budgetinjectie in 2020 werd voor 21.691 keuro aan projecten vastgelegd in het kader van de uitvoering van de Blue Deal waarvan 20.300 keuro voor investeringswerken en slibuimingen. Deze in 2020 vastgelegde dossiers zullen in 2023 nog volop in uitvoering zijn en hiervoor wordt voor 2023 een VEK van 6.500 keuro voorzien voor de vereffening van de uitgevoerde werken.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	126.935	91.390

<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	- 8.376
<i>Andere bijstellingen</i>	20.000	20.000
BO 2023	146.935	103.014
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QBX-3QCE2NJ-WT		-3.513	Bijstelling na analyse vereffeningskalender.
Naar QBX-3QCE2NY-IS		-3.150	Bijstelling na analyse vereffeningskalender.
Naar QBX-3QCE2GA-WT		-1.713	Bijstelling na analyse vereffeningskalender.
TOTAAL		-8.376	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Derde Stroomgebied-beheersplannen (Tabel Netto Beleidsruimte)	20.000	20.000	Bij de vaststelling van de derde stroomgebied-beheerplannen (SGBP3) door de VR is een budget voorzien voor acties op het vlak van waterbodemsaneringen, andere generieke acties met eenmalige en jaarlijkse/operationele kosten, waterlichaamspecifieke acties op het vlak van hydromorfologie en de bovengemeentelijke saneringsinfrastructuur.
TOTAAL	20.000	20.000	

QBX-3QCE2DB-WT – DE NUTRIENTENVERLIEZEN VANUIT DE LAND- EN TUINBOUW NAAR HET OPPERVLAKTE- EN GRONDWATER VERDER VERMINDEREN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanaf dit artikel werden tot 2020 de middelen voorzien in het kader van flankerende maatregelen voor MAP6.

Kredietevolucie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	0	41

<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	- 41
BO 2023	0	0
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling vereffeningskalender		-41	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
TOTAAL		-41	

QBX-3QCE2DC-WT – ZORGEN VOOR EEN SLUITENDE FINANCIERING VAN HET WATERBELEID - OVERDRACHT AAN DE OPENBARE WATERDISTRIBUTIENETWERKEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Om hun saneringsverplichting uit te voeren, hebben de drinkwatermaatschappijen een overeenkomst met de NV Aquafin. De Vlaamse Regering kent een werkingstoelage omwille van het algemeen belang toe aan de drinkwatermaatschappijen. De rest van de vergoeding die aan Aquafin NV dient betaald te worden, moeten de drinkwatermaatschappijen doorrekenen aan hun klanten.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	139.501	139.501
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	1.233	1.233
BO 2023	140.734	140.734
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling NV Aquafin	1.233	1.233	Bijstelling ifv. afspraken Budgetoverleg met NV Aquafin

TOTAAL	1.233	1.233	
---------------	--------------	--------------	--

QBX-3QCE2DQ-IS – EIGEN VERMOGEN INFORMATIE VLAANDEREN (EV IV)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Via dit artikel ontvangt het EV Informatie Vlaanderen een aanvullende toelage vanuit de DAB MINAfonds ter financiering van het Aquafin-aandeel in de kosten m.b.t. de opmeting van de grootschalige basiskaart voor Vlaanderen (GRB-heffing) en GIPOD (generiek informatieplatform openbare domein) voor het jaar 2023.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	180	180
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	1	1
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	181	181
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van QBX-3QCE2OA-WT	1	1	Compensatie voor de lichte stijging van de kosten
TOTAAL	1	1	

QBX-3QCE2DW-IS – VLAAMSE MILIEUMAATSCHAPPIJ (VMM)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Via dit artikel ontvangt de VMM een aanvullende toelage vanuit de DAB MINAfonds ter financiering van de terugbetalingen sociale vrijstellingen, moratoriumintresten, rechtsplegingsvergoedingen en gearchiveerde ontvangsten in het kader van milieuheffingen met betrekking tot oppervlaktewateren en grondwaterbeheer.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	56	56
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0

BO 2023	56	56
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA2022.

QBX-3QCE2DY-IS – VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (VLM)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Via dit artikel ontvangt de VLM een aanvullende toelage vanuit de DAB MINAfonds voor uitgaven in het kader van het MAP en een aanvullende toelage voor grondenbank "Blue Deal".

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	2.490	5.689
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	2.490	5.689
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA2022.

Voor de verdere bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

QDX-3QCE2DA-WT – PLANNEN MAKEN EN ACTIEF OP HET TERREIN UITVOEREN MET ENGAGEMENTEN VOOR EEN GEZOND EN DUURZAAM WATERSYSTEEM**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Vanuit dit (uitdovende) begrotingsartikel droeg ANB in 2020 bij aan de uitvoering van de Blue Deal.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	0	4.112
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	- 1.188

<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	0	2.924
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QB0-1QCE2NC-WT		-331	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
Naar QB0-1QCE2NB-WT		-857	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
TOTAAL		-1.188	

7.2.3. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT

7.2.3.1. Vlaamse Milieumaatschappij (VMM)

De Vlaamse Milieumaatschappij is een intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid, opgericht bij het decreet van 7 mei 2004 als rechtsoptvolger van de parastatale Vlaamse Milieumaatschappij bedoeld in artikel 32bis, § 1, van de Oppervlaktewaterwet.

Het agentschap oefent de taken uit zoals voorzien in de artikelen 10.2.2. en 10.2.3. van het decreet algemene bepalingen milieubeleid. Het is de opdracht van de Vlaamse Milieumaatschappij om voor de huidige en toekomstige generaties in Vlaanderen de toestand van het milieu te beschrijven, om proper, aantrekkelijk en voldoende water te waarborgen, om gezonde lucht te bewerkstelligen en om de klimaatadaptatie mee te sturen.

Tot 2022 ontving de Vlaamse Milieumaatschappij een werkingstoelage QB0-1QCE2DW-IS en een investeringstoelage QB0-1QCE5DW-IS. Vanaf 2023 worden in het kader van de inkanteling in Oradin deze twee toelagen van de VMM samengevoegd onder het artikel QB0-1QCE2DW-IS.

Voor de bespreking van de kredietevolutie van de interne stromen wordt verwezen naar de besprekingen van de artikels QB0-1QCE2DW-IS en QB0-1QCE5DW-IS.

De VMM oefent haar taken uit binnen 2 verschillende ISE: ISE D Water en ISE H Lucht. De financiering van de taken die de VMM uitvoert, verloopt voornamelijk via het artikel QB0-1QCE2DW-IS, een artikel dat in de begroting conform de instructies integraal werd toegewezen aan het grootste ISE binnen VMM: ISE D Water.

Hieronder worden enkel de kredieten besproken die onder ISE D Water ressorteren. Voor de VMM-kredieten voor ISE Lucht wordt verwezen naar de bespreking van de ISE H Lucht.

ISE D WATER

Via het artikel QB0-1QCE2DW-IS ontvangt de VMM een toelage ten bedrage van 115.597 keuro VAK en 115.776 keuro VEK van het Departement Omgeving ter financiering van haar algemene taken, en haar specifieke taken op het vlak van het operationeel beheer van watersystemen, integraal waterbeleid, uitbouw van meetnetten water en de Waterregulator.

Op het vlak van de beleidskredieten (VAK) in 2023 wordt er 2.000 keuro extra VAK/VEK ingeschreven ter financiering van het behoud van het VMM-labo. Het

continueren van een labo biedt een nog grotere meerwaarde indien de volledige beleidsketen evenwichtig is uitgebouwd. Het is pas als er ook voldoende middelen beschikbaar zijn voor de aanvoer van stalen (monitoring) en vooral voor de interpretatie van de data/koppeling met andere databronnen (data van andere actoren zoals Aquafin, Drinkwatermaatschappijen, citizen-based initiatieven) tot operationele en beleidsondersteunende informatie dat een echte meerwaarde ontstaat. Om dit te willen realiseren en dus de VMM "regisseur" voor de ganse "MDIAK"-keten (Monitoring, Data, Indicatoren, Assessment en Kennis) te willen maken, wordt er bij BO 2023 2.000 keuro extra VAK/VEK voorzien. Hiervan wordt er 1.000 keuro VAK/VEK toegewezen aan de lonen, 600 keuro voor werkingsuitgaven en 400 keuro voor investeringsuitgaven. Deze extra middelen zorgen er in eerste instantie voor dat de investering in het eigen VMM-labo maximaal kan gevaloriseerd worden en VMM de regie van de volledige MDIAK-keten kwaliteitsvol kan voeren. Op die manier kan worden gezorgd voor de meest optimale kwaliteitsbewaking en opvolging van de staat van ons leefmilieu, voor zowel de huidige uitdagingen (zoals voorzien in Kader Richtlijn Water en Watch List stoffen) als de toekomstige uitdagingen (zoals de emerging pollutants), en voor een beleidsrelevante kennisopbouw.

Voor de terugbetaling van sociale vrijstellingen, moratoriumintresten, rechtsplegingsvergoedingen en gearchiveerde ontvangsten in het kader van milieuheffingen met betrekking tot oppervlaktewateren en grondwaterbeheer ontvangt de VMM een toelage van 56 keuro vanuit het Minafonds (QBX-3QCE2DW-IS).

Daarnaast genereert de VMM ook nog eigen ontvangsten zoals Europese ontvangsten ten bedrage van 1.477 keuro, inkomsten voor het Fonds voor de Waterhuishouding ten bedrag van 1.785 keuro en andere ontvangsten ten bedrage van 2.280 keuro.

De werkingsuitgaven met betrekking tot het ISE Water hebben betrekking op:

- de loonkosten: 67.729 keuro VAK/VEK;
- de meetnetten afval- en oppervlaktewater: 2.272 keuro VAK/VEK;
- de meetnetten grondwater: 1.160 keuro VAK/VEK;
- het laboratorium: 1.642 keuro VAK/VEK;
- de inningskosten milieuheffing: 227 keuro VAK/VEK;
- de regie van de drinkwater- en afvalwaterketen met inbegrip van de Waterregulator: 462 keuro VAK/VEK;
- de beleidsvoorbereiding m.b.t integraal waterbeleid : 488 keuro VAK/VEK;
- activiteiten door de Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW): 163 keuro VAK/VEK;
- tegemoetkomingen aan polders en wateringen in het kader van de regularisatie van de DAC-statuten: 917 keuro VAK/VEK;
- het operationeel waterbeheer (inclusief de uitgaven in het kader van het Fonds voor de Waterhuishouding): 10.206 keuro VAK en 10.206 keuro VEK;
- andere uitgaven zijn algemene uitgaven zoals vorming, bibliotheek, reiskosten, kantoorkosten, ICT-kosten, wagenkosten, communicatie met de doelgroepen, energiekosten, huur en geschillen: 13.995 keuro VAK en 14.046 keuro VEK.

De investeringsuitgaven met betrekking tot het ISE Water hebben betrekking op:

- de subsidies aan polders en wateringen voor de verbetering van de onbevaarbare waterlopen (integreren integraal waterbeheer op het terrein): 1.001 keuro VAK en 857 keuro VEK;
- investeringsuitgaven in het kader van het operationeel waterbeheer van de onbevaarbare waterlopen, van het grondwater en van het drinkwater

- (inclusief de investeringen in het kader van het Fonds voor de Waterhuishouding): 11.889 keuro VAK en 12.437 keuro VEK;
- de aankopen van rollend en varend materieel: 507 keuro VAK en 620 keuro VEK;
- duurzame aankopen voor het operationeel houden van het laboratorium en de meetnetten afval- en oppervlaktewater: 864 keuro VAK/VEK;
- duurzame aankopen van hardware: 354 keuro VAK en 480 keuro VEK;
- de ontwikkeling van software: 7.341 keuro VAK en 6.866 keuro VEK;
- algemene investeringsuitgaven: 42 keuro VAK en 53 keuro VEK.

7.2.4. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT

7.2.4.1. Vlaamse Landmaatschappij (VLM)

De juridische opzet, doelstellingen en taken van het agentschap VLM werden in deze BBT reeds besproken onder punt 2.2.4.1.

De VLM oefent haar activiteiten uit onder ISE D Water, ISE N Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu, ISE G Plattelandsbeleid en ISE F Natuur en Biodiversiteit. De financiering van de werking van de VLM verloopt voornamelijk via het toelage-artikel QB0-1QCE2NY-IS. Dit artikel wordt in de begroting conform de instructies integraal toegewezen aan het grootste ISE binnen VLM: ISE N Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu. Voor de bespreking van de kredietevolutie van deze interne stroom naar VLM wordt verwezen naar de besprekingen van artikel QB0-1QCE2NY-IS. Hieronder worden enkel de kredieten besproken die onder ISE D Water ressorteren. Voor de VLM-kredieten binnen de andere ISE wordt verwezen naar de bespreking van de betrokken ISE verder in deze BBT.

ISE D WATER

De verliezen van nutriënten vanuit bemesting en directe verliezen vanuit landbouw naar het oppervlakte- en grondwater zijn nog steeds te hoog. In 2022 wordt het zevende Mestactieprogramma opgemaakt waarbij streefdoelen zoals effectiviteit en vereenvoudiging essentieel zijn. Een plan-MER wordt opgemaakt, Mestdecreet en de VLAREME worden aangepast om in voege te gaan vanaf 2023. Er wordt verlenging van de huidige derogatie aan de Europese Commissie aangevraagd. De voorbereiding van MAP 7 wordt onderbouwd met wetenschappelijk onderzoek.

Via de subsidie aan Nutricycle Vlaanderen wordt de transitie van nutriëntenverwijdering naar nutriëntenrecuperatie uit mest en reststromen onderbouwd. Mits een aangepast Europees kader, wordt ingezet om kwaliteitsvolle producten uit de mestverwerking te kunnen gebruiken als kunstmest.

Voorlichting en begeleiding met betrekking tot oordeelkundige bemesting en geïntegreerd bodembeheer werden geheroriënteerd. Niet enkel kennisoverdracht is hierbij van het grootste belang, maar ook de toepassing in de praktijk. B3W, de begeleidingsdienst voor betere bodem en waterkwaliteit, zorgt ervoor dat landbouwers de komende jaren goed voorgelicht en begeleid worden om de waterkwaliteitsdoelstellingen te halen.

Er zal een studie uitgevoerd worden naar het beter benutten van AGR/GPS gegevens van mesttransporten zodat misbruiken sneller gedetecteerd kunnen worden en proactief vermeden. We bekijken welke technologieën kunnen ingezet worden om meststromen meer automatisch en efficiënter op te volgen en te handhaven.

In uitvoering van MAP 6 worden de controles op correcte praktijken rond het voorkomen van silosappen en erfsappen uitgevoerd als onderdeel van bedrijfscontroles.

Er worden in de VLM-begroting voor dit ISE 7.072 keuro aan ontvangsten voorzien en 8.080 keuro VAK en 8.375 keuro VEK aan uitgaven. Deze planning brengt een intering van 1.303 keuro op de gevormde overgedragen saldi met zich mee.

De ontvangsten bestaan uit een geraamde 129 keuro ten gevolge verkoop van goederen en diensten (dossierkosten voor erkenningsaanvragen door mestvervoerders en de ontvangsten uit verkoop van invoer- en uitvoerdocumenten voor mestafzet) en 340 keuro vanuit het doorrekenen van kosten aan partners in de grondenbankwerking, dit vanuit de toepassing van het boekhoudschema dienaangaande. Er worden 34 keuro aan pachtontvangsten geraamd. De geraamde opbrengst uit de verkoop van gronden is 380 keuro en 500 keuro wordt geraamd uit de overdracht van gronden aan partners in de grondenbankwerking, dit vanuit de toepassing van het boekhoudschema dienaangaande.

Via begrotingsartikel QBX-3QCE2DY-IS wordt in een toelage voorzien voor uitgaven in het kader van het MAP van 2.490 keuro VAK en 2.944 keuro VEK. Tevens wordt voorzien in een toelage van 2.745 keuro VEK voor grondenbank Blue Deal.

De uitgaven bestaan voor 2.410 keuro VAK en 2.700 keuro VEK aan te betalen studies ten gevolge het wetenschappelijk onderzoek MAP en de opdracht van B3W. De raming wijst op een uit te betalen vergoeding van 720 keuro VAK en VEK voor terugbetaling van bodemanalyses en een te voorzien budget van 510 keuro VAK en VEK voor de nitratresiducampagne en kosten voor staalnames. De jaarlijkse bijdrage aan het VCM bedraagt bij BO2023 80 keuro. Met de middelen van de partners of de verkregen toelagen in de grondenbankwerking wordt voor een geraamd bedrag van 3.560 keuro VAK en VEK voorzien in kredieten voor grondaankopen, vergoedingen en grond gerelateerde werkings- en projectkosten.

Vanuit de toepassing van het boekhoudschema dienaangaande wordt 800 keuro VAK en VEK voorzien voor de terugbetaling van voorschotten, en dit voor grondenbanken met De Vlaamse Waterweg als partner.

8. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT NATUUR EN BIODIVERSITEIT

8.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

SD 1. EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT, OVERAL EN DICHTBIJ VOOR IEDEREEN

OD 1. INSTANDHOUDINGSDOELSTELLINGEN EN NATURA 2000-BELEID

In 2023 zet ik het werk verder ter uitvoering van de EU Biodiversiteitstrategie 2030. In het bijzonder gaat de aandacht naar de uitvoering van de Pledge die ik eind 2022 indien, met daarin mijn intenties met betrekking tot het aanwijzen van aanvullende beschermde en strikt beschermde gebieden en de wijze waarop Vlaanderen zal bijdragen aan de doelstelling voor het stopzetten van achteruitgang van de staat van instandhouding van Europees te beschermen habitats en soorten en het bereiken van positieve trends voor 30% van deze habitats en soorten.

Wat het luik 'Natuurherstel' betreft, levert Vlaanderen de Belgische piloot voor de behandeling van het voorstel van de Europese Commissie van **Natuurherstelwet**. Dit dossier zal ook in 2023 heel wat inspanningen vragen.

In 2023 worden de nodige uitvoeringsbesluiten op het zogenaamde bosuitbreidingsdecreet van toepassing.

Het opmaken van natuurbeheerplannen is een belangrijke stap voor het creëren en inrichten van Europese topnatuur. Ik zet in op snelle terreinrealisaties, gebiedsgericht en samen met partners met een focus op projectmatige realisatie van de Europese natuurdoelen, met in 2023 een extra versnelling in het kader van het PAS-herstelprogramma. De beschikbare middelen worden optimaal verdeeld aan de hand van een prioriteringsoefening.

Met natuurinrichting focus ik in 2023 op de realisatie van prioritaire Europese natuurdoelen in de projecten Berlarebroek, Wellemeersen, Schuddebeurze, Dijlevallei, Blankaart, Biscopveld, Torfbroek, Zwarte beek, Turnhouts Vennengebied, Vrieselhof, Zoerselbos, Liereman, Graafweide-Schupleer, De Merode en Vijvercomplex Bokrijk-Kiewit. Hiermee neem ik een belangrijke aanvang tot het stikstofsaneringsprogramma.

Via de strategische projecten van het **Sigmaplan** creëer ik opnieuw 1000 tot 1500 ha extra wetland en voer ik en mijn collega minister bevoegd voor mobiliteit en openbare werken prioritaire inrichtingswerken uit die zullen leiden tot meer waterbergend vermogen én meer natuur. Ook in en rond de Antwerpse haven worden de wetlands van de natuurcompensatiegebieden verder aangelegd en heringericht. In het landbouwgebied wordt samen met landbouwers bijkomend foerageergebied voor bruine kiekendief aangelegd en gewerkt aan een landbouwtransitie naar een natuurinclusieve aanpak. We voorzien de nodige maatregelen en budgetten om de leefgebieden in de nieuwe gebieden duurzaam in stand te houden en de kwaliteit ervan te verbeteren. Indien nodig en belangrijk wordt ook een generieke oplossing uitgewerkt.

In 2023 zijn de volgende 10 LIFE-projecten lopende: Delta, SPARC, BNIP, Green Valleys, 3n Bullfrog, Narmena, Nardus Limosa, Riparias, Prep en Dunias. In januari 2023 start het strategisch LIFE B4B (Belgium for Biodiversity) project dat zich focust op beleid en beleidsimplementatie. De grote pijlers van dit project zijn (1) netwerk van beschermde gebieden, (2) ecosysteemherstel, (3) reduceren milieudrukken en (4) systeemverandering. De acties onder deze pijlers geven uitvoering aan de EU-biodiversiteitsstrategie 2030 en het PAF (Prioritised Action Framework).

Ik lanceer ook in 2023 een projectoproep investeringssubsidies natuur.

Parallel lanceer ik voor de derde maal de projectoproep 'soorten' met focus op het inrichten van kleine natuurelementen op locaties met een andere hoofdfunctie dan natuur. Op deze manier wil ik de soortenbescherming een extra duwtje in de rug geven.

Ook via de advisering van vergunningen en beheerplannen en van ruimtelijke plannen, het aankoopbeleid en het inzetten van investeringssubsidies voor natuur draag ik bij aan de realisatie van de Europese natuurdoelen. Naar aanleiding van de definitieve PAS zullen zowel de praktische wegwijzers eutrofiëring en verzuring via lucht als de voortoetsmodule 'lucht' aangepast moeten worden. Ik werk verder aan de praktische wegwijzers eutrofiëring en verontreiniging via oppervlaktewater waarbij de focus in 2023 zal liggen op de impact op leefgebied van Europees te beschermen soorten. In 2023 start een onderzoeksopdracht (voor drie jaar) ter ondersteuning en onderbouwing van zowel de praktische wegwijzer als de voortoetsmodule 'wijziging grondwaterstand'. Er wordt ook gewerkt aan een nieuwe praktische wegwijzer 'wijziging hydrologie'. Hierbij wordt zowel de impact op habitats als op soorten geëvalueerd. Op basis van de voorgestelde methodiek in de praktische wegwijzer 'geluid' zal er bijkomend onderzoek gebeuren naar de frequentiebereiken van de Europees te beschermen soorten.

Verder zal bekeken worden of de literatuurstudie die het INBO momenteel uitvoert, m.b.t. impact van verlichting op soorten, als basis kan dienen voor een praktische wegwijzer.

Het herstelprogramma voor de natuur wordt daadkrachtig aangevat, om zo de effecten van stikstofdeposities op de Speciale Beschermingszones te milderen of te remediëren. Herstel van de natuurlijke waterhuishouding is hierbij de meest noodzakelijke en effectieve maatregel. Hiermee draag ik tegelijk bij aan de uitvoering van mijn beleid voor waterbeheer (o.a. Blue deal) en klimaatadaptatie.

OD 2. MEER NATUUR EN BOS VOOR DE AANPAK VAN DE KLIMAATVERANDERING

In 2023 ga ik onverminderd door met de uitvoering van het bosuitbreidingsplan. Samen met de aangepaste subsidieregeling neemt het recent goedgekeurde bosuitbreidingsdecreet een aantal drempels hiertoe weg. Bosgroepen en BOS+ ondersteunen bij de technische uitwerking van lokale projecten. Particulieren en bedrijven kunnen door het boeken van een bosbabbel hun interesse voor de aanleg van een bos kenbaar maken. Een vertegenwoordiger van de Bosalliantie neemt dan contact op om te informeren en te begeleiden bij het nieuwe bebossingsproject. Radiospots en reclame in de geschreven pers leiden naar deze bosbabbel op de bosteller.be. Daar kan ook de voortgang van de bosuitbreiding nog steeds in detail worden gevolgd.

In 2023 zet ik het onderzoek verder naar het vinden van geschikte boomsoorten en aanbevolen herkomsten om onze doelstellingen rond bosuitbreiding en klimaatrobuuste bossen te realiseren. De onderzoekers baseren zich hiervoor op de literatuur en op experimenteel onderzoek, en vertalen dit naar gepaste adviezen en communicatieproducten. Zo wordt er een praktische app voor de smartphone ontwikkeld die op elke locatie aangeeft welke boomsoorten het meest geschikt zijn voor aanplanting, gelet op bodemgeschiktheid en andere bepalende factoren.

Vanaf het plantseizoen 2022-2023 kunnen de partners in het bosuitbreidingsproject plantsoen afnemen op het raamcontract, afgesloten door het Agentschap voor Natuur en Bos. Dit voorziet ca. 3 miljoen stuks kwaliteitsvol bosplantsoen van een aantal belangrijke hoofdboomsoorten.

Ik introduceer het concept 'klimaatbestendig beheer' om de Vlaamse natuur zelf ook weerbaarder te maken ten opzichte van de effecten van de klimaatverandering. Ik leg daarbij de nadruk op het ontwikkelen van hulpmiddelen voor beheerders en op sensibilisering, educatie en kennisdeling. De beheervisie voor openbare bossen wordt daarom in 2023 herzien in het kader van het wijzigende klimaat. Ik maak daarbij ook over verdere kennisopbouw. In overleg met de bevoegde Europese instanties bekijken mijn administraties hoe het beheer van habitats waar nodig moet worden aangepast aan de wijzigende klimatologische omstandigheden.

Ik voer de Blue Deal, het gebiedsgericht programma voor aanleg en herstel van wetlands, verder uit. In dit programma zijn prioritaire projecten opgenomen waarvoor uitvoering op korte termijn kan worden opgestart. De geselecteerde projecten zijn gebaseerd op een integrale benadering waarin herstel van natte natuur, waterconservering en -kwaliteit en klimaatadaptatie samengaan en tegelijkertijd wordt voldaan aan de verdere uitvoering van Europese richtlijnen (kaderrichtlijn water, Habitatrichtlijn, Vogelrichtlijn, ...).

In het kader van LULUCF bekijk ik, in een maatschappelijke dialoog, op welke manier we de klimaatimpact van ontbossing op een maatschappelijk optimale manier kunnen verwerken in de boscompensatieregeling en dan vooral in de wijze waarop de grootte van de boscompensatie wordt bepaald. De verkenning van mogelijke pistes voor de bescherming van andere vegetaties wordt verdergezet. Ik onderneem daarbij stappen voor een betere bescherming en herstel van veengebieden omwille van hun cruciale rol op vlak van biodiversiteit, waterconservering (klimaatadaptatie) en klimaatmitigatie.

OD 3. NATUUR OVERAL – DOOR VERWEVING EN VERBINDING, DOOR BLAUWGROENE NETWERKEN EN ECOSYSTEEDIENSTEN

De natuur in Vlaanderen is nog sterk versnipperd. Daarom zet ik in op verweving van natuur met andere functies en op de realisatie van functionele verbindingen tussen bestaande natuurkernen. Via de afbakening van de natuurlijke en agrarische structuur (AGNAS) wordt hieraan mee ruimtelijke inpassing gegeven.

Op basis van de ingediende masterplannen van de kandidaat-Landschapsparken en -Nationale Parken Vlaanderen erken ik in 2023 drie bijkomende Nationale Parken Vlaanderen en 3 Landschapsparken. Het bestaande Nationaal Park Hoge Kempen aligneert zich op het nieuwe beleidskader. Ter voorbereiding van de erkenning, ondersteun ik de kandidaten bij de realisatie van de master- en operationele plannen. Het ontwerp Decreet over Algemene Landschapszorg en Vlaamse Parken, dat de juridische basis levert voor de erkenning, doorloopt in 2023 verder het politieke goedkeuringsproces.

Op de COP15 van de Convention on Biological Diversity (CBD) werd het ontwerp van het mondiale biodiversiteitskader Post-2020 door 196 landen besproken en de implementatie ervan voorbereid. Het biodiversiteitskader heeft als doel ervoor te zorgen dat de doelstellingen van de Conventie en de 2050-visie bereikt worden. Dit moet ondersteund worden door de uitvoering van het nieuwe Gemeenschappelijk Landbouwbeleid. Ik zet in 2023 mee mijn schouders onder de uitvoering van het post-2020 Biodiversiteitskader.

Oeverzones langs waterlopen vormen een essentieel element van de groenblauwe netwerken. De CIW maakte in 2022 een afwegingskader en een handleiding op ten behoeve van waterbeheerders om de realisaties van oeverzones te faciliteren. In 2023 maak ik werk van het actief promoten van het gebruik van deze handleiding. Ik zal ook een sterk vereenvoudigde procedure uitwerken worden voor de inzet van de bruikbare instrumenten van het decreet landinrichting (beheerovereenkomsten, dienstenvergoedingen, verwerving via grondenbank, ...) voor de realisatie van oeverzones.

In uitvoering van de conceptnota "De grote STROOMversnelling" stel ik onder meer volgende initiatieven in het vooruitzicht: in elk bekken minstens twee geïntegreerde en gebiedsgerichte initiatieven waarbij bv. ook natte natuur wordt gecreëerd, een investeringsprogramma 'Levend water' om waterlopen hydrologisch en morfologisch te herstellen en oevers natuurlijk in te richten, en een investeringsprogramma voor riooloverstorten om de negatieve effecten van overstorten in de ecologisch meest kwetsbare gebieden weg te nemen.

Via het relanceplan Vlaamse Veerkracht heb ik de nodige financiële middelen voorzien om een extra impuls te geven aan de ontsnippering en verbinding van natuur in Vlaanderen. Nu de nodige uitvoeringstudies afgerond of minstens opgestart zijn, zet ik samen met collega bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken volop in op de effectieve realisatie van 2 bermbruggen en van ecoducten in Halle, Lommel en Dilsen-Stokkem. Op de grens tussen Genk en Oudsbergen realiseren we een ecovallei.

Tevens maken we werk van diverse ecoduikers en tunnels onder de E313 en E34 in de provincie Antwerpen. In Rumst maken we werk van de herinrichting van tunnels onder de E19 voor fauna.

Ik overleg met mijn collega bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken om binnen de Noord-Zuid Limburg quick wins te realiseren om dieren veilig deze grote verkeersas te laten kruisen.

Het is mijn ambitie om daarnaast samen met de betrokken instanties ook in te zetten op ecologische ontsnippering van waterwegen en spoorwegen en vervolgens ook de lijnvormige infrastructuren te overstijgen en gebiedsgericht te ontsnipperen. Ik wil ook lokale besturen stimuleren op hun wegennet ontsnipperende maatregelen te nemen.

Ook in de bebouwde omgeving is er nog veel biodiversiteitswinst te boeken. Ik evalueer de werking en de resultaten van de projectoproepen 'Natuur in je Buurt' en 'Natuur in je School', en zal op basis daarvan een nieuwe oproep lanceren in 2023. Het belang van groene infrastructuur op vlak van klimaatadaptatie en, meer algemeen, welzijn en gezondheid, kan immers niet onderschat worden.

Ik zet verder in op het bouwen van operationele bruggen tussen de natuur- en gezondheidssector. Dit gebeurt via de op te starten Green Deal Duurzame Zorg, waar ik in 2023 mee mijn schouders onder zet.

Met de Green Deal Natuurlijke tuinen engageren groenaannemers, groenvoorzieners en ontwerpers om tuinen natuurlijker en klimaatbestendig in te richten en te beheren. De deelnemers experimenteren en leren in een netwerk dat toegang geeft tot kennis, instrumenten en concrete realisaties. Na afloop van de Green Deal wil ik blijvend inzetten op een kennisdelingsnetwerk zodat informatieverspreiding en kennisopbouw en -deling mogelijk blijven.

Om tuinen beter af te stemmen op de publieke groene infrastructuur zal ik de resultaten van de beleidsverkenning 'Tuinen die deugd doen' verder uitrollen voor de lokale kartrekkers. Ik innoveer, verbeter en valoriseer de sleutelinstrumenten die nodig zijn om meer groenverdichting, meer ecologische samenhang en duurzamer beheer van private en publieke groene infrastructuur te bekomen.

Voortbouwend op de Green Deal Bedrijven en biodiversiteit wil ik geïnteresseerde bedrijven blijvend samenbrengen om te leren van elkaar en goede praktijken te delen. De nog bestaande drempels om bedrijventerreinen te verduurzamen worden vanuit proefprojecten en via overleg in kaart gebracht en er worden (beleidsmatige) oplossingen voorgesteld.

Ik wil het concept 'ecosysteemdiensten' nog meer ingang doen vinden in het omgevingsbeleid. Via het actieplan van de werkgroep, onderzoek en beleidsverkenning wil ik nagaan hoe ecosysteemdiensten nog meer kunnen ingezet worden om actuele omgevingsproblemen aan te pakken (droogte, hitte, overstromingen, luchtkwaliteit...). Vanuit een duidelijke visie op de functionele en ruimtelijke planning van ecosysteemdiensten bekijk ik hoe het ruimtelijk orderingsinstrumentarium hiervoor het best ingezet kan worden. Hierbij ontwikkel ik ook een afwegingskader om de locatiekeuze van ecosysteemdiensten als natuuroplossing voor lokale uitdagingen te ondersteunen. Tenslotte werk ik aan een innovatietraject om diegenen te belonen die in de levering van ecosysteemdiensten voorzien.

In overleg met de bouwsector organiseer ik initiatieven om natuurinclusief bouwen en werken in de praktijk te brengen.

Specifiek voor de stedelijke en dorpskernen van Vlaanderen zet ik verder in op een innovatieve aanpak om stedelijke natuurprojecten te realiseren via de 'Cities Thinking Like a Forest'-benadering (zie ook SD 4 OD 4). Natuur wordt er benaderd als een weefsel doorheen de bebouwde omgeving, en dit met een aanpak op maat van de buurt of gemeenschap. De bouw van het kenniscentrum stedelijke natuur, het Natuurhuis Brialmont, waar ik mee in investeer, gaat in 2023 van start. Dit wordt een hub en co-workingplaats, en een uitvalsbasis om op urban safari te vertrekken.

OD 4. GEÏNTEGREERDE GEBIEDSGERICHTE WERKING VOOR NATUUR EN LANDSCHAP

Ik zet volop in op een geïntegreerde gebiedsgerichte werking waar klimaatbuffering, waterbeheersing, natuurherstel ... tegelijk worden aangepakt.

Hiervoor ondersteun ik via verschillende instrumenten de brede gebiedscoalities met als belangrijke concretisering de start van de Vlaamse Parken in 2023 (zie OD 3).

Daarnaast zet ik momenteel in op de realisatie van bosuitbreiding, Europese natuurdoelen, natte natuur en klimaatadaptie binnen de Dendervallei via een T.OP-werking op basis van een gezamenlijke programma-aanpak van mijn administraties. In kader van Werf 2 Groenblauwe Denderflanken finaliseer ik samen met de betrokken gebiedscoalities de actieprogramma's voor vijf focusgebieden en neem ik mijn rol op in de gezamenlijke uitvoering. Ik zet hiervoor onder meer middelen van de Blue Deal in om de sponswerking van het Denderlandschap te versterken via ontharding en groenblauwe inrichting, creatie van natte natuur samen met de lokale overheden, riool- en natuurbeheerders.

Ik maak in 2023 werk van bosuitbreiding via een versneld aankoopbeleid in de omgeving van bestaande grote boscomplexen en stimuleer de realisatie van 'Meer bos!' samen met al onze partners in de bosalliantie. In de werf 1 van T.OP Dender ga ik actief op zoek naar koppelkansen natuurontwikkeling en veiligheid tegen overstromingen.

Naast de samenwerking met betrekking tot de kandidaat-parken versterk ik samen met collega-minister bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken ook op andere plaatsen de gebiedswerking voor gebieden met een bijzondere natuur- of landschapskwaliteit (Leie, Dender, Demer, Kleine Nete, Westkustduinen,...).

OD 5. WE VERSTERKEN HET NATUURLIJKE KARAKTER VAN DE KUST

We moeten streven naar een veerkrachtige kust, die bovendien kan 'meegroeien met de zee'. Samen met mijn collega bevoegd voor Mobiliteit en Openbare Werken streef ik naar een maximale integratie van de kustverdediging en natuurontwikkeling om de snel stijgende zeespiegel het hoofd te bieden en een win-winsituatie voor veiligheid en natuurlijke processen en biodiversiteit te realiseren.

De bestaande gebiedswerking van T.OP Kustzone vormt hierbij een incubator voor projecten die streven naar een sector- en bestuurlijk en beleidsoverschrijdende, geïntegreerde aanpak.

Ik evalueer de resultaten van het Blue Deal Vlaggenschip Duinencomplex met het oog op een structurele verderzetting van de ambities die in de ambitienota voor de duinen werden geformuleerd. Daarnaast wordt een overkoepelende aanpak opgezet voor afstemming van acties in de duinen.

De samenwerking van de Vlaamse Overheid met Franse en Nederlandse partners voor het versterken van de twee grensoverschrijdende kustnatuurgebieden "Vlaamse Westkust-Dunes de Flandre" en "Zwinstreek" wordt geïntensiveerd verdergezet. Aan Nederlandse kant wordt dit momenteel opgenomen in het traject van kandidaat-landschapspark Zwinstreek. Ik onderzoek via welk gremium een structurelere samenwerking met Frankrijk kan worden opgenomen als opvolging van het Europese project 'Vedette', met onder meer de doorvertaling van de verwachte resultaten van het onderzoek binnen het Ruimtelijk Ontsnipperingsprogramma voor de Westkust (ROP).

OD 6. SPECIFIEKE AANDACHT VOOR GROEN IN DE VLAAMSE RAND

In de verstedelijkte Vlaamse rand rond Brussel zorgt de nabijheid van groen voor een klimaatbuffer en een groene long. Mede in uitvoering van het Territoriaal ontwikkelingsprogramma (T.OP) Noordrand, het flankerend beleid van het GRUP VSGB en binnen de GRUPs Ruimtelijke herinrichting van de R0-noord en de knooppunten van de R0-oost ontwikkel ik daarvoor een robuust netwerk van natuur, bos en parkdomeinen in deze regio en breid dit verder uit, met aandacht voor biodiversiteit, (be)leefbaarheid, welzijn en gezondheid, klimaat en internationale uitstraling.

In het kader van T.OP Noordrand werk ik samen met het Brussels Hoofdstedelijk Gewest aan de verdere detaillering van het openruimtenetwerk in de zuidelijke helft. Voor de operationalisering van het netwerk wordt gewerkt met een opdrachtcentrale.

Ik zoek actief naar ontbrekende groenschakels en vul deze gefaseerd in zodat de Vlaamse Rand rond Brussel een groener geheel wordt. We concentreren ons in de eerste plaats op de aankoop van gronden die bebost worden, gebruikmakend van het bestaande ruimtelijk en subsidie-instrumentarium. Ik streef naar minstens 20ha bosuitbreiding in de zuidelijke open ruimte op Vlaams grondgebied bij de herbestemming van de site ex-NAVO/Defensie-KKE in Evere, Brussel-Stad en Zaventem conform de beslissing van de Vlaamse Regering. Een GRUP/PAD in samenspraak met het BHG is in voorbereiding. In het voorontwerp GRUP Ruimtelijke herinrichting van de R0-noord worden de nodige herbestemmingen voorzien om de ecologische verbindingen over en onder de Ring te laten functioneren in een ecologisch netwerk.

Ik maak werk van de verbinding van het Hallerbos, het Zoniënwoud en het Meerdaalwoud in het project Brabantse wouden in overleg met de lokale actieve landbouwers. Ik investeer in projecten die het patrimonium en de beleving in de Brusselse rand een internationale uitstraling geven, zoals de uitbouw - in samenwerking met Toerisme Vlaanderen - van de onthaalpoort Groenendaal. Verwerving van terreinen, ter uitbreiding en versterking van de domeinen in eigendom van de Vlaamse overheid, als robuuste natuurrijke kernen en de verbinding ervan via belevingsvolle groenblauwe netwerken, vormt het sluitstuk.

Ook in het kader van het landinrichtingsproject Vlaamse Rand dat nu in zijn tweede fase zit, zet ik in op versterking van de open ruimtestructuren in een sterk verstedelijkte omgeving.

SD 2. DOELTREFFEND SOORTENBELEID EN -BEHEER

De tweede of 'vervolg' soortenbeschermingsprogramma's voor otter, grauwe kiekendief en knoflookpad worden vastgesteld in 2023.

In 2023 start ik met de uitvoering van het Bestuiversplan Vlaanderen om de achteruitgang van (wilde) bijen, bestuivers en andere insecten een halt toe te roepen. Hierbij richt ik mij zowel op de eigen gebieden, het openbare domein in beheer bij andere besturen, tuinen en het landbouwgebied.

Met de Vlaamse campagne Week van de Bij, die telkens haar hoogtepunt kent in de eerste week van juni (ook Europese Week van de Bij), wil ik jong en oud, privé of professioneel, aanzetten tot actie voor onze (wilde) bijen. Met de bij als ambassadeur en indicator voor een beter leefmilieu, organiseer ik in samenwerking met andere overheidsentiteiten en partners diverse acties voor het brede publiek, scholen, bedrijven en milieudiensten.

Ik geef verder uitvoering aan de goedgekeurde soortbeschermingsprogramma's, samen met de relevante actoren. Ik geef uitvoering aan het wolvenplan, in nauw overleg met het Vlaams

wolvenplatform, de provincies en betrokken gemeenten. Ik ondersteun dit door gerichte communicatie-initiatieven, voer een evaluatie uit van het wolvenprotocol en zet verder in op overleg met alle betrokkenen. Ik werk verder aan preventie en zet hier bijkomend op in via de samenwerkingsovereenkomst met het Wolf Fencing Team Belgium.

Ik streef naar een efficiënt soorten- en wildbeheer, gericht op het beperken van overlast en schade, waarin alle relevante actoren hun verantwoordelijkheid opnemen.

Mijn administratie monitort doorlopend de maatschappelijke effecten van beschermde diersoorten en wildsoorten. Mijn administratie zal verder inzetten op preventie en schadevergoeding waarbij gestreefd wordt naar efficiëntie en het verhogen van het maatschappelijk draagvlak voor het samenleven met wilde dieren.

Ik rol het everzwijnenplan 'duurzaam samenleven met het everzwijn in Vlaanderen' verder uit, met een evenwichtige inzet op preventie, populatiebeheersing, schadevergoeding en monitoring. Daarnaast werk ik aan een beheerregeling voor everzwijnen om dit plan verder te ondersteunen.

Binnen het beheer van fauna heb ik ook aandacht voor **beschermde diersoorten**, zoals otter en boommarter, maar ook voor beschermde soorten met mogelijk grotere impact op menselijke activiteiten. Diverse initiatieven moeten in 2023 het draagvlak voor wolf in Vlaanderen vergroten, de impact minimaliseren en het behoud van deze nieuwe, beschermde soort waarborgen. Voor bever, een soort die het in Vlaanderen terug beter doet, verschuift de focus van loutere bescherming naar mildering van de impact. Flankerend onderzoek moet in die context, net zoals dat voor wolf het geval is, richtlijnen voor impactbeheer aanreiken, zonder dat het behoud van de soort daarbij in het gedrang komt.

Er blijft ook aandacht voor het beheer van soorten zoals bruine rat en muskusrat, met specifieke aandacht voor secundaire effecten op andere soorten en op de omgeving.

Ik zet verder in op een geïntegreerde prioritering van **uitheemse invasieve soorten**, met nadruk op hun impact op beschermde natuur en op de opstelling van zinvolle en haalbare beheermaatregelen.

Ik versterk de coördinatie van het exotenbeheer en zorg voor een aangepast instrumentarium zoals beheerregelingen voor prioritaire uitheemse invasieve soorten. Een gecoördineerde snelle respons op nieuwe of weinig verspreide exoten zoals Chinese muntjak, wasbeer of rosse stekelstaart, is daarbij een prioriteit. Voor gevestigde uitheemse soorten werk ik zinvolle, haalbare beheermaatregelen uit. Ik voorzie ook de nodige coördinatie via de **opmaak van beheerregelingen**. Exotische muggen binnen het Vlaamse Gewest worden systematisch bestreden om insleep van infectie- en vectorziektes te voorkomen. Nieuwe haarden worden bij detectie snel mee opgenomen in deze routine. Gezien het beheer van invasieve soorten de verantwoordelijkheid is van verschillende sectoren en overheden, wordt hiervoor samengewerkt over de beleidsdomeinen heen (Omgeving, Landbouw & Visserij, Volksgezondheid, Mobiliteit en Openbare Werken ...).

Omdat de Unielijst van de EU Verordening 1143/2014 niet noodzakelijk representatief is voor Vlaanderen, laat ik mijn administratie nagaan of de opmaak van een lijst van voor Vlaanderen schadelijke uitheemse soorten haalbaar is.

Ik zet verder in op de uitvoering van het samenwerkingsakkoord invasieve uitheemse soorten en de implementatie van de actieplannen rond onopzettelijke introductiewegen van uitheemse invasieve soorten, in samenwerking met de betrokken overheden en sectoren.

Mijn administratie zal de monitoring verderzetten van ziekten bij in het wild levende dieren die een belangrijke impact kunnen hebben op natuurbehoud, volksgezondheid of landbouweconomie. Controle- of preventiebeheer zal worden opgestart waar dat aangewezen is. Naar aanleiding van de uitbraak van COVID-19 zal het risico op overdracht van SARS-CoV-2 naar de wilde fauna worden gemonitord en opgevolgd. Indien aangewezen worden bioveiligheidsmaatregelen verspreid naar de betrokken doelgroepen om besmetting van mens naar dier te voorkomen. Eveneens wordt de uitbraak van vogelgriep H5N1 bij in het wild levende vogels verder gemonitord en opgevolgd. Daarnaast loopt er onderzoek naar de ziekteverwekker die verantwoordelijk is voor de verhoogde egel- en reesterfte en naar de ziekteverwekkers die voorkomen bij teken in Vlaanderen. Ten slotte werkt mijn administratie verder aan de operationalisering van het crisisplan voor Afrikaanse Varkenspest.

In samenwerking met de Provinciale Visserijcommissies worden op de begroting van het Visserijfonds tal van projecten uitgevoerd ten bate van de openbare visserij. In samenwerking met de waterbeheerders en met financiële steun van het Visserijfonds worden op diverse plaatsen hengelseigers aangelegd en vismigratieknelpunten opgelost. Het werken met hengelsewards, die instaan voor de sociale controle aan de waterkant en meewerken aan het beheer en onderhoud van hengelwateren, zet ik verder.

Ik blijf de jacht in Vlaanderen nauwgezet opvolgen. Dit gebeurt zowel via het inzamelen en verwerken van afschotcijfers als via monitoring van de impact van de verschillende **jachtwildsoorten**. De focus ligt hierbij op de duurzaamheid van populaties, het beheersen van schade en op natuurbeleving. Via het doorlopend ontsluiten van verwerkte gegevens wil ik de jachtsector verder responsabiliseren om op een adaptieve manier aan deze aspecten bij te dragen. Binnen de begroting van het jachtfonds voorzie ik mogelijkheden om deze doelen te helpen realiseren. Er is specifieke aandacht voor de verdere ontwikkeling van criteria die de duurzaamheid van de jacht op patrijs moeten helpen evalueren. *Ik baseer me hiervoor op actuele telgegevens en wetenschappelijk advies.* Ik werk ook verder aan een breed gedragen aanpak voor het beheer van de impact van everzwijnen, o.a. via regelmatig overleg tussen mijn administratie en de faunabeheerzones, de evaluatie van het cameravalnetwerk en de actualisatie van het everzwijnenpopulatiemodel i.f.v. beheersscenario's.

SD 3. WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING

Stedelijke natuurontwikkeling is een prioriteit om de groeiende steden en gemeenten leefbaar en aantrekkelijk te maken. Met het Innovatietraject Stedelijke Natuur wil ik betaalbare en burgergedragen projecten van nabije natuur initiëren en realiseren.

Ter ondersteuning van overheden, lokale overheden, partners en anderen stel ik in 2023 basisnatuurkwaliteitscriteria (referentiebeelden) voor projecten voor die via natuur willen inspelen op maatschappelijke noden zoals klimaat, gezondheid, beleving... en dit zowel in de stedelijke context als in de open ruimte. De bestaande producten in de portfolio van mijn administratie worden verder ondersteund, waar nodig geoptimaliseerd en verder uitgedragen: speelnatuur, natuuroases, natuurbegraafplekken, bivakzones, natuurlijke waterberging, sportnatuur, natuurlijke bermen e.d.

De projectoproep **Natuur in je buurt** heeft geleid tot een grote dynamiek bij lokale besturen, zorgvoorzieningen, etc. om te werken aan een groene functionele buitenomgeving. Ik til het belang van deze natuurinterventies op via een samenwerkingsovereenkomst met het Vlaamse Infrastructuurfonds

voor Persoonsgebonden Aangelegenheden (VIPA) van mijn collega bevoegd voor Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoede, met aandacht voor praktijkvoorbeelden, kennisdeling en netwerking, opleiding en ondersteuning van projecten.

In samenwerking met de gezondheidssector en Verso vzw onderzoek ik de mogelijkheid voor het inzetten van tuinrangers (Inverde project) in de zorgsector.

Meer biodiversiteit in de dagdagelijkse woon- en werkomgeving maakt bewegen in de natuur, natuurcontact en natuurbeleving gemakkelijker. Tegelijk versterkt dit een netwerk van natuurkernen onderling. Daarom onderzoek ik in 2023 hoe concrete acties hierrond kunnen uitgewerkt worden samen met partners op het terrein: 'Natuur op wandelafstand' als de gezonde keuze. Ik vertrek daarbij vanuit de maatschappelijke vraag, hanteer een bottom-up aanpak en evalueer de effecten.

Samen met Natuurinvest, de investeringstak van Natuur en Bos, blijf ik ook in 2023 het vrijgekomen vastgoed van Natuur en Bos op een duurzame wijze valoriseren door commerciële overeenkomsten aan te gaan met businesspartners die de beleving van de Vlaamse natuur naar een hoger niveau tillen. Samen met deze private én overheidspartners investeer ik in renovaties van vastgoed met strategische waarde voor Natuur en Bos.

SD 4. WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUWING EN EVALUATIE VOOR EEN DOELTREFFEND BIODIVERSITEITSBELEID

OD 1. NATUUR EN BIODIVERSITEIT ALS ONDERDEEL VAN KLIMAATADAPTATIE- EN MITIGATIEBELEID

Voor de monitoring van effecten van klimaatverandering op onze bossen blijf ik verder inzetten op het bosvitaliteitsmeetnet. Dit meetnet volgt via een netwerk van permanente proefvlakken de **gezondheidstoestand van de Vlaamse bossen in relatie tot luchtverontreiniging**. Ook de effecten van klimaatverandering op onze bossen volg ik in detail op via dit meetnet. Het diagnosecentrum voor boomziektes is daarbij een belangrijke pijler waar nieuwe ziektes en ontwikkelingen snel gemeld en gedetecteerd kunnen worden.

De metingen voor het **meetnet bodemkoolstof** in Vlaanderen zijn in 2022 op kruissnelheid gekomen, en zullen ons in de toekomst een beter beeld geven van de huidige koolstofvoorraden over alle landgebruiken heen. Deze metingen vul ik in 2023 aan met specifieke meetcampagnes in bossen, waarbij ik de effecten van bosleeftijd en beheertype op de bodemkoolstofvoorraden laat bestuderen.

Via een consortium start het Europees project ALFAwetlands op. ALFAwetlands wil de mogelijkheden voor het **herstel van Europese wetlands** in kaart brengen. Wetlands maken zo'n 5-8% uit van alle land op aarde en hebben een grote capaciteit om koolstof op te slaan. In 2023 voer ik een meta-analyse uit van wetlandherstelprojecten binnen Europa. Ik zal **verschillende scenario's voor klimaatverandering** op Europese schaal modelleren en dit in relatie tot de uitwisseling van broeikasgassen. Op sites verspreid over Europa worden 'living labs' uitgebouwd, in co-creatie met verschillende stakeholders. De richtlijnen die uit dit onderzoek komen, worden geïmplementeerd in beleid zoals de LULUCF-verordening.

Recent werd de COST-actie 'CLEANFOREST' goedgekeurd. In dit Europees netwerk wordt bestaande kennis en expertise samengebracht over de **impact van verschillende stressfactoren op bossen** (atmosferische pollutie, extreme weersomstandigheden, ziektes en aantastingen, ...) en gezocht naar de best mogelijke oplossingen om de toekomst van onze bossen te garanderen.

Via deelname aan het overleg binnen de werkgroepen kijk ik welke rol ik kan spelen in dit proces.

OD 2. VERSTERKEN VAN DE KENNIS VOOR EEN DOELTREFFEND BEHEER VAN INVASIEVE UITHEEMSE SOORTEN

Ik ondersteun verder de praktijkgemeenschap exotenbeheer via kennisdeling, adviesverlening, thematisch overleg, de kenniswebsite Ecopedia en het ExotenNET platform. Ik zorg voor een handreiking voor effectief en humaan beheer van invasieve diersoorten en zet in op het verspreiden van goede beheerpraktijken.

Ik investeer in de ontwikkeling van moderne **informatiesystemen over uitheemse en invasieve soorten**, het ontsluiten van data van professionelen en vrijwilligers, vroege waarschuwingssystemen en registratietools voor het beheer van exoten. In dit kader ondersteun ik ook de citizen science initiatieven die open data over uitheemse soorten opleveren.

Om de verspreiding te beperken van uitheemse soorten en geassocieerde pathogenen door het uitvoeren van onderzoek in gevoelige terreinen, werk ik een actief **bioveiligheidsbeleid** uit op de Vlaamse wetenschappelijke instellingen

Via **horizon scans** voor toekomstige problematische exoten in beschermde natuur in Vlaanderen wil ik een proactiever beleid voeren rond uitheemse invasieve soorten. Daarvoor gebruik ik risicoanalyse protocollen zoals Harmonia+ en methodologieën die voldoen aan internationale standaarden zoals die van IUCN. Ik bestendig de aanwezigheid van Vlaamse onderzoekers in internationale kennisnetwerken rond uitheemse soorten. Ik stimuleer de integratie van **ecologische risico-inschatting** in vergunningverlening door andere beleidsdomeinen.

Ik ondersteun concrete projectinitiatieven zoals Life Misgurnus (beheer Aziatische modderkruiper) en lopende projecten die uitvoering geven aan het **exotenbeleid en -beheer** en aan de Europese Verordening, zoals volgende Life projecten:

- Via RIPARIAS wil ik een workflow ontwikkelen voor de besluitvorming over het beheer van invasieve uitheemse soorten. Dit wordt getest in een pilootproject in de rivieren de Dijle, de Mark en de Zenne, waar richtlijnen ontwikkeld worden voor het prioriteren van beheersmaatregelen voor aquatische soorten en oeverplanten die zich invasief gedragen.
- Het project Life MICA is een internationale samenwerking met als doel de muskus- en beverratten terug te brengen tot een beheersbare populatie om schade aan dijken, gewassen en de biodiversiteit te beperken.
- Via DUNIAS zorg ik voor duinherstel door de duingebieden langs de volledige Vlaamse kust vrij te maken van woekerende uitheemse soorten.
- Met het 3n-Bullfrog-project zoek ik naar een duurzame methode om via de uitzetting van steriele kikkers de groeiende populatie van Amerikaanse stierkikker in de vallei van de Grote Nete onder controle te krijgen.

OD 3. KENNIS OVER DE NATUUR IN AGRO-ECOSYSTEMEN VERBREDEN OM HET BEHEER VAN DE OPEN RUIMTE TE VERBETEREN

Het **Meetnet Biodiversiteit Agrarisch Gebied (MBAG)** bouwen we in 2023 verder uit. In 2022 ging het in de eerste plaats om de toestandsmonitoring van

akkervogels en haas, maar in 2023 worden de overige toestandsmodules (bestuivers en bodembiodiversiteit) uit het MBAG op de sporen gezet. Het meetnet bestaat behalve uit een toestandsmeetnet, ook uit een effectiviteitsmeetnet en een drukmeetnet, elk met een reeks modules.

In 2023 zet ik binnen mijn bevoegdheid de zoektocht verder naar **landbouwpraktijken die zowel de biodiversiteit ten goede komen als duurzame, rendabele landbouw mogelijk maken**. Ik heb hierbij zowel aandacht voor ondergrondse en bovengrondse biodiversiteit, als voor opbrengst (ton, euro) en kwaliteitsparameters. Het effectiviteitsmeetnet en specifieke projecten bieden kansen voor deze zoektocht. Ik denk bij de zoektocht ook na over nieuwe beleidsinstrumenten om de succesvolle maatregelen op een grotere schaal uit te rollen.

In het project '**Contracts 2.0**' onderzoek ik welke contracten voor agromilieumaatregelen landbouwers kunnen motiveren om buiten hun landbouwproductie ook milieuvriendelijke collectieve goederen te leveren, zoals bijvoorbeeld zuiver water, biodiversiteit of streekidentiteit. Via consultaties met landbouwers in binnen- en buitenland, zullen er een aantal alternatieve aanpakken voorgesteld worden. Ik maak in 2023 een samenvattend rapport over de geleerde lessen binnen Europa van alternatieve contracten.

OD 4. ONDERZOEKEN VAN NATUUR IN DE STAD OM DE LEEFBAARHEID TE VERGROTEN

Door de kennis over stedelijke natuur en het belang van natuur voor de stadsmens samen te brengen en te versterken, wil ik de **leefbaarheid van steden vergroten** voor alle bevolkingsgroepen.

In synergie met het innovatietraject 'Cities Thinking Like a Forest' onderzoek ik de ecologische en socio-economische **mechanismen van stadsnatuurontwikkeling, natuurgebaseerde oplossingen en groenblauwe netwerken, en hun baten voor economie en welzijn**. Op basis van eerder en lopend onderzoek ontwikkel ik principes voor een sociaal-ecologische nulmeting en monitoring. Via participatieve processen maak ik hierbij optimaal gebruik van lokale kennis.

Het Europees gefinancierde project INTERLACE is een samenwerking van zes steden uit Europa en Latijns-Amerika. Via participatief onderzoek reiken we **natuurgebaseerde oplossingen** aan voor uitdagingen op het vlak van klimaat, economie, gezondheid en ruimte in een stedelijke context.

OD 6. KENNIS OM HET BIODIVERSITEITSBELEID EN -BEHEER TE OPTIMALISEREN

De nieuwe Klimaatwet, het Klimaatpact, de bijbehorende Klimaatadaptatiestrategie en de Biodiversiteitsstrategie 2030, bouwstenen van de Europese Green Deal, wijzen op de noodzaak om de klimaat- en biodiversiteitsuitdagingen samen aan te pakken. Een klimaat op hol wijzigt onze ecosystemen grondig en zet de biodiversiteit onder druk. Een verlies aan goed functionerende ecosystemen versterkt de effecten van klimaatverandering.

Die gedeelde biodiversiteits- en klimaatopgave wil ik in het **Natuurrapport 2023** onder de loep nemen. Samen met experts en beleidsmakers onderzoek ik hoe we tegen 2030 de doelen uit de Europese Green Deal en de bijhorende Biodiversiteitsstrategie kunnen halen. Welke barrières staan de beleidsuitvoering in de weg? En via welke oplossingspaden kunnen we die drempels overwinnen?

Voor de wetenschappelijke onderbouwing van mijn beleid vind ik het belangrijk sterk in te zetten op open, reproduceerbaar en onafhankelijk onderzoek - kortweg **Open Science**. Ik stimuleer de onderzoekers van de Vlaamse overheid om hun data, methoden en resultaten zo veel mogelijk open en reproduceerbaar te maken.

Een grote uitdaging blijft een **gebiedsdekkende Biologische Waarderingskaart (BWK)** te realiseren. De (Belgische) BWK werd reeds in 1978 opgestart, en in Vlaanderen tot op heden gecontinueerd. Ze wordt sinds 2013 echter enkel binnen de Natura2000-gebieden geactualiseerd. Ik onderzoek, op vraag van vele stakeholders, op welke manier de BWK de komende vijf jaar kan geactualiseerd worden voor het ganse grondgebied. Daarnaast vinden de stakeholders het belangrijk om de actualiteitsgraad van de BWK op peil te houden. Om deze vragen te kunnen realiseren, zetten we sterker in op nieuwe innovatieve methoden zoals teledetectie, deep learning en de integratie van externe datasets. Ik verken in 2023 de mogelijkheden om recente externe data zoals van het Grootschalig Referentiebestand (GRB), de perceelsregistratie of de bosteller semi-automatisch te verwerken in de BWK.

Voor de ontwikkeling van een **Vlaams biodiversiteitsportaal** worden in 2023 de noden (vraagzijde) binnen het beleidsdomein Omgeving aan de reeds beschikbare data (aanbod) getoetst. Er worden gesprekken opgestart met de belangrijkste dataleveranciers met het oog op een toekomstige duurzame en brede datalevering.

8.2 BUDGETTAIR KADER

Onder dit ISE Natuur en Biodiversiteit vallen taken, doelstellingen en budgetten die alle verband houden met het beleidsveld 'Omgeving en natuur', en dan meer bepaald met het thema 'Natuur en biodiversiteit'.

De beleidskredieten onder dit ISE hebben in hoofdzaak betrekking op:

- het aankopen, inrichten en beheren van openbare bossen en natuurdomeinen;
- de werking van het Visserijfonds, het Fonds voor EU-financiering, het Boscompensatiefonds en het Jachtfonds;
- het ondersteunen van en samenwerken met partners met het oog op het behouden en versterken van biodiversiteit en ecosystemen;
- de beleidsondersteunende werking van ANB (entiteitscode QD0), INBO (entiteitscode QC0) en het EV INBO;
- de beleidsondersteunende werking van VLM (incl. lonen) inzake natuurinrichting, recht van voorkoop en de Grondenbanken gericht op natuur en biodiversiteit.

In de volgende overzichtstabellen wordt een meer gedetailleerd overzicht gegeven van de uitgaven die binnen dit ISE ingeschreven werden in de begrotingsopmaak 2023.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT, MVG excl. DAB

(duizend euro)

	VAK			VEK		
	BA 2022	evolutive	BO 2023	BA 2022	evolutive	BO 2023
ESR-uitgaven (werking en toelagen (WT), lonen (LO), provisies (PR))	19.550	1.534	21.084	20.231	1.244	21.475

Toelagen (interne stromen (IS))	3.603	0	3.603	3.530	0	3.530
Overige (leningen (LE), participaties (PA); geen ESR-impact)	500	0	500	500	0	500
Totaal	23.653	1.534	25.187	24.261	1.244	25.505
Aanwending VAK-ruiter						

Inhoudelijke toelichting evolutie:

Binnen het ISE Natuur en biodiversiteit van de uitgavenbegroting worden alle kredieten die ANB, INBO en VLM inzetten voor Natuur en biodiversiteit gebundeld. Het gaat in 2023 om 25 miljoen euro aan ESR-beleidsuitgaven (VAK). Het VEK loopt grotendeels gelijk met het VAK.

Op het vlak van deze beleidskredieten gaat het in hoofdzaak om de onderzoeks- en werkingskredieten van INBO (2,4 miljoen euro), de werkingskosten en gerichte subsidies van ANB ter ondersteuning van de burger, lokale besturen en verenigingen (6,3 miljoen euro), de middelen beschikbaar binnen de Fondsen van ANB (14 miljoen euro waarvan 8 miljoen binnen het Bossencompensatiefonds) en 3,6 miljoen investeringsmiddelen voor VLM voor natuurinrichting.

Ten opzichte van de BA 2022 nemen de ESR-uitgaven voor dit ISE toe met 1,5 miljoen euro VAK. Deze toename aan ESR-uitgaven is in hoofdzaak het gevolg van de aanrekening voor extra middelen voor EU-cofinancieringsprojecten (+1.2 miljoen euro) (zie QD0-1QCE4FC-WT). Het saldo betreft een aantal beperkte wijzigingen binnen de fondsen onder het beheer van ANB.

De volgende (meer gedetailleerde) budgettaire toelichtingen gaan niet dieper in op de wijzigingen naar aanleiding van de generiek toegepaste indexatieregels. Voor bijkomende toelichting hierover wordt graag verwezen naar de Algemene Toelichting bij de uitgavenbegroting.

8.1.1. DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S)

ONTVANGSTEN

QD0-9QCEAFA-OW - WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING, VIA EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT, EEN PASSEND BEHEER EN BESCHERMING VAN NATUUR EN EEN DOELTREFFEND SOORTENBELEID- EN BEHEER

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het betreft enerzijds diverse ontvangsten, zoals terugbetalingen, schade voor ongevallen en advocaatkosten, die niet vooraf geprogrammeerd kunnen worden en waarvan derhalve vooraf ook geen exacte bedragen gekend zijn. Een ander deel van de ontvangsten komt voort uit de verkoop van investeringsgoederen, voornamelijk uit de verkoop van wagens die uit gebruik genomen worden.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	115	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	115	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA 2022.

QD0-9QCETFB-OW - EEN DOELTREFFEND SOORTENBELEIDEN BEHEER - VISSERIJFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

De ontvangsten van de verkoop van visverloven zijn een uitvoering van artikel 9 van de wet van 1 juli 1954 op de riviervisserij. Naast het gratis jeugdvisverlof zijn er twee soorten betalende visverloven, nl. een gewoon visverlof en een groot visverlof. De inkomsten van de visverloven komen integraal ten goede aan het Visserijfonds.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	1.340	0
Bijstelling BO 2023	0	158	0
BO 2023	0	1.498	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De inkomsten worden geraamd a ratio van de gerealiseerde ontvangsten in 2021.

QD0-9QCETFC-OW - EEN DOELGERICHTE DEELNAME AAN HET INTERNATIONAAL EN EUROPEES BELEID - FONDS EU COFINANCIERING

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de inkomsten van EU cofinanciering uit LIFE- en andere EU-projecten. Deze inkomsten mogen aangewend worden voor uitgaven voor diensten, werking, exploitatie en uitrusting van de door de EU mede gefinancierde projecten. De inkomsten worden in schijven toegekend afhankelijk van de voortgang van de werken. In de optiek om maximaal alternatieve financieringsbronnen aan te spreken voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, wordt door het Agentschap voor Natuur en Bos samen met haar partners zeer intensief ingezet op de cofinancieringsmogelijkheden door de EU in het kader van Life, INTERREG, PDPO en andere programma's.

Vanaf 2021 volgt het Departement FB een nieuwe generieke werkwijze voor projecten met EU-financiering. Vanaf 2021 worden de ontvangsten in het kader van EU-cofinanciering dan ook via het algemene ontvangstenartikel QD0-9QCEAFA-OW ingeschreven.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	0	0
Bijstelling BO 2023	0	2.000	0
BO 2023	0	2.000	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Vanaf 2021 volgt het Departement FB deze nieuwe generieke werkwijze voor projecten met EU-financiering. Vanaf 2021 worden de inkomsten voor nieuwe EU projecten op een orderrekening geboekt. Een bijstelling van 2.000 keuro wordt voorzien in het kader van de uitbetaling van ontvangsten van de lopende EU-projecten.

QD0-9QCETFD-OW - WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING, VIA EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT – BOSSENCOMPENSATIEFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Art.90bis van het Bosdecreet van 13 juni 1990 en het Besluit van de Vlaamse Regering van 16 februari 2001 tot vaststellen van nadere regels inzake compensatie van ontbossing en ontheffing van het verbod op ontbossing omvatten de regels inzake compensatie van ontbossing en ontheffing van het verbod op ontbossing. De ontvangsten binnen dit Bossencompensatiefonds zijn afhankelijk van het aantal afgeleverde omgevingsvergunningen tot ontbossing en de wijze waarop compensatie wordt gerealiseerd.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	6.979	0
Bijstelling BO 2023	0	908	0
BO 2023	0	7.887	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

De raming aan inkomstenzijde wordt aangepast aan de realisatiegraad van 2021. Daarnaast wordt er rekening gehouden met de indexering van de bosbehoudsbijdrage.

QD0-9QCETFD-OI - WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING, VIA EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT – BOSSENCOMPENSATIEFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel omvat de ontvangsten van bosbehoudbijdragen van andere entiteiten van de Vlaamse overheid.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	70	0

Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	0	70	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA 2022.

QD0-9QCETFD-OP - WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING, VIA EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT - BOSSENCOMPENSATIEFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel werd opgezet bij BO 2020 naar aanleiding van de implementatie van het nieuwe boekingsschema voor de Grondenbanken bij VLM. Via dit begrotingsartikel verloopt de tegenboeking voor ANB bij de overdracht van gronden (initieel gefinancierd door het ANB).

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2022	0	997	0
Bijstelling BO 2023	0	- 651	0
BO 2023	0	346	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Het betreft het technische ontvangstenartikel waar de inkomsten uit de verlening van de voorschotten in het kader van de financiering van de grondenbank Vinderhoutse bossen via het bossencompensatiefonds, wordt afgeboekt. Voor 2023 wordt ingeschat dat door de overdracht van gronden de schuldvordering van ANB op VLM met 346 keuro verlaagd wordt.

QD0-9QCETFE-OW - EEN DOELTREFFEND SOORTENBELEID- EN BEHEER - JACHTFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

De ontvangsten op het Jachtfonds zijn afkomstig uit de aankopen van jachtverloven, jachtvergunningen en deelnames aan het jachtexamen. Via het Jachtfonds is het de bedoeling om deze middelen terug aan te wenden ten bate van het beleid inzake jacht in ruime zin. De reglementaire basis voor deze ontvangsten zijn artikel 17 van het Jachtdecreet en artikel 50 van het Jachtadministratiebesluit van 25 april 2014.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2022	0	1.988	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0

BO 2023	0	1.988	0
----------------	----------	--------------	----------

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA 2022.

QC0-9QCETFG-OW - WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUWING EN EVALUATIE VOOR EEN DOELTREFFEND BIODIVERSITEITSBELEID (FONDS INBO)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Via dit artikel van dit Fonds kan het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek de kosten die het maakt voor de ondersteuning van het Eigen Vermogen van het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek terugvorderen. Deze ontvangst is gekoppeld aan de uitgaven op artikel QC0-1QCE4FG-WT.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2022	0	25	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	0	25	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA 2022.

UITGAVEN

QD0-1QCE2FA-WT – WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING, VIA EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT, EEN PASSEND BEHEER EN BESCHERMING VAN NATUUR EN EEN DOELTREFFEND SOORTENBELEID- EN BEHEER

Korte inhoud begrotingsartikel:

Onder dit begrotingsartikel ressorteren een brede waaier van subsidies ter ondersteuning van de burger, lokale besturen en verenigingen, naast een aantal specifieke werkingskosten van het ANB. Deze middelen worden ingezet onder de grote noemer van biodiversiteitsbeleid. De focus van inzet van de middelen wordt gelegd bij de implementatie van de Europese natuurdoelen op eigen terreinen en in samenwerking met de partners. Daarnaast wordt ingezet op de verdere uitbouw

van groenblauwe netwerken, van stadsrandbossen en van toegankelijk (rand)stedelijk groen, onder meer in de Vlaamse Rand. De grote pijlers waarvoor deze middelen ingezet worden zijn de volgende:

- Toekenning van subsidies aan verenigingen die actief zijn op het gebied van natuurbeheer en bosbouw en die met hun werking een wezenlijke bijdrage leveren aan het verhogen van de biodiversiteit.
- Het bevorderen van de toestand van kritische soorten en soortengroepen door via een bepaalde ondersteuning partners zoals de Vlaamse Vogelopvangcentra te faciliteren een bijdrage te leveren aan het soortenbeleid.

- De ondersteuning van de talrijke initiatieven van privé-eigenaars en openbare besturen gericht op het verhogen van de biodiversiteit, de realisatie van de natuurdoelen en de toegankelijkheid van natuur-, bos- en groengebieden.
- Ondersteuning van innoverende, voorbeeldstellende projecten van openbare besturen inzake de uitbouw van (rand)stedelijk groen. Een deel van de middelen wordt gereserveerd voor de flankerende maatregelen voor het Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel.
- Een waaier aan specifieke werkingskosten van het Agentschap voor Natuur en Bos, waaronder communicatie, beheer van het wagenpark en ICT.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	5.433	6.074
<i>Index</i>	1	1
<i>Compensaties</i>	- 151	- 151
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	5.283	5.924
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
SC0-1SJA2NY-IS	-151	-151	Terugdraai eenmalige compensatie voor Vlaanderen radicaal digitaal
TOTAAL	-151	-151	

QD0-1QCE4FB-LO – DE MILIEUKWALITEIT VAN DE LEEFOMGEVING VERHOGEN: NATUUR (VISSERIJFONDS)

Dit is het loonartikel van het Visserijfonds waarop toelagen in het kader van de Provinciale Visserijcommissies (PVC) betaald kunnen worden.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	85	85
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 60	- 60
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	25	25

Aanwending VAK-ruiter		Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:
(duizend euro)		

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
QD0-1QCE4FB-WT	-60	-60	Terugdraai overdracht 2022 naar het loonartikel binnen het Visserijfonds gelet dat er met een uitbesteding gewerkt wordt
TOTAAL	-60	-60	

**QD0-1QCE4FB-WT – DE MILIEUKWALITEIT VAN DE LEEFOMGEVING
VERHOGEN: NATUUR (VISSERIJFONDS)**

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Visserijfonds is bij wet ingesteld om de riviervisserij te verbeteren, de verontreiniging te bestrijden, het toezicht te verscherpen en het beleid inzake de riviervisserij te ondersteunen. Met de middelen van het Visserijfonds worden verdere initiatieven genomen om, rekening houdend met de ecologische draagkracht, de beleefbaarheid en de toegankelijkheid van de natuurgebieden verder te verbeteren. De responsabilisering van de riviervisserij draagt ertoe bij dat de toestand van kritische soorten en soortengroepen en de biodiversiteit in Vlaanderen algemeen sterk verbetert.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	1.794	1.794
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	60	60
<i>Andere bijstellingen</i>	- 281	- 281
BO 2023	1.573	1.573
Aanwending VAK-ruiter		

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
QD0-1QCE4FB-LO	60	60	Terugdraai overdracht 2022 naar het loonartikel binnen het visserijfonds
TOTAAL	60	60	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
In 2022 werd het opgebouwde saldo binnen het Visserijfonds gevaloriseerd. Dit wordt nu teruggedraaid in de kredieten.	-439	-439	Terugdraai intering van het opgebouwde saldo binnen het visserijfonds.

Bijstelling ifv de geraamde ontvangsten	158	158	Bijstelling ifv van de geraamde ontvangsten
TOTAAL	-281	-281	

QD0-1QCE4FC-WT – EEN DOELGERICHTE DEELNAME AAN HET INTERNATIONAAL EN EUROPEES BELEID - FONDS EU COFINANCIERING

Korte inhoud begrotingsartikel:

De inkomsten uit EU-gecofinancierde projecten mogen aangewend worden voor uitgaven voor diensten, werking, exploitatie en uitrusting van de door de EU mede gefinancierde projecten. Deze projecten worden onder andere ingezet voor de realisatie van de Europese natuurdoelen, door de uitbreiding van gebieden onder effectief natuurbeheer. Waar mogelijk sporen de projecten samen met beveiliging tegen overstromingen en bevaarbaarheid van waterlopen (onder meer Sigmaplan en Zwinproject), klimaataspecten (aanleg natuur, bosuitbreiding) en de realisatie van (rand)stedelijke groengebieden. De bestedingen hangen samen met de voortgang van deze projecten.

Vanaf 2021 volgt het Departement FB een nieuwe generieke werkwijze voor projecten met EU-financiering. Vanaf 2021 worden de uitgaven in het kader van EU-cofinanciering van nieuwe EU-projecten dan ook via het algemene uitgavenartikel QD0-1QCE2FA-WT ingeschreven.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	445	445
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	1.206	1.206
BO 2023	1.651	1.651
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucies:

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
EU gefinancierde projecten	1.206	1.206	Raming verwachte uitgaven voor de reeds lopende EU-projecten
TOTAAL	1.206	1.206	

QD0-1QCE4FD-WT – WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING, VIA EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT - BOSSENCOMPENSATIEFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Volgens art.90 bis van het Bosdecreet kan slechts in welbepaalde gevallen een omgevingsvergunning tot ontbossing worden verleend. De ontbosser moet hier echter voor compenseren op één van de volgende wijzen: in natura (door een compenserende bebossing), door storting van een bosbehoudsbijdrage in het Bossencompensatiefonds (BCF) of door een combinatie van beide. In het Besluit

van de Vlaamse Regering tot vaststelling van nadere regels inzake compensatie van ontbossing en ontheffing van het verbod op ontbossing wordt het bedrag van de bosbehoudsbijdrage bepaald. Het is noodzakelijk dat de financiële middelen die gegenereerd worden door deze bosbehoudsbijdrage ook daadwerkelijk worden aangewend om nieuwe bebossingsprojecten te financieren. Deze middelen worden als volgt besteed:

- Projectoproep voor integrale bebossingsprojecten door privépartners
- Toelage aan de Vlaamse Landmaatschappij voor de aankopen ten behoeve van compenserende bebossing.
- Aankopen in het kader van bebossing door het ANB.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	7.562	7.562
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	242	242
BO 2023	7.804	7.804
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucies:

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Technische bijstelling binnen Bossencompensatiefonds	242	242	Bijstelling ifv van de (technische) overdracht gronden aangekocht op de grondenbank Vinderhoutse bossen en afstemming op de inkomsten.

QD0-1QCE4FD-PA – WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING, VIA EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT - BOSSENCOMPENSATIEFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel werd opgezet naar aanleiding van de implementatie van het nieuwe boekingsschema voor de Grondenbanken bij VLM. Op dit begrotingsartikel wordt de betaling van het jaarlijkse voorschot voorzien voor de grondenbank die gefinancierd worden via het Bossencompensatiefonds. Daarnaast wordt ook de verrekening van de netto opbrengsten voorzien op dit begrotingsartikel.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	500	500
<i>Index</i>	0	0

<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	500	500
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA 2022.

QD0-1QCE4FE-LO – EEN DOELTREFFEND SOORTENBELEID- EN BEHEER - JACHTFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de lonen, een aantal toelagen en vergoedingen en het woon-werkverkeer van de personeelsleden van het Agentschap voor Natuur en Bos aangerekend die worden gefinancierd via het Jachtfonds.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	420	420
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	290	290
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	710	710
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
QD0-1QCE4FE-WT	290	290	Compensatie vanuit de werkingskredieten van het Fonds ikv werving van natuurinspecteurs, loonindexatie en een uitbestedingsopdracht
TOTAAL	290	290	

QD0-1QCE4FE-WT – EEN DOELTREFFEND SOORTENBELEID- EN BEHEER - JACHTFONDS

Korte inhoud begrotingsartikel:

Het Jachtfonds werd ingesteld met het oog op het besteden van de middelen uit het fonds voor de volgende doelstellingen:

- het stimuleren van een verstandig gebruik van wildsoorten en hun leefgebieden;
- het stimuleren van de inpassing van het wildbeheer in het bredere kader van natuurbehoud;
- het realiseren van vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen;

- de bevordering en ondersteuning van de werking van de wildbeheereenheden;
- de ondersteuning van de praktische organisatie van de jacht, met name de volgende aspecten:
 - o de organisatie van jachtexamens;
 - o het uitreiken van een jachtverlof;
 - o het uitreiken van een jachtvergunning;
 - o de opmaak en het indienen van een plan als vermeld in artikel 7 van dit decreet;
 - o het bevorderen van de dienstverlening naar de jachtsector;
- het voorkomen en het inperken van maatschappelijk onaanvaardbare schade en impact door jachtwild, invasieve uitheemse soorten en beschermde soorten;
- de uitvoering van wetenschappelijk onderzoek in het kader van de voormelde doelstellingen.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	1.668	1.668
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 290	- 290
<i>Andere bijstellingen</i>	300	150
BO 2023	1.678	1.528
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
QD0-1QCE4FE-WT	-290	-290	Compensatie vanuit de werkingskredieten van het Fonds ikv werving van natuurinspecteurs, loonindexatie en een uitbestedingsopdracht
TOTAAL	-290	-290	

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Bijstelling intering Jachtfonds	300	150	Intering op het saldo ter financiering van de IT-applicatie voor jachtvergunningen
TOTAAL	300	150	

QC0-1QCE2FF-WT – WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUWING EN EVALUATIE VOOR EEN DOELTREFFEND BIODIVERSITEITSBELEID**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Vanuit dit begrotingsartikel financiert INBO diverse beleidsondersteunende en -uitvoerende uitgaven, die passen in de uitvoering van de strategische doelstellingen.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	2.118	2.158
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	217	77
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	2.335	2.235
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van QC0-1QAE2ZZ-WT	140	0	Interne compensatie groei takenpakket INBO
Van Mina index 2023	77	77	Financiering voor MEMO+
TOTAAL	217	77	

QC0-1QCE4FG-WT – WETENSCHAPPELIJKE ONDERBOUWING EN EVALUATIE VOOR EEN DOELTREFFEND BIODIVERSITEITSBELEID (FONDS INBO)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Via dit INBO Fonds worden de vaste werkingskosten die het INBO maakt voor het Eigen Vermogen INBO doorgerekend (o.a. energiekosten, kosten aan gebouwen en terreinen, ...). Deze uitgave is gekoppeld aan de ontvangsten op artikel QC0-9QCETFG-OW.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	25	25
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	25	25
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA 2022.

QD0-1QCE5FY-IS – VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (VLM)**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Via dit artikel worden vanuit ANB budgetten toegekend aan VLM ten behoeve van uitgaven voor natuurinrichting.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	3.603	3.530
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	3.603	3.530
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA 2022.

8.1.2. DAB MINAFONDS

ONTVANGSTEN

QDX-2QCEAFA-OW – WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING, VIA EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT, EEN PASSEND BEHEER EN BESCHERMING VAN NATUUR EN EEN DOELTREFFEND SOORTENBELEID- EN BEHEER

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden diverse ontvangsten van ANB op het Minafonds geboekt.

Het gaat hierbij voornamelijk over de ontvangsten uit de vervreemding van onroerende goederen, de verkoop van investeringsgoederen en allerlei diverse ontvangsten, die niet vooraf geprogrammeerd zijn en waarvan vooraf ook geen bedragen gekend zijn.

Daarnaast werd naar aanleiding van een opmerking van het Rekenhof de aanrekeningswijze voor grondenbanken aangepast. Op dit artikel worden vanaf 2020 de opbrengsten uit het beheer van de gronden door VLM geboekt. Het gaat hierbij grotendeels om ontvangsten uit pacht.

Kredietevolutive:

	(duizend euro)		
	AO	TO	LO
BA 2022	91		
Bijstelling BO 2023	-2		
BO 2023	89		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA 2022.

QDX-2QCEAFA-OP –WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING, VIA EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT, EEN PASSEND BEHEER EN BESCHERMING VAN NATUUR EN EEN DOELTREFFEND SOORTENBELEID- EN BEHEER

Korte inhoud begrotingsartikel:

Naar aanleiding van een opmerking van het Rekenhof werd de aanrekeningswijze voor grondenbanken aangepast vanaf BO2020.

Dit artikel werd gecreëerd om enerzijds kosten bij het beheer van gronden in rekening te brengen (bv. grondbelastingen) die de vordering van ANB op VLM verlaagt en anderzijds een ontvangst te kunnen boeken wanneer er door het ANB eerder gefinancierde gronden uit de grondenbank kosteloos worden overgedragen van VLM naar ANB

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	3.498		
Bijstelling BO 2023	7.667		
BO 2023	11.165		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

Het betreft het technische ontvangstenartikel waar de inkomsten uit de verlening van de voorschotten aan de grondenbanken Sigma, Natuurdoelen en Rivierherstel Leie wordt afgeboekt. Voor 2022 wordt er verwacht dat VLM voor 10.500.000,00 € gronden zal overdragen vanuit de grondenbanken, 701.000,00 € aan kosten zal aanrekenen en 36.000,00 euro aan opbrengsten zal boeken. In totaal zakt de schuldvordering van ANB op VLM bijgevolg met 11.165 keuro.

UITGAVEN

QDX-3QCE2FA-WT – WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING, VIA EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT, EEN PASSEND BEHEER EN BESCHERMING VAN NATUUR EN EEN DOELTREFFEND SOORTENBELEID- EN BEHEER

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel bevat de middelen van Natuur en Bos op het Minafonds. De middelen worden in hoofdzaak aangewend voor de uitgaven op het vlak van biodiversiteitsbeleid, voor beleidsvoorbereiding en voor de aankoop, inrichting en het beheer van het patrimonium van het ANB. Dit onder meer in functie van de realisatie van de Europese natuurdoelen die, in uitvoering van de Habitat- en Vogelrichtlijn, op 23 april 2014 door de Vlaamse Regering definitief zijn goedgekeurd.

De taakstelling van Europese natuurdoelen die aan het ANB toegemeten zijn, stelt het ANB voor een grote uitdaging. Voor de realisatie van de nodige maatregelen voor het behoud en de versterking van de Europese en Vlaams beschermde habitats en soorten is een behoorlijke financiële inspanning nodig. Een eerste stap naar de realisatie was het focussen van het beheer en de

inrichting, waar mogelijk, op de implementatie van de instandhoudingsdoelstellingen. Er werd over een tijdsspanne van 10 jaar een evolutie afgelegd van algemeen beheer en inrichting in functie van het verhogen van de biodiversiteit naar beheer en inrichting gericht op de realisatie van de Europese natuurdoelen en het behoud en de bescherming van regionaal belangrijke natuur, waaronder Vlaams prioritaire soorten. Concreet wordt voor de uitgaven op de betreffende begrotingsartikels het percentage van de werkings- en investeringskredieten van het ANB dat gaat naar werken in uitvoering van de instandhoudingsdoelstellingen systematisch opgetrokken. Eenzelfde heroriëntering van de bestaande kredieten, resulterend in een verhoging van de middelen die ingezet worden voor de concrete realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen, wordt ook van de partners gevraagd. Concreet worden zowel de kredieten voor aankoop, inrichting en beheer als de subsidies voor terreinbeherende verenigingen en andere initiatiefnemers waar mogelijk en nodig geheroriënteerd naar en gefocust op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen.

Daarnaast is er ook het geactualiseerde Sigmaplan, dat een onderdeel is van de Ontwikkelingsschets 2010 (langetermijnvisie voor het Schelde-estuarium). Vanuit de vaststelling dat op de Zee- en Westerschelde inrichtingswerken met impact op Speciale Beschermingszones nodig zijn voor toegankelijkheid van de Antwerpse haven en veiligheid, is beslist op diverse niveaus dat ook een stevig natuurpakket als mitigatie nodig was. De langetermijnvisie voorziet daarom in een piste naar een gunstige staat van zowel de toegankelijkheid, de veiligheid als van de natuurlijkheid tegen 2030. De realisaties binnen het project geven invulling aan de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen zoals voorzien in het regeerakkoord en ook hoger aangehaald. De degelijkheid van deze aanpak werd door Europa al erkend. Deze werkwijze bood ook de mogelijkheid om over langere termijn voor sectoren als landbouw en plattelandsrecreatie duidelijkheid te brengen i.v.m. de verwachte evoluties qua grondinname en om daarbij een passend flankerend beleid op te maken.

Daarnaast wordt er verder ingezet op een verbetering van de beleving en de toegankelijkheid van groene domeinen en de realisatie van multifunctionele stadsbossen. Deze taak wordt zowel opgenomen door het Agentschap voor Natuur en Bos zelf als door de subsidies die worden toegekend vanuit dit begrotingsartikel. De uitbreiding van de te beheren oppervlakte en ook de taakstelling inzake realisatie van een duurzame instandhouding leggen extra druk op de budgetten voor het uitvoeren van werken, waardoor derhalve door het ANB continu ingezet wordt op efficiëntiewinsten.

Naast de bestedingen vernoemd in bovenstaande tekst, wordt het budget binnen dit begrotingsartikel onder andere besteed aan de volgende doelstellingen:

- Het beleid inzake groenjobs is decretaal en bij Besluit van de Vlaamse Regering en Ministerieel Besluit geregeld. Vanuit de natuursector (natuurverenigingen, terreinbeherende verenigingen, bosgroepen, regionale landschappen, maar ook lokale besturen die natuurgebied bezitten) bestaat een belangrijke behoefte aan kwaliteitsvol natuur- en bosbeheer. Omdat dergelijke ecologisch waardevolle werken vaak arbeidsintensief en vanuit louter (micro-)economisch perspectief verlieslatend zijn, én de beheerders over onvoldoende eigen middelen beschikken om zelf de werken te laten uitvoeren, heeft het beleid ervoor gekozen om deze actoren geldelijk te ondersteunen door subsidies in het leven te roepen die ertoe strekken dergelijke werken financieel mogelijk te maken.
- Het Regeerakkoord 2020-2024 voorziet de uitbreiding van de gebieden onder effectief natuurbeheer (erkende, Vlaamse of bosreservaten, andere natuurgebieden onder vergelijkbaar beheerplan). Eén manier om dit te realiseren betreft de subsidiëring van de verwerving van percelen

door derden met als doel ze te laten erkennen als reservaat. Volgens het Besluit van de Vlaamse Regering van 20 juni 2014 tot regeling van het Vlaams Natura 2000-programma, de managementplannen Natura 2000, de zoekzones en de actiegebieden voor de specifieke instandhoudingsdoelstellingen voor Europees te beschermen soorten en habitats moet minstens 75% van dit krediet aangewend worden voor het instandhoudingsbeleid. Het decreet betreffende het natuurbehoud en het natuurlijk milieu vormt de rechtsgrond voor het aankoopbeleid van natuurgebieden.

- De realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen veronderstelt een forse investering in inrichtingswerken: afgraven, ontbossen, bosvorming, hermeanderen, baggeren, exoten bestrijden, ... Een aantal van deze werken zal via grootschalige natuurinrichtingsprojecten moeten verlopen. Maar er zijn ook tal van kleine inrichtingen noodzakelijk die snel en op maat afgesproken kunnen worden. Er wordt hiervoor door het ANB maximaal ingezet op samenwerking met partners. Naast de interne integratie in het beleid van andere entiteiten, zijn deze samenwerking en partnerschappen met lokale actoren essentieel om de planvorming op Vlaams niveau inzake instandhoudingsdoelstellingen en soortenbescherming te laten resulteren in effectieve realisaties op terrein. Er wordt hierbij sterk ingezet op de projectmatige ondersteuning van alle partners in het natuurbeleid, zoals vzw's, bosgroepen, regionale landschappen en private personen voor beheer- en inrichtingswerken met het oog op de realisatie van de IHD.

Kredietevoluitie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	99.023	110.710
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	14.151	14.151
BO 2023	113.174	124.861
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluities:

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Uitgaven Regeerakkoord: Omgeving - Bosuitbreiding	4.000	4.000	Opstap 2022 voor bosuitbreiding (deel "Omgeving" – Tabel Netto Beleidsruimte)
Uitgaven Regeerakkoord: Omgeving - 20.000 ha effectief natuurbeheer	1.250	1.250	Opstap 2022 voor effectief natuurbeheer (deel "Omgeving" – Tabel Netto Beleidsruimte)
Technische bijstelling grondenbanken ifv overdrachten door VLM	8.901	8.901	Technische bijstelling grondenbanken ifv overdrachten door VLM
TOTAAL	14.151	14.151	

QDX-3QCE2FA-PA – WE MAKEN NATUUR EN NATUURBELEVING TOT EEN VERBINDEND ELEMENT IN DE SAMENLEVING, VIA EEN NETTO TOENAME AAN NATUUR EN BOS MET HOGE KWALITEIT, EEN PASSEND BEHEER EN BESCHERMING VAN NATUUR EN EEN DOELTREFFEND SOORTENBELEID- EN BEHEER

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit begrotingsartikel werd bij BO 2020 opgezet naar aanleiding van de implementatie van het nieuwe boekingsschema voor de Grondenbanken bij VLM. Op dit begrotingsartikel wordt de (ESR-neutrale) betaling van het jaarlijkse voorschot voorzien voor grondenbanken die gefinancierd worden via het Minafonds. Daarnaast wordt ook de verrekening van de netto opbrengsten voorzien op dit begrotingsartikel.

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	3.000	3.000
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	1.000	1.000
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	4.000	4.000
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
QB0-1QCE2NB-WT	106	106	Zie onder
QBX-3QCE2FY-IS	894	894	Zie onder
TOTAAL	1.000	1.000	

De compensaties betreffen de terugdraai van eenmalige compensaties in 2022 vanuit de dotatie van de grondenbank Sigma en grondenbank Rivierherstel Leie. Gelijktijdig worden deze middelen niet meer via de dotatie verrekend maar via het voorschotartikel conform het boekhoudschema. De middelen worden ingezet voor aankoop van projectgronden en ruilgronden ikv grondenbank Sigma en grondenbank Rivierherstel Leie.

QBX-3QCE2FY-IS – VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (VLM)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel ontvangt de VLM een aanvullende toelage vanuit de DAB MINAfonds voor uitgaven in het kader van het flankerend beleid voor instandhoudingsdoelstellingen en een toelage voor grondenbank bosuitbreiding.

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	16.230	15.596
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 894	- 894
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	15.336	14.702
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolutes:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QDX-3QCE2FA-PA	-894	-894	Compensatie t.v.v. voorschotten voor grondenbanken Sigma en Rivierherstel Leie
TOTAAL	-894	-894	

Voor de verdere bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

8.1.3. OVERIGE ENTITEITEN ONDER GEZAG

8.1.3.1. Eigen Vermogen Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (EV INBO)

Het eigen vermogen van het INBO (EV INBO) is een aparte juridische entiteit (rechtspersoon) waarmee projecten worden uitgevoerd, die met externe middelen gefinancierd worden. Het voornaamste doel van het EVINBO is om het INBO-onderzoek aan te vullen voor zover rechtstreeks toegewezen publieke middelen niet volstaan voor een volwaardig en toekomstgericht onderzoek. Het biedt de mogelijkheid om in te gaan op nieuwe onderzoeksthema's die onmiddellijk of op (middel)lange termijn beleidsrelevant zijn, uiteraard met de belangrijke beperking dat er daarvoor ook externe financiering gevonden moet worden via onderzoeksopdrachten, internationale calls, doctoraatsonderzoek en dergelijke meer.

Ook voor EV INBO, blijft de relevantie voor het biodiversiteitsbeleid een fundamentele voorwaarde voor het verrichten van onderzoek. Het EV INBO voert opdrachten uit voor een breed spectrum aan klanten, zoals Vlaamse en lokale overheden, de FOD Wetenschapsbeleid (Belspo), universiteiten, natuur- en bosorganisaties, landbouw, jacht, visserij. Ook Europa is één van de geregelde opdrachtgevers, met in het recente verleden onder meer FP6-, FP7-, LifeWatch-, Horizon2020-, Horizon-Europe, Interreg-, LIFE+-projecten. De via deze projecten opgebouwde internationale wetenschappelijke samenwerkingen versterken het imago van het INBO en laten het toe zijn netwerk te onderhouden en uit te breiden. Ze creëren kansen voor data-uitwisseling, het delen van ervaring en kennis, en de ontwikkeling van Europese monitoringfaciliteiten. Jonge wetenschappers doen vaak hun eerste ervaring op in een project van het Eigen Vermogen, waarna ze hun carrière verder ontwikkelen bij het INBO zelf, bij andere agentschappen van de Vlaamse overheid of bij buitenlandse onderzoeksinstituten. Het EV INBO heeft, mits beschikbaarheid van langdurige (> 4 jaar) externe financiering ook de

mogelijkheid om doctoraatsbursalen aan te trekken voor het uitvoeren van vernieuwend wetenschappelijk onderzoek gericht op beleidsimplementatie.

De via externe middelen gefinancierde EV INBO-medewerkers zijn volledig geïntegreerd in de ondersteunings- en onderzoeksteams van het INBO.

Het EV INBO oefent haar activiteiten uit onder de ISE Natuur en biodiversiteit (QF).

ISE F NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Ontvangsten

Het overgedragen saldo bedraagt 4.180 keuro, het cijfer dat overeenkomt met de overdracht van het geschatte saldo van de BA 2022.

De begroting van de verkopen wordt momenteel geraamd op 2.096 keuro. Deze begroting is een prognose van de verwachte projectinkomsten in 2023. Ca. 60% van deze projectinkomsten zijn reeds vastgelegd. De overige 40% verwachten we nog binnen te halen. Er zijn immers momenteel nog onderhandelingen voor nieuwe projecten lopend. Bovendien werden recent nog projectvoorstellen (offertes, proposals) ingediend waarvan de uitkomst nog niet bekend is. Ook zullen er in de loop van 2022 en 2023 nog nieuwe voorstellen worden geschreven en ingediend.

De ontvangen subsidies worden geraamd op 390 keuro. Dit bedrag is gebaseerd op de laatste stand van zaken van de vermindering die we zullen ontvangen op het betalen van bedrijfsvoorheffing in 2023, rekening houdend met de gekende arbeidscontracten bij EV INBO in 2023. Dit bedrag houdt een vermindering van 80% in op de bedrijfsvoorheffing van wetenschappelijk personeel. Deze middelen worden integraal heringezet in wetenschappelijk onderzoek door aanwerving van projectvrije onderzoekers.

De inkomstenoverdrachten of subsidies die we ontvangen van EU-instellingen (ESR code 39.10) begroten we voor BO 2023 op 989 keuro.

Vermits het EV INBO binnen de consolidatiekring valt, worden interrelaties met het FWO opgenomen onder ESR code 46.70. We zullen voor het SBO project S003017N, "Future floodplains: ecosystem services of floodplains under socio-ecological change", in 2023 52 keuro ontvangen van het FWO. Voor het project I002021N, "Financiering van onderzoeksinfrastructuur", betreffende de internationale onderzoeksinfrastructuur "LifeWatch", zullen we in 2023 407 keuro ontvangen van het FWO. Voor het project S006421N, "Spatio-temporal deep learning workflows for transforming remote sensing data into geo-indicators for environmental policy support", zullen we in 2023 83 keuro ontvangen van het FWO. En tenslotte zal het EV INBO in 2023 voor het project I001721N "DISSco Flanders" 72 keuro ontvangen.

Inkomstenoverdrachten of subsidies die we ontvangen van de federale overheid worden opgenomen onder ESR code 49.40. Onder deze inkomstenoverdrachten ressorteren voornamelijk de subsidies die we ontvangen van BELSPO. We begroten dit bedrag op 528 keuro voor BO 2023.

Uitgaven

Het EV INBO verwacht het boekjaar 2023 af te sluiten met een over te dragen saldo van 3.980 keuro (VEK). Er zal voor 200 keuro (VEK) ingeteerd worden op het overgedragen saldo in 2023, voor de financiering van een aantal eenmalige investeringen (o.a. voor de vergroening van het wagenpark en de aankoop van enkele nieuwe labotoestellen).

Het EV INBO zal in 2023 een expert internationale ontwikkeling, twee administratief medewerkers, een communicatiemedewerker en een financieel-juridisch ondersteuner in dienst hebben. Daarnaast zijn er wetenschappers en technici in dienst die project-gerelateerde taken uitoefenen. In deze laatste

categorie kunnen wijzigingen optreden in functie van aflopende of nieuw binnengehaalde projecten. De loonkosten worden voor 2023 op 3.902 keuro geraamd. Deze begroting is gebaseerd op de verwachte projecten voor 2023, waarmee de contracten van onbepaalde duur gehandhaafd kunnen blijven.

De begroting van de werkingskosten werd bepaald aan de hand van de reeds vastgelegde en verwachte verkopen in 2023.

De begroting van de investeringsgoederen die in 2023 zullen aangekocht worden, wordt geraamd op 330 keuro. In deze raming werden o.a. de vernieuwing van laptops en IT-materiaal en de aankoop van meetapparatuur in het kader van verschillende projecten meegenomen. Het EV INBO wil mee zijn schouders zetten onder de prioriteit van de regering om het wagenpark te vergroenen. Bovendien dringen enkele dringende, noodzakelijke, éénmalige investeringen in o.a. labotoestellen zich op. Niet al deze initiatieven kunnen binnen de projectkosten opgevangen worden. Om die reden verwacht het INBO in 2023 200 keuro in te teren op haar saldo.

De kredietverleningen worden begroot op 85 keuro (VEK) voor BO 2023. Dit bedrag is een inschatting van het verschil tussen de betaalde borgen (voor nieuwe projecten) en teruggestorte borgen (voor opgeleverde projecten). Voor de nieuwe verbintenissen die we aangaan in 2023 schatten we dat er 5 keuro (VAK) aan borgen zal betaald worden.

8.1.4. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT

8.1.4.1. Vlaamse Landmaatschappij (VLM)

De juridische opzet, doelstellingen en taken van het agentschap VLM werden in deze BBT reeds besproken onder punt 2.2.4.1.

VLM oefent haar activiteiten uit onder ISE D Water, ISE N Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu, ISE G Plattelandsbeleid en ISE F Natuur en Biodiversiteit. De financiering van de werking van de VLM verloopt voornamelijk via het toelage-artikel QB0-1QCE2NY-IS. Dit artikel wordt in de begroting conform de instructies integraal toegewezen aan het grootste ISE binnen VLM: ISE N Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu. Voor de bespreking van de kredietevoluitie van deze betrokken interne stroom naar VLM wordt verwezen naar de besprekingen van artikel QB0-1QCE2NY-IS. Hieronder worden enkel de kredieten besproken die onder ISE F Natuur en biodiversiteit ressorteren. Voor de VLM-kredieten binnen de andere ISE wordt verwezen naar de bespreking van de andere betrokken ISE in deze BBT.

ISE F NATUUR EN BIODIVERSITEIT

De middelen voor natuurinrichtingsprojecten worden maximaal toegewezen aan de realisatie van prioritaire Europese natuurdoelen in de projecten Berlarebroek, Wellemeersen, Schuddebeurze, Dijlevallei, Blankaart, Biscopveld, Torfbroek, Zwarte beek, Turnhouts Vennengebied, Vrieselhof, Zoerselbos, Liereman, Graafweide-Schupleer, Vijvercomplex Bokrijk-Kiewit en Kraenepoel.

De grondenbank Europese natuurdoelen wordt verder ingezet in functie van het realiseren van projecten op het terrein voor natuur en bos.

Met het flankerend beleid wordt ook de daling van de uitstoot van ammoniak door het landbouwbedrijf verder gestimuleerd, met als doel om zowel de natuurdoelen in Natura 2000 gebieden in goede staat van instandhouding te brengen als om de landbouwuitbating duurzaam te kunnen verderzetten.

Er worden in de VLM begroting voor dit ISE 37.744 keuro aan ontvangsten voorzien en 38.254 keuro VAK en 37.911 keuro VEK aan uitgaven. Deze planning brengt een intering van 167 keuro op de gevormde overgedragen saldi met zich mee.

Uit de opname van leningen voorziet de VLM 4.500 keuro. Deze zijn er naar aanleiding van de toepassing van het boekingsschema dienaangaande. Het betreft de bijdrage van ANB voor grondenbankwerking voor 3.000 keuro (grondenbank Natuurdoelen, grondenbank Vinderhoutse Bossen en grondenbank Sigma) en de bijdrage van het ANB voor het uitoefenen van het voorkeurecht en de koopplichten in het kader van het Natuurdecreet voor 1.500 keuro.

Vanuit de activiteiten van de grondenbanken wordt in 703 keuro ontvangsten voorzien ten gevolge het doorrekenen van kosten aan het ANB. Deze zijn er naar aanleiding van het boekingsschema dienaangaande. Vanuit de activiteiten van natuurinrichting wordt in 2 keuro ontvangsten uit pachten voorzien en vanuit de activiteiten van de grondenbanken in 136 keuro ontvangsten uit pachten.

Er wordt voorzien in een opbrengst van 10.850 keuro ten gevolge van de overdracht van grond aan het ANB in lopende grondenbankovereenkomsten en ten gevolge het uitoefenen van het voorkeurecht en de koopplichten in het kader van het Natuurdecreet. Deze zijn er vanuit de toepassing van het boekingsschema dienaangaande. De geraamde opbrengst uit de verkoop van gronden is 2.770 keuro. In de natuurinrichtingsactiviteiten worden 511 keuro inkomsten verwacht als recuperatiebijdragen vanuit Europa in inrichtingswerken.

Via begrotingsartikel QD0-1QCE5FY-IS wordt vanuit het ANB via een toelage een vastleggingsmachtiging van 3.603 keuro voorzien en een VEK van 3.530 keuro wordt voorzien voor de afhandeling van investeringsprojecten inzake natuurinrichting.

Via begrotingsartikel QBX-3QCE2FY-IS, een toelage aan de VLM voor uitgaven in het kader van instandhoudingsdoelstellingen (IHD) en programmatische aanpak stikstof (PAS) wordt 4.470 keuro VAK en 2.870 keuro VEK voorzien. Dit artikel omvat het budget voor de uitvoering van een aantal maatregelen die zijn goedgekeurd in kader van het herstructureringsprogramma PAS – rode en oranje bedrijven. Meer concreet wordt het budget aangewend voor de uitbetaling van studies en vergoedingen bij de inzet van volgende maatregelen: bedrijfsverplaatsing, bedrijfsreconversie, bedrijfsbeëindiging en bedrijfsbegeleiding.

Via begrotingsartikel QBX-3QCE2FY-IS, een toelage aan de VLM voor uitgaven in het kader van instandhoudingsdoelstellingen (IHD) en programmatische aanpak stikstof (PAS) wordt 8.026 keuro VAK en 8.992 keuro VEK voorzien. Dit artikel omvat het budget voor enerzijds de aankoop van ruilgronden voor landbouwers die worden getroffen door de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en anderzijds de aankoop, inclusief de eventuele eigenaarstoeslag en wijkersstimulus, van gronden en gebouwen in het kader van het herstructureringsprogramma PAS rode en oranje bedrijven.

Via begrotingsartikel QBX-3QCE2FY-IS wordt tevens voorzien in een VAK en VEK van 2.840 keuro voor grondverwerving voor grondenbank bosuitbreiding.

Aan aflossing van leningen voorziet de VLM 11.511 keuro VAK en VEK. Het betreft ramingen ingevolge de voorziene overdracht van gronden en de voorziene afrekening van kosten en opbrengsten voortkomend uit de grondenbankovereenkomsten met het ANB, aangerekend als terugbetaling van voorschotten. Deze zijn er naar aanleiding van de toepassing van het boekingsschema dienaangaande.

De uitgaven bestaan verder voor 4.470 keuro VAK en 2.870 keuro VEK aan vergoedingen in bedrijfsbegeleiding in het kader van het flankerend beleid IHD-PAS. Vanuit de VLM-werking wordt voor 284 keuro VAK en 280 keuro aan studies geraamd voor dit ISE.

In de natuurinrichtingsactiviteiten wordt voor 329 keuro VAK en 400 keuro VEK uitgaven aan studies geraamd, 8 keuro VAK en VEK aan te betalen onroerende voorheffing en 8 keuro VAK en VEK aan te betalen vergoedingen. Er wordt voor een bedrag van 1.500 keuro VAK en VEK aan grondaankopen geraamd en 4.400 keuro VAK en 3.691 keuro VEK voor water- en wegenbouwkundige inrichtingswerken, waarvan 3.603 keuro VAK en 3.530 keuro VEK via de toegekende machtiging.

In de grondenbankactiviteiten wordt 10.114 keuro VAK en 12.000 keuro VEK voorzien voor grondaankopen, 430 keuro VAK en VEK voor vergoedingen flankerend beleid en 5.103 keuro VAK en 5.116 keuro VEK voor grond gerelateerde werkings- en projectkosten. Er wordt 55 keuro VAK en VEK voorzien voor te betalen onroerende voorheffing en 42 keuro VAK en VEK voor doorrekening van opbrengsten aan het ANB. Deze laatste zijn er naar aanleiding van de toepassing van het boekingsschema dienaangaande.

9. INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT PLATTELANDSBELEID

9.1. STRATEGISCHE EN OPERATIONELE DOELSTELLINGEN

Dit ISE omvat de doelstellingen, taken en budgetten die verband houden met het beleidsveld Plattelandsbeleid. De uitdagingen van het platteland situeren zich op verschillende domeinen zoals landschapsbeheer, klimaat, mobiliteit, dorpen, De uitdagingen van het platteland zijn bijgevolg interbestuurlijk en interdisciplinair.

SD 1. EEN SPECIFIEK PLATTELANDSBELEID DE PLATTELANDSUITDAGINGEN

OD 1. HET VLAAMS PLATTELANDSBELEID IS INGEBED IN HET EUROPESE PLATTELANDSBELEID

Ik bewaak de verdere kwalitatieve en correcte uitvoering van de goedgekeurde projecten binnen de krijtlijnen van het Programma voor Plattelandsontwikkeling (PDPOIII). Daarnaast bewaak ik de kwalitatieve en correcte uitvoering van de plattelandsprojecten die uitgevoerd worden met middelen van het **herstelfonds** (EU-Verordening 2020/2094). Op deze manier investeer ik 4 miljoen euro in de periode 2022-2024 in projecten die plattelandsgemeenschappen ondersteunen bij het herstel na de COVID-19-pandemie. Ik investeer onder meer in groene ontmoetingsplekken, trage wegen, ontwikkeling van lokale voedselstrategieën en ondersteuning van de agrobiodiversiteit.

In de eerste helft van 2023 zal de oproep tot vorming van LEADER-gebieden en opmaak van lokale ontwikkelingsstrategieën (LOS) nog lopende zijn in samenwerking met de provinciale overheden. Om de kwaliteit van de LOS te verhogen, voorzie ik de nodige begeleiding en advisering van de kandidaat Lokale Actiegroepen (LAG). Na indiening en beoordeling van de ontvankelijkheid, zal een jury van Vlaamse en provinciale beleidsexperten en wetenschappelijke experts de kandidaturen beoordelen. Op basis van deze beoordeling zal ik een voorstel tot erkenning van de LEADER-gebieden en de LAG, de goedkeuring van de lokale ontwikkelingsstrategieën en de financiering van de realisatie hiervan aan de Vlaamse Regering voorleggen, waarna het LEADER-programma 2023-2027 in uitvoering kan gaan.

Om versnippering van de plattelandsmiddelen te vermijden, zet ik de Vlaamse middelen voor het plattelandsbeleid verder gericht in voor het realiseren van deze Vlaamse doelstellingen. Ik werk samen met de provincies om de visie op deze specifieke plattelandsthema's om te zetten in een concrete gebiedsgerichte werking.

Deze gebiedsgerichte plattelandswerking kadert in een **Vlaamse transversale plattelandsagenda** die ik in overleg met de collega-ministers in de Vlaamse Regering verder uitwerk en implementeer in 2023 om op een gestructureerde en integrale wijze uitvoering te geven aan het Vlaamse plattelandsbeleid. De Vlaamse plattelandsagenda is in lijn met de "Long Term Vision on Rural Areas" van de Europese Commissie en zal worden afgestemd op die initiatieven die de EC in het kader van deze visie zal nemen.

OD 2. INNOVATIEF EN DUURZAAM ONDERNEMERSCHAP IN EEN CIRCULAIRE ECONOMIE

Op het platteland zijn er kansen voor een innovatief ondernemerschap dat aan de slag gaat met voedsel en biomassa en tegelijkertijd inspeelt op ruimtelijke

ontwikkelingen en landschapskwaliteit. Ze spelen hierbij in op verbreding en circulariteit en nieuwe bio-economie toepassingen.

Het **valoriseren van biomassaastromen uit landschap-, natuur- en bosbeheer** uit de private en publieke sector in Vlaanderen wordt ook in 2023 geïnspireerd door intervisie en leermomenten voor beleidsactoren en uitvoerders te organiseren. Ik zal de beleidsaanbevelingen uit de studie "Economisch potentieel van biomassa-resten uit landschapsbeheer" waar mogelijk implementeren, onder meer via de werkagenda Bio-economie van Vlaanderen Circulair.

Ik ga na welke rol lokale en regionale voedselstrategieën kunnen spelen binnen de Vlaamse voedselstrategie van mijn collega bevoegd voor Economie, Innovatie, Werk, Sociale economie en Landbouw. Het Open Ruimte programma Voedsellandschappen wordt verder uitgerold.

OD 3. LEEFBARE EN LEVENDIGE DORPEN, VERBONDEN MET ELKAAR EN MET HET PLATTELAND

Ik zet, samen met de betrokken collega-ministers in de Vlaamse Regering, verder in op het verhogen van de leefbaarheid in onze Vlaamse plattelandsdorpen vanuit het concept van de drie D's: dorpsparticipatie, dorpshuizen en dorpsruimte.

Ik implementeer waar mogelijk de beleidsaanbevelingen uit de studie van IDEA consult die het innovatieve karakter van **dorpshuizen** in Vlaanderen evalueert en vergelijkt met soortgelijke projecten uit andere programma's en landen.

Daarnaast worden de sociale cohesie en **dorpsparticipatie** versterkt door de ondersteuning van de projectoproep 'Buurten op de Buiten' van de Koning Boudewijnstichting en mijn administratie voor kleinschalige omgevingsprojecten. Ik lanceer een nieuwe oproep voor de realisatie van volkstuinen en volkstuinparken. Hiermee geef ik invulling aan diverse behoeften zoals lokaal voedsel, nabij groen, sociale interactie en zinvolle activiteit in de buitenruimte.

OD 4. LANDSCHAPSKWALITEIT EN -ONDERHOUD

In 2023 start ik met de **uitvoering van het houtkantenplan** waarmee ik het netwerk van houtige kleine landschapselementen wil versterken door in te zetten op de bescherming en het kwalitatief beheren van bestaande houtige kleine landschapselementen, de realisatie van bijkomende aanplantingen en kennisopbouw en sensibilisering bij de verschillende actoren en burgers.

De 7 kandidaat-**landschapsparken** finaliseren de opmaak van het masterplan en operationeel plan voor hun gebied. Na beoordeling van deze plannen door een onafhankelijke jury, zal ik een voorstel voor de erkenning van drie landschapsparken voorleggen aan de Vlaamse Regering.

9.2. BUDGETTAIR KADER

Onder dit ISE Plattelandsbeleid vallen alle taken, doelstellingen en budgetten die verband houden met het beleidsveld Plattelandsbeleid.

De beleidskredieten onder dit ISE hebben in hoofdzaak betrekking op:

- cofinanciering Vlaams Gewest voor plattelandsprojecten en leedergroepen ingevolge het plattelandsontwikkelingsprogramma voor Vlaanderen 2014 - 2020;
- subsidies platteland Plus;

- de werking van de VLM inzake plattelandsbeleid (inclusief lonen);
- de beleidsondersteunende werking van de VLM inzake plattelandsbeleid (met inbegrip van projectsubsidies).

Enkel VLM is als entiteit actief op het vlak van de ISE Plattelandsbeleid.

Onder dit luik Budgettair kader is het de bedoeling dat het totaal van alle kredieten uit de algemene middelen- en uitgavenbegroting besproken wordt dat wordt toegewezen aan de betrokken ISE. In het geval van ISE Plattelandsbeleid zijn er echter enkel uitgavenkredieten voorzien op de DAB Minafonds. Deze worden verder besproken onder punt 9.2.2.

9.2.1. DEPARTEMENT EN IVA'S ZONDER RECHTSPERSOONLIJKHEID (EXCL. DAB'S)

Niet van toepassing.

9.2.2. DAB MINAFONDS

ONTVANGSTEN

Niet van toepassing.

UITGAVEN

QBX-3QCE2GA-WT – EEN SPECIFIEK PLATTELANDSBELEID VOOR PLATTELANDSUITDAGINGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Vanuit dit artikel worden de cofinanciering van het Vlaams Gewest voor plattelandsprojecten en leadergroepen ingevolge het plattelandsontwikkelingsprogramma voor Vlaanderen, projectsubsidies in het kader van het geïntegreerd plattelandsbeleid voor Vlaanderen en Platteland Plus gefinancierd.

De middelen van dit begrotingsartikel worden in 2023 voor het GLB strategisch plan (opvolger van PDPO III) gebruikt.

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	3.241	1.813
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 710	1.003
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	2.531	2.816
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucies:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QBX-3QCE2GY-IS	-710	-710	Compensatie tgv stopzetten Platteland Plus voor projectoproepen ikv

			het geïntegreerd plattelandsbeleid
Van QBX-3QCE2DA-WT		1.713	Bijstelling na analyse vereffeningskalender
TOTAAL	-710	1.003	

QBX-3QCE2GY-IS – VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ (VLM)

Korte inhoud begrotingsartikel:

Via dit artikel ontvangt de VLM een aanvullende toelage vanuit de DAB MINAfonds voor de financiering van het plattelandsbeleid.

Kredietevolutie:

	(duizend euro)	
	VAK	VEK
BA 2022	701	701
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	710	710
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	1.411	1.411
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

	(duizend euro)		
Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van QBX-3QCE2GA-WT	710	710	Compensatie tgv stopzetten Platteland Plus voor projectoproepen ikv het geïntegreerd plattelandsbeleid

Voor de verdere bespreking van interne stromen wordt generiek verwezen naar de bespreking van de begroting van de betrokken Vlaamse rechtspersoon.

9.2.3. OVERIGE ENTITEITEN ONDER GEZAG

Niet van toepassing.

9.2.4. OVERIGE ENTITEITEN ONDER TOEZICHT

9.2.4.1. Vlaamse Landmaatschappij (VLM)

De juridische opzet, doelstellingen en taken van het agentschap VLM werden in deze BBT reeds besproken onder punt 2.2.4.1.

VLM oefent haar activiteiten uit onder ISE D Water, ISE N Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu, ISE G Plattelandsbeleid en ISE F Natuur en Biodiversiteit. De financiering van de werking van de VLM verloopt voornamelijk via het toelage-artikel QB0-1QCE2NY-IS. Dit artikel wordt in de begroting conform de instructies integraal toegewezen aan het grootste ISE binnen VLM: ISE N Omgevingsbeleid Ruimte en Milieu. Voor de bespreking van de kredietevoluitie van deze interne stroom naar VLM wordt verwezen naar de besprekingen van artikel QB0-1QCE2NY-IS. Hieronder worden enkel de kredieten besproken die onder ISE G Plattelandsbeleid ressorteren. Voor de VLM-kredieten binnen de

andere ISE wordt verwezen naar de bespreking van de andere betrokken ISE in deze BBT.

ISE G PLATTELANDSBELEID

Om versnippering van de plattelandsmiddelen te vermijden, worden deze middelen voor het realiseren van de prioritaire Vlaamse plattelandsdoelstellingen ingezet. De sociale cohesie en dorpsparticipatie worden versterkt door de ondersteuning van de projectoproep 'Buurten op de Buiten' van de Koning Boudewijnstichting en de VLM voor kleinschalige omgevingsprojecten. Een nieuwe oproep voor de realisatie van volkstuinen en volkstuinparken wordt gelanceerd. Hiermee wordt invulling gegeven aan diverse behoeften zoals lokaal voedsel, nabij groen, sociale interactie en zinvolle activiteit in de buitenruimte.

Voor de plattelandsmaatregelen in de overgangperiode 2021-2022 van het PDPO III worden de nodige afspraken gemaakt via samenwerkingsovereenkomsten met de provinciale besturen. Een deel van de middelen van het herstellfonds (EU-verordening 2020/2094) wordt aangewend om de gevolgen van de COVID-19 crisis voor het Vlaamse platteland op te vangen. Deze bijkomende middelen worden aangewend voor projecten die plattelandsgemeenschappen ondersteunen bij het herstel na de COVID-19-pandemie, door onder meer te investeren in groene ontmoetingsplekken, trage wegen, ontwikkeling van lokale voedselstrategieën en ondersteuning van de agrobiodiversiteit.

De keuze voor LEADER als plattelandsinterventie in het nieuwe Strategisch Plan GLB leidt tot een gerichte inzet van de Europese, Vlaamse en provinciale middelen op het echte platteland en gaat versnippering tegen. Gelet op het belang van de Lokale Ontwikkelingsstrategie (LOS), zal de VLM de nodige ondersteuning bieden aan betrokken plattelandsactoren bij de opmaak van de lokale ontwikkelingsstrategieën via thematische inspiratiesessies en studiedagen rond de drie vooropgestelde thema's ("Innovatieve en duurzame lokale landbouwproductie en -afzet, en valorisatie van biomassa-resten"; "Leefbare en levendige dorpen" en "Biodiversiteit en landschapskwaliteit").

Voor de uitdagingen van het plattelandsbeleid worden in de VLM begroting 1.411 keuro aan ontvangsten voorzien en 1.411 keuro VAK en VEK aan uitgaven.

Via begrotingsartikel QBX-3QCE2GY-IS wordt in een toelage voorzien voor uitgaven in het kader van het plattelandsbeleid van 1.411 keuro VAK en VEK.

Er worden 271 keuro VAK en VEK aan studie-uitgaven voorzien, 969 keuro VAK en VEK aan subsidies voor vzw's en 171 keuro VAK en VEK aan subsidies voor gemeenten.

IV. APPARAATSKREDIETEN EN BEGROTINGSPROGRAMMA'S ZONDER BELEIDSVELD

De apparaatskredieten die onder programma QA ingezet worden voor de activiteiten binnen het beleidsveld Omgeving en Natuur worden hier besproken.

TOTAAL APPARAATSKREDIETEN – BBT OMGEVING EN NATUUR

	(duizend euro)				
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	2.470	376	0	126.683	126.683
Bijstelling BO 2023	144	0	0	12.189	12.189
BO 2023	2.614	376	0	138.872	138.872

PROGRAMMA QA – QB0 – DEPARTEMENT OMGEVING DEEL OMGEVING EN NATUUR (*exclusief deel BBT Dierenwelzijn)

	(duizend euro)				
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	100	376	0	69.316*	69.316*
Bijstelling BO 2023	0	0	0	7.321*	7.321*
BO 2023	100	376	0	76.637*	76.637*

PROGRAMMA QA – QC0 – INSTITUUT VOOR NATUUR EN BOSONDERZOEK

	(duizend euro)				
	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	2.370	0	0	16.207	16.167
Bijstelling BO 2023	144	0	0	1.439	1.579
BO 2023	2.514	0	0	17.646	17.746

PROGRAMMA QA – QD0 – AGENTSCHAP VOOR NATUUR EN BOS

	AO	TO	LO	VAK	VEK
BA 2022	0	0	0	41.160	41.160
Bijstelling BO 2023	0	0	0	3.429	3.429
BO 2023	0	0	0	44.589	44.589

Binnen het beleidsveld Omgeving en Natuur zijn er 3 entiteiten actief met kredieten binnen het apparaatsprogramma QA van het beleidsdomein Omgeving: INBO, ANB en het Departement Omgeving.

De apparaatskredieten van ANB en INBO worden volledig meegenomen in bovenstaande tabel. Aangezien het departement Omgeving ook actief is binnen 3 andere beleidsvelden (Energie, Klimaat, Dierenwelzijn) worden in de bovenstaande tabel enkel de apparaatskredieten die worden ingezet voor het beleidsveld Omgeving en Natuur opgenomen.

In wat volgt, worden de apparaatskredieten onder beheer van het departement Omgeving, ANB en INBO meer in detail besproken.

1. Departement Omgeving

ONTVANGSTEN

QB0-9QAEAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Er worden kleine diverse ontvangsten geboekt op dit artikel. Concreet zal het bijvoorbeeld gaan over ontvangsten uit ad hoc verkopen en terugbetalingen die te linken zijn aan de apparaatsbudgetten van het Departement Omgeving.

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	100	0	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	100	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA 2022.

QB0-9QAETZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Dit artikel omvat, naast terugvorderingen bij de huidige werkgevers van personeelsleden van het Departement Omgeving met verlof voor opdracht, de loonbijdragen vanuit de EU in het kader van de cofinanciering van Europese projecten van het departement Omgeving.

Kredietevolutive:

(duizend euro)

	AO	TO	LO
BA 2022	0	376	0
Bijstelling BO 2023	0	0	0
BO 2023	0	376	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutive:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA 2022.

UITGAVEN

QB0-1QAX2ZW-IS – SAR RUIMTELIJKE ORDENING**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Via dit artikel verloopt de financiering van de dotatie van het Departement Omgeving aan de strategische adviesraad voor Ruimtelijke Ordening (en Onroerend Erfgoed), en dit ter financiering van de loon- en werkingskosten.

Kredietevolucie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	393	393
<i>Index</i>	21	21
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	414	414
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA2022.

QB0-1QAE2ZY-IS – SAR MINARAAD**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Via dit artikel verloopt de toelage van het departement Omgeving aan de strategische adviesraad Minaraad, en dit ter financiering van de loon- en werkingskosten. Zo'n 80% van de dotatie gaat naar personeelskosten.

Een groot deel van de werkingskosten gaat naar de huur van de ruimte in het Herman Teirlinckgebouw, de exploitatie en onderhoud van ICT en de website en naar het organiseren van studiedagen en evenementen.

Kredietevolucie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	1.221	1.221
<i>Index</i>	62	62
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 1	- 1
BO 2023	1.282	1.282
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucies:**(duizend euro)**

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Generieke besparingsmaatregel op de apparaatsmiddelen (-1%)	-1	-1	Het budget wordt verminderd met 1 keuro als gevolg van de opstap 2023 van de generieke besparing op het werkingsapparaat van de Vlaamse Overheid.
TOTAAL	-1	-1	

QB0-1QAX2ZZ-LO – LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Vanuit dit budget worden de personeelsuitgaven van het Departement Omgeving gefinancierd.

Het totaal voorziene budget op dit artikel bedraagt 69.518 keuro VAK en VEK bij BO 2023. Een deel van dit budget is dus bestemd voor uitgaven binnen beleidsvelden die buiten de scope van deze voorliggende BBT vallen, en deze uitgaven (2.511 keuro) worden zodoende besproken binnen het luik V. Apparaatskredieten van de BBT voor het beleidsveld Dierenwelzijn.

In de volgende tabel wordt dus enkel het budget* gegeven dat ingezet wordt binnen het beleidsveld Omgeving en natuur.

Kredietevolucie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	59.680*	59.680*
<i>Index</i>	6.473	6.473
<i>Compensaties</i>	1.218	1.218
<i>Andere bijstellingen</i>	- 364	- 364
BO 2023	67.007*	67.007*
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucies:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QC0-1QAE2ZZ-LO	-120	-120	Terugdraai in het kader van tijdelijke afspraak (2 jaar) rond de financiering door INBO van 1 VTE
Van QBX-3QCE2OC-WT	565	565	Op kruissnelheid brengen van het loonbudget zoals vooropgesteld in het personeelsplan
Van MINA-index 2023	1.073	1.073	Op kruissnelheid brengen van het loonbudget zoals vooropgesteld in het personeelsplan
Naar QB0-1QCE2OA-WT	-300	-300	Compensatie vanuit de MINA-index 2023 voor

			dekken kost EU-Voorzitterschap 2023/2024
TOTAAL	1.218	1.218	

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Opstap 2023 van de opgelegde koppen-besparing 2020-2024	-364	-364	Het budget wordt verminderd met 364 keuro als gevolg van de opstap 2023 van de generieke besparing op de personeelskredieten van de Vlaamse Overheid.
TOTAAL	-364	-364	

QB0-1QAX4ZZ-LO – LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit artikel maakt deel uit van de uitgavenzijde van het Fonds voor de uitvoering van EU-projecten. Vanuit dit begrotingsfonds worden de lonen betaald van de personeelsleden die ingezet worden ter uitvoering van door de EU gefinancierde projecten. Dit uitgavenartikel is gelinkt aan ontvangstenartikel QB0-9QAEZZ-OW.

Kredietevoluitie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	376	376
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	376	376
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA2022.

QB0-1QAX2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Vanuit dit budget worden de algemene apparaatskosten van het Departement Omgeving gefinancierd. Het totaal voorziene budget op dit artikel bedraagt 7.876 keuro VAK en VEK bij BO 2022. Een deel van dit budget is dus bestemd voor uitgaven binnen beleidsvelden die buiten de scope van deze voorliggende BBT vallen, en deze uitgaven worden zodoende besproken binnen het luik V. Apparaatskredieten van de BBT voor het beleidsveld Dierenwelzijn (228 keuro).

In de volgende tabel wordt dus enkel het budget* besproken dat ingezet wordt binnen het beleidsveld Omgeving en natuur.

Kredietevoluitie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	7.646*	7.646*
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 4	- 4
<i>Andere bijstellingen</i>	- 84	- 84
BO 2023	7.558*	7.558 *
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar SA0-1SAX2ZZ-WT	-4	-4	Teruggave eenmalige rugzak VTE voor bouwmeesterscan vanuit DKBUZA
TOTAAL	-4	-4	

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Generieke besparingsmaatregel op de apparaatsmiddelen (-1%)	-84	-84	Het budget wordt verminderd met 84 keuro ingevolge de opstap 2023 van de generieke besparing op het werkingsapparaat van de Vlaamse Overheid.
TOTAAL	-84	-84	

2. Instituut voor Natuur en Bosonderzoek (INBO)

ONTVANGSTEN

QC0-9QAEAZZ-OW - ONTVANGSTEN WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel werd opgenomen om tegemoet te komen aan de normen aangaande de boekhoudkundige verwerking van de niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	AO	TO	LO
BA 2022	2.370	0	0
Bijstelling BO 2023	144	0	0
BO 2023	2.514	0	0

Inhoudelijke toelichting kredietevolutie:

In 2022 en 2023 zullen nog enkele extra profielen die wetenschappelijk werk uitvoeren, opgenomen worden in de lijst met personeelsleden waarvoor we een recuperatie ontvangen. Na een actualisatie van alle gegevens en parameters wordt de totale niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers bij het INBO in 2023 geraamd op 2.514 keuro.

UITGAVEN

QC0-1QAE2ZZ-LO – LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Met de kredieten op dit begrotingsartikel worden de salarissen en de sociale lasten betaald van de personeelsleden in dienst bij het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO).

Kredietevolucie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	14.290	14.290
<i>Index</i>	1.487	1.487
<i>Compensaties</i>	120	120
<i>Andere bijstellingen</i>	- 12	- 12
BO 2023	15.885	15.885
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevolucies:

(duizend euro)

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Van QB0-1QAX2ZZ-LO	120	120	Tegendraai 2-jarige compensatie 1 VTE
TOTAAL	120	120	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Actualisatie niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers	144	144	In 2022 en 2023 zullen nog enkele extra profielen die wetenschappelijk werk uitvoeren, opgenomen in de lijst met personeelsleden waarvoor we een recuperatie ontvangen. Na een actualisatie van alle gegevens en parameters wordt de totale niet doorgestorte bedrijfsvoorheffing voor kenniswerkers bij het INBO in 2023 144 keuro VAK en VEK hoger geraamd t.o.v. BA 2022.
Opstap 2023 van de opgelegde koppenbesparing 2020-2024	-156	-156	Het budget wordt verminderd met 156 keuro als gevolg van de opstap 2023 van de generieke besparing op de personeelskredieten van de Vlaamse Overheid.
TOTAAL	-12	-12	

QC0-1QAE2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Vanuit dit artikel worden de algemene werkings- en investeringsuitgaven van het INBO gefinancierd.

Kredietevoluitie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	1.917	1.877
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 137	3
<i>Andere bijstellingen</i>	- 19	- 19
BO 2023	1.761	1.861
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluities:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Naar QC0-1QCE2FF-WT	-140	0	Interne compensatie groei takenpakket INBO
Van SG0-1SKC2TA-WT	3	3	Het budget wordt verhoogd 3 keuro in het kader van het tegendraaien van de compensatie voor Traject
TOTAAL	-137	3	

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Generieke besparingsmaatregel op de apparaatsmiddelen (-1%)	-19	-19	Het budget wordt verminderd met 19 keuro ingevolge de opstap 2023 van de generieke besparing op het werkingsapparaat van de Vlaamse Overheid.
TOTAAL	-19	-19	

3. Agentschap voor natuur en bos (ANB)

ONTVANGSTEN

Niet van toepassing.

UITGAVEN

QD0-1QAE2ZZ-LO – LONEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Op dit begrotingsartikel worden de lonen, een aantal toelagen en vergoedingen en het woon-werkverkeer van de personeelsleden van het Agentschap voor Natuur en Bos (ANB) aangerekend.

Vanaf 2021 volgt het Departement FB een nieuwe generieke werkwijze voor projecten met EU-financiering. Vanaf 2021 worden de loonuitgaven in het kader van EU-cofinanciering eveneens via dit algemene loonartikel ingeschreven.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	36.851	36.851
<i>Index</i>	3.835	3.835
<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	- 364	- 364
BO 2023	40.322	40.322
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Opstap 2023 van de opgelegde koppenbesparing 2020-2024	-364	-364	Het budget wordt verminderd met 364 keuro als gevolg van de opstap 2023 van de generieke besparing op de personeelskredieten van het apparaat van de Vlaamse Overheid.
TOTAAL	- 364	- 364	

QD0-1QAE4ZZ-LO – LONEN

Korte inhoud begrotingsartikel:

Op dit begrotingsartikel worden de lonen, een aantal toelagen en vergoedingen en het woon-werkverkeer van de personeelsleden van het Agentschap voor Natuur en Bos aangerekend die werken op projecten die gefinancierd worden door Europese subsidies.

Vanaf 2021 volgt het Departement FB een nieuwe generieke werkwijze voor projecten met EU-financiering. Vanaf 2021 worden de loonuitgaven in het kader van EU-cofinanciering via het algemene uitgavenartikel QD0-1QAE2ZZ-LO ingeschreven.

Kredietevolutie:

(duizend euro)

	VAK	VEK
BA 2022	349	349
<i>Index</i>	0	0

<i>Compensaties</i>	0	0
<i>Andere bijstellingen</i>	0	0
BO 2023	349	349
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:

Geen wijzigingen ten opzichte van BA2022.

QD0-1QAE2ZZ-WT – WERKING EN TOELAGEN**Korte inhoud begrotingsartikel:**

Dit begrotingsartikel wordt aangewend voor de financiering van de algemene werkings- en investeringskosten van Natuur en Bos. Dit omvat onder andere kosten voor investeringskosten zoals meubilair en IT-infrastructuur en werkingskosten zoals kosten voor vorming, energie en telefonie.

Kredietevolutie:**(duizend euro)**

	VAK	VEK
BA 2022	3.960	3.960
<i>Index</i>	0	0
<i>Compensaties</i>	- 2	- 2
<i>Andere bijstellingen</i>	- 40	- 40
BO 2023	3.918	3.918
Aanwending VAK-ruiter		

Inhoudelijke toelichting kredietevoluties:**(duizend euro)**

Compensaties	VAK	VEK	Toelichting
Vanuit SH0-1SKA2SA-WT	5	5	Compensatie ikv. niet gebruik E-delta
Naar CB0-1CBX2AC-PR	-5	-5	Afroming ikv. Actieplan Energie-Efficiëntie
TOTAAL	0	0	

(duizend euro)

Andere bijstellingen	VAK	VEK	Toelichting
Generieke besparingsmaatregel op de apparaatsmiddelen (-1%)	-40	-40	Het budget wordt verminderd met 40 keuro als gevolg van de opstap 2022 van de generieke besparing op de werkingskredieten van het apparaat van de Vlaamse Overheid.
TOTAAL	-40	-40	

V. LIJST MET AFKORTINGEN

AGNAS	Afbakening van de gebieden vvan de natuurlijke en agrarische structuur
AO	algemene ontvangsten
ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
BA	begrotingsaanpassing
BBT	beleids- en begrotingstoelichting (heeft in de tekst nog een tweede betekenis (p.26 ev.)
BO	begrotingsopmaak
BREF	Europese BBT-referentiedocumenten
BRV	Beleidsplan Ruimte Vlaanderen
BWK	Biologische Waarderingskaart
CBD	Convention on Biological Diversity
CE	circulaire economie
CIW	Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid
COL	College van procureur-generaals
DAB	dienst met afzonderlijk beheer
DABM	Decreet Algemene Bepalingen Milieubeleid
DOV	Databank Ondergrond Vlaanderen
DUET	Digital Urban European Twin
eBSD	erkend bodemsaneringsdeskundige
ECA	extra containercapaciteit
EFSA	Europese Autoriteit voor Voedselveiligheid
EIR	Environmental Implementation Review
ELF	Extreem laagfrequente
EU	Europese Unie
FAO	Voedsel- en Landbouworganisatie
FIT	Flanders Investment and Trade
FOSB	Flemish Open Science Board
GLB	gemeenschappelijk landbouwbeleid
GRUP	gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan
HBM	Humane biomonitoring
IHD	instandhoudingsdoelstelling
INBO	Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek
INTERLACE	International Cooperation to Restore and Connect Urban Environments in Latin America and Europe
IMPEL	The European Union Network for the Implementation and Enforcement of Environmental Law
IOT	internet of things
IUCN	The International Union for Conservation of Nature
KPI	kritieke prestatie-indicatoren
LIFE	L'Instrument Financier pour l'Environnement
LSO	Linkerscheldeover
LULUCF	Land Use, Land Use Change and Forestry
MAP	mestactieplan
MER	milieueffectenrapport
NAV	Netwerk Architecten Vlaanderen
NBR	netto beleidsruimte
NME/EDO	Natuur en Milieueducatie/Educatie voor Duurzame Ontwikkeling
NMR	Nucleaire Magnetische Resonantie

OIS	omgevingsmanagementinformatiesysteem
OSLO	Open Standaarden voor Linkende Organisaties
OVAM	Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij
PARC	Europees Partnerschap voor de risicobeoordeling van chemische stoffen
PAS	programmatorische aanpak stikstof
PDPO	Vlaams programmadocument voor plattelandsontwikkeling
PIO	Programma Innovatie Overheidsopdrachten
RIE	Richtlijn Industriële Emissies
RSO	Rechterscheldeoever
SGBP	stroomgebiedbeheerplannen
TO	toegewezen ontvangsten
TOTEM	Tool to Optimise the Total Environmental impact of Materials
T.OP	territoriaal ontwikkelingsprogramma
UPV	Uitgebreide producentenverantwoordelijkheid
VAZG	Vlaams Agentschap Zorg en Gezondheid
VEKP	Vlaams Energie- en Klimaatplan
VAK	vastleggingskrediet
VCO	Vlaamse Codex Overheidsfinanciën
VCRO	Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening
VEK	vereffeningskrediet
VITO	Vlaams Instituut voor Technologisch Onderzoek
VLAIO	Agentschap Innoveren & Ondernemen
VLAREM	Vlaams reglement betreffende de milieuvergunning
VLAREMA	Vlaams reglement betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen
VLM	Vlaamse Landmaatschappij
VMM	Vlaamse Milieumaatschappij
VSDO	Vlaamse Strategie voor Duurzame Ontwikkeling
VSGB	Vlaams Strategisch Gebied rond Brussel
VVSG	Vlaamse Vereniging voor Steden en Gemeenten
VWI	Vlaamse Wetenschappelijke Instellingen
WHO	Wereldgezondheidsorganisatie

VI. BIJLAGE 'OVERZICHT BELEIDS- EN REGELGEVINGSINITIATIEVEN'

Titel van initiatief	Korte omschrijving	Indicatieve planning & Betrokkenheid andere entiteiten
Instrumentendecreet		Reeds in behandeling in het Vlaams Parlement
Wijziging omgevingsvergunningendecreet	Optimalisatie n.a.v. evaluatiestudie Vereenvoudigingen tbv digitalisering	Verwachte indiening in VP: 2023
Modernisering MER	Wijziging DABM en gerelateerde decreten (nav modernisering m.e.r.)	Verwachte indiening in VP: 2023
Toetreding tot het kaderdecreet Vlaamse Handhaving en opmaak implementatiedecreet	Stroomlijning van de Vlaamse handhavingsregels door het kaderdecreet Vlaamse handhaving te implementeren	Afhankelijk van timing kaderdecreet Vlaamse handhaving (eerste maal goedgekeurd VR 15/07/2022)
Verzameldecreet Handhaving	verbetervoorstellen inzake samenwerking tussen inspectiediensten	Eerste principiële goedkeuring dateert van 13/05/2022
Blue Deal-decreet	Opmaak van een decreet dat een structurele verlenging van de middelen van de Blue Deal veilig stelt	
Wijziging decretaal kader werking nv Aquafin	Wijziging gecoördineerd decreet integraal waterbeleid, art. 2.6.1.1.1. e.v	Reeds in behandeling in het Vlaams Parlement
Wijziging Mestdecreet, de VLAREME en andere relevante wetgeving	Wijzigingen van regelgeving naar aanleiding van finaal MAP 7	
Decreet over Algemene Landschapszorg en Vlaamse Parken	Creëren van de juridische basis voor de erkenning en subsidiëring van Vlaamse Parken	Verwachte indiening in VP : 2023
Regelgeving in functie van het Omgevingsbesluit	Invoering van omgevingsbesluitvorming , een procedure waarbij	Opstart regelgevingstraject najaar 2022

	een bestemmingswijziging en de vergunningsaanvraag tegelijk beoordeeld en beslist kunnen worden, met respect voor de belangen en rechten van stakeholders.	
Aanpassing, optimalisatie en uitbreiding van het bestaand kader voor erkenning en subsidiëring van milieu-, natuur- en ruimteverenigingen	Uitwerking van een nieuw subsidiekader voor erkenning en subsidiëring van omgevingsverenigingen dat inzet op een meer impactgerichte werking en realisatie van de Vlaamse omgevingsdoelstellingen	Opstart regelgevingstraject najaar 2022
<i>Wijziging van het decreet complexe projecten</i>	<i>Optimalisaties op basis van onderzoek concrete cases en de evaluatie van complexe projecten</i>	
Wijziging van de VCRO	Decretale verankering van de planologische compensatieplicht: de plannende overheid dient bij planinitiatieven (RUP) voor bijkomend aanbod aan harde bestemmingen tegelijk slecht gelegen of overbodig juridisch aanbod te neutraliseren	Initiatief opgenomen in het Verzameldecreet Omgeving Verwachte indiening in VP: 2023
Oprichting BRV-fonds	Omvorming van het bestaande Grondfonds (DAB) en uitbreiding van het toepassingsgebied van dit fonds. Gelijktijdig worden het Rubiconfonds, het Vernieuwingsfonds en het Omgevingsfonds ingekanteld in het BRV-fonds.	Programmadecreet
Grondige hervorming van de regelgeving, de processen en procedures voor de activering van leegstaande en/of verwaarloosde bedrijfsruimten		
Invoeren juridische basis voor remote sensingtechnieken	Aanpassen regelgeving zodat remote sensing-technieken met drones	

	en satellietbeelden ook op andere vlakken kunnen ingezet worden voor toezicht en opsporing dan nu al mogelijk is.	
Invoering van een gedoogtoets voor het historisch passief	Uitbesteding van een studieopdracht naar de concrete uitwerking van de procedure, eventuele beroepsmogelijkheden en gevolgen van een gedoogtoets	
Uitwerking van een stikstofdecreet	Verankeren van de beslissingen, genomen in het kader van of naar aanleiding van het definitieve PAS-programma (Programmatische Aanpak Stikstof)	
Instemmingsdecreet samenwerkingsakkoord coördinatie beleid grensoverschrijdende overbrenging van afvalstoffen	Het samenwerkingsakkoord stelt de Interregionale VerpakkingsCommissie aan als enig aanspreekpunt voor doorvoer van afvalstoffen, zoals voorzien in de Europese regelgeving, en bevat afspraken voor overleg tussen de federale overheid en de gewesten rond het grensoverschrijdend transport van afvalstoffen.	Tweede principiële goedkeuring 15.07.2022
Wetgevende initiatieven n.a.v. de PFAS-problematiek	Mogelijke decreetswijziging(en) op vlak van omgevingsbeleid	Planning afhankelijk van de werkzaamheden van de uitgebreide programmawerking
<i>Wijziging bodemwetgeving, in het bijzonder de grondverzetregeling van het VLAREBO-besluit maar mogelijk decretale initiatieven noodzakelijk</i>	<i>streven naar een verhoogde circulaire aanwending van grondstromen o.m. via in te zetten op een transparante</i>	

<i>(o.a. interpretatief decreet bij Bodemdecreet en een decreet met een tijdelijk handelingskader rond toetsingswaarden voor grondverzet)</i>	<i>grondverzetsregeling bij infrastructuurwerken.</i>	
Voorontwerp van decreet over de inkanteling van de ruilverkavelingcomités, de ruilcomités, de provinciale comités voor ruilverkaveling in der minne en de landcommissies in de Vlaamse Landmaatschappij en de optimalisatie van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting	Inkanteling van de ruilverkavelingcomités, de ruilcomités, de provinciale comités voor ruilverkaveling in der minne en de landcommissies in de Vlaamse Landmaatschappij en de optimalisatie van het decreet van 28 maart 2014 betreffende de landinrichting	W&T-advies en advies IF werd reeds verkregen
Juridisch- technische aanpassing van het oprichtingsdecreet en de statuten van de Vlaamse Landmaatschappij met het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen (WVV), het Wetboek Economisch Recht (het WER) en de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO)	Juridisch- technische aanpassing van het oprichtingsdecreet en de statuten van de Vlaamse Landmaatschappij met het nieuwe Wetboek van vennootschappen en verenigingen (WVV), het Wetboek Economisch Recht (het WER) en de Vlaamse Codex Overheidsfinanciën (VCO)	Start begin 2023